

част Втора

Едно блестящо продължение на романа "СРЕЩА С РАМА"

АРТЪР КЛАРК

И ДЖЕНТРИ ЛИМ

РАМА
II

КАЛПАЗАНОВ 202.002

АРТЪР КЛАРК, ДЖЕНТРИ ЛИЙ
РАМА II
ЧАСТ ВТОРА

Превод: Албена Георгиева, Николай Акимов

chitanka.info

В Слънчевата система се появява гигантски космически кораб с неизвестен произход и предназначение. Той изглежда мъртъв, но скоро става ясно, че това е привидно. Артър Кларк блестящо защитава идеята, че колкото и да се различават по възраст или произход две цивилизации, те винаги могат да намерят допирни точки и възможност да се разберат, ако имат за база нещо общочовешко — хуманността.

PAMA II

33.

БЕЗСЛЕДНО ИЗЧЕЗНАЛ

— Адмирал Хайлман?

— Да, генерал О'Туул?

— Има ли някой при вас?

— Съвсем сам съм. Събудих се едва преди няколко минути. Срещата ми с доктор Браун е чак след един час. Защо ми се обаждате толкова рано?

— Докато спяхте, получих свръхсекретно закодирано съобщение от военния щаб на СНП. Отнася се до „Триединство“. Искат да ги осведомим за положението в момента.

— Какво имате предвид?

— Можем ли да разговаряме спокойно по този канал, адмирале? Надявам се, че сте изключили автоматичното записващо устройство?

— Да, вече го изключих.

— Желаят да ги информираме по два въпроса. Първо, успял ли е Борзов да разкрие на някого своя RQ код, преди да умре? И второ, има ли някой друг от екипажа, на когото да му е известно нещо за „Триединство“?

— Сам знаете отговорите и на двата въпроса.

— Трябваше да се уверя, че не сте разговаряли с доктор Браун. Настояват да ви попитам, преди да им изпратя закодиран отговор. Как мислите, за какво е всичко това?

— Нямам представа, Майкъл. Може би някой там, на Земята, е започнал да нервничи. Предполагам, че смъртта на Уилсън доста ги е стреснала.

— Аз лично бях ужасен, повярвайте. Но не чак толкова, че да си помисля за „Триединство“. Питам се дали им е известно нещо, което ние не знаем?

— Е, предполагам, че скоро ще разберем. Всички в МКА настояват, че трябва да напуснем Рама при първия удобен случай. Хич

не им е по вкуса дори и решението ни първо да дадем няколко часа почивка на екипажа. Този път съм сигурен, че няма да отстъпят.

— Адмирале, спомняте ли си, когато веднъж по време на полета ни към Рама разговаряхме заедно с генерал Борзов за предполагаемите условия, при които би могло да се наложи да задействаме „Триединство“?

— Съвсем смътно. Защо питате?

— Все още ли не сте съгласен с Борзов, когато той настояваше, че трябва да сме наясно защо въобще е предвиден планът „Триединство“? Тогава вие смятахте за ненужно да се задълбочаваме лично в логическите обосновки на операцията, приемайки за напълно достатъчен факта, че има хора на Земята, според които е съвсем вероятно Рама да представлява смъртоносна опасност.

— Боя се, че не разбирам какво точно имате предвид, генерале. Защо ми задавате тези въпроси?

— Защото ми е необходимо вашето съгласие, Ото. Искам в отговора си до военния щаб на Съвета на правителствата да ги попитам за причината, поради която се интересуват от положението на „Триединство“ в момента. Мисля, че имаме право да знаем, ако ни застрашава опасност.

— Естествено, че можеш да помолиш за допълнителна информация, Ото, но мога да се обзаложа, че просто правят обичайното запитване.

Когато Янош Табори се събуди, в Рама все още цареше мрак. Докато навличаше летателния си костюм, той прехвърли наум всички операции, необходими за прехвърлянето на биота-паяк на „Нютон“. Ако заповедта за напускане на Рама се потвърдеше, щяха да я напуснат малко след като се зазори. Янош прегледа набързо на портативния си компютър правилата в случай на спешно оттегляне и ги актуализира спрямо конкретната ситуация, като добави към тях новите задачи, които пренасянето на биота щеше да изисква. Погледна часовника си. Оставаха само петнадесет минути до настъпването на новия рамиански ден, естествено, ако денонощния цикъл на Рама не се изменяше. Янош се изсмя тихичко. До тези момент тя им беше предложила толкова много изненади, че съвсем не можеше да очаква

светлините да се появят в очаквания момент. Но в случай, че Рама не предвиждаше нова промяна, Табори нямаше никакво намерение да пропусне рамианския изгрев. Закуската щеше да почака.

На около стотина метра от палатката му се намираще клетката с биота-рак. Той не бе променил положението си и не се бе помръднал от момента, в който предишния ден го бяха вдигнали и отделили от останалите биоти. Янош освети солидната прозрачна стена на клетката и провери дали нещо не подсказваше, че пленникът се е размърдал през нощта. Но биотът продължаваше да стои на съвсем същото място. Тогава унгарецът се отдалечи от лагера в посока към морето.

Докато очакваше новия ден, което в Рама настъпваше като внезапен взрив от ярка, ослепителна светлина, Янош Табори се замисли за последните думи, които бяха разменили с Никол предишната вечер. Безпокоеше го начинът, по който тя толкова неочаквано и без сянка на съмнение им бе разкрила най-вероятната причина за болките, измъчвали генерал Борзов вечерта, когато бе настъпила смъртта му. Янош ясно си спомняше вида на апендикса му — беше напълно здрав. Нямаше съмнение, че първоначалната диагноза бе погрешна. Но защо Никол не бе споделила с него за допълнителната проверка, при която бе установила отравяне с лекарства? Особено след като водеше разследване?

Единственият извод, до който Янош достигна бе, че доктор Дьо Жарден вече не се доверяваше на способностите му или поради някаква причина подозираше, че именно той е дал въпросното лекарство на Борзов, без да се консултира с нея. Каквото и да си мислеше Никол, той щеше да се постарее да го разбере. Внезапно му хрумна нещо много странно, очевидно породено от собственото му чувство за вина. Възможно ли бе доктор Дьо Жарден да бе разбрала по някакъв начин за проекта Шмид-Хагенест и сега да ги подозира и четиримата?

За пръв път Табори на свой ред се запита дали всъщност болките, измъчвали толкова жестоко Валери Борзов, не са били наистина насилствено причинени? Спомни си възбудения и хаотичен разговор, който четиримата бяха провели два часа след като Дейвид Браун бе научил, че е определен да остане на „Нютон“ по време на първото посещение в Рама. „Трябва да говориш с него, Ото! — бе

казал на адмирал Хайлман разгневеният и разочарован доктор Браун. — Трябва да го убедиш да се откаже от решението си.“

Тогава адмиралът бе заявил, че не вярва генерал Борзов да промени разпределението на задачите между членовете на екипажа само защото той го е помолил да стори това. „В такъв случай — Браун го бе прекъснал вбесен — можем да се сбогуваме с всички награди за проявена инициативност, предвидени в договора.“

По време на целия този разговор Франческа Сабатини бе останала спокойна и както изглеждаше, ни най-малко не се тревожеше. На излизане от стаята, Янош бе дочул доктор Браун, който я упрекваше: „А ти защо седиш толкова спокойна? Ще загубиш не по-малко от всички останали. Или имаш някаква идея, за която не знам нищо?“

Янош бе успял да зърне само за миг от секундата усмивката на Франческа, но му бе направило впечатление, че изразяваше необичайна самоувереност. И сега, докато очакваше изгрева над Рама, Табори отново си спомни ясно тази усмивка. Не можеше да я прогони от съзнанието си. Известно му бе, че Франческа знае достатъчно за действието на различни лекарства. Не би могло да я затрудни да даде на генерал Борзов нещо, което предизвиква болки, подобни на тези при възпален апандисит. Но наистина ли бе способна да прибегне до... до подобно арогантно, безсрамно и подло действие, само за да увеличи стойността на това, което щяха да спечелят от предвидените за след експедицията изяви в средствата за масова информация?

За пореден път Рама бе неочаквано заляна от поток ослепителна бяла светлина и отново това бе истински празник за очите. Янош бавно се завъртя, отправяйки поглед във всички посоки, като се спря най-дълго да разгледа двата, подобни на огромни чаши, полюса на гигантския кораб. Сега, когато всичко наоколо пак бе ярко осветено, Янош твърдо реши да разговаря с Франческа при първа възможност.

Колкото и странно да бе, не друг, а тъкмо Ирина Тургенева зададе първа въпроса. Космонавтите почти привършваха със закуската, а доктор Браун и адмирал Хайлман бяха отдавна станали от масата, за да присъстват на поредната конференция с ръководството на МКА, които се провеждаха нескончаемо.

— Къде е доктор Такагиши? — запита Ирина, случайно забелязвайки отсъствието му. — Най-малкото от него бих очаквала, че може да закъснее за каквото и да било.

— Сигурно е спял дълбоко и не е чул звъна на часовника — каза Янош Табори и стана от масата, отмествайки назад сгъваемия си стол. — Ще отида да проверя.

Когато се завърна след няколко минути, той изглеждаше доста объркан:

— Нямаше го в палатката му — обяви, повдигайки рамене. — Предполагам, че е излязъл да се поразходи.

Никол дьо Жарден усети как нещо я присви в стомаха. Изправи се рязко, без да довършва закуската си, и каза, без да скрива тревогата си:

— Трябва да го потърсим, защото иначе няма да има достатъчно време да се приготви за напускането на Рама.

Всички забелязаха колко развълнувана и обезпокоена бе Никол.

— Какво всъщност става тук? — запита шеговито Ричард Уейкфилд. — Един от нашите учени излиза на сутрешната си разходка и докторът ни се паникьосва моментално? — Той включи радиоприемника си. — Ало, доктор Такагиши! Тук е Уейкфилд. Моля, обадете се, където и да сте, за да знаем, че сте добре, та спокойно да си довършим закуската.

Последва дълга тишина. На всички от екипажа им бе добре известно, че носенето на радиоприемника бе абсолютно задължително, при каквито и да е обстоятелства. Всеки имаше право, ако иска, да изключи линията за предаване, но каналът за приемане на съобщения трябваше да остане отворен, независимо от ситуацията.

— Такагиши сан — обади се и Никол. Гласът ѝ бе настойчив и разтревожен. — Добре ли сте? Моля ви, отговорете!

Отново настъпи продължителна тишина. Доктор Дьо Жарден вече не усещаше присвиване в стомаха си. Сега той се бе стегнал на болезнен възел. Предчувстваше, че с приятеля ѝ се бе случило нещо ужасно.

— Вече два пъти ви обясних какво е положението, доктор Максвел — заяви Дейвид Браун, разгневен до крайност. — Няма

абсолютно никакъв смисъл да изтегляме една част от екипажа. Можем да се надяваме на успех, само ако в търсенето на доктор Такагиши участват всички. Ще напуснем Рама възможно най-бързо, веднага щом го открием. Сега ще отговоря и на последния ви въпрос. Не, не сме се наговорили да ви скроим този номер с японеца, само за да забавим изпълнението на заповедта за евакуация от Рама. Това не е вярно.

Браун се обърна към адмирал Хайлман и му подаде микрофона:

— По дяволите, Ото. Я по-добре ти говори с този идиот бюрократ. Мисли си, че може да ръководи мисията по-добре от нас, макар да е отдалечен на стотици милиони километри.

— Доктор Максвел, тук е адмирал Хайлман. Мнението ми напълно съвпада с това на доктор Браун. Всъщност, така или иначе, не можем да си позволим да отделяме време за подобни спорове, като се има предвид колко голямо е забавянето на радиосъобщенията. Затова смятаме да действаме според плана си. Космонавт Табори ще остане с мен в лагер Бета, за да опакова по-тежките устройства и оборудване, включително биота. Аз ще координирам търсенето на Такагиши между отделните групи. Браун, Сабатини и Дьо Жарден ще отидат до Ню Йорк, преминавайки по леда на Цилиндричното море. Смятаме, че ако професорът е тръгнал по собствено желание, то най-вероятно се е запътил натам. Уейкфилд, Тургенева и Яманака ще го търсят от хеликоптерите. — Адмиралът направи кратка пауза. — Не е нужно да бързате с обратното съобщение. Търсенето вече ще е започнало, преди вашият отговор да достигне до нас.

След като се върна в палатката си, Никол много внимателно събра и опакова медицинските си инструменти и апаратура. През цялото време се упрекуваше, задето не се бе досетила, че доктор Такагиши ще се опита да посети Ню Йорк още веднъж. „Допуснах още една грешка — каза си Никол. — Най-малкото, което мога да направя сега, е поне да бъда достатъчно подготвена да му окажа помощ, когато го намерим.“

Вече бе научила наизуст цялата процедура по опаковането на личните вещи. Но въпреки това, тя не се съобрази с всички правила и взе по-малко храна и вода за себе си, отколкото бе задължително.

Искаше да е сигурна, че ще има място за нещата, които щяха да са ѝ необходими, в случай, че намереха Такагиши ранен или болен.

Никол не знаеше какво да мисли за другите двама участници в спасителната група, но въобще не ѝ хрумна мисълта, че отиването им заедно до Ню Йорк може да е предварително планирано. За никого не беше тайна горещото желание на японския учен да изследва този рамиански град. Предвид това Никол не се учудваше, че именно Браун и Сабатини я придружават до най-вероятното място, където би могъл да се намира безследно изчезналият.

Тя тъкмо напускаше палатката си, когато на вратата се сблъска с Ричард Уейкфилд.

— Мога ли да вляза? — попита я.

— Естествено.

Той се приближи с необичайна колебливост. Изглеждаше смутен или най-малкото доста объркан.

— Е, какво има? — запита го Никол след няколко мига неловко мълчание.

Ричард се усмихна и послушно отговори:

— Ами, преди няколко минути това ми се струваше доста добра идея. Обаче сега май ми изглежда по-скоро глупава, дори детинска.

Никол забеляза, че той държеше нещо в дясната си ръка.

— Донесох ти един малък подарък. По-точно талисман. За късмет. Реших, че може да ти е от полза в Ню Йорк.

Французойката бе изненадана от това, колко трогната и развълнувана се почувства. Тя взе миниатюрната фигурка и очарована заразглежда фината ѝ направа и дребните, изящни детайли.

— Има ли този принц някакви специални умения, за които трябва да знам? — запита Никол усмихната.

— Ами, да — отвърна Ричард и лицето му грейна. — Той обича да прекарва вечерите си из кръчмите, водейки остроумни разговори с някой дебел рицар или друг не особено благонадежден тип. Особено му е по вкуса да се разправя с продажни херцози и изменнически графове. Или да ухажва красиви френски принцеси.

Никол се изчерви леко:

— И какво трябва да направя, ако се почувствам самотна и пожелаая принцът да ме забавлява?

Ричард се приближи и ѝ показа един ред от съвсем миниатюрни клавиши, разположени в малки гнезда ниско долу на гърба на принц Хал.

— Той изпълнява множество команди — продължи да обяснява англичанинът, подавайки на Никол миниатюрна пръчица с размерите на карфица. — Това нещо влиза съвършено точно във всяко от гнездата на клавишите. Можеш да натиснеш „Р“ за разговор или „Д“ за действие, ако поискаш да ти покаже какво умее.

Доктор Дьо Жарден постави фигурката и пръчицата в един от джобовете на летателния си костюм.

— Благодаря ти, Ричард — каза. — Това е много мило от твоя страна.

Англичанинът изглеждаше страшно смутен:

— Е, хайде, не е кой знае какво. Просто си помислих, че досега имахме доста лош късмет, ето защо ми се стори подходящо да...

— Много съм ти благодарна, Ричард — прекъсна го Никол. — И твоята загриженост наистина ме трогва — прибави, докато двамата напуснаха палатката.

34.

НЕОБИКНОВЕНИ СПЪТНИЦИ

Доктор Дейвид Браун бе учен с абстрактно мислене, който нито харесваше, нито се доверяваше на техническата апаратура. Повечето от публикациите му бяха върху теоретични проблеми, защото той ненавиждаше емпиричната наука, с нейната формалност и изискване за строго изложение и на най-дребните детайли. При нея всеки учен бе принуден да борави с цял куп измервателни уреди и инструменти, а което беше още по-лошо, трябваше да си има работа и с разни техники. За доктор Браун подобен тип хора не се различаваха кой знае колко от дърводелците и водопроводчиците, само дето по техен адрес се изсипваха много повече хвалби. Търпеше присъствието им единствено защото се нуждаеше от тях, когато теориите му трябваше да бъдат подкрепени от практически доказателства.

Затова Франческа не можа да се сдържи и се изкиска, когато Никол съвсем невинно попита доктор Браун нещо във връзка с принципа на движение на ледоходчето.

— Той си няма ни най-малка представа — отвърна ѝ италианската журналистка. — А и никак не се притеснява от този факт. Можеш ли да си представиш, че дори не умее да кара електрическа кола? Виждала съм го да се вторачва в обикновен автомат за храна и да стои така тридесет минути, без да може да схване как се задейства. Можеше да си умре от глад, ако никой не му се бе притекъл на помощ.

— Хайде, хайде, Франческа. Едва ли е чак толкова зле — каза Никол, докато двете се качваха отпред. — В края на краищата доста често му се налага да работи с компютрите и с радиоапаратурата, както и с програмата за обработка на изображения на „Нютон“. Така че сигурно преувеличаваш.

Разговорът им бе съвсем лек и безобиден. След малко доктор Браун се отпусна с въздишка на задната седалка:

— Струва ми се, че има и по-важни и интересни теми, за които биха могли да разговарят две толкова изключителни жени като вас. Ако ли не, то по-добре ми обяснете защо му е притрябвало на нашия японец откачалко да се измъква посред нощ от лагера без дума да обели?

— Според асистента на Максвел, това вечно угодническо нищожество Милс, много хора на Земята са убедени, че добрият професор е бил отвлечен от рамианите.

— Престани, Франческа. Бъди малко по-сериозна. Какво може да е накарало Такагиши да тръгне сам?

— Мисля, че имам идея — Никол отговори бавно. — Явно е нямал търпение да изчака проучвателните експедиции по реда, в който бяха планирани. Знаете колко горещо е убеден във важността на Ню Йорк. След инцидента с Уилсън... е, той беше сигурен, че ще последва заповед за напускане на Рама. И когато се завърнехме отново, ако въобще това станеше, Цилиндричното море щеше вече да се е стопило, значително затруднявайки посещението на Ню Йорк.

Естествената прямота на Никол я подтикваше да сподели с доктор Браун и Франческа за проблемите със сърцето на Такагиши. Но интуицията ѝ подсказваше да не се доверява на двамата си спътника.

— Никога не ми е приличал на човек, който би действал необмислено и без да се е подготвил предварително — казваше доктор Браун. — Питам се дали не е видял, или чул нещо.

— Може да е имал главоболие или по някаква друга причина да не е могъл да заспи — предположи Франческа. — Реджи Уилсън, например, кръстосваше наоколо цяла нощ, когато го зацепеше главата.

— Между другото — Браун се наведе напред към Никол — Франческа ми спомена, че считате за възможно нервността и непостоянните настроения на Уилсън да са били изострени от хапчетата против главоболие, които е взимал. Очевидно сте изключително добре запозната с различните видове лекарства. Безкрайно ме впечатли бързината, с която установихте точно какво хапче за сън бях взел.

— Като става въпрос за лекарства — подметна Франческа след кратка пауза, — трябва да ви призная, че Янош Табори ми спомена за някакъв разговор, който сте имали с него във връзка със смъртта на Борзов. Може и да не съм го разбрала добре, но доколкото си спомням

той каза, че според вас причината за болките му всъщност е непоносимост към някакво лекарство.

Ледоходът се носеше с равномерна скорост по замръзналата повърхност на морето. Разговорът между тримата бе спокоен и небрежен. Никол нямаше причина да изпитва подозрения. „И все пак — каза си тя, докато се чудеше какво точно да отговори на италианката, — последните им две изказвания ми се струват прекалено гладки, сякаш подготвени предварително.“ Обърна се, за да погледне доктор Браун. Предполагаше, че Франческа може да се преструва без усилие, но беше сигурна в едно — от изражението на доктор Браун лесно можеше да разбере дали ѝ бяха задали тези въпроси умишлено. Той леко потрепери под втренчения ѝ поглед.

— С космонавт Табори наистина разговаряхме за генерал Борзов и в един момент започнахме да изказваме предположения за това, какво би могло да причини силните болки, които го измъчваха — любезно обясни Никол. — Тъй като апандиситът му беше съвършено здрав, явно нещо друго бе виновно за физическите му страдания. В един момент споменах на Янош, че е възможно това да бъде някаква остра непоносимост към лекарства. Но предположението ми беше съвсем случайно.

Като чу обяснението на Никол, Дейвид Браун очевидно се успокои и смени темата на разговора. Личеше си обаче, че Франческа не беше удовлетворена. „Може би греша, но май нашата скъпа журналистка има още въпроси — каза си Никол. — Само че няма да ги зададе веднага.“ Наблюдаваше я и ясно можеше да забележи колко малко внимание обръщаше италианката на монолога на Браун. През цялото време, докато той обсъждаше как са реагирали на Земята при смъртта на Уилсън, Франческа бе потънала в мисли.

След като Браун спря да говори, настъпи кратка тишина. Никол се огледа. Около нея се простираха километри ледена повърхност, а на юг и на север можеше да съзре страховито възправящите се възвишения, ограждащи Цилиндричното море. Точно пред тях се издигаха небостъргачите на Ню Йорк. Рама бе един прекрасен свят. За миг Никол бе обхваната от угризения, задето не се бе доверила на доктор Браун и Франческа. „Колко жалко, че хората никога не сме способни да проявяваме пълно разбирателство помежду си — каза си тя. — Дори и когато се изправим лице в лице с безкрайността.“

— Наистина не мога да си представя как си успяла да го постигнеш — внезапно се обади Франческа. — Толкова време измина, а досега дори и телевизионните канали за любопитни новини не успяха да се доберат до никакви сигурни сведения. Макар че не е чак толкова трудно човек да пресметне кога точно се е случило.

Доктор Браун не разбра нищо:

— За какво, по дяволите, говориш? — запита той, напълно объркан.

— Става въпрос за нашата прочута лекарка — отвърна му Франческа. — Не ти ли се струва наистина изумително, че след всичкото това време все още никой не знае кой е бащата на дъщеря ѝ?

Никол моментално я прекъсна:

— Синьора Сабатини — каза тя на италиански, — както веднъж вече имах случай да ви осведомя, този въпрос не ви засяга ни най-малко. Нямам намерение да търпя подобна дръзка намеса в личния ми живот.

— Просто исках да ти напомня, Никол — отговори бързо Франческа, също на италиански, — че криеш тайни, които не би желала да бъдат разкрити.

Доктор Браун поглеждаше озадачено ту едната, ту другата. Не бе разбрал нито дума от репликите, които си бяха разменили, и очевидно бе объркан от напрегнатата атмосфера, която се възцари.

— И така, Дейвид — продължи след малко Франческа с леко снизходителен тон, — ти говореше за това как са настроени хората на Земята в момента. Мислиш ли, че ще ни бъде наредено да се връщаме обратно или само да преустановим тази изследователска акция?

Доктор Браун се поколеба, все още объркан, но след малко отговори:

— Към края на тази седмица ще бъде свикана извънредна сесия на изпълнителния комитет на СНП. Но последното предположение, което изказа доктор Максвел е, че най-вероятно ще получим заповед да напуснем Рама.

— Това би било чиста проба истерично преиграване, типично за подобна групичка правителствени служители, които винаги са се интересували единствено от това — да избягват всякакви непредвидени рискове — заяви Франческа. — За първи път в човешката история представители на нашата раса, достатъчно добре

подготвени и снабдени с необходимата апаратура, имат възможност да изследват космически кораб, построен от извънземен интелект. И въпреки това, политиците продължават да се държат така, сякаш нищо необикновено не се е случило. Липсва им елементарна проницателност и прозрение в бъдещето. Направо можеш да се смаеш.

Франческа и Дейвид продължиха да разговарят, но Никол не ги слушаше. Мислите ѝ бяха все още заети с това, което ѝ бе казала италианската журналистка. „Сигурно смята, че притежавам доказателства, с които мога да потвърдя, че на Борзов е било дадено някакво лекарство — каза си тя. — Не виждам друга причина, за да ми отправя заплахи.“

Скоро достигнаха до южния бряг на морето. Франческа ги забави с десет минути, за да подготви автоматичната камера и звуковата апаратура, с които да увековечи как тримата се отправят към „чуждоземния град“, в търсене на безследно изчезналия си приятел. Никол ги упрекна, че губят време, но никой не ѝ обърна внимание. Ядосана, тя категорично отказа да участва в снимките. Докато Франческа се суетеше около видеокамерата, Никол се изкачи по стълбите, издълбани в стената, опасваща Ню Йорк, и отправи поглед към него. Ясно чуваше някъде ниско долу, зад нея, италианската журналистка, която се опитваше да предаде на милионите зрители от Земята драматичната тържественост на момента.

— Застанала съм в покрайнините на Ню Йорк — загадъчният островен град. Някъде съвсем близо до това място, в началото на същата тази седмица, доктор Такагиши, космонавт Уейкфилд и аз чухме странни звуци. Имаме причини да смятаме, че японският професор се е запътил именно насам, когато миналата нощ е напуснал лагер Бета, за да извърши сам, по собствена инициатива, някои интересоващи го проучвания.

Какво може да е сполетяло професора? Защо не отговаря на повикванията ни? Всички станахме свидетели вчера на една ужасяваща трагедия, когато журналистът Реджи Уилсън, рискувайки живота си, за да ме спаси, бе заклещен във всъдехода си и не успя да се измъкне от мощните щипки на биотите. Дали подобна участ не е сполетяла и най-добрия ни експерт по Рама? Възможно ли е извънземните, построили това чудо на космическата технология, да са възнамерявали всъщност да създадат един изключително

усъвършенстван кораб-капан, с който да задържи в своя власт и накрая да унищожи всеки нищо неподозиращ посетител? Все още не знаем дали е така. Но...

Никол реши да не обръща внимание на Франческа и от мястото, където се намираше върху високата стена, тя се опита да отгатне в каква посока може да се е отправил Такагиши. Разгледа и картите, които повика върху екрана на джобния си компютър. „Най-вероятно е тръгнал към геометрическия център на града — предположи Никол. — Беше уверен, че геометрическите зависимости в Рама имат първостепенно значение.“

35. ПРОПАДАНЕ

Вървяха из объркващия лабиринт от улици едва от двадесет минути, но ако не бяха индивидуалните им навигаторни устройства, вече щяха безнадеждно да са се загубили. Нямаха точен план как да проведат търсенето, просто тръгваха по една или друга улица почти наслуки, без да следват определена схема. Адмирал Хайлман установяваше връзка с доктор Браун по радиоприемника на всеки три или четири минути и тогава спасителната група трябваше да търси подходящо място, откъдето сигналът се чуваше достатъчно ясно.

— При това темпо на придвижване търсенето ни ще продължи цяла вечност — отбеляза Никол, когато за пореден път чуха по радиоприемника едва доловимия глас на Ото Хайлман. — Доктор Браун, защо не се спрете някъде, а пък ние с Франческа...

— Внимание, внимание — Браун се бе придвижил до едно по-широко пространство между две сгради и гласът на Ото Хайлман вече се долавяше по-ясно. — Чухте ли последното съобщение?

— Страхувам се, че не, Ото — отговори му Дейвид. — Би ли го повторил?

— Яманака, Уейкфилд и Тургенева са огледали внимателно долния край на Северната полусфера на Рама. Не са открили никакви следи от Такагиши. Малко вероятно е да се е придвижил още по на север, освен ако не е отишъл в някой от градовете, защото щяхме да открием отпечатащи от стъпките му. Така че вие сигурно търсите във върнатата посока.

Междувременно тук, в лагера, стават големи неща. Преди около две минути нашият биот-пленник се размърда. Опитва се да избяга, но досега е успял единствено да изподраска стените на клетката с клещите и другите си приспособления. Табори се е захванал трескаво за работа — иска да направи по-голяма и по-здрава клетка, която да обгражда рака отвсякъде. Съобщих на другата група да се върнат с хеликоптера обратно в Бета, за да може Яманака да помогне на Табори.

Сигурно ще са тук след минута... Чакайте, чакайте... Спешно повикване от Уейкфилд... Сега ще го включа...

Макар в Ню Йорк да го чуваха съвсем слабо, и тримата безпогрешно разпознаха английския акцент на Ричард Уейкфилд:

— Паяци! — изкрещя той, явно в отговор на нещо, което Адмирал Хайлман го бе запитал. — Нали си спомняте биота-паяк, на когото Лаура Ърнст бе направила дисекция? Е, точно шест такива се намират в момента от другата страна на петстотин метровото възвишение, опасващо морето откъм юг. Виждат се ясно — покачили са се по цялата палатка, която построихме за временен подслон. А и нещо очевидно е поправило двата мъртви рака, защото приятелчетата на нашия пленник бавно и спокойно се придвижват към Южния полюс...

— Снимате ли? — Франческа Сабатини закрещя веднага в радиоприемника. — Снимате ли биотите?

— Какво, какво? Съжалявам, но не чух нищо.

— Франческа иска да знае дали сте включили камерите, за да заснемете паяците — поясни адмирал Хайлман.

— Разбира се, скъпа — отговори Ричард. — Както автоматичната система на хеликоптера за обработка на образи, така и ръчната камера, която ми даде тази сутрин, работят без прекъсване от самото начало. Тези биоти-паяци са наистина изумителни. Никога не съм виждал нещо да се движи толкова бързо... А между другото, открихте ли някакви следи от професора?

— Още не! — извика доктор Браун от Ню Йорк. — Придвижването из тази плетеница от улици и сгради става ужасно бавно. Имам чувството, че търся игла в купа сено.

Адмирал Хайлман предаде на Уейкфилд и Тургенева какви са резултатите от търсенето на Такагиши. От своя страна Ричард го осведоми, че обръщат към лагера, за да заредят хеликоптера с гориво.

— А вие какво ще правите, Дейвид? — обади се отново адмиралът. — Като се има предвид ситуацията в момента, включително и необходимостта да уведомяваме онези глупаци от Земята за всичко ново, което се е случило, не мислиш ли, че е по-добре, ако ти също се върнеш в Бета? Сабатини и Дьо Жарден могат да продължат сами търсенето на професора. Ако трябва, ще изпратим

някой друг, когато хеликоптерът дойде да те вземе, за да остане с тях и да им помогне.

— Не зная, Ото. Не съм... — Франческа бързо изключи приемника, без да позволи на доктор Браун да се доизкаже. Той я стрелна ядосано с очи, но бързо сведе поглед.

— Първо трябва да поговорим! — рязко заяви италианката. — Кажете на адмирала, че ще му се обадиш след няколко минути.

Разговорът, който последва между двамата, смая и озадачи Никол. Очевидно както Франческа, така и Браун не бяха ни най-малкото обезпокоени за съдбата на доктор Такагиши. Италианската журналистка настояваше да се върне в лагера незабавно, за да предаде на Земята последните новини. Дейвид Браун се тревожеше, че не присъства на мястото на главното действие.

Те спореха гневно, като всеки настояваше, че има по-важна причина да се върне в Бета, отколкото другия. Ами ако и двамата напуснат Ню Йорк? Не, космонавт Дьо Жарден не можеше да остане сама. Явно най-добре би било и тя да тръгне с тях. Нищо не пречи да подновят търсенето на професора след няколко часа, когато другите неща се уредят.

Тук вече Никол не издържа и избухна:

— Никога, никога досега, през целия ми живот — тя внезапно закрещя — не бях виждала толкова егоистично... — тя се спря, защото не можа да намери подходящата дума, но след миг продължи: — Един от колегите ни е изчезнал и почти със сигурност се нуждае от помощта ни. Нищо чудно да е смъртно ранен, но всичко, което ви вълнува вас двамата в момента, са някакви дребнави и жалки амбиции. Направо ми се повдига! — Никол направи пауза, за да си поеме дъх, и продължи също толкова разгневено: — Едно нещо ще ви кажа — нямам никакво намерение да се връщам в лагера точно сега. Не ми пука дали ще ми наредите. Оставам тук, за да продължа търсенето. На мен поне ми е съвсем ясно кое е най-важното нещо в момента. Уверена съм, че човешкият живот има по-голямо значение, отколкото общественото положение, социалния престиж или някакъв глупав договор с медиите.

Дейвид Браун премигна два пъти, сякаш го бяха ударили с мокър парцал. Франческа само се усмихна и каза:

— Виж ти, виж ти. Нашата потайна и сдържана корабна лекарка знаела доста повече, отколкото сме смеели да предполагаваме. — Тя

отклони за момент погледа си към Браун и после отново погледна Никол. — Ще ни извиниш ли за момент, скъпа? С Дейвид трябва да обсъдим насаме някои неща.

Те се отдръпнаха на около двадесет метра, в подножието на един небостъргач, и започнаха оживено да обсъждат нещо. Французойката се обърна с гръб към тях. Ядосваше се, че бе позволила на гнева си да я завладее дотолкова, че бе взел връх над предпазливостта ѝ и тя така неблагоприятно се бе издала. Франческа и Браун вече бяха наясно, че знае за проекта Шмид-Хагенест. „Сигурно ще решат, че Янош ми е казал — помисли си Никол. — В края на краищата напоследък доста се сприятелихме с него.“

Докато доктор Браун се свързваше по радиоприемника с адмирал Хайлман, Франческа се приближи отново към Никол:

— Дейвид ще им каже да го чакат с хеликоптера на мястото, където е ледохода. Увери ме, че и сам може да намери обратния път през Ню Йорк. Аз оставам тук с теб, за да продължим търсенето на Такагиши. Поне ще мога да направя снимки на Ню Йорк.

Думите на Франческа прозвучаха съвсем безстрастно и Никол не можа да разгадае какви чувства я вълнуваха.

— И още нещо — добави журналистката след малко. — Обещах на Дейвид, че след най-много четири часа ще сме приключили търсенето и ще сме готови да се върнем в лагера.

В продължение на цял час Никол и Франческа претърсваха Ню Йорк, без да промълвят нито дума помежду си. Италианката нямаше нищо против спътничката ѝ да определя откъде да минат. На всеки петнадесет минути се обаждаха в лагера, за да получат данни за точното си местонахождение.

— В момента се намирате на около два километра южно и четири километра източно от ледохода — съобщи им Ричард, когато се спряха, за да обядват. На него му бе възложена задачата да следи придвижването им. — Спрели сте се малко по на изток от централния площад.

По настояване на Никол двете с Франческа бяха отишли да проверят първо там, защото лекарката смяташе за най-вероятно Такагиши да се е отправил именно към този площад. Пред тях се бе

открило обширно кръгло пространство, из което бяха безразборно разположени някакви ниски конструкции, но сред тях не намериха никакви следи от доктора. След това огледаха внимателно другите два площада и претърсиха от край до край две от подобните на парчета торта части на централния кръг. Напразно. Накрая Никол трябваше да признае, че идеите ѝ се изчерпваха.

— Това място е наистина удивително — отвърна ѝ Франческа. Обядваха, седнали върху някакъв квадратен метален блок, висок около метър. — Камерата ми още не може да улови цялата тази смайваща картина. Всичко наоколо е толкова тихо и спокойно, а постройките са изумително високи и необичайни за човешките представи.

— Повечето от тези сгради не биха могли да бъдат описани без помощта на твоите снимки. Например многостенниците — има по един във всяка от трите части на всеки кръг, като най-големият е винаги най-близо до площада. Чудя се дали имат някакво специално предназначение? И защо са разположени точно по такъв начин?

Напрежението между двете жени бе понамаляло и външно нито Франческа, нито Никол даваха израз на някакви емоции. Известно време те разговаряха спокойно за това, което бяха видели при преминаването си през Ню Йорк. Франческа се бе впечатлила особено много, когато внезапно се бяха озовали пред една огромна, подобна на гъста решетка конструкция, свързваща два от небостъргачите в близост до централния площад.

— Как мислиш, за какво ли може да служи тази мрежа или решетка? — запита небрежно Франческа. — Имаше поне двадесет хиляди отвора и беше висока най-малко петдесет метра.

— Струва ми се абсурдно да се опитваме да разгадаем предназначението на каквото и да било тук — отвърна ѝ Никол, като посочи с ръка наоколо. Беше се наобядвала и погледна към спътничката си: — Готова ли си да продължим?

— Не съвсем — отвърна ѝ Франческа. Личеше, че си бе наумила нещо. Внимателно прибра остатъците от обяда си в специалния джоб на летателния си костюм. — Има още нещо, което двете с теб трябва да доизясним.

Никол я погледна въпросително. Италианката продължи, като се опитваше да звучи приятелски:

— Мисля, че е време да си разкрием картите и да поговорим открито. Ако подозираш, че аз съм дала някакви лекарства на Борзов в деня, в който умря, защо не ме попиташ направо?

Никол гледа втренчено противничката си в продължение на няколко секунди, след което попита:

— Даде ли му?

— Ти смяташ ли, че съм го направила? — избегна отговора Франческа — И ако е така, защо смяташ, че бих го сторила?

— В момента играеш същата игра, само дето сменяш тактиката — отвърна ѝ Никол след кратко мълчание. — Нямах никакво намерение да признаеш каквото и да е. Просто искаш да установиш колко ми е известно от цялата история. Така или иначе, аз нямам нужда от самопризнанието ти. Научната апаратура ми е напълно достатъчна. Съвсем скоро истината ще излезе наяве.

— Съмнявам се — подхвърли Франческа, скачайки от кутията долу. — Истината винаги се изплъзва на тези, които я търсят прекалено усърдно. — Усмихна се. — А сега нека да потърсим професора.

В западния край на централния площад двете жени попаднаха на още една необикновена постройка. Отдалече приличаше на огромен хамбар. Върхът на черния му остър покрив се извисяваше най-малкото на четиридесет метра над земята, а дължината му бе поне сто метра. Две неща ги впечатлиха и очароваха особено много — хамбарът беше отворен откъм двата края, а стените и покрива му бяха прозрачни само отвътре — нещо, което Франческа и Никол не можеха да забележат, докато стояха отвън. Двете няколко пъти се редуваха да влизат и излизат от постройката, за да установят със сигурност, че това не беше оптическа измама. Който застанеше вътре, можеше да вижда във всички посоки. Установиха още, че околните небостъргачи, които също имаха огледални повърхности, бяха нарочно разположени така, че отраженията върху тях на всички околни улици се виждаха идеално от вътрешността на сградата.

— Фантастично! — възкликна Франческа, която снимаше застаналата от външната страна на хамбара Никол. Тя зави покрай ъгъла и каза, докато влизаше:

— Доктор Такагиши смяташе, че е невъзможно Ню Йорк да е бил построен без определена цел. Останалата част от Рама може би, но никой не би пилял толкова време и енергия, за да създаде напразно подобна схема от геометрически зависимости, каквато представлява този град.

— Звучиш почти религиозно — подхвърли Франческа.

Никол я погледна мълчаливо. „Нарочно се заяжда с мен — каза си. — Всъщност въобще не я интересува какво мисля. Нито пък какво мисли, който и да било друг.“

— Хей, я погледни тук! — повика я Франческа, след като помълчаха известно време. Беше влязла няколко стъпки по-навътре в хамбара и в момента сочеше пода пред себе си. Никол се приближи и видя продълговата правоъгълна дупка, дълго около пет метра и широка близо метър и половина. Бе доста дълбока — повече от осем метра, и почти цялото дъно се губеше в сенки. Стените на дупката се спускаха вертикално надолу, абсолютно гладки и без никакви издатини.

— Ей там има още една... И още една... — Правоъгълните дупки бяха общо девет, абсолютно еднакви и прокопани в южната част на пода съвсем безразборно. В северната част на хамбара откриха също толкова на брой кръгли сфери, но този път разположени в строго определен ред. На Никол внезапно страшно ѝ се прииска някой да ѝ разкрие тайнствената легенда, която се криеше зад всички тези причудливи форми. Мечтаеше за нещо, което да ѝ подсказва и обясни тяхното предназначение. Озадачението и объркването ѝ нарастваха.

Бяха прекосили хамбара почти по цялата му дължина, когато дочуха едва доловимия сигнал за спешно повикване от радиоприемниците си.

— Сигурно са открили Такагиши! — извика Никол и се втурна навън. Веднага щом излезе от хамбара, звукът стана оглушително силен.

— Добре, добре — обади се. — Вече ви чуваме. Какво става?

— Повече от две минути се опитвам да се свържа с вас — чу се гласът на Ричард Уейкфилд. — Къде, по дяволите, се загубихте? Нарочно използвах сигнала за спешно повикване, поради по-голямата му мощност.

— Бяхме влезли в този необикновен хамбар — обади се отзад Франческа. — Като някакъв сюрреалистичен град е, огледален само от

едната страна и изпълнен с чудновати отражения...

— Страхотно наистина, но нямаме време за много приказки — прекъсна я Ричард. Скъпи дами, трябва незабавно да се отправите към най-близкото място на Цилиндричното море. След десет минути ще дойде да ви вземе хеликоптер. Щяхме да дойдем направо в Ню Йорк, ако имаше къде да кацнем.

— Но защо? — попита Никол. — Каква е причината за цялата тази бързина?

— Можете ли да видите Южния полюс от там, където сте застанали?

— Не, пречат ни високите сгради.

— Около Малките рогове се случва нещо странно. Огромни дъги от електричество отскачат от един рог към друг. Гледката е наистина изумителна. На всички ни се струва, че предстои някакво необикновено явление. — Ричард се поколеба за секунда. — Трябва да напуснете Ню Йорк незабавно.

— Добре — отговори Никол. — Тръгваме веднага. — Тя изключи приемника и се обърна към Франческа. — Забеляза ли колко силен стана радиосигналът, когато излязохме от хамбара? — Помълча, замислена, няколко секунди, след което продължи: — Очевидно материалът, от който са изградени стените и покрива на тази конструкция, не пропуска радиовълните. — Внезапно лицето ѝ се оживи. — Това обяснява и какво се е случило с Такагиши. Сигурно е вътре в този хамбар или в подобна постройка.

— Е, и? — Франческа не внимаваше особено какво ѝ казва Никол. В момента снимаше с видеокамерата си един общ изглед на хамбара. — Всъщност това вече няма значение. Трябва да побързаме за срещата с хеликоптера.

— Може би е именно в някоя от тези дупки — Никол продължаваше развълнувано: — Да, определено. Точно това може да се е случило. Проучвал е вътрешността на хамбара сред заобикалящия го мрак и внезапно е паднал в... Чакай ме тук — обърна се тя към Франческа. — Ей сега ще се върна.

Никол се втурна обратно в постройката и се наведе над една от дупките. Като се държеше с лявата ръка за ръба на ямата, тя насочи лъча на фенера си надолу. Нещо имаше на дъното! Изчака няколко секунди, за да фокусира погледа си по-добре, и успя да различи

някакви струпани в купчина части. Никол бързо се приближи до съседната дупка.

— Доктор Такагиши! — извика тя. — Там ли си, Шиг? — повтори на японски.

— Хей, побързай! — чу Франческа да се провиква от края на хамбара. — Трябва да тръгваме. Ричард звучеше съвсем сериозно.

Дъното на четвъртата яма бе потънало в сенки и Никол не можеше да види почти нищо дори с помощта на фенера си. Успя смътно да различи някакви предмети, но не и да разбере какво точно представляваха. Тя легна по корем и леко плъзгайки се напред, успя да се наведе над дупката под ъгъл, от който можеше по-ясно да определи дали безформената купчина отдолу не беше тялото на нейния японски приятел.

Внезапно гигантските лампи на Рама започнаха да светват и да угасват в бърза последователност. Оптическият ефект във вътрешността на хамбара бе неочакван и напълно зашеметяващ. Изчезна всякаква представа за посока. Никол вдигни поглед, за да разбере какво става наоколо, но загуби равновесие и почти цялото й тяло се плъзна надолу в ямата.

— Франческа! — изкрещя, като се опитваше да се задържи, опряла ръце в отсрещната стена на дупката. — Франческа! Нужна ми е помощ!

Тя почака около минута и накрая реши, че сигурно италианката вече бе напуснала района на хамбара. Чувстваше как силата на ръцете й бързо се изчерпва. От глезените надолу краката й все още лежаха на пода извън ямата, но останалата част от тялото й се спускаше диагонално надолу, като главата й се намираще съвсем близо до отсрещната стена, на около осемдесет сантиметра под ръба на дупката. Висеше почти цялата във въздуха и единствено силата, с която притискаше ръце към стената, я задържаше да не се сгромоляса в изкопа отдолу.

Светлината продължаваше да изгасва и да се появява отново през кратки интервали. Никол внимателно повдигна главата си, за да види дали не ще успее да достигне ръба на ямата с едната си ръка, като продължава да използва другата за опора. Нямаше никакъв шанс. Главата й беше прекалено надолу в дупката. Почака още няколко секунди. Ръцете й се изтощаваха все повече и повече и отчаянието й

нарастваше. Най-накрая Никол се опита да изхвърли тялото си нагоре и едновременно с това да се захване за ръба на ямата. Почти успя, но ръцете ѝ не можаха да спрат устрема на тялото ѝ надолу. Краката ѝ също бяха повлечени към дъното. Никол усети как главата ѝ се блъсва в стената и в следващия миг се претърколи по пода на ямата в безсъзнание.

36.

КУРС КЪМ СЪЛЪСКВАНЕ

Франческа също бе стресната и зашеметена, когато внезапно започна изумителната игра на светлините в Рама. Съвсем импулсивно тя се втурна, за да се скрие под покрива на хамбара. Тук се почувства на малко по-сигурно място. „Сега пък какво става?“ — помисли си Франческа и моментално затвори очи, заслепена и замаяна от хилядите отражения на светлините, пречупени от огледалните повърхности на околните сгради.

Още при първия вик на Никол италианката се втурна, за да помогне на спътничката си, но се препъна в една от сферите и падна на земята, като силно удари коляното си.

Щом се изправи, Франческа веднага забеляза, въпреки мъчителната пулсираща светлина, в какво опасно положение се намира Никол. Единствено подметките на нейните обувки се подаваха над повърхността на ямата. Италианката застана неподвижно и зачака мълчаливо. Умът ѝ трескаво обмисляше как е най-добре да действа. Съвсем ясно си спомняше разположението на дупките, както и тяхната дълбочина. „Ако падне долу, ще бъде жестоко ранена. Може би дори смъртоносно“ — размишляваше Франческа. Представи си съвършено гладките стени на ямата. „Никога няма да успее да се изкатери обратно“ — реши тя.

Ярките, непрестанно примигващи светлини придаваха нещо и загадъчно, и зловещо на сцената. В един миг Франческа забеляза как тялото на Никол внезапно изскочи над дупката и тя безпомощно впи пръсти в ръба, опитвайки се да се залови за него. В следващата секунда, когато лампите на Рама светнаха отново, италианката видя обувките на Никол да се хлъзват встрани и миг след това да изчезват в изкопа под тях. Не последва никакъв вик.

Ако не се бе възпряла, Франческа щеше да изтича към дупката и да погледне какво се бе случило с Никол. „В никакъв случай не трябва да се приближавам — мина ѝ през ума. — Ако по някаква случайност

не е изгубила съзнание, може да ме види и тогава вече няма да имам никакъв избор.“

Тя вече бе обмислила всички възможни благоприятни последици от злополуката с французойката. По време на разговора им Никол дори не се бе опитала да скрие намерението си да направи всичко възможно, за да докаже, че в деня преди да умре, на Борзов му е било дадено някакво лекарство, предизвикващо силни болки. Възможно бе даже да успее да определи точно какво е било то и поради неговата рядкост да установи, че именно Франческа го бе продала на генерала. Наистина, съществуваше съвсем слаба, почти абсурдна вероятност нещата да стигнат чак до там. Но все пак бе възможно.

Франческа си спомни как преди две години от аптеката към една болница в Копенхаген бе купила опаковката диметилдексил, както и някои други медикаменти, възползвайки се от специалното позволение, което притежаваше. По това време се предполагаше, че взето в съвсем малки дози, лекарството може да доведе до лека възбуда или чувство на еуфория при хора, намиращи се под силно напрежение. Следващата година Франческа бе прочела в някакво неизвестно швейцарско медицинско списание статия из областта на психиатрията, в която се споменаваше, че в по-големи количества диметилдексила предизвиква силни болки, аналогични на тези при възпален апандисит.

Франческа закричи бързо в северна посока. Докато се отдалечаваше от хамбара, тя трескаво прехвърляше в ума си всички възможни начини на действие в дадената ситуация. Както обикновено, преценяваше шансовете си за успех. Основният проблем, който стоеше пред нея сега, след като бе оставила Никол безпомощна в ямата, бе дали да каже на останалите истината за злополуката с французойката. Но някой със сигурност можеше да я попита защо си бе тръгнала, вместо да се свърже с тях по радиоприемника и да изчака помощната група заедно с Никол.

„Защото бях ужасно объркана и изплашена, а светлините ту гаснеха, ту отново се появяваха. Пък и Ричард прозвуча толкова тревожно по радиото, настоявайки да тръгнем незабавно. Реших, че ще е по-добре, ако първо поговорим при хеликоптера.“ Звучеше ли правдоподобно? Едва ли. Но все пак беше по-лесно да се придържа към историята такава, каквато се бе случила в действителност. „Така или иначе, шансовете ми са много по-добри, ако разкрия част от

истината“ — помисли си Франческа, минавайки покрай осмоъгълната сграда близо до Централния площад. Разбра, че се бе отклонила прекалено много на изток и погледна навигаторното си устройство. Кorigира посоката си на движение. Светлините в Рама продължаваха да просветват през равни интервали.

„А какъв друг избор имам? Когато разговаряхме с Уейкфилд, бяхме застанали точно до хамбара, така че той вече знае мястото. Ще изпратят спасителна група, която със сигурност ще я намери. Освен ако...“

Отново си помисли за възможността Никол да успее да я уличи в отравянето на Борзов. Това несъмнено щеше да предизвика страхотен скандал и да доведе до позорно и гадно разследване, а почти сигурно и до съдебна присъда. Каквото и да последваше, резултатът щеше да е един — името и известността на Франческа щяха да бъдат силно накърнени, а журналистическата ѝ кариера — напълно опропадена.

От друга страна, ако Никол излезеше от играта, вероятността някой да разкрие, че именно тя бе дала на Борзов лекарството, довело до напълно ненужната операция, бе равна на нула. Единствен Дейвид Браун знаеше цялата истина, но той бе неин съучастник. Освен това щеше много повече да загуби, ако нещо се разкриеше.

„И така — размишляваше Франческа, — проблемът е дали ще успея да измисля достатъчно правдоподобна история, която от една страна да сведе до минимум вероятността Никол да бъде намерена, а от друга, да не хвърля вина върху мен в случай, че успеят да я открият. Доста трудна работа.“

Бе вече доста близо до Цилиндричното море, на не повече от шестстотин метра според личното ѝ навигаторно устройство. По дяволите, каза си тя, след като в продължение на толкова време бе обмисляла ситуацията. „Май наистина не разполагам с напълно сигурен и безопасен вариант. Ще трябва да действам по единия или другия начин. При всички положения съществува значителен риск.“

Франческа спря да върви на север и закричи напред-назад между два небостъргача. Внезапно земята под краката ѝ започна да трепери. Италианката се свлече на колене, за да запази равновесие и успя да долови съвсем слабо гласа на Янош Табори по радиопредавателя:

— Внимание! Всички да се успокоят. Няма причина за тревога. В момента нашият звезден пришълец очевидно извършва някакви

маневри. Сигурно мигането на светлините е било предупреждение... Между другото, Никол, къде сте с Франческа? Хиро и Ричард се готвят да тръгват с хеликоптера.

— Съвсем близо до морето съм. Остават ми не повече от две минути — отговори му италианката. — Никол се върна да провери на едно място.

— Ясно — прие съобщението Янош и продължи: — Никол? Къде си, Никол? Чуваш ли ме, космонавт Дьо Жарден?

Никой не отговори. След малко Франческа се намеси:

— Както знаеш, Янош, силата на радиовълните тук, в Ню Йорк, зависи от мястото, където си застанал. Никол знае къде ни чака хеликоптерът. Сигурна съм, че скоро ще дойде — тя помълча за секунда. — А останалите къде са? Всички ли са добре?

— Браун и Хайлман в момента говорят със Земята. Сега вече тия от Международната агенция ще обезумеят съвсем — откога настояваха да напуснем Рама, преди да са започнали тези маневри.

Чу се гласът и на Ричард Уейкфилд:

— Вече се качваме на хеликоптера и след няколко минути ще пристигнем.

„Всичко свърши. Направих своя избор“ — каза си Франческа, след като Ричард приключи със своето съобщение. Чувстваше се в странно приповдигнато настроение и незабавно започна да подготвя това, което щеше да каже на останалите „Почти бяхме стигнали до голямата осмоъгълна сграда, близо до Централния площад, когато Никол внезапно забеляза една малка алея вдясно от нас, която бяхме пропуснали на отиване. Тъй като уличката, отвеждаща към алеята, беше изключително тясна, Никол реши, че радиовълните сигурно не могат да проникнат до там. Аз вече бях доста уморена — през цялото време вървахме много бързо — затова тя ми каза да продължа напред към хеликоптера сама...“

— И повече не я видях? — прекъсна я Ричард Уейкфилд, застанал на леда до Франческа. Тя поклати отрицателно глава. И двамата усещаха как под тях леда вибрира, разтърсван от все още продължаващите маневри. Гигантските лампи на Рама отново светеха

ярко. Бяха престанали да мигат в момента, в който извънземният кораб се бе раздвижил.

Пилот Яманака се намираше в кабината на хеликоптера. След малко Ричард погледна часовника си и каза:

— Вече изминаха цели пет минути, откакто кацнахме тук. Сигурно ѝ се е случило нещо. — Той се огледа наоколо. — А може и да е излязла от града на някое друго място.

Качиха се в хеликоптера и прелетяха няколко пъти над крайбрежието на Ню Йорк, като направиха два кръга и над изоставения ледоход.

— Спусни се над самите сгради във вътрешността на града — нареди Ричард на пилота. — Може би ще успеем да я забележим някъде.

От височината, на която се намираха в хеликоптера, бе направо невъзможно да различат каквото и да е по улиците на Ню Йорк, тъй като бяха принудени да летят над равнището на най-високите сгради. Просеките между постройките бяха извънредно тесни и всичко там, долу, тънеше в сенки, които през цялото време заблуждаваха хората в хеликоптера. Веднъж на Уейкфилд му се стори, че вижда нещо да се движи между сградите, но това се оказа само оптическа измама.

— Добре, Никол, добре. Къде си, по дяволите?

Внезапно гласът на Дейвид Браун прогърмя в хеликоптера:

— Ало, Ричард... Искам и тримата да се завърнете в Бета моментално. Трябва спешно да проведем събрание.

Космонавт Уейкфилд се изненада, когато чу гласа на доктор Браун по приемника. До този момент Янош бе отговарял за радиовръзката им с лагера.

— Защо сте се разбързали всички толкова, командире? — запита в отговор Ричард. — Никол дьо Жарден все още не се е появила на уговорената среща. Всеки момент може да изникне отнякъде.

— Ще ви обясня подробно, когато пристигнете в лагера. Трябва да вземем важно решение. Сигурен съм, че Дьо Жарден ще се обади, щом стигне до брега.

Не им трябваше много време, за да прекосят замръзналото море. Скоро доближиха Бета и Яманака приземи хеликоптера върху тресящата се земя. Слязоха и видяха, че останалите четирима от екипажа вече ги очакваха.

— Тези маневри продължават невероятно дълго — каза Ричард, докато приближаваха към малката групичка и се усмихна. — Надявам се, че рамианите съзнават добре какво вършат.

— Вероятно са съвсем наясно. Или поне на Земята мислят така — отвърна му Браун мрачно и погледна внимателно часовника си. — Според навигационния отдел към контролния център трябва да очакваме тези маневри да продължат още около деветнадесет минути, минус-плюс няколко секунди.

— Как са го изчислили? — запита озадачен Уейкфилд. — Да не би случайно рамианите да са кацнали на Земята и да са предоставили плановете си за полета на техния кораб, докато ние тук си губим времето да правим проучвания?

Никой не се изсмя. След малко Янош заяви с необичайно сериозен глас:

— Ако Рама запази тази посока и скорост на движение, то след деветнадесет минути тя ще поеме курс към Сблъскване.

— Сблъскване с какво? — запита Франческа.

Ричард Уейкфилд бързо изчисли нещо на ум.

— Със Земята? — предположи той. Янош кимна.

— Боже мой! — възкликна Франческа.

— Да, точно така — потвърди Дейвид Браун. — Сега вече приоритетите на експедицията са изцяло подчинени на общата грижа за сигурността на Земята. Точно в този момент изпълнителната група на СНП провежда извънредно заседание, за да обсъди всички възможни последствия от промяната в курса на Рама, както и дали трябва да се вземат някакви мерки. Уведомиха ни възможно най-ясно и категорично, че ни е наредено да напуснем кораба веднага, щом приключат маневрите. Не трябва да взимаме нищо с нас, освен биотарак и личните си вещи. Заповядват ни да...

— Ами какво ще стане с Такагиши и Дьо Жарден? — прекъсна го Уейкфилд.

— Ще оставим ледохода там, където се намира в момента, както и един всъдеход в лагер Бета. И двете машини се управляват лесно. Естествено, ще продължим да поддържаме радиовръзка от борда на „Нютон“. — Доктор Браун погледна Ричард право в очите. — Ако тази гигантска космическа конструкция наистина се е насочила право към нашата планета — продължи той с драматичен тон, — то отделния

човешки живот вече няма толкова голямо значение. Нищо чудно да престои, глобална промяна в историята на Земята.

— Но какво ще стане, ако се окаже, че специалистите по космическа навигация са направили грешка? Не е ли възможно Рама просто да е извършила маневри, които само за известен период променят посоката ѝ на движение така, че тя се насочва към Земята? Може би...

— Вероятността за подобно нещо е много малка. Всички си спомняте серията от кратки, разтърсващи маневри в деня, когато почина Борзов. Тогава ориентацията на Рама се е променила така, че е било необходимо само едно-единствено допълнително изместване на кораба в подходящ момент, за да заеме направление към сблъсък със Земята. Специалистите от МКА са установили това още преди тридесет и шест часа. Тази сутрин, преди зазоряване, са се свързали с генерал О'Туул и са го предупредили да очакваме подобна маневра, но аз не исках да ви го кажа, докато още бяхте заети да търсите Такагиши.

— Това обяснява защо всички настояват толкова много да си вдигаме багажа отгук — подхвърли Янош.

— Само донякъде — отвърна му Браун. — Но няма съмнение, че отношението на хората към Рама и рамианите се е променило. Съвсем очевидно е, че ръководството на Международната космическа агенция и световните политически лидери-членове на изпълнителната група на СНП са дълбоко убедени в несъмнено враждебните намерения на Рама. — Американският офицер помълча няколко секунди, сякаш се опитваше да прецени собственото си отношение.

— Лично аз смятам, че поради шока от промяната в движението на кораба те пресилват нещата. Все пак не мога да ги убедя, че грешат. Не виждам доказателства за някаква враждебна умисъл от страна на Рама. Прави ми впечатление единствено пълната ѝ незаинтересованост и дори презрително отношение към нас, една явно много по-низша раса. Но сцената с ужасната смърт на Уилсън, предавана директно по всички телевизионни канали, очевидно е всяла паника сред населението на Земята. Хората не могат да бъдат тук, с нас, и да почувстват заедно с нас грандиозността и великолепието на това място. Но затова пък отреагират бурно на ужаса...

— Щом не смяташ, че рамианите имат враждебни намерения — прекъсна го Франческа — тогава как ще обясниш тези маневри? Едва

ли е просто едно съвпадение. Те, или който там командва този космически кораб, явно са решили поради някаква причина да се отправят към Земята. Нищо чудно хората да са смъртно изплашени. Спомни си, че Рама I не реагира по никакъв начин на своите човешки посетители. Сега обаче получаваме съвсем различен отклик на присъствието ни. И то доста драматичен. Извънземните известяват, че знаят за...

— Чакай, чакай! — намеси се Ричард. — Според мен правим прекалено прибързани заключения. Остават още дванадесет минути, преди да се наложи да дадем сигнал за паника.

— Много добре, космонавт Уейкфилд — продължи Франческа, която внезапно си спомни за репортерските си задължения и включи видеокамерата си. — А сега бихте ли споделили официалното си мнение по въпроса? Ако промените в курса на Рама наистина доведат до насочването ѝ към Земята, то какво, според вас, би означавало това?

Ричард беше изключително сериозен, когато отговори:

— Хора от Земята — започна тържествено той, — ако Рама е променила курса си наистина с цел да посети нашата планета, това не означава задължително, че тя има някакви враждебни намерения. Никой от нас не е чул или видял нещо, каквото и да е, повтарям, каквото и да е, което да подсказва, че съществата, построили този космически кораб, желаят да ни навредят. Няма съмнение — смъртта на Уилсън бе изключително обезпокоителна, но причина за нея са по-скоро случайните действия от страна на определен вид роботи, отколкото изпълнението на някакъв зловец план.

За мен тази изумителна конструкция представлява едно взаимосвързано цяло, наподобяващо по своята сложност жив организъм, изключително интелигентно и програмирано да оцелее за продължителен период от време. Не е нито враждебно, нито приятелски настроено. Съвсем лесно би могло да бъде проектирано така, че да притежава способността да открива и проследява отдалеч всяко отправление се към него космическо тяло, и да изчислява откъде идва поредният посетител. Ето защо насочването на Рама към Земята може да не е нищо друго, освен обичайния начин на действие при поява на непознати същества от Космоса, отправили се по собствено желание на среща с нея. Нищо чудно Рама да се приближава просто, за да се запознае с нас по-отблизо.

— Отлично — ухили се Янош. — Това бяха наистина едни философски разсъждения.

Уейкфилд се изсмя нервно.

— Космонавт Тургенева — каза Франческа, насочвайки камерата към Ирина. — Съгласна ли сте с вашия колега? Малко след трагичния край на генерал Борзов вие открито изразихте своето безпокойство, споделяйки, че смятате за възможно някаква по-висша сила, с други думи, рамианите, да е отговорна за смъртта на командира. Какво бихте казали сега?

Обикновено срамежливата съветска пилотка смело насочи поглед право в камерата. Очите ѝ бяха тъжни.

— Аз наистина считам космонавт Уейкфилд за изключително способен специалист — каза тя. — Но той не даде отговор на най-сложните въпроси. Защо Рама извърши първата маневра точно по време на операцията на Борзов? И защо биотите насякоха Уилсън на парчета? А също, къде е професор Такагиши? — Ирина Тургенева се спря за миг, за да овладее емоциите си. — Няма да намерим Никол дьо Жарден. Рама може да е само един гигантски космически апарат, но вече знаем на какви опасни неща е способна. Сега се е отправила към Земята и аз се страхувам за моето семейство, за моите приятели, за цялото човечество. Няма никакъв начин да предвидим намеренията ѝ. И ще бъдем безпомощни да я спрем.

Няколко минути по-късно Франческа Сабатини отнесе видеотехниката си до замръзналата повърхност на морето, за да направи един последен репортаж. Тя внимателно изчисли времето и включи камерата си точно петнадесет секунди преди предвидения край на маневрите.

— Картината пред вас, драги зрители, подскача нагоре-надолу — започна тя с най-добрия си журналистически тон. — Това е така, защото рамианската земя е разтърсвана от трусове вече четиридесет и седем минути — откакто започна поредната промяна в посоката на движение на кораба. Според специалистите по космическа навигация тази серия от маневри ще приключи след няколко секунди в случай, че Рама поеме курс към сблъскване със Земята. Техните изчисления се основават, разбира се, на предположението, че намеренията на Рама са...

Франческа спря по средата на изречението си и пое дълбоко дъх:

— Повърхността под мен престана да се тресе. Маневрите приключиха. Рама се приближава към Земята.

37.

ИЗОСТАВЕНА

Първия път, когато дойде в съзнание, Никол се почувства напълно зашеметена. Мозъкът ѝ категорично отказваше да функционира и тя не можеше да си спомни какво ѝ се бе случило. Главата я цепеше жестоко и усещаше мъчителни болки да пронизват гърба и краката ѝ. Едва успя да извади термоса си с вода и да отпие една малка глътка. „Сигурно имам мозъчно сътресение“ — помисли си Никол и моментално изгуби съзнание.

Вече бе тъмно, когато се свести отново, но този път не се чувстваше така, сякаш съзнанието ѝ плува в мъгла. Веднага разбра къде се намира. Спомни си как бе паднала в една от дупките, докато надничаше в тях, търсейки Такагиши, как бе викала Франческа и как накрая бе полетяла с ужас към дъното на ямата, удрайки се болезнено в стената долу.

Без да губи време, Никол откачи радиопредавателя от колана на летателния си костюм.

— Ало, екипаж „Нютон“, чувате ли ме? — каза, докато бавно се изправяше. — Тук е космонавт Дьо Жарден. До този момент бях, така да се каже, в състояние на неразположение. Пропаднах в една дупка и при удара загубих съзнание. Сабатини знае къде се намирам...

Никол прекъсна монолога си и зачака, но не получи никакъв отговор. Тя увеличи обсега и силата на приемника си, ала успя само да улови някакво необичайно прашене, породено явно от електрически смущения. „Нощта вече е започнала — помисли си, — а до момента на падането ми лампите в Рама бяха светили най-много два часа...“ Корабната лекарка знаеше, че денят тук продължава около тридесет часа. Възможно ли бе да се е намирала в безсъзнание толкова дълго? Или Рама отново ги изненадваше с нещо съвсем неочаквано? Никол погледна часовника си, който показваше времето, изминало от началото на втората изследователска акция и бързо направи някои

пресмятания наум. „Изминали са тридесет и два часа, откакто съм тук долу. Защо още никой не е дошъл?“

Тя си припомни всички подробности до момента, в който се бе свлякла в ямата. Първо разговаряха с Уейкфилд, а след това се бе втурнала обратно в хамбара, за да огледа дупките. Ричард винаги си отбелязваше местоположението им, когато прекъсваха двупосочно радиовръзката помежду си или нещо я блокираше. А и Франческа знаеше точно къде...

Възможно ли бе нещо да се е случило с целия екипаж? Но в противен случай защо все още никой не я бе намерил? Никол се усмихна, опитвайки се да се противопостави на паниката, която я завладяваше. „Разбира се, че са ме открили, но съм била в безсъзнание и те са помислили...“ Но някакъв вътрешен глас опровергаваше подобни мисли. Ако наистина я бяха намерили, щяха да я извадят от дупката, при каквито и да е обстоятелства.

Никол неволно потрепери, когато внезапно я завладя ужас при мисълта, че може никога да не бъде открита. Тя се насили да мисли за нещо друго и започна внимателно да оглежда тялото си, за да прецени доколко бе пострадала при падането. Прокара внимателно пръсти по всеки сантиметър от главата си и напипа няколко подутини, включително и една по-голяма отзад на тила. Сигурно този удар е предизвикал мозъчното сътресение, предположи Никол. За щастие, не откри никакви счупвания, а малкото кръв от раната бе спряла отдавна да тече.

После французойката прегледа ръцете, краката и гърба си. Цялата бе в натъртвания и синини, но като по чудо нито една кост не бе счупена. Отвреме-навреме я пронизваше остра болка точно в основата на шията и Никол предположи, че бе пукнат гръбначен прешлен или защитан някой нерв. Щеше да се оправи, ако нямаше други скрити увреждания. Откритието, че тялото ѝ бе останало почти невредимо след ужасното падане, временно повдигна духа на Никол.

Сега тя се зае да огледа малкото си владение. Намираше се в средата на тясна, но много дълбока правоъгълна дупка, дълга шест и широка една и половина крачки. С помощта на протегнатата си и ръка и лъча от фенера, Никол успя да определи височината на ямата приблизително на около осем и половина метра. Беше празна, с изключение на някакви разнородни метални парчета или части,

нахвърляни на куп в единия край на дупката. Тя ги разгледа внимателно под светлината на фенерчето. Бяха дълги от пет до петнадесет сантиметра, повече от сто на брой и Никол установи, че имаше поне дванадесет различни вида. Някои бяха дълги и прави, други извити, а трети се състояха от няколко отделни парчета, свързани помежду си — напомняха ѝ на купчина отпадъци от съвременен завод за стомана.

Стените на дупката бяха абсолютно гладки, на пипане материалът приличаше на нещо средно между метал и скала, но беше леденостуден. По повърхността им нямаше никакви неравности или издатини, които да послужат за опора на краката при изкачване — нищо, което можеше да окуражи Никол и да ѝ вдъхне надежда, че ще успее да се измъкне от ямата. Използвайки портативните си медицински инструменти, тя се опита да изчегърта или отчупи парченце от стената, но не успя дори да одраска повърхността.

Отчаяна от свършената гладкост на стените, французойката се върна обратно при купа метал. Искаше да провери дали не би могла да измайстори някаква стълба или платформа, с чиято помощ да успее да се повдигне достатъчно, за да се издърпа по-нататък на мускули извън ямата. Но след като огледа парчетата подробно, Никол окончателно се обезкуражи. Всичките бяха прекалено къси и тънки. Тя веднага прецени, че масата им не бе достатъчна, за да издържи теглото ѝ.

Когато реши да хапне малко, Дьо Жарден съвсем се отчая, установявайки, че бе взела прекалено малко храна и вода, защото вместо това бе предпочела да се осигури с достатъчно лекарски инструменти и медикаменти, които можеха да са ѝ необходими в случай, че намереха Такагиши ранен. Дори при изключително внимателно разпределение на провизиите, водата щеше да стигне само за един ден, а храната — за не повече от тридесет и шест часа.

Никол насочи лъча на фенерчето право нагоре. Светлината се отрази от покрива на хамбара. Замисли се отново за тази чудновата постройка и това я накара да си спомни събитията от деня преди падането ѝ в ямата. Отново ѝ направи впечатление колко се бе усилил сигнала за спешно повикване, когато бе излязла извън хамбара. „Страхотно — помисли си унило, — явно стените и покрива на тази сграда не пропускат радиовълните. Нищо чудно, че никой не отговори на повикването ми по преподавателя.“

Спа, защото нямаше какво друго да прави. След осем часа се събуди внезапно, цялата разтреперана от един кошмарен сън. Седеше със своя баща и с дъщеря си в някакъв приятен провинциален ресторант нейде из Франция. Беше прекрасен пролетен ден и погледът на Никол бе привлечен от красивите цветя в градината, съседна на ресторанта. Келнерът дойде и постави пред Женевиев огромна чиния охлюви, задушени в масло и подправки. Пиер получи също толкова голяма порция печено пиле със сос от вино и гъби. После келнерът се усмихна на Никол и се отдалечи. Постепенно тя проумя, че няма да получи нищо...

Досега никога не ѝ се бе налагало да узнае какво значи истински глад. Дори по време на ритуала Поро, след като лъвчетата бяха отмъкнали провизиите ѝ, тя не бе изпитала мъчителна нужда от храна. Преди да заспи, Никол си бе обещала, че внимателно ще разпредели оставащото ѝ ядене, но сега вече спазмите в стомаха ѝ бяха разкъсващи. Тя се нахвърли с треперещи ръце върху пакетите с храна и с огромно усилие на волята се въздържа да не изяде всичко до последната троха. Тя уви внимателно оскъдните остатъци от храна, прибра ги в един от джобовете си и закри лицето си с ръце. За първи път откакто бе пропаднала в ямата, Никол остави сълзите си да текат на воля.

Също така, най-накрая, тя си позволи да я завладее мисълта колко ужасно и мъчително ще бъде да умре от глад. Опита се да си представи как ли се чувства човек, който губи сили, изнемогващ от глад, и накрая издъхва след кошмарни страдания. Дали смъртта всъщност настъпва бързо, или е постепенен процес, като всеки следващ момент е още по-ужасен и болезнен от предишния?

— Тогава по-добре краят да настъпи скоро! — извика Никол, за миг изпаднала в пълна безнадеждност. Цифрите на часовника ѝ светеха в мрака, отброявайки последните скъпоценни секунди от нейния живот.

Изминаха няколко часа. Никол се чувстваше все по-слаба и отчаянието ѝ нарастваше. Седеше, свела глава, в един от студените ъгли на ямата. Вече почти бе решила да се откаже от всякаква надежда и окончателно да се примири с неизбежната гладна смърт, когато

неочаквано чу в съзнанието си някакъв вътрешен глас, който властно и окуражаващо ѝ заповяда да не се предава. Той казваше на Никол, че всеки миг, независимо от трудностите, е скъпоценен и удивителен, стига човек да е жив, и че дори само да можеш да чувстваш и мислиш, без значение при какви обстоятелства, е поразително чудо на природата. Никол пое бавно и дълбоко дъх и отвори очи. „Ако ми е предопределено да умра тук — каза си тя, — то нека поне го направя устремена към живота“. Дьо Жарден реши през времето, което ѝ оставаше, да си припомни всички най-важни и скъпи на сърцето ѝ мигове.

Тя все още хранеше слаба надежда за спасение, но винаги се бе отнасяла практически към нещата и сега разумът ѝ подсказваше, че едва ли ѝ оставаха повече от няколко часа живот. Докато си припомняше бавно и сладостно своите най-скъпоценни преживявания, Никол няколко пъти си поплака, без да се опитва да сдържа сълзите си. Това бяха сълзи на радост, защото отново можеше да преживее отдавна отминали мигове, но и сълзи на мъка и горчивина, тъй като съзнаваше, че това вероятно бе последното ѝ съприкосновение с хранителницата на нейните спомени. Не следваше никаква определена последователност, докато пътешестваше из своето минало, нито пък се опитваше да категоризира, оценява или сравнява отделните неща, които ѝ се бяха случвали. Тя просто преживяваше всичко отново, в съвсем произволен ред, така, както спомените изникваха в нейното съзнание. Но сега всяка една случка бе обогатена и преобразена от изострените ѝ възприятия.

Нейната майка заемаше специално място в паметта ѝ. Тя бе умряла, когато Никол бе едва десетгодишна, и поради това бе запазила в съзнанието на дъщеря си всички черти, характерни за една кралица или богиня. Анауи Тиасо наистина беше изключително красива жена, необикновено висока африканка с абаносовочерна кожа и царствена осанка. Всички нейни образи, които Никол бе съхранила в своето съзнание, бяха обвити в меко сияние.

Припомни си как майка ѝ, седнала в гостната стая на къщата им в Шили-Мазарен, я повикваше при себе си и я караше да седне на нейния скут. Четеше ѝ всяка вечер, преди Никол да заспи. Повечето от историите бяха приказки за принцове и замъци, за красиви и щастливи хора, които успяваха да се преборят с всяка трудност. Гласът на Анауи

бе топъл и нежен. Очите на малкото момиченце се притваряха и тя се унасяше в сън, докато майка ѝ пееше някоя приспивна песен.

В нейното детство неделята бе един много специален ден. През пролетта ходеха в парка и играеха по поляните. Анауи преподаваше уроци по бягане на малката си дъщеричка. Никол никога не бе виждала нещо по-красиво от майка си, която като младо момиче бе печелила международни лекоатлетически състезания, стрелнала се през тревата грациозна и пъргава като газела.

Тя естествено си спомняше всички подробности от пътуването им с Анауи до Брега на слоновата кост заради ритуала Поро. Майка ѝ бе бдяла над нея и я бе прегръщала в нощите преди началото на церемонията. По време на тези дълги и мъчителни часове малката Никол се бе борила със страха и винаги на следващия ден Анауи бе отговаряла спокойно и търпеливо на всичките ѝ въпроси и я бе успокоявала, че хиляди други момиченца са преминавали без особени трудности през ритуала Поро — обред, ознаменуващ прехода от една възраст в друга.

Един от най-съкровени спомени за Дьо Жарден от времето на това пътуване бе нощта, която двете с Анауи прекараха в един хотел в Абиджан, преди на следващия ден да вземат самолета за Париж. През тридесетте часа, откакто заедно с останалите момиченца Никол премина през отделните етапи на церемонията, с майка ѝ бяха обсъждали ритуала няколко пъти, но съвсем бегло и все още Анауи не бе дала никаква оценка за представянето на дъщеря си. Във всеки случай Омех и останалите старейшини на селото не бяха пестили хвалбите си за това колко изключително се бе проявила, но никое мнение не е по-важно за едно дете от това на майка му. Накрая, точно преди вечеря, Никол събра кураж и запита колебливо:

— Добре ли се справих, мамо? Имам предвид, по време на Поро. Анауи избухна в сълзи:

— Дали се справи добре? Това ли ме питаш? — Тя здраво прегърна дъщеря си със своите дълги и изящни ръце и я повдигна във въздуха. — Скъпо мое, толкова съм горда с теб, че мога да се пръсна от радост! — каза Анауи, вдигнала Никол високо над главата си. Малкото момиченце се хвърли в прегръдките на майка си и цели петнадесет минути двете плакаха, прегръщаха се и се смяха щастливо.

Космонавт Дьо Жарден лежеше по гръб в ямата и сълзите, бликнали, докато преживяваше отново скъпи на сърцето ѝ мигове, се стичаха настрани по нейното лице и мокреха слепоочията ѝ. Вече близо час съзнанието на Никол бе заето с мисли за дъщеря ѝ. Тя си припомняше всички по-важни моменти от живота на Женевиев още от самото ѝ раждане. Върна се назад, към ваканцията, прекарали заедно в Америка преди три години, когато дъщеря ѝ бе на единадесет. Тогава между тях се бе установило истинско приятелство. Особено близки се почувстваха в деня, когато бяха тръгнали по маршрута Саут Кайбаб в посока към Големия каньон. Двете се спираха при всяка от обяснителните табелки покрай пътеката и любопитно разглеждаха следите, отпечатани по повърхността на планетата Земя преди милиарди години. Обядваха на една скала, надвиснала над безводното плато Тонто. През нощта лагеруваха край брега на могъщата река Колорадо. Поставиха спалните си постелки плътно една до друга и чак до сутринта, хванали се за ръце, те разговаряха и споделяха своите мечти.

„Едва ли щях да замина на подобна екскурзия, ако не беше ти — каза си Никол, чиито мисли сега се насочиха към нейния баща. — Именно ти пръв прецени, че точно тогава бе най-подходящото време да направя това пътуване с Женевиев.“ Винаги бе считала баща си за най-важния човек в своя живот. Той бе неин приятел, изповедник, интелектуален събеседник и най-верен поддръжник при всякакви обстоятелства. Пиер дьо Жарден бе присъствал на раждането на дъщеря си и бе стоял неотлъчно до нея във всеки един съдбоносен миг от живота ѝ. Сега именно той липсваше най-много на Никол, докато лежеше сама и изоставена на дъното на тази рамианска дупка. И желаше не друг, а той да бъде човекът, с когото да проведе последния си разговор.

В нейното съзнание не изникваше някакъв конкретен спомен, свързан с Пиер, струващ ѝ се по-значим от всички останали. Не можеше да определи кой от общите им мигове заедно би предпочела да изживее отново. Всички по-важни събития от живота на Никол преминаха като на филмова лента пред очите ѝ и във всеки кадър присъстваше и образът на нейния баща. А нещата невинаги бяха свързани с щастливо преживяване. Например тя ясно си спомняше как

двамата бяха стояли един до друг в саванната област недалеч от Нидугу, стиснали ръцете си мълчаливо, и бяха плакали тихо, докато пред тях в африканската нощ се развихряха пламъците на погребалната клада, върху която изгаряше тялото на Анауи. Все още си спомняше неговата топла и силна прегръдка, когато дълго бе ридала в ръцете му, нещастна поради неуспеха си да спечели националния конкурс за ролята на Жана Д'Арк. Тогава Никол бе на петнадесет години.

Бяха се преместили да живеят в Бовоа година след смъртта на майка ѝ и останаха там — една необичайна двойка — докато Никол не завърши третата година от следването си в университета в Тур. Животът им заедно протичаше съвсем идилично. След като се прибереше от училище с велосипеда, тя тръгваше да се скита из горите около вилата, а Пиер седеше в кабинета си и пишеше своите исторически романи. Когато настъпеше време за вечеря, Маргьорит ги викаше със звънеца и после се качваше на своя велосипед, приключила със задълженията си за деня, за да се прибере при мъжа и децата си в Люин.

През летните ваканции двамата пътуваха из Европа и посещаваха средновековните замъци и градове, в които се разиграваше основното действие в книгите на Пиер. Никол знаеше много повече за Еленор от Аквитания и нейния съпруг Хенри Плантагенет, отколкото за настоящите политически лидери във Франция и Западна Европа. Когато през 2181 година баща ѝ спечели наградата за историческа литература „Мари Рено“, тя го придружи до Париж и присъства на церемонията по връчването на приза. Никол седеше на първия ред в огромната зала, облечена в бяла блуза и пола, които Пиер ѝ бе помогнал да избере, и слушаше как водещият изброява качествата на баща ѝ.

Все още си спомняше част от речта на мосю Дьо Жарден при връчването на наградата:

— Често ми задават въпроса — заяви баща ѝ накрая — дали в живота си съм успял да постигна някоя мъдрост, за която искам да разкажа на бъдещите поколения. — Пиер погледна право към дъщеря си и продължи: — Да. Бих желал да споделя с моята скъпа дъщеря Никол и с всички други млади момичета и момчета по света едно скромно прозрение: две неща на този свят са наистина безценни —

познанието и любовта. Нищо друго — нито властта, нито славата само заради самата нея, нито обществената кариера могат да донесат толкова дълготрайно удовлетворение и щастие. Защото, ако в последния миг от живота си човек не може да каже „Аз обичах“ и „Аз придобих знания“, то тогава той не би могъл да каже и „Бях щастлив“.

„Аз бях щастлива — каза си Никол — и главно благодарение на теб. Ти нито веднъж не ме разочарова и аз можех винаги да разчитам на твоята подкрепа, дори и в най-трудните моменти от живота ми.“ Както очакваше, мислите ѝ я отведоха към онова лято на 2184 година, когато всичко в живота ѝ се бе развивало с такава главоломна скорост, че тя бе загубила контрол върху него. Само за шест седмици Никол успя да спечели златен олимпийски медал, да преживее кратка, но изключително пламенна любов с принца на Уелс и да се завърне във Франция, където призна на баща си, че е бременна.

Тя си спомняше най-важните събития от този период така ясно, сякаш се бяха случили вчера. Никога досега в своя живот Никол не бе изпитвала подобна бурна радост и щастлива възбуда, както когато стоеше на почетната стълбичка на стадиона в Лос Анжелис със златен медал на гърдите и приветствените викове на стотици хиляди зрители отекваха в ушите ѝ. За този миг бе мечтала цял живот. Повече от седмица името Никол дьо Жарден стоя в центъра на внимание на световните средства за масова информация. Снимката ѝ бе на първата страница на безброй много вестници, във всички спортни предавания по телевизията се говореше най-много за нея.

Когато Никол излезе от студиото на олимпийския стадион след последното си интервю, към нея се приближи млад англичанин с очарователна усмивка, представи се като Дарън Хигинс и ѝ подаде някаква картичка. Оказа се написана на ръка покана за вечеря не от някой друг, а лично от принца на Уелс, бъдещия Хенри XI, крал на Великобритания.

„Вечерята беше наистина омайващо великолепно — припомни си Никол, забравила за кратко отчайващото си положение тук, в Рама. — Принцът се държа очарователно. А следващите два дни бяха просто вълшебни.“ Но когато тридесет и девет часа по-късно тя се събуди в спалнята на Хенри в кралския апартамент в Уестууд, приказката внезапно свърши. Нейният принц, държал се толкова нежно и внимателно до този момент, сега се мръщеше и се дразнеше от всичко.

Никол, която нямаше кой знае какъв опит в любовта, се постара да разбере какво не е наред, но накрая постепенно проумя, че вълшебният сън бе отлетял. „Била съм просто поредното завоевание, знаменитостта на деня — помисли си тя сега. — Но не и подходящият човек за една продължителна връзка.“

Никога нямаше да забрави последните думи, които ѝ каза принцът, когато се разделяха в Ню Йорк. Докато тя бързо прибираше нещата си, той се въртеше смутен около нея и не разбираше защо е толкова разстроена. Никол не отговори на нито един от въпросите му и отблъсна всеки опит на Хенри да я прегърне.

— Но какво очакваше? — извика накрая той, без да крие гнева и объркването си. — Че ще се понесем по слънчевите лъчи и ще живеем щастливо заедно за вечни времена? Хайде, Никол, трябва да разбереш — това е реалността. Добре знаеш, че моят народ никога няма да приеме за своя кралица една полуафриканка.

Тя си бе тръгнала, преди Хенри да успее да види сълзите ѝ.

„И така, мила моя Женевиер, напуснах Лос Анжелис с две новопридобити скъпоценни неща. Притежавах златен медал и носех в себе си едно чудесно малко бебе.“ Мислите ѝ бързо прелетяха през последвалите няколко седмици на тревога и терзания до момента, в който, самотна и отчаяна, Никол накрая бе събрала смелост да говори с баща си.

— Аз... аз не зная какво да правя — тя промълви колебливо, когато през една септемврийска утрин двамата с Пиер седяха във всекидневната на вилата им в Бовоа. — Зная, че ужасно те разочаровах, а също и себе си, но трябваше да те попитам дали мислиш, че е възможно... Искам да кажа, ако реша, мога ли да остана тук, в Бовоа и да се опитам...

— Разбира се, Никол — прекъсна я баща ѝ. Той тихо плачеше. За последен път го бе видяла да плаче при смъртта на майка ѝ. — Ще сторим това, което е най-добре — продължи Пиер и я придърпа в прегръдките си.

„Какъв късмет имах — помисли си Никол. — Той бе готов да приеме и разбере всичко. Нито веднъж не ме упрекна, не зададе нито един въпрос. Когато му казах, че Хенри е бащата на бебето и че не искам никой друг да узнае това, най-малкото Хенри или детето, той ми обеща, че ще запази моята тайна. И наистина го направи.“

Внезапно Рама бе осветена от настъпването на новия ден. Никол се изправи, за да огледа по-ясно мястото, където се намираше. Светлината достигаше единствено до центъра на ямата, но и двата края продължаваха да тънат в тъмнина. Въпреки безнадеждното положение, в което се намираше, космонавт Дьо Жарден се чувстваше изненадващо бодро и с приповдигнат дух.

Погледна към покрива на хамбара, през който се виждаше еднообразното небе на Рама, и си помисли за последните няколко часа, през които се бе връщала назад към най-важните мигове от живота си. Внезапно ѝ се прииска да се помоли. От двадесет години не бе произнасяла нито една молитва, но сега Никол се отпусна на колене в средата на дупката, където бе най-осветено. „Мили боже — каза тя, — знам, че е вече доста късно, но ти благодаря за баща си, за майка си и за моята дъщеричка. Както и за всички чудесни мигове през живота ми. — Никол погледна отново нагоре, усмихна се и в очите ѝ се появи закачлив блясък. — А сега няма да откажа и малко помощ.“

38.

ПОСЕТИТЕЛИ

Миниатюрният робот излезе на светло и извади меча си от ножницата. Английската армия се намираше при Харфлъор.

Хенри V, новият крал на Англия, продължи да призовава въображаемите си войници. Никол се усмихна, докато слушаше. Бе прекарала повече от час в компанията на принц Хал, който Уейкфилд й бе дал, слушайки за разпуснатите му младежки години, за жестоките битки с Хотспър и другите бунтовници и накрая за възкачването му на английския трон. Тя беше чела шекспировите пиеси за Хенри IV, Хенри V и Хенри VI само веднъж, но бе добре запозната с историческия период, благодарение на отдавнашния си интерес към живота на Жана Д'Арк.

— Шекспир те представя такъв, какъвто не си бил никога — каза Никол високо, обръщайки се към роботчето и се наведе, за да пхне пръчицата в процепа за изключване.

— Няма съмнение, че си бил истински войн, но също така си бил хладнокръвен и безмилостен завоевател. Докато си властвал, жесток и могъщ, над Нормандия, по тези земи се са леели потоци кръв и страданията на хората са били безбройни. Почти си успял да стъпчеш Франция в прахта.

Никол нервно се изсмя на себе си. „Какво правя аз? — помисли си тя. — Седя и разговарям с един неодушевен керамичен принц, висок двадесет сантиметра.“ Припомни си отчаянието и безпомощността, завладели я отново преди час, когато се бе опитала за пореден път да измисли някакъв начин за измъкване от ямата. Мъчителното съзнание, че времето й изтича, я бе завладяло пак, когато изпи предпоследната си глътка вода. „О, по дяволите — каза си Никол, поглеждайки към принц Хал, — по-добре да си отвличам вниманието с него, отколкото да стоя и да се самосъжалявам.“

— И какво друго умееш да правиш, мой малък принце? — попита Никол. — Я да видим как ще се държиш, ако вкарам пръчицата

в отвърстието, обозначено с „Р“.

Роботчето веднага се раздвижи, направи няколко крачки и се доближи до левия ѝ крак. Последва дълго мълчание и накрая принц Хал заговори, но вместо плътния и звучен глас от предишните монолози, французойката чу британския акцент на Уейкфилд.

— „Р“ означава разговор, приятелко, и репертоарът ми е доста богат. Но ти първа трябва да започнеш.

Никол се изсмя и след като помисли няколко секунди, се обърна към робота:

— Добре, принц Хал, разкажи ми нещо за Жана Д'Арк.

Малката фигурка се поколеба, сбърчи чело и започна:

— Тя е била вещица, скъпа лейди, и са я изгорили на клада в Руан едно десетилетие след смъртта ми. По време на моето владичество цяла Северна Франция бе завладяна от армиите ми. Тази жена твърдяла, че е изпратена от Бог да...

Никол внезапно спря да слуша и рязко вдигна глава нагоре, когато някаква сянка неочаквано прелетя над тях. Стори ѝ се, че видя нещо да преминава над покрива на хамбара. Сърцето ѝ заби с бясна скорост.

— Аз съм тук! Тук съм! — завика тя с всички сили. Принц Хал продължаваше да разказва с монотонен глас за това, как успешните призови на Жана Д'Арк към френския народ за съжаление го принудили да върне войниците си в тази страна, където неговите армии извоювали нови победи.

— Типично по английски, наистина — каза Никол и изключи роботчето.

Само след няколко минути сянката се завърна, този път много по-голяма и затъмни целия под на ямата. Космонавт Дьо Жарден вдигна поглед нагоре и сърцето ѝ заседна в гърлото. Точно над дупката, в която се намиреше тя, едно изумително, прилично на огромна птица създание размахваше широко разперените си гигантски криле. Никол неволно извика и се сви колкото се може по-близо до стената. Съществуващото провря глава в ямата и издаде някакви странни, дрезгави, но същевременно мелодични звуци. Дьо Жарден застина на място. Птицеподобното нещо над главата ѝ повтори същата серия от крякания и се опита без успех, тъй като крилете му бяха прекалено големи, да се спусне бавно в тясната дупка.

През това време парализиращия я ужас отстъпи място на по-нормален страх и Никол успя да разгледа подробно чуждоземното хвъркато създание. В главата — с изключение на дълбоките, гледащи приветливо, тъмносини очи, заобиколени от кафяви пръстени, то ѝ напомняше на птеродактилите, които бе виждала във френския музей по естествена история. Клюнът му бе доста дълъг и извит. Нямаше зъби, а краката, симетрично разположени от двете страни на тялото, имаха по четири остри нокти.

Никол предположи, че странната птица тежеше около сто килограма. С изключение на главата, клюна, краката и краищата на крилата, тялото на съществото бе покрито с някаква дебела черна материя, подобна на кадифе.

След малко на птицата ѝ стана ясно, че няма да успее да се спусне в дупката. Тя издаде два кратки, пронизителни крясъка и отлетя. Цяла минута Никол стоя неподвижно. Накрая седна на земята и се опита да събере мислите си. Сърцето ѝ продължаваше да бие бързо и възбудата от преживения страх все още не бе напуснала нейното тяло. Французойката реши да обмисли трезво случилото се. Първото ѝ предположение бе, че съществото, посетило я преди малко, представляваше някакъв биот, подобно на останалите движещи се из Рама модели. Но ако наистина е биот, каза си тя, то той е изключително усъвършенстван вид. Никол си представи как изглеждаха другите биоти, които бе виждала — раците от Южното полукълбо, както и най-различните странни създания, заснети от Първата рамианска експедиция. Не можеше да повярва, че и птицата също бе някакъв биотен модел. Имаше нещо в очите ѝ...

Някъде в далечината тя отново чу плясък на крила и тялото ѝ се напрегна. Сви се в тъмния ъгъл тъкмо в момента, когато светлината отново бе закрыта от едно огромно хвъркато туловище. Не, този път птиците бяха две. Първата посетителка сега се бе завърнала, придружена от своя другар, който бе значително по-едър. Той провря глава в дупката и впери в Никол своите сини очи, като продължаваше да размахва криле. Издаде някакви звуци, но по-силни и не толкова мелодични, както кряканията на първата птица, и после се изви, за да погледне към спътничката си. Докато двете разговаряха, грачейки помежду си, Никол установи, че тялото на новодошлия бе покрито с някаква подобна на линолеум материя, но той не се различаваше по

нищо друго от първата птица. Най-накрая двете необикновени създания кацнаха до ръба на ямата, като продължаваха оживено да обсъждат нещо. После около една-две минути разглеждаха Никол мълчаливо и след като размениха още няколко крясъка, птиците отлетяха.

Никол се чувстваше съвсем изтощена от преживения страх и напрежение. Само няколко минути след като крилатите ѝ гости си бяха отишли, французойката вече се беше унесла, свита на кълбо в ъгъла. Тя спа непробудно в продължение на няколко часа. Събуди я силен шум, подобен на пистолетен гърмеж, който отекна в хамбара и я накара бързо да се разсъни. Не последваха обаче никакви други необичайни звуци. Внезапно усети, че е ужасно гладна и жадна. Извади последните остатъци от храна, които намери в джоба си. „Дали да я разделя на две — запита се тя унило, — или е по-добре да изям всичко сега, а после каквото ще да става?“

Като въздъхна дълбоко, Никол реши да не спестява от храната и водата за още едно ядене. Помисли си, че ако изпие и изяде наведнъж всичко, което ѝ бе останало, това може да укрепи силите ѝ дотолкова, че да не се сеца за ядене поне няколко часа. Но се лъжеше. Докато допиваше последната глътка вода от термоса си, пред нея непрестанно изникваше образа на бутилките минерална вода, които винаги стояха на масата в тяхната вила.

Тъкмо привършваше с яденето, когато отново чу някакъв далечен пукот. Спря да дъвчи и се послуша, но друг шум не последва. Представяше си най-различни начини, по които би могла да избяга, като при всеки един от тях ѝ помагаше двойката странни птици. Ядосваше се, че бе пропуснала шанса си, като не се бе опитала да установи контакт с тях. Никол се изсмя на себе си. „Естествено, нищо не им пречеше и да решат да ме изядат — каза си. — Но кой би могъл да каже дали гладната смърт е за предпочитане пред това да бъдеш изяден?“

Французойката беше сигурна, че птиците ще дойдат отново. Вероятно към това я подтикваше съзнанието в какво безпомощно положение се намира, но независимо от всичко, Никол започна да планира как ще действа, когато крилатите ѝ гости се завърнат.

— Здравейте! — ще им каже и с протегнатата нагоре ръка ще се приближи решително към центъра на ямата, точно под размахващата криле птица. После, с помощта на многозначителни жестове, ще се опита да обясни положението, в което се намира. Посочвайки няколко пъти първо себе си, а след това дупката, Никол смяташе по този начин да им подсказе, че ѝ е невъзможно да избяга. После щеше да размаха ръце към тях и към покрива на хамбара, за да ги помоли да ѝ помогнат да се измъкне.

Внезапно отново се чу силен и рязък звук, сякаш нещо се разцепваше, който върна Никол към действителността. Само след няколко секунди изпукването се повтори. Тя бързо прегледа частта „Географски обекти“ от Атласа на Рама, който извика на екрана на своя компютър и високо се изсмя, задето не се бе досетила веднага какво ставаше. Силните експлозивни звуци бяха причинени от разчупващите се ледове на Цилиндричното море, което бе започнало да се топи от дъното към повърхността. Рама все още се намираше в орбита около Венера (но Никол не знаеше, че последната неочаквана маневра бе променила траекторията на кораба така, че той отново се отдалечаваше бързо от Слънцето) и слънчевата топлина най-накрая бе покачила температурата в Рама над точката на замръзване на водата.

В Атласа се предупреждаваше за ураганни ветрове и бури, които можеха да причинят постоянно променящите се, вследствие на топенето на морето, температури. Никол застана в средата на ямата.

— Хей, вие, птици или каквото там сте, чувате ли ме? — извика тя. — Елате да ме вземете и ми дайте възможност да се спася!

Но двете чудновати създания не се върнаха. Повече от десет часа Никол седя будна в един от ъглите, като губеше сили с всяка изминала минута. През това време пукотът зачести, превърна се в грохот, който се усилваше все повече и повече, докато накрая достигна връхната си точка и после постепенно заглъхна съвсем. Задуха вятър — отначало не по-силен от бриз, но се превърна в истинска вихрушка малко след като звуците от разпукващия се лед спряха да се чуват. Никол се почувства напълно отчаяна. Тя заспа отново и последната ѝ мисъл беше, че вероятно щеше да може да се събуди още веднъж или два пъти.

Ураганът вилня с часове. Бурните ветрове връхлитаха яростно над Ню Йорк, а през това време Никол лежеше, свита неподвижно в един ъгъл. Слушаше бученето наоколо и си спомни как веднъж се бе приютила в една скиорска хижа по време на жестока снежна виелица в Колорадо. Опита се да съживи в себе си удоволствието от пързаянето със ски, но не успя. Гладът и изтощението бяха отслабили въображението ѝ. Никол лежеше съвсем безжизнена, в главата ѝ вече нямаше мисли и тя само от време на време се питаше какво ли ще почувства, когато смъртта наближи.

Не можеше да се сети нито кога бе заспала, нито кога се бе събудила отново. Чувстваше се ужасно слаба. Спомняше си като в сън, че нещо бе прелетяло и тупнало в ямата. Отново бе настъпила нощта. От ъгъла, в който се бе свряла, Никол започна да пълзи бавно, без да включва фенерчето си, към другия край на дупката, където беше купът от метални части. Неочаквано се блъсна в нещо и се стресна. Опипа го с ръце — бе по-голям от баскетболна топка, овален и с гладка повърхност.

Никол стана по-предпазлива. Намери фенера в един от джобовете на летателния си костюм и освети предмета. Беше подобен на яйце и сиво-бял на цвят. Когато го натисна по-силно, той леко поддаде под напора на ръката ѝ. „Дали може да се яде?“ — запита някакъв глас в съзнанието ѝ. Усещаше такъв кошмарен глад, че въобще не се тревожеше дали това нещо не бе опасно.

Никол извади ножа си и макар и трудно, успя да среже обвивката на приличния на яйце предмет. Като трепереше цялата, тя отчупи едно парче от нея и го напъха в устата си. Беше напълно безвкусно. Изплю го и се разплака, после гневно ритна овалния предмет и той се затъркаля напред. Тогава ѝ се стори, че чу нещо. Никол се протегна и силно го бутна отново с ръка. „Да, точно така — каза си тя. — Шум като от плискаща се течност.“

Опита се да проникне до вътрешността на овала, срязвайки обвивката му с ножа си, но това се оказа бавна и трудна работа. Тогава Никол извади медицинските си инструменти и продължи усилията си с помощта на електрическия скалпел. Какъвто и да бе по същността си този предмет, той се състоеше от три ясно различими пласта.

Обвивката беше твърда като външната материя на футболна топка и никак не беше лесно да се среже или отдели. Средният слой се състоеше от някакво меко, яркосиньо вещество, сочно и месесто като пъпеш. В центъра на овала имаше няколко литра чудновата зеленикава течност. Като трепереше от нетърпение и възбуда, Никол провря шепата си през прореза, гребна от течността и я приближи към устните си. Вкусът бе странен, приличен на лекарство, но съживителен. Тя бързо изпи още две глътки, преди най-сетне опитът ѝ на медик да вземе връх.

Като се бореше с желанието си да вкуси още малко от течността, францужойката напъха малката сондичка на спектрометъра в отвора, който бе направила със скалпела си, за да анализира химическия състав на веществото. Толкова бързаше, че направи грешка с първата проба и трябваше да повтори всичко отначало. Когато резултатите най-после се появиха върху малкия модулен екран, към който можеха да бъдат свързвани всичките ѝ медицински апарати, Никол се разплака от радост. Течността не беше отровна! Тъкмо обратното — беше богата на протеини и минерали, в точния химически състав и съотношение, от които се нуждаеше човешкото тяло.

— Всичко е наред! — извика Никол. Изправи се рязко на крака и едва не изгуби съзнание. Тогава тя внимателно се отпусна отново на колене и започна най-голямото пиршество в живота си. Пи от течността и яде от влажната месеста материя, докато се пресити. След това се отпусна в дълбок, спокоен сън.

Първата грижа на Никол, когато се събуди, бе да определи точното количество на Божествения пъпеш, както бе нарекла яйцеподобния предмет, който можеше да се яде. Даваше си ясна сметка, че се бе нахвърлила върху него с непростима лакомия, но нямаше как да върне нещата назад. Това, което трябваше да стори сега, бе да се храни пестеливо с Божествения пъпеш до момента, в който успее да си осигури помощта на двете птици.

Никол претегли овала внимателно. Общото му тегло първоначално се бе оказало почти десет килограма, но сега бяха останали малко повече от осем. Според преценката ѝ външната обвивка на пъпеша, която не можеше да се яде, съставляваше около два килограма от теглото му. Следователно, оставаха ѝ шест килограма хранително вещество, състоящо се от почти равни части течност и

месеста материя. „И така — изчисляваше Никол, — три литра течност прави...“

Внезапно размишленията ѝ бяха прекъснати от ярката светлина, обляла Рама отново. „Да — каза си тя, поглеждайки часовника си. — Точно в очаквания момент и със същата неизменна периодичност.“ Никол вдигна поглед и за пръв път успя да огледа Божествения пъпеш на светло. Веднага позна на какво ѝ прилича. „Боже мой! — възкликна безмълвно тя, приближавайки се към него и прокара пръсти по извиващите се кафяви линии върху сивкавобялата му повърхност. — Почти бях забравила!“ Никол пъхна ръка в един от джобовете на летателния си костюм и извади малкото гладко камъче, което Омех ѝ бе дал в Рим вечерта след новогодишното тържество. Тя погледна първо него, а после яйцеподобния предмет пред себе си. „Мили боже!“ — възкликна отново.

Никол пъхна камъчето обратно в джоба си и извади малкото зелено шишенце. „Роната сама ще разбере кога трябва да го изпие“, чу отново гласа на своя праядо. Тя седна в един от ъглите на ямата и изгълта цялото шишенце наведнъж.

39.

ВОДИТЕ НА МЪДРОСТТА

Още в същата секунда всичко пред очите ѝ се замъгли. Затвори ги за миг и когато отново ги отвори, Никол бе заслепена от калейдоскоп ярки цветове, които преминаваха покрай нея в най-различни геометрични фигури, сякаш се движеше с бясна скорост през някакъв шарен тунел. Нејде далеч пред себе си, точно в центъра на полезрението ѝ, тя видя една черна точка, която все повече се приближаваше, заобиколена от ослепително множество редуващи се жълти и червени форми. Никол съсредоточи погледа си върху точката, която продължаваше да нараства. Носеше се стремително към нея и след миг изпълни цялото пространство пред очите ѝ. Тя видя стар, тъмнокож мъж, който тичаше през африканската савана. Нощното небе над него бе ясно и изпълнено със звезди. Успя да го разпознае, когато мъжът обърна лице към нея и се стрелна нагоре по някакви скали. Той приличаше на Омех, но същевременно по странен начин напомняше майка ѝ.

Старият човек се катереше с удивителна бързина. Спря се на върха — един неясен силует с протегнати напред ръце, и безмълвно впери поглед в лунния сърп, увиснал над хоризонта. Внезапно Никол чу шум от ракетен двигател и се обърна на ляво. Видя малък космически кораб да се спуска над повърхността на Луната. По една стълбичка от него слязоха двама мъже в скафандри. Чу Нийл Армстронг да казва:

— Това е дребна крачка за един човек, но е огромен скок за цялото човечество.

Бъз Олдрин се присъедини към него и двамата едновременно посочиха вдясно. Гледаха към стария тъмнокож мъж, застанал на склона на един лунен хълм. Той им се усмихна. Зъбите му бяха ослепително бели.

Постепенно неговото лице започна да нараства, а лунният пейзаж наоколо избледня. Мъжът поде бавна и монотонна песен на

диалекта на сенуфо, но отначало Никол не можа да разбере какво казва. Внезапно осъзна, че той се обръщаше към нея и сега вече тя ясно долавяше смисъла на всяка дума.

— Аз съм един от твоите древни праотци — каза той. — Веднъж като малко момче аз излязох да медитирам. Това бе нощта, през която на Луната кацнаха хора от Земята. Тъй като усещах жажда, аз пих дълго от Езерото на мъдростта. Тогава отлетях първо на Луната, където разговарях с космонавтите, а после посетих и други светове. Срегнах се с Великите. Те ми известиха, че ти ще дойдеш, за да отнесеш историята на Миноуе до звездите.

Пред погледа на Никол главата на стария човек започна постепенно да нараства. Зъбите му станаха дълги и свирепи, а очите жълти. Той се превърна в тигър и скочи, за да я захапне за гърлото. Никол изпищя, когато усети как неговите остри зъби се впиват във врата ѝ. Пригответи се да умре, но неочаквано тялото на тигъра се отпусна. От хълбока му стърчеше стрела. Никол чу шум и отвори очи. Видя майка си, облечена във великолепна развяна червена мантия и със златен лък в ръце, да тича с изящни движения към позлатена колесница, спряла неподвижно във въздуха.

— Мамо! Почакай! — извика Никол.

Жената пред нея се обърна.

— Ти бе подмамена — каза ѝ тя. — Трябва да бъдеш внимателна. Само три пъти мога да те спася. Пази се от това, което не можеш да видиш, но знаеш, че дебне наоколо. — Анауи се качи в каляската и взе юздите. — Не трябва да умираш. Обичам те, Никол. — Хвъркатите червени коне се издигаха все по-нависоко и по-нависоко, докато накрая Никол ги изгуби от погледа си.

Отново пред очите ѝ се завъртя калейдоскопът от ярки разноцветни светлини, но сега придружен от музика. От начало тя бе съвсем далечна, но постепенно започна да се чува все по-ясно. Това бяха някакви синтетични звуци, подобни на звън от кристални камбанки — прекрасни, неземни и омайващи. Последваха бурни ръкопляскания. Никол седеше на първия ред в една концертна зала. До нея бе баща ѝ. На сцената някакъв ориенталец, с дълга до нозете коса, бе вперил неподвижно поглед пред себе си, изпаднал в екстаз. До него имаше три необикновени музикални инструмента. Сякаш всичко наоколо бе изпълнено с омагьосващите звуци, от които ѝ се приплака.

— Хайде — каза Пиер. — Трябва да тръгваме. — Никол го погледна и той се превърна във врабче. Усмихна й се. Тя размаха собствените си криле и двамата се понесоха високо, високо, оставяйки концерта някъде далеч зад тях. Музиката постепенно заглъхна. Въздухът свистеше покрай телата им. Никол виждаше под себе си красивата долина на Лоара и дори успя да зърне за миг тяхната вила в Бовоа. Щастлива бе, че се завръща в къщи. Но нейният баща-врабец се спусна вместо това към Шинон, по-надолу, по течението на реката. Двете врабчета кацнаха на едно дърво в градината на замъка.

На поляната под тях, в свежия и студен декемврийски въздух, Хенри Пантагенет и Еленор от Аквитания спореха за английския престол. Еленор се приближи към дървото и забеляза птичките.

— Я, виж! Здравей, Никол — каза тя. — Не знаех, че си тук. — Кралицата протегна ръка и погали врабчето по коремчето. То потрепна при нежното й докосване. — Помни, Никол, това, което ти е предопределено, е по-важно от всяка любов. Човек може да изтърпи всичко, ако знае какво му е предопределено.

Никол усети мирис на дим и разбра, че са нужни някъде другаде. Двамата с баща й полетяха на север, към Нормандия. Мирисът на дим се усили. Чуха вик за помощ и бързо и тревожно размахаха крила.

Пристигнаха в Руан. Едно съвсем обикновено момиче, но с блеснали очи, погледна към тях, докато приближаваха. Пламъците вече пълзяха по краката й, усещаше се мирис на изгоряло месо. Момичето сведе очи в молитва, докато някакъв свещеник държеше скован надвенатри кръст високо над главата й.

— Благословени Исусе — промълви тя, а по страните й се стичаха сълзи.

— Идваме да те спасим, Жана! — извика Никол и двамата с Пиер се спуснаха сред тълпата на площада. Момичето ги прегърна, когато я развързаха от позорния стълб. Внезапно огънят лумна буйно и всичко наоколо почерня. В следващия миг Никол летеше отново, но този път като голяма бяла чапла. Беше сама в Рама и се носеше високо над Ню Йорк. Направи рязък завой, за да не се сблъска с една от приличните на птеродактил птици, която я изгледа с изумление.

Никол виждаше невероятно ясно и най-дребните неща в Ню Йорк. Сякаш очите й бяха снабдени със специални многоспектрални лещи, които се самонагласяха в зависимост от разстоянието. Успяваше

да забележи движещи се предмети едновременно на четири различни места. Близко до хамбара един подобен на гъсеница биот се приближаваше бавно и тежко към южния край на постройката. В районите около всеки от трите централни площада се излъчваше топлина от някакви подземни източници, която Никол виждаше с инфрачервеното си зрение като множество разноцветни форми. Правейки равномерни кръгове, тя се спусна към хамбара и се приземи благополучно в своята дупка.

40.

НА ГОСТИ ПРИ ИЗВЪНЗЕМНИТЕ

„Трябва да бъде подготвена, в случай, че ми се представи възможност да се измъкна“ — помисли си Никол. Току-що бе напълнила термоса си със зеленикавата течност от сърцевината на Божествения пъпеш. След това нарязва внимателно на равни части сочната месеста вътрешност на овала и нареди парчетата в специалните джобове на летателния си костюм, в които бе държала храната си. Свършила с разпределението на провизиите си, тя седна отново в своя ъгъл.

„Уф — възкликна, припомняйки си безумните полети на въображението си и лудите приключения, които преживя в своите видения, след като изпи течността в шишенцето. — Какво, по дяволите, означава всичко това?“ Никол се върна назад, към нещата, които ѝ се бяха случили като малко момиченце по време на ритуала Поро. Спомни си и краткия разговор с Омех три години по-късно, когато се завърна в Нидугу за погребението на майка си.

— Къде отиде Роната? — запита я той една вечер, когато бяха сами. Никол веднага разбра какво имаше предвид Омех и отвърна:

— Превърнах се в голяма бяла птица и полетях към безкрайното пространство отвъд луната и слънцето.

— О! — промълви той. — И Омех така мислеше.

„Защо не го помоли тогава да ти разясни това, което бе преживяла? — научната специалистка Дьо Жарден запита предишното десетгодишно момиченце. — Може би сега щеше да успееш да разбереш смисъла и на тези видения.“ Но дълбоко в себе си Никол знаеше, че това, което ѝ се бе случило, не можеше да бъде обяснено по логичен път, защото принадлежеше към една сфера на преживявания, все още недостъпна за методите на науката. Вместо това францужойката се замисли за своята майка. Спомни си колко красива бе Анауи в дългата си развяваща се червена мантия, когато я спаси от

зъбите на тигъра. „Благодаря ти, мамо“ — прошепна Никол. Искаше ѝ се да си бе поговорила по-дълго с нея.

Звукът, който внезапно долови, бе много странен — приличаше на стъпки от боси крачета по постилка от линолеум. Нямаше съмнение, че се движеше в нейната посока. Никол не се чуди дълго. Само след няколко секунди над отсрещния ръб на дупката се подадоха антените и главата на един биот стоножка, който, без да намалява скорост, продължи да се спуска спокойно право надолу по стената.

Съществото беше дълго четири метра. Пълзеше без никаква трудност отвесно към дъното на ямата, като поставяше всеки от шейсетте си крака здраво върху гладката повърхност и те залепваха плътно към нея посредством образуването на вакуум. Никол постави раницата на гърба си и зачака удобен момент, за да се възползва от биота. Не беше кой знае колко изненадана от неговото появяване. След всичко, което бе преживяла в своите видения, тя бе уверена, че ще успее да се измъкне по някакъв начин.

Биотът се състоеше от петнадесет съчленени сегмента, всеки снабден с четири крака. В главата приличаше на някакво насекомо — по нея имаше множество чудновати сетивни израстъци, два от които бяха дълги и тънки като антени. Само след миг стана ясно, че натрупаните в срещуположния ъгъл метални парчетии бяха всъщност резервните части на биота. Никол видя как той подмени три от краката си, обвивката на един от сегментите и две топчести изпъкналости отстрани на главата. Всичко това му отне само пет минути. Когато приключи с ремонта, стоножката се заизкачва обратно нагоре по стената.

Когато три четвърти от тялото му вече бяха заели отвесно положение, Никол се метна бързо върху гърба на биота. Допълнителната тежест обаче се оказа прекалено голяма и той не успя да се задържи върху стената, а се стовари заедно със своя нападател обратно в ямата. Само след няколко секунди стоножката поднови изкачването си. Този път Никол изчака, докато цялото тяло на биота се отдели от пода, като се надяваше, че общата сила на всички сегменти ще бъде достатъчна, за да издържи тежестта ѝ. Опитът пак не бе успешен и двамата се стовариха обратно в ямата.

Един от предните крака на биота се беше сериозно повредил при второто им падане, затова той се зае с необходимите поправки, преди

да поднови за трети път изкачването. През това време Никол извади от лекарската си чантичка всички медицински конци, които успя да намери и които бяха достатъчно здрави, сгъна ги на осем и уви единия край на въженцето около трите крайни части на стоножката. Направи примка в другия му край и сложи ръкавици на ръцете си, предпазвайки ги по този начин от претъркване. После измайстори нещо като пояс, който опаса около себе си, за да не я пререже тънкият шнур от конци, и се намъкна в клупа, стягайки го здраво на кръста.

„Този опит може да се окаже катастрофален — мина ѝ през ума, когато си представи всички възможни последици, ако нещо в нейния план се провалеше. — В случай, че конците се скъсат, аз ще падна долу и този път едва ли ще имам същия късмет.“

Стоножката се придвижваше отново съвсем бавно нагоре по стената. След малко цялото ѝ продълговато тяло бе заело отвесно положение. Тя направи още една-две крачки и усети тежестта на Никол, увиснала отдолу. Този път обаче биотът напрегна всичките си сили и макар и трудно, успя да се задържи. Поколеба се няколко секунди и после продължи да се изкачва бавно към ръба на дупката. Хванала се здраво с две ръце за въженцето, Никол се стараеше да запази перпендикулярно на стената положение, подобно на планински катерач. Тя се намираше на около четиридесет сантиметра под последния сегмент на биота и когато главата му достигна ръба на дупката, французойката вече бе изминала половината разстояние. Тя продължи да се издига плавно и равномерно нагоре, докато стоножката постепенно се измъкваше от ямата. След няколко минути обаче придвижването им започна да става все по-бавно и по-бавно, докато в един миг Никол усети, че са се спрели окончателно. Само четирите последни сегмента от тялото на биота все още не бяха изпъзели отвън. Ако протегнеше ръка, Никол почти успяваше да достигне най-крайния от тях. Макар да оставаше още само един метър, докато цялото тяло на стоножката излезе от дупката, силите ѝ в този момент явно не достигаха. Никол натежаваше прекалено много на ставите, съединяващи последните части от тялото на биота.

В съзнанието на французойката изникнаха страховити картини, докато се поклащаше във въздуха, увиснала шест метра над дъното на ямата. „Върховно — каза си тя. — Три са възможностите, които ме очакват, и нито една от тях не е особено благоприятна. Конците могат

да не издържат и да се скъсат. Биотът може да се срути обратно в ямата. Или аз завинаги ще си остана да вися така.“

Тя прецени какви бяха шансовете ѝ да се измъкне. Единственият план, който успя да измисли, гарантиращ ѝ някакъв успех — при все че беше изключително рискован бе да се издърпа нагоре по въженцето, да достигне до задните части на стоножката и като се захваща за краката ѝ, да се опита със силата на собствените си мускули да се изтегли извън ямата.

Погледна надолу и си спомни първото свое падане. „Май е по-добре да почакам малко и да видя дали това чудо на техниката няма да се размърда отново“ — помисли си тя. Измина една минута. Никол пое дълбоко дъх, хвана въженцето колкото можа по-нависоко и се издърпа нагоре, изкатервайки се с ходила по стената. Повтори същото с другата ръка и се приближи точно под биота. Протегна се и улови един от задните му крака, но щом се опита да премести тежестта на тялото си върху него, той моментално се отдели от стената.

„Явно номерът няма да мине“ — помисли си Никол, след като си отдъхна от обзелия я ужас. Отново бе възвърнала равновесието си, хванала се здраво за въженцето. Тя внимателно огледа биота. Обвивката на последния му сегмент се състоеше от множество застъпващи се тънки плочици. „Може би ще успея да се хвана за едно от тези подобни на люспи образувания“ — помисли си Никол. Тя отново си припомни до най-малката подробност първите си два опита да се задържи на гърба на биота. „Не друго, а вакуумната сила на краката поддаде... Сега обаче по-голямата част от тялото му е здраво стъпило на земята извън дупката и би трябвало да успее да издържи тежестта ми.“

Никол си даваше ясна сметка, че щом веднъж се изкачи върху биота, тя вече нямаше да разполага с никаква опора при евентуално падане. Реши първо да направи една проверка. Издърпа се до края на въженцето и сграбчи една от тънките плочици. Успя да се захване удобно и сигурно за нея. Въпросът бе дали щеше да издържи тежестта на тялото ѝ. Опита се да прецени здравината ѝ, държейки се с една ръка за импровизирания шнур от конци. Дотук добре.

Никол отново се залови за най-крайната плочица, този път с две ръце и предпазливо се изтегли нагоре. Пусна въженцето и здраво притисна крака около тялото на стоножката. Продължи да се издърпва,

докато не достигна до следващата плочица. Краката на най-крайния сегмент от тялото на биота се отделиха, отскачайки, от стената, но останалата част от него не помръдна.

Никол повтори същите действия още два пъти и почти достигна ръба на ямата. В един миг, докато се издърпваше за последен път, тя се смръзна от страх, защото неочаквано стеножката се плъзна няколко сантиметра обратно надолу към дъното. Хванала се отчаяна за тялото на биота, без да може да си поеме дъх, Никол изчака, докато той се закрепил за стената и продължи да се изкачва към първия сегмент, който се намирал извън дупката. В същия момент стеножката тръгна отново напред, но тя успя да се претърколи встрани и благополучно да се приземи по гръб.

— Алелуя! — извика тя радостно.

Никол стоеше върху стената, ограждаща Ню Йорк, и вперила поглед в мътните води на Цилиндричното море, се питаше защо никой не бе отвърнал на призивите ѝ за помощ по радиопредавателя. Лампичката за самопроверка сигнализираше, че устройството работи нормално, но въпреки трите ѝ опита, тя нито веднъж не бе успяла да се свърже с останалите членове на екипажа. Никол беше добре запозната със статуса на радиовръзките между космонавтите. Липсата на отговор можеше да означава две неща едновременно: че в обсега от шест до осем километра около нея нямаше никой и че препредавателната радиостанция в лагер Бета беше извън строя. „Ако тя работеше — каза си Никол, — то тогава щяхме да успеем да влезем във връзка, независимо от разстоянието. Дори и от «Нютон».“

Единственото обяснение, което намери, бе, че останалите сигурно се намираха на кораба, подготвяйки се за нова експедиция, а радиостанцията в лагера вероятно беше повредена от урагания вятър. Тревожеше я обаче мисълта, че вече бяха изминали четиридесет и пет часа откакто леда в Цилиндричното море бе започнал да се топи и цели деветдесет часа от момента на падането ѝ в дупката. Защо никой не бе дошъл да я потърси?

Тя внимателно огледа небето, докдето ѝ стигаше погледът, за нещо, което да прилича на хеликоптер. Сега то беше облачно — точно според предвижданията. Топенето на ледовете беше променило значително атмосферните условия в Рама. Температурата доста се бе

покачила. Според термометъра на Никол в момента беше четири градуса над точката на замръзване на водата.

„Най-вероятно смятат да се върнат скоро — размишляваше тя. — Затова най-добре е да стоя някъде близо до стената, ограждаща града, за да успеят да ме видят.“ Никол реши да не си губи времето в предположения какво друго би могло да се е случило. За миг през ума ѝ мина мисълта, че екипажът е бил сполетян от по-сериозно бедствие и до този момент никой не е имал възможност да я потърси. „Но дори и ако се е случило нещо подобно, аз пак трябва да стоя някъде наблизко. Рано или късно те ще дойдат за мен.“

За да убие някак времето, Никол взе проба от морската вода и я анализира. Съдържаше много малка част от отровните органични съединения, открити от Първата рамианска експедиция. „Може би са се развили и са изчезнали, докато бях в дупката — предположи тя. — Каквато и да е истината, почти никое от тях не е останало.“ Никол реши, че при подобен състав на водата един силен плувец би могъл в краен случай да прекоси морето и без лодка. В този миг обаче си спомни описанията на биотите акули и на другите обитатели на морето, които бяха дали участниците в предишната рамианска експедиция и бързо промени мнението си.

В продължение на няколко часа Никол се разхожда напред-назад по защитната стена. После седна и се зае бавно и мълчаливо с обяда си от Божествен пъпеш, като се опитваше да измисли начин, чрез който да извади от дупката и останалата част от него в случай, че след седемдесет и два часа все още не бяха дошли да я вземат. Внезапно ѝ се стори, че чу нещо, което ѝ заприлича на човешки крясък. Веднага се сети за доктор Такагиши. Опита за пореден път да установи връзка по радиопредавателя, но отново без резултат. Повторно огледа небето с надеждата да зърне някакъв хеликоптер. Все още спореше със себе си дали да изостави наблюдателния си пост върху стената, когато крясъкът се повтори. Този път Никол успя да определи с по-голяма точност посоката, от която идваше. Спусна се бързо по най-близките стъпала и тръгна към центъра на Ню Йорк.

Тя все още не бе въвела в паметта на своя компютър новите данни и разлики, отнасящи се до картата на града. След като прекоси разположените в кръг около централния площад улици, Никол се спря при осмоъгълната постройка и записа последните открития, които бяха

направили с Франческа, включително хамбара с ямите вътре и всичко останало, за което можа да си спомни. Миг по-късно, докато разглеждаше с почуда и възхищение причудливата осмостенна сграда, Никол чу трети писък, този път обаче много по-тънък и пронизителен. Ако това наистина беше Такагиши, то той издаваше доста странни звуци.

Тя бързо претича през широкия площад, опитвайки се да се приближи към мястото, откъдето беше дошъл писъкът, докато той все още ехтеше в ушите ѝ. Почти бе достигнала до сградите от другата страна на площада, когато ясно долови същия звук за четвърти път. Сега последва и отговор. Никол веднага разпозна гласовете на двете птици, които я бяха посетили при ямата. Продължи да върви напред, но вече по-предпазливо. Звучите явно идваха от мястото, където се намираха мрежоподобните решетки, очаровали Франческа толкова много.

След по-малко от две минути Никол застана пред двата небостъргача, свързани помежду си посредством висока около петдесет метра ситна решетка. На близо двадесет метра от земята в нея се бе заплела птицата с тяло като от кадифе, която напразно се опитваше да се измъкне от мъчителния капан. Краката и крилата ѝ се бяха заклешили в дебелите корди на мрежоподобната решетка. Тя изкряска отново, когато видя Никол. По-едрият ѝ спътник, който до този момент кръжеше над сградите, моментално се спусна към французойката.

Никол се притисна плътно към една постройка, докато птицата се приближаваше. Тя издаде някакви звуци, сякаш ѝ се караше, но не я докосна. Тогава плененото създание каза нещо и след като размениха няколко крясъка помежду си, другата птица, чието тяло бе покрито с подобна на линолеум материя, се отдалечи и кацна на някаква издатина върху една сграда наблизо.

Никол скоро се поуспокои и като държеше под око по-едрата птица, застанала наблизо, тя бавно се приближи към решетката. С Франческа не бяха разполагали с много време, докато търсеха Такагиши, ето защо сега Никол за първи път имаше възможност да разгледа подробно странната конструкция. Решетката бе направена от някакъв подобен на въже материал, дебел около четири сантиметра и доста еластичен. Местата, в които се кръстосваха отвесните и

вертикалните корди на мрежата бяха хиляди на брой и всяка една такава точка на пресичане по същество представляваше нещо подобно на възел. Тези възли бяха доста лепкави на пипане, но не много, затова Никол отхвърли мисълта, че странната конструкция бе някакъв вид гигантска паяжина за улавяне на хвъркати създания.

Докато проучваше долния край на решетката, птицата, която беше на свобода, прелетя над главата на французойката и кацна предпазливо близо до пленената си приятелка. Изключително внимателно, като се пазеше самата тя да не се оплете в мрежата, поедрата птица задържа отделните нишки на въжеподобния материал с ноктите си, а после, макар и трудно, успя да извие и разтегли целите корди. Миг по-късно се приближи предпазливо до мястото, където бе заклещен кадифеният ѝ другар и се опита несполучливо първо да прекъсне с клюн, а после да размотае участъците от мрежата, в които се бе оплела другата птица. След това се отдръпна встрани и погледна към Никол.

„Какво прави това същество? — запита се Дьо Жарден. — Сигурна съм, че се опитва да ми обясни нещо...“ Тъй като тя не се помръдна, птицата усърдно, макар и с големи усилия, повтори цялата демонстрация отново. Този път на Никол ѝ се стори, че създанието се мъчи да ѝ подсказже, че не може да освободи приятелката си. Тогава тя му се усмихна и махна с ръка. После, все още застанала при долния край на мрежата, французойката завърза две по две няколко съседни корди и след това ги разплете отново. Птиците нададоха одобрителни възгласи. Никол повтори още два пъти същите действия и посочи с пръст първо себе си, а после пленничката над главата ѝ.

Последва възбуден диалог на високия, но мелодичен птичи език, след което по-голямото от двете създания кацна отново на издатината върху една сграда наблизо. Никол погледна нагоре. Кадифената птица се бе заклешила на три различни места и при опитите си да се освободи, тя се бе оплитала все повече и повече. „Вероятно предишната нощ е била повлечена от свирепите ураганни ветрове, последвали топенето на морето — помисли си Дьо Жарден, — и не е могла да избяга, когато са я понесли към мрежата. Очевидно кордите са се разтеглили под напора на тялото ѝ, след което са възвърнали обичайната си дължина, заплитайки се по този начин около птицата.“

Изкачването нагоре се оказа доста лесно. Решетката беше здраво закрепена за двата съседни небостъргача, а въжеподобният материал се оказа достатъчно тежък и мрежата почти не се разлюля под тежестта на Никол. Но да се изкачиш двадесет метра над земята — по-високо от една шестетажна сграда — не е никак малко, затова докато се катереше нагоре, французойката промени първоначалния си план.

Когато най-накрая стигна до пленничката, Никол вече се бе запъхтяла. Приблужи се, но съвсем бавно и внимателно, защото не бе напълно сигурна дали бе разбрала правилно молбата им. По-едрата птица, кацнала отстрани на сградата, следеше всяко нейно движение с големите си сини очи.

Едно от крилата на кадифеното създание се бе заклещило съвсем близо до главата му. Никол се зае да освободи първо него, но преди това здраво омота собствените си глезени в нишките на въжетата, за да се подсигури срещу евентуално падане. Работата се оказа доста бавна. В един момент тя усети върху лицето си мощния топъл дъх на птицата до нея. „Този мирис ми е познат отнякъде — мина ѝ през ума и Никол моментално се досети, че съвсем същия аромат имаше и Божественият пъпеш. — Значи се храните със същото нещо? Но какво е то всъщност?“ Прииска ѝ се да може да си поговори с тези чудновати и красиви пернати създания.

Зае се да разхлабва първия възел. Оказа се изключително здрав и Никол се боеше да не нарани крилото на пленничката, ако започне да дърпа с по-голяма сила. Тя бръкна в раницата си и извади електрическият скалпел.

В същия миг усети другата птица да връхлита върху нея, надавайки оглушителни крясъци, и застина в смъртен ужас. Съществуването над главата ѝ не желаше да се отдръпне и да позволи на Никол да продължи работата си, докато накрая тя не отиде малко по-встрани, за да демонстрира как с помощта на скалпела може да пререже кордите на мрежата.

С помощта на електрическата машинка освобождаването на птицата стана лесно и бързо. Кадифеното създание се издигна високо във въздуха, издавайки радостни мелодични звуци, които отекваха наоколо. Нейният спътник я последва и се присъедини с щастливи крясъци към възбуденото ликуване на свободната птица. Издигаха се все по-нагоре и по-нагоре към рамианското небе, играейки си подобно

на двойка влюбени. Само след миг вече бяха изчезнали и Никол се запуска бавно надолу по решетката.

Чувстваше се много доволна от себе си. Сега вече можеше спокойно да се върне обратно при опасващата града стена, за да чака спасителната група, която според нея трябваше да пристигне всеки момент. Космонавт Дьо Жарден се отправи на север, тананикайки си една народна песен, която бе научила като дете в долината на Лоара.

Неочаквано Никол установи, че отново си има придружители. Или по-точно, водач. Всеки път, когато завиеше в някоя, очевидно погрешна посока, кадифената птица, която бе освободила преди малко и която сега кръжеше над главата ѝ, надаваше пронизителни възгласи, които преставаха едва когато французойката се отправеше в правилна посока. „Питам се, накъде ли ме води?“ — каза си тя.

Когато приближиха площада и се намираха на не повече от четиридесет метра от осмоъгълника, придружителката ѝ внезапно се спусна към едно с нищо незабележимо място върху металната повърхност. Почука с крак няколко пъти и след това закръжи отгоре. Нещо подобно на капак се плъзна встрани и съществото изчезна под земята. След това излиза и влиза още два пъти, като при всяко свое появяване, то надаваше крясък по посока на Никол.

Накрая французойката разбра какво искаше да ѝ каже птицата. „Струва ми се, че ме кани в къщи, за да се запозная с останалите от семейството. Да се надяваме само, че не са решили аз да им бъда вечерята.“

41.

ПРИЯТЕЛ В НУЖДА СЕ ПОЗНАВА — II

Никол нямаше никаква представа какво я очаква и се учуди, че не усеща страх, когато се приближи и погледна в отвора на сред площада. Изпитваше предимно любопитство и я тревожеше единствено вероятността, когато спасителната група пристигне, тя още да се намира под „земята“. Успокои се обаче с мисълта, че по-късно те ще се върнат отново.

Правоъгълният метален капак беше доста голям — дълъг около десет и широк шест метра. Когато се увери, че Никол най-после се бе приближила, кадифената птица влетя през отвора и кацна върху третата от тесните площадки покрай стените отвътре. Французойката приклекна до ръба и надникна в подземие. Забеляза наблизко някакви светлини, а след малко успя да различи и още блещукания в далечината много по-надолу. Не можа да прецени точно докъде се спуска тунелът, но очевидно дълбочината бе повече от трийсет метра.

Слизането се оказа доста трудно за същество, което не умее да лети. Отвесният тунел представляваше всъщност една огромна дупка, от чиито стени се издаваха множество абсолютно еднакви тераси, дълги пет и широки един метър. Разстоянието между тях бе два метра и Никол си даде сметка, че трябва да бъде изключително внимателна.

Във вертикалното подземие бе доста тъмно — единствената светлина в него идваше през отвора отгоре, както и от някакви фенери, закачени на стената при всяка четвърта площадка. Те бяха обвити в някаква крехка и подобна на хартия, прозрачна материя. Във фенерите светеше ярък пламък, заобиколен от някаква течност, която Никол реши, че е вид гориво.

Докато тя бавно се спускаше надолу в тунела, нейната кадифена приятелка търпеливо я изчакваше, като заставаше винаги три тераси по-надолу. На французойката ѝ се струваше, че ако се подхлъзне, птицата е готова да я улови веднага, но Никол нямаше намерение да проверява предположението си. Мисълта ѝ течеше бързо. Вече бе

решила, че странните хвъркати създания определено не бяха биоти. Следователно тя си имаше работа с някакъв вид извънземни същества. „Но не е възможно да са рамиани — мина ѝ през ума. — Тяхното ниво на технологическо развитие е напълно несъвместимо със съвършенството на този кораб.“

Никол си спомни от уроците си по история за бедния и изостанал народ на майте, открити в Мексико от испанските конквистадори. Завоевателите бяха решили, че е напълно невероятно внушителните ритуални храмове да са били построени някога от предците на тези невежи и нецивилизовани хора.

„Възможно ли е и тук нещата да са се развили по този начин? — запита се тя. — Дали тези чудати птицеподобни не са всъщност далечни потомци на високоразвитата раса, построила този невероятен космически кораб?“

Внезапно някъде под себе си Никол дочу шум като от течаща вода. Звучите се усилиха, когато тя се спусна на една площадка, зад която започваше някакъв хоризонтален тунел. На отсрещната стена на отвесното подземие, точно симетрично на първия, изследователката видя началото на още един тунел.

Както обикновено птицата-водач беше кацнала три тераси по-надолу. Никол посочи към хоризонталния коридор зад себе си. Придружителката ѝ полетя нагоре към нея и равномерно закръжи ту над едната, ту над другата от двете срещуположни площадки точно под французойката. Бе ясно, че искаше Никол да продължи слизането.

Гостенката обаче нямаше намерение да се откаже толкова лесно. Извади празния си термос за вода и направи движение, сякаш отпива от него. После отново посочи тъмния тунел зад себе си. Птицата запърха наоколо, очевидно обмисляйки какво решение да вземе, и накрая, прелитайки над главата на Никол, влезе в непрогледния мрак. Само четиридесет секунди по-късно Дьо Жарден видя някаква светлина навътре в тунела, която бързо се приближаваше. След малко птицата се появи отново, стиснала в ноктите си голяма факла.

Следвайки своята водачка, Никол извървя около петнайсет метра през тунела, когато внезапно стигнаха до една просторна ниша вляво. В нея имаше голям резервоар, пълен с вода, която се изливаше от една тръба, вградена в стената. Французойката извади спектрометъра си и взе проба от течността. Без никакво съмнение това си беше чиста вода,

нямаше други химични съставки, които да се съдържаха в повече от една милионна от процента. Никол се постара да покаже добри обноси, докато пиеше с пълни шепи от животворната течност. Усещането бе неопишимо сладостно.

След като се насити, тя продължи да върви през тунела в същата посока. Придружителката ѝ изпадна в паника и се защура като луда напред-назад, надавайки пронизителни крясъци. Престана, едва когато гостенката ѝ се обърна и тръгна обратно към началото на тунела. Никол отново се заспуска надолу, но скоро забеляза, че светлината в отвесното подземие беше намаляла значително. Вдигна поглед. Металният капак бе закрил изхода към Ню Йорк. „Надявам се само това да не означава, че ще остана тук завинаги“ — помисли си тя.

Двайсет метра по-надолу започваха още два перпендикулярни на отвесното подземие тунела, разположени симетрично един срещу друг. Този път, стиснала факлата с нокти, кадифената птица сама поведе Никол напред. Извървяха около двеста метра по единия от хоризонталните тунели и стигнаха до друго голямо и кръгло помещение с много висок таван. По стените имаше окачени фенери, които птицата запали с факлата, а после изчезна нанякъде. Нямаше я повече от час. През това време французойката търпеливо седя и чака своята водачка, като първо разгледа мрачното черно пространство, което ѝ напомняше на пещера или подземно скривалище, а после започна да обмисля как ще съобщи на своите домакини, когато реши да си тръгне. Най-накрая кадифената ѝ приятелка се върна, придружена от други четири птици. Никол чу пляска на крилете им, още докато се приближаваха по тунела, и острите крясъци, които си разменяха. Първи влетяха крилатото създание с прилична на линолеум обвивка на тялото, вече познато на Никол (очевидно партньор на нейната водачка) и други две, подобни на него създания. Те кацнаха на пода, след което доста тромаво пристъпиха към Дьо Жарден и спряха съвсем близо до нея, за да я разгледат по-добре. После се отдалечиха и седнаха в другия край на помещението. Тогава влетя още една птица, този път кадифена и с кафяво, а не черно тяло, която стискаше в ноктите си малък пъпеш-манна. Постави го пред Никол и седна наблизо. Всички я наблюдаваха с търпеливо очакване. Французойката изящно и сръчно отрязва една осма от пъпеша с помощта на електрическия скалпел и пийна малко от зеленикавата течност в

сърцевината му, след което го подаде на своите домакини. Те нададоха одобрителни кръсъци, изразявайки възхищението си от съвършения разрез, който Никол бе направила с инструмента си.

Младата жена наблюдаваше с интерес как птицеподобните светкавично разделиха пъпеша на равни части помежду си и започнаха да ядат. Двете кадифени същества бяха забележително ловки, като елегантно си помагаха с ноктите, без да правят почти никакъв боклук. Изядоха всичко до последната частица. По-едрите им другари бяха доста по-непохватни; начинът, по който се хранеха, напомняше на Никол маниерите на някои земни животни. Подобно на нея, никоя от тях не изяде коравата външна обвивка на пъпеша.

Докато ядяха, птицеподобните не пророниха нито звук помежду си, но когато приключиха с обяда, те се скупчиха в единия ъгъл на помещението и оживено обсъждаха нещо в продължение на няколко секунди. След това кръгът се разпадна и кафявото кадифено създание издаде поредица от звуци, които очевидно бяха някаква песен. После, един по един, всеки от нейните домакини се приближи до Никол, пръхайки с криле, за да я огледа за последен път и накрая всички излетяха от пещерата.

Космонавт Дьо Жарден продължи да седи неподвижно, питайки се какво ли щеше да последва. Птиците не бяха загасили фенерите в помещението, което очевидно бе нещо като трапезария или банкетна зала, но в тунела, водещ към шахтата, бе тъмно като в рог. Очевидно искаха тя да остане тук, поне за известно време. Никол не бе спала добре от няколко дни и сега, приятно заситена от обилния обяд, усети, че се унася. „Е, какво пък — каза си, свивайки се на кравай върху пода след кратко колебание, — може би една кратка дрямка ще ми подейства ободрително.“

В съня ѝ се стори, че някой вика името ѝ, но от много, много далече. Трябваше да се напегне, за да успее да долови гласа. Сепна се и се събуди, без да може да си спомни къде се намира. Ослуша се внимателно, но повече не чу нищо. След това погледна часовника си и разбра, че бе спала цели четири часа. По-добре да се измъквам оттук, каза си Никол. Скоро отново ще настъпи нощ, а никак не ми се иска да пропусна шанса си за спасение.

Тя излезе от пещерата и като запали собственото си фенерче, тръгна надолу по тъмния коридор. Стигна до отвесното подземие след по-малко от минута и незабавно започна да се изкачва нагоре. Внезапно чу странен шум някъде над нея. Той идваше откъм терасата, където при слизането си надолу Никол се бе спряла, за да пие вода. Престана да се катери и си пое дъх. Предпазливо се примъкна до самия ръб на площадката, върху която се намираше, и насочи лъча на фенерчето си нагоре. Успя да различи нещо голямо, движещо се напред-назад пред отвора на първия хоризонтален тунел. Младата жена се заизкачва безшумно и се спря точно под терасата, над която се намираше загадъчното същество. Каквото и да бе, то изминаваше разстоянието между двата края на площадката за по-малко от три секунди, очевидно пазейки входа към страничния коридор. Никол разбра, че нямаше никакъв начин да успее да се промъкне покрай него и да се изкачи на следващата тераса за толкова кратко време.

Застана близо до отвесната дупка и се послуша. Когато странното нещо се обърна и тръгна в обратната посока, французойката се хвана за ръба на горната площадка и предпазливо се издърпа нагоре, подавайки глава над нея. Видя чудновата машина, подобна отзад на малък брониран танк, която се движеше бързо с помощта на гъсенични вериги. Никол успя да го зърне само за миг, защото предната му част светкавично се обърна и танкът се приготви да обходи отново територията си.

„Едно поне е ясно — каза си тя, — това чудо е нещо като пазач или часови тук“. Питаше се само дали танкът притежава някакви сензорни устройства, тъй като с нищо не показва, че я е чул. Реши обаче да не рискува, проверявайки това. „Що за пазач би била тази машина, ако дори не може да забележи някой неканен посетител?“

Никол внимателно се спусна до терасата, от която започваше хоризонталният коридор към помещението трапезария. Беше страшно ядосана и недоволна от себе си, задето въобще бе дошла тук, в убежището на птицеподобните. Все още не можеше да приеме като вероятна мисълта, че тези хвъркати създания я държат при себе си като пленник. В края на краищата, бе слязла в дупката като гостенка на кадифената птица, която я покани от благодарност, че спаси живота ѝ.

Друго, което озадачаваше французойката, бе танкът-пазач. Неговото присъствие беше съвсем необяснимо и ни най-малко не

съответстваше на ниската степен на технологическо развитие на всички останали неща в това подземие. Какво бе всъщност неговото предназначение? Откъде се беше появил? „Става все по-любопитно и по-любопитно“ — помисли си Никол.

Когато слезе до второто ниво с хоризонтални тунели, тя се опита да открие някакъв друг начин, за да се измъкне от птичото владение. На отсрещната стена на шахтата имаше подобен ред тераси, спускащи се надолу. Може би, ако успееше да прескочи...

Преди да се заеме сериозно с обмислянето на подобен план, Никол трябваше да установи дали пред по-горния хоризонтален тунел на срещуположната страна няма друг танк-пазач. Не можеше да определи това от терасата, върху която се намираше в момента, затова, упреквайки се за проявената преди малко несъобразителност, повторно се изкачи до първото ниво от симетрични коридори. За неин късмет, пред входа на отсрещния тунел нямаше никой.

Върна се долу, чувствайки се ужасно уморена от цялото това катерене и слизане. Погледна към терасата от другата страна на отвесната дупка, а после в бездната под себе си. Нямаше никакво съмнение, че ако падне, я чака мигновена смърт. Никол умееше добре да измерва разстояния на око, затова не ѝ беше особено трудно да прецени, че между нейната тераса и отсрещната има не по-малко от четири метра. „Следователно — каза си тя, — ще ми трябва скок от поне пет метра, за да мога успешно да премина отсреща. Освен това съм в летателния костюм и с раница на гърба.“

Внезапно см спомни един неделен следобед в Бовоа преди четири години, когато Женевиев бе на десет и двете гледаха заедно по телевизията състезанията от Олимпиадата през 2196 година.

— Можеш ли още да скачаш на големи разстояния, мамо? — попита я дъщеря ѝ, на която ѝ беше трудно да си представи майка си като олимпийска шампионка.

Тогава Пиер я убеди да заведе Женевиев на стадиона, намиращ се близо до гимназията в Люин. При първия си опит на троен скок не успя да синхронизира добре движенията си, но след като загря и потренира, постигна резултат от шест и половина метра. Това обаче не впечатли особено Женевиев. Докато се прибираха на велосипедите си през зелените ливади на път към дома, тя заяви:

— Мамо, знаеш ли, че по-голямата сестра на Даниел може да скача почти толкова далеч като теб, а е само студентка?

Мисълта за Женевиев развълнува и дълбоко натъжи Никол. Копнееше да чуе гласа на дъщеря си, да ѝ помогне да срещне косите си. Мечтаеше да могат пак да се разхождат с лодка в езерцето край Бресме. „Никога не ценим достатъчно времето, което прекарваме заедно с някого — помисли си Никол, — и едва когато този човек вече не е с нас, осъзнаваме колко ни липсват тези преживявания.“

Тя се обърна и тръгна през тъмния тунел към „трапезарията“, където бе обядвала с птиците. Прекалено опасно бе да се опитва да прескочи от другата страна на дупката. Ако случайно се подхлъзне...

— Никол дьо Жарден, къде си, по дяволите? — чу неочаквано тя и застина на място. Думите бяха едва доловими и идваха нейде от много далеч. Дали не бяха просто плод на въображението ѝ?

— Никол!

Сега вече нямаше съмнение — това бе гласът на Ричард Уейкфилд. Французойката се втурна мигновено обратно към отвесното подземие и понечи да извика. „Не! — мина ѝ през ума. — Не бива да крещя. Това ще разбуди птиците. Нужни са ми само пет минути. Мога да прескоча от другата страна и да...“

Сърцето ѝ биеше бясно. Тя се засили, правейки големи крачки и прелетя над бездната, „приземявайки“ се благополучно върху отсрещната площадка доста навътре от ръба ѝ. Започна светкавично да се изкачва нагоре. Почти се беше доближила до изхода на подземиято, когато отново чу гласа на Уейкфилд, който я викаше.

— Тук съм, Ричард! Отдолу. Точно под теб! — извика Никол. След миг изкачи и последната площадка. Започна да бута нагоре металния капак с всички сили, но той дори не се огъна.

— Дяволите да го вземат! — възкликна тя ядосано. Чуваше как приятелят ѝ крачи объркано напред-назад точно над главата ѝ. — Ричард, ела насам. Застани там, където чуваш гласа ми. Удари по металния капак.

Той я чу и затропа по капака, при което двамата продължаваха да си подвикват. Шумът бе оглушителен. Внезапно някъде далеч долу Никол дочу плясък на криле. Приближавайки се, птиците започнаха да надават силни крясъци и тревожни пискливи звуци.

— Помогнете ми! — извика им Дьо Жарден, когато те закръжиха наблизно. След това посочи нагоре към капака. — Там е приятелят ми.

Ричард продължаваше да удря по металната повърхност. Само двете хвъркати създания, които първи се бяха запознали с Никол, се отзоваха на вика ѝ и се приближиха към нея. Те кръжаха наоколо и от време на време изкряскваха нещо на останалите птицеподобни, които бяха накацали по долните тераси. Очевидно се водеше някакъв спор, защото нейната черна кадифена приятелка на два пъти се обръща към другите птицеподобни, надавайки страховити писъци.

Неочаквано металният капак започна да се плъзга настрани. Ричард бе принуден да клекне и бързо да изпълзи на безопасно място, за да не падне в бездната под него. Когато надникна в дупката, той видя Никол и две огромни, подобни на птеродактили същества. Докато французойката се измъкваше навън, едната от птиците прелетя толкова близо покрай него, че за малко не го блъсна с крилото си.

— Дяволите да те вземат! — възкликна стреснат Ричард и проследи с поглед гигантското създание.

Никол беше извън себе си от радост. Хвърли се в прегръдките на Уейкфилд и извика:

— О, Ричард, Ричард, не можеш да си представиш колко съм щастлива, че те виждам отново!

Той се усмихна и силно я притисна до гърдите си:

— Ако знаех, че ще ме посрещнеш така, щях да дойда много по-рано.

42.

ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ

— Чакай малко, нека изясним нещата. Да не искаш да кажеш, че си тук съвсем сам? И че няма как да преминем през Цилиндричното море?

Уейкфилд кимна. Това вече дойде прекалено много за Никол и тя се почувства напълно съкрушена. Само преди пет минути ликуваше, опиянена от щастие — най-сетне бе настъпил краят на мъките ѝ и тя вече си представяше как се завръща на Земята и прегръща отново баща си и дъщеря си. А сега Ричард ѝ заявяваше, че...

Французойката рязко се обърна и се отдалечи към една от сградите, обграждащи площада. Облегна глава на стената. По лицето ѝ се стичаха сълзи и тя не можеше да се пребори с дълбокото отчаяние, което отново я завладяваше. Ричард се приближи:

— Наистина съжалявам — каза той.

— Ти не си виновен за това — отвърна Никол. Вече се бе поуспокоила и успяваше да контролира чувствата си. Просто никога не бях предполагала, че е възможно да видя някого от екипажа отново, а да не мога да се измъкна оттук и да се спася... — Тя спря насред изречението. Не беше честно да кара Ричард да изпитва угризения и да страда заради нея. Приблужи се до него и успя да му се усмихне:

— Обикновено не съм толкова емоционална. Пък и на всичкото отгоре те прекъснах, докато ми разказваше какво се е случило. — Тя спря за миг и изтри сълзите си. — Тъкмо описваше как биотите-акули са те преследвали в моторната лодка и че си ги видял за първи път чак когато си прекосил почти половината море.

— Да, горе-долу тогава беше — отвърна ѝ Ричард и нервно се позасмя. Разочарованието на Никол го бе потиснало и разстроило. — Нали си спомняш, когато след една от примерните тренировъчни ситуации наблюдаващите операцията експерти ни упрекнаха, че преди лодката с хора на борда не сме пуснали във водата първо една с дистанционно управление? Смятаха, че по този начин ще проверим

дали в нейната конструкция няма нещо, което би нарушило „екологичното равновесие“ на морската среда. Тогава приех предложението им за напълно абсурдно. Сега обаче не съм толкова сигурен. Тези биоти-акули въобще не са обърнали внимание на лодките на първата рамианска експедиция, но моята моторница очевидно ги нервира извънредно много.

Разговаряха, седнали върху една от странните сиви метални кутии, пръснати из площада.

— Първия път успех да им се измъкна — продължи разказа си Уейкфилд, — но това беше просто невероятен късмет. Тъй като не виждах друг избор, скочих в морето и започнах да плувам. За щастие, акулите явно си падаха по лодката ми. Не ги видях повече, докато не приближих на стотина метра от брега.

— И откога всъщност си в Рама?

— От около седемнайсет часа. Напуснах „Нютон“ два часа след зазоряване. Изхабих прекалено много време, опитвайки се да поправа проклетата радиостанция в лагер Бета, но това се оказа напълно невъзможно.

Никол пипна летателния му костюм:

— Ако не беше мокра косата ти, изобщо нямаше да позная, че съвсем наскоро си бил във водата.

Ричард се изсмя:

— Е, да, това е истинско постижение на инженерната мисъл в областта на облеклото. Представяш ли си само — беше почти изсъхнал, още преди да сменя всичките му топлинни батерии! На мен самият ми беше трудно да повярвам, че съм плувал цели двацет минути в студената вода. — Погледна към Никол. Тя постепенно се освобождаваше от напрежението и се успокояваше. — Но вие ме учудвате, космонавт Дьо Жарден. Все още не сте ми задали най-важния въпрос — как разбрах къде се намирате?

Никол бе извадила портативното си сканиращо устройство и преглеждаше данните от биометричната проверка, която правеше на Ричард. Въпреки съвсем скорошния му атлетически подвиг във водите на Цилиндричното море, в състоянието на организма му не бяха настъпили никакви тревожни промени. Заета с работата си, тя не разбра веднага въпроса му.

— Знаел си къде съм? — каза, сбърчвайки чело. — Мислех, че просто си се мотаел наоколо...

— Е, хайде, скъпа, Ню Йорк наистина е малък, но не чак толкова. Стените около града ограждат една площ от общо двадесет и пет квадратни километра. А знаеш, че из тези лабиринти от улици и сгради човек не може да разчита на радиоприемника си.

Той се усмихна и продължи:

— Я сега да пресметнем — ако се спирам, за да извикам името ти, на всеки квадратен километър ще трябва да го направя двайсет милиона пъти. И ако го правя на всеки десет секунди — като се остави време за евентуален отговор — това прави по шест повиквания в минута. Значи ще са ми необходими четири милиона минути, с други думи — малко повече от шест хиляди часа, или две хиляди и петстотин земни дни...

— Добре, добре — прекъсна го Никол. Беше я накарал да се разсмее. — Каж ми най-после как си разбрал къде съм.

Ричард се изправи.

— Може ли? — галантно запита той, като посегна към горния десен джоб на летателния й костюм.

— Предполагам, че да — отговори му Никол. — Макар че ми е трудно да си представя какво...

През това време Уейкфилд вече бе извадил принц Хал от джоба й:

— Той ме доведе при теб. Добър човек си ти, принце мой, но за известно време мислех, че си ме предал.

Никол нямаше никаква представа за какво говори нейният приятел.

— Принцът и Фалстаф могат взаимно да улавят сигналите за местонахождението им, които всеки от тях излъчва — обясни Ричард. — Изпускат по петнайсет мощни импулса на секунда. Фалстаф стоеше включен в палатката ми в лагер Бета, а в другата база — Алфа, разполагах с подходящ радиопредавател и чрез тази триангулация можех да следя къде се намиращ. Знаех точното ти местонахождение във всеки един момент, поне по отношение на пространствените измерения X и Y. Не бях предвидил възможността да ми се наложи да те търся, докато се движиш по оста Z.

— Значи по този начин се формулира на инженерен език посещението ми в подземията на птиците? — каза Никол, като се усмихна. — Движение по оста Z?

— Да, и така може да се каже.

Французойката поклати глава:

— Не те разбирам напълно, Уейкфилд. Ако наистина си знаел през цялото време къде съм, защо, по дяволите, се забави толкова много?

— Защото те изгубих или поне реших, че съм те изгубил, докато не се върнах, за да си взема Фалстаф... и тогава ние с него те намерихме отново.

— Или съм ужасно изтъпяла през тази последна седмица, или твоето толкова последователно обяснение е прекалено объркващо.

Сега беше ред на Ричард да се изсмее:

— Май ще трябва да ти разясня нещата по-подробно. — Той замълча, за да подреди мислите си. — Бях направо бесен, когато през юни специалистите по механизмите за управление решиха, че няма да е необходимо по време на експедицията да се използват навигационни лъчеви сигнали като резервно средство за определяне местонахождението на хората от екипажа при критични обстоятелства. Спорих с тях, като напразно се опитвах да ги убедя в ползата от подобна техника. Обясних им, че е възможно да възникнат ситуации, при които сигналите по обикновените канали за радиовръзка могат да бъдат напълно заглушени от силата на електрическите смущения. Никой обаче не се вслуша в думите ми. Тогава реших на своя глава да инсталирам подобна навигационна техника в роботчетата си, ей така, за всеки случай...

Никол наблюдаваше внимателно и с интерес Ричард, докато той разпалено ѝ разясняваше всичко, до най-малката подробност. Беше забравила колко забавен може да бъде, но и каква учудваща съобразителност и изобретателност проявяваше. Помисли си, че ако му задава подходящите въпроси, той би могъл с часове да говори на тая тема.

— ... Тогава Фалстаф изгуби сигнала — продължаваше Уейкфилд. — Не го установих веднага, защото през това време се приготвихме с Хиро Яманака да дойдем с хеликоптера тук, за да ви вземем с Франческа. Роботчето обаче притежава миниатюрно

записващо устройство, което отчита момента на всеки регистриран сигнал. След като ти не се появи на уговорената среща, аз прегледах записа и установих, че в един миг сигналът от принц Хал, който беше с теб, изчезва внезапно. После се появява отново за няколко кратки секунди, когато ви съобщавах за светкавиците около роговете на Южната чаша, но след това се изгубва окончателно. Тези данни ме накараха да предположа, че е станала някаква повреда в компютърното устройство и принц Хал се е развалил. От обяснението на Франческа следваше, че сте вървели заедно до площада, след което ти си се отклонила и аз предположих...

До този момент Никол слушаше обясненията на Ричард не особено съсредоточено, но вниманието ѝ бе моментално привлечено, когато той спомена името на Франческа.

— Чакай, чакай — прекъсна го тя, като вдигна ръка. — Какво ви е казала за мен?

— Обясни ни, че двете заедно сте тръгнали от хангара, но няколко минути по-късно ти си свила по някаква уличка, за да потърсиш Такагиши...

— Това са пълни идиотщини! — извика Никол.

— Какво искаш да кажеш?

— Абсолютна лъжа! В думите ѝ няма капка истина. Аз паднах в онази дупка, за която ти разказах, още докато Франческа беше там или най-малкото се е намирала някъде наблизо. Повече изобщо не съм я виждала.

Ричард се замисли:

— Това обяснява защо Фалстаф те изгуби окончателно — през цялото това време ти си се намирала в хангара, чиито стени са блокирали сигнала. — Сега Ричард на свой ред бе озадачен и объркан. — Но защо Франческа е решила да ни наговори всичките тези измишльотини?

„И аз бих искала да знам — помисли си Никол. — Сигурно съвсем съзнателно е възнамерявала да отрови Борзов. Каква друга причина би я накарала нарочно да...“

— Я ми кажи, има ли нещо между вас двете? — попита Ричард след малко. — Винаги ми се е струвало, че забелязвам...

— Е, да, може би взаимно си завиждахме за някои неща. Двете с Франческа сме напълно различни. Делят ни светлинни години...

— Повтори го пак, ако обичаш! — Ричард се изкикоти, развеселен. — Повече от година правя луди усилия да те накарам да разбереш, че те намирам извънредно привлекателна, интелигентна и интересна, а получавам единствено любезни, но сдържани отговори и то само на професионална основа. От друга страна, Франческа умее да забележи и най-беглата проява на интерес към нея. Не ѝ убягва дори и ако случайно я погледнеш малко по-многозначително.

— Между мен и Франческа съществуват и някои далеч по-съществени разлики — заяви Никол. Не можеше да отрече пред себе си, че се чувства поласкана от вниманието и интереса към нея, които Ричард най-накрая се бе осмелил да признае.

Настъпи кратко мълчание. След малко францужойката погледна часовника си:

— Нямам никакво желание да си губим времето, разговаряйки за Франческа Сабатини — каза тя. — Остава само още един час, преди да настъпи нощта в Рама, а не сме измислили никакъв план как да се измъкнем от този остров. Има и още няколко неща, към които трябва да подходим по-рационално, тъй да се каже — проблемът с храната, с водата, а и с други работи — за тях ще се въздържа да спомена, които не правят никак привлекателна идеята да си прекарваш времето в някоя дълбока яма.

— Донесох една от сглобяемите палатки — за всеки случай.

— Страхотен си! — отвърна Никол. — Това е хрумване, което заслужава да се отбележи. — Тя понечи да бръкне в раницата си, за да извади пакета с храна, но се отказа и се обърна към Ричард. — Между другото, дали случайно не те осени и мисълта да донесеш и малко нормална човешка храна?

Палатката се оказа същинска придобивка, когато им се приспа и се приготвиха да си лягат. Решиха да я вдигнат в единия край на централния площад, защото Никол се чувстваше в по-голяма безопасност, ако двете птици, с които се бе запознала, се намират някъде наблизо. Смяташе, че в известен смисъл се беше сприятелила с тях и можеше да разчита на помощта им, ако се наложи. Освен това, единствени те биха я снабдили с храна — провизиите, с които тя и

Ричард разполагаха, щяха да им стигнат за не повече от два рамиански дни.

Никол нямаше нищо против да пренощуват в палатката двамата заедно. Уейкфилд се бе проявил като кавалер, предлагайки ѝ той да спи отвън: „Ако така ще ти бъде по-удобно“ — каза той. Но французойката отказа. В палатката имаше достатъчно място за две спални постелки, в случай, че не слагат друг багаж. Сега поне можеха да разговарят спокойно, легнали едва на половин метър разстояние един от друг. Никол подробно разказа на Ричард за часовете, които бе прекарала сама и изоставена в този чуждоземен град. Не спомена единствено за виденията, явили ѝ се след като бе изпила течността в зеленото шишенце. Това беше нещо съвсем лично, което не желаше да споделя с никой друг. Но така или иначе, нейната история направо омагьоса Ричард. Бе особено заинтригуван от запознанството и приключенията ѝ с птиците.

— Виж сега — започна той, — наистина е много любопитно как са се озовали тук, в Рама. Само си помисли — от всичко, което каза — без да броим единствено появата на танка-пазач, а аз съм съгласен с теб, че той е някакво изключение — излиза, че тези странни птицеподобни са все още почти на нивото на праисторическия човек. Колко ли загадъчна е тайната им?

Ричард замълча. След малко обаче се обади отново, тъй като не успяваше да сдържи вълнението и любопитството си:

— Определено не са някакъв вид биоти. Може и да не впечатляват кой знае колко като физиология, но ако наистина не са живи същества, то тогава са едно съвършено постижение в областта на изкуствения интелект. — Той се надигна от постелката си, силно възбуден. — Независимо кое от тези предположения е вярното, резултатът е наистина от изключителна важност. Трябва да разберем истината, Никол. Само си помисли какво би означавало да знаем повече за тези създания. Като лингвист, ти може би ще успееш да се научиш да разговаряш с тях.

В този момент Ричард беше наистина много забавен. Французойката се развесели:

— Не ти ли е хрумвало някога, че целият този разговор ще си остане една чисто теоретична дискусия, ако никой не дойде да ни спаси?

— Да, тази мисъл ме споходи няколко пъти. — Уейкфилд се изсмя и отново се излегна по гръб върху спалната постелка. — Тъкмо се канех да тръгна за Рама, когато онзи проклетник Хайлман ме дръпна настрана, за да ми каже, че с решението си да се върна тук действвам в нарушение на всички разпоредби. Заяви категорично, че не трябва да се надявам някой да ми се притече на помощ при каквито и да било обстоятелства.

— И защо тогава дойде отново в Рама?

— Не съм съвсем сигурен — отговори бавно той. — От една страна исках да се върна, за да взема Фалстаф и да видя дали случайно той не е уловил сигнали от теб. Но мисля, че освен това имаше и други причини. Задачите на експедицията започнаха да стават все по-подвластни на политиката и да се съобразяват повече с нея, отколкото с науката. Стана ми ясно, че всеки момент бюрократите на Земята смятат да издадат заповед за прекратяване на нашата мисия „от съображения за сигурност“. В такъв случай екипажът на „Нютон“ щеше да си остане на борда на кораба и повече да не слезе в Рама. Знаех обаче, че дискусиите по въпроса ще продължат най-малкото един-два дни. А аз исках поне още веднъж да видя най-невероятната гледка в моя живот.

След кратко мълчание Никол тихо каза:

— Явно не си се боял, защото и сега не виждам да изпитваш страх. Наистина ли не те тревожи мисълта, че може да бъдем изоставени завинаги и да намерим смъртта си тук, в Рама?

— Всъщност, малко се безпокоя от подобна възможност. Но по-добре да умра при вълнуващи обстоятелства, отколкото да живея скучно и безинтересно. — Ричард отново се надигна на лакът. — Цели три години очаквах с нетърпение началото на тази експедиция. Доста време ми бе трудно да повярвам, че съм сред избраните да участва в нея. Освен роботчетата, Шекспир и работата ми, нищо друго в моя живот не е от особено значение. А и нямам семейство, нито приятели, за които да се тревожа... — гласът му заглъхна. — Повече се страхувам от това, да се върна на Земята, отколкото от смъртта. В края на краищата, поне Ричард Уейкфилд, космонавтът от „Нютон“, има една ясно определена задача. — Той понечи да добави още нещо, но се отказа. Легна по гръб и затвори очи.

43.

ПСИХОЛОГИЯ НА НЕЖИВАТА ПРИРОДА

— Съществува и още една причина, поради която не трябва да губим надежда — заяви бодро Ричард още щом видя, че неговата спътничка отваря очи. — Снощи обаче забравих да ти я кажа.

Никол винаги се разсънваше много бавно още от детските си години. Обичаше да удължава и да се наслаждава на последните мигове от съня, преди отново да се изправи пред грубата реалност. У дома и Женевиер, и Пиер знаеха, че не трябва да се опитват да разговарят за важни неща с нея, преди да е изпила сутрешното си кафе. Затова сега тя само премигна, докато Ричард продължаваше да ѝ говори, поставил запаления си фенер между двете постелки.

— В момента този космически кораб лети право към Земята. Дори и ако „Нютон“ се отдели от него, тук рано или късно ще кацнат други представители на нашата планета.

— Какво, какво? — едва успя да промълви Никол, като разтърка очи, вече надигнала се от постелката.

— Ами, при цялото това вълнение снощи съвсем забравих да ти съобщя най-важната новина. Тези последни маневри — предполагам, че не си ги усетила, защото през това време си била в безсъзнание на дъното на ямата, всъщност целяха да пренасочат космическия гигант така, че посоката му на движение да доведе до сблъсък със Земята. Това всъщност бе основната причина, за да напуснем Рама толкова бързо.

Ричард забеляза, че Никол се беше втреничила в него така, сякаш той си бе загубил ума и бръщолевеше налудничави неща. Реши да ѝ обясни по-подробно:

— Корабът все още следва хиперболична траектория по отношение на Слънцето, но вече се е насочил с пълна скорост към нашата планета. Сблъсъкът ще стане след двадесет и три дни.

— Ричард — промълви Никол, копнееща за сутрешната си чаша с кафе. — Шегите рано сутрин не са ми никак по вкуса. Ако така си

хабиш силите, за да измисляш...

— Не, не — прекъсна я той. — Говоря съвсем сериозно. Повярвай ми, всичко е точно както ти го казвам.

Французойката извади джобния си термометър и го погледна.

— Каж ми тогава, гений на инженерната мисъл, защо температурата продължава да се покачва? Ако се отдалечавахме от Слънцето, тя щеше да спада, нали?

— Достатъчно си умна, Никол, за да отгатнеш и сама. Слънчевата топлина, която външната обвивка на Рама поглъща, прониква към вътрешността на кораба изключително бавно. Очевидно изграждащият го материал има много ниска степен на проводимост. Така че въобще не очаквам температурата тук да достигне връхната си стойност по-рано от две седмици.

Никол си спомняше достатъчно от общите си знания по термодинамика, за да разбере, че приятелят ѝ има право. Беше прекалено рано сутринта и процесът на разсейване на топлината още не бе започнал. Въпреки това ѝ беше много трудно да приеме мисълта, че Рама се носи право към Земята. Помоли Ричард да ѝ подаде термоса с вода. „Какво, за бога, става тук? — помисли си тя. — Защо този чуждоземен кораб се е запътил към нашата планета?“

Уейкфилд очевидно прочете мислите ѝ:

— Трябваше да чуеш глупавите и идиотски изказвания във връзка с променената траектория на Рама и с вероятните последствия от това. На Земята бе свикана специална конференция по въпроса, която продължи цели седем часа. — Той се изсмя високо. — В МКА работи някакъв тип, струва ми се канадец, чиято специалност е психология на неживата природа. Можеш ли да си представиш? Та този глупак беше допуснат да участва в конференцията и дори представи някакви свои идиотски „прозрения“ за мотивите на Рама да извърши подобен вид маневри. — Ричард енергично поклати глава. — Всички бюрократични системи са едни и същи — убиват духа на изобретателните хора и създават тълпа от безмозъчни, сервилни индивиди, които уж представляват общественото мнение.

— И какъв бе крайният резултат от конференцията? — запита Никол след малко.

— Тези, които имаха някакъв разум в главите си, предположиха, че Рама ще застане в орбита около Земята и без да прояви някаква

враждебност, ще изследва от разстояние нашата планета. Но всъщност малцина мислеха така. Наистина изглеждаше, че трезвият разум и логиката си бяха взели отпуска, защото ги нямаше никакви по време на разискванията. Дори Дейвид Браун, който ми се стори, че започна да се държи доста странно, след като се завърнахме на „Нютон“, съвсем неочаквано заяви, че според него съществува голяма вероятност Рама да предприеме враждебни действия спрямо Земята. После той разясни тезата си — това можело по същността си да бъде проява на любознателност, а не враждебен акт, но съществувала вероятност хората на нашата планета да го сметнат за такъв.

Ричард се беше разпалил толкова много, че стана прав, докато Никол продължаваше да седи на постелката.

— Едва ли някога през своя живот си чувала подобни бомбастични и претенциозни слова. Трябва да знаеш, че Браун бе един от тези, чиито изказвания бяха по-смислени и що-годе логични. Проведе се и запитване до членовете на консултативния съвет на МКА кое от предложените становища поддържа всеки един от тях. Не си мисли, че тази идиотска групичка от посланици и пълномощни представители могат да отговорят кратко и ясно с „Подкрепям становище А — пряк сблъсък, който ще причини разрушения и промени в климата“ или „Присъединявам се към становище Б — Рама ще влезе в орбита около Земята с най-малко вероятни войнствени намерения“. Нищо подобно! Всеки от тях се бе подготвил да изнесе своя собствена лекция по темата. А пък онзи особняк — доктор Александър, който те отрупа с въпроси след конференцията за биометричния метод на изследване, изхаби цели петнайсет минути, за да обяснява как появата на Рама е изкарала наяве куп недостатъци в устава на Международната космическа агенция. Сякаш някой дава пет пари за това! — Ричард седна отново и подпря главата си с ръце.

Никол вече се беше разсънила напълно:

— Като те гледам как се ядосваш ми става ясно, че не си съгласен с окончателното решение, взето на конференцията.

Уейкфилд кимна:

— Почти три четвърти от участниците в конференцията — включително членовете на „Нютон“, както и повечето от водещите учени и служещи в МКА — изразиха убеждението си, че с маневрите си Рама се готви да нанесе вреда на Земята, и то значителна. Тезата им

бе следната: след като първият кораб Рама не е обърнал никакво внимание на нашето съществуване, нито е проявил интерес към планетата ни, то фактът, че вторият космически гигант изменя посоката си на движение и се насочва към Земята, говори, че той следва различен принцип на действие. Дори и аз не мога да не се съглася с подобно твърдение. Но не разбирам защо всички са толкова твърдо убедени във враждебните намерения на Рама. Струва ми се еднакво вероятно чуждоземните пришълци да се ръководят от чисто любопитство, а защо не и от желание по някакъв начин да ни бъдат от полза? — Ричард се замисли за момент. — Според информацията, която получи Франческа, проучванията на общественото мнение на Земята показват, че почти деветдесет процента от обикновените хора са ужасени от насочването на Рама към планетата и призовават политиците да вземат някакви мерки.

Англичанинът отвори вратата на палатката и излезе на тъмния площад. Зашари безцелно с лъча на фенерчето си по осмоъгълната сграда.

— Осемнайсет часа по-късно се проведе втора конференция, на която се реши нашият екипаж повече да не посещава Рама — продължи той. — Формално аз не съм нарушил заповедта, защото напуснах „Нютон“ преди официалното ѝ приемане. Но всъщност беше съвсем ясно, че подобно решение ще бъде взето всеки момент.

Никол също излезе от палатката и се приближи до Ричард.

— Докато онези на Земята разискват какво да правят с този космически кораб, голям колкото астероид, който се е насочил право към тях, ние двамата с теб трябва да разрешим един по-непосредствен проблем — как да преминем през Цилиндричното море. — Тя се усмихна уморено и добави: — Дали да не разгледаме наоколо, докато си приказваме?

Нейният спътник насочи лъча на фенерчето към дъното на ямата. Пъпешът-манна лесно можеше да бъде разпознат, но не и отделните парчета в купчината метал.

— Значи това са резервните части на биота-стоножка?

Никол кимна утвърдително. Двамата бяха коленичили един до друг до самия ръб на дупката и тя обясни:

— Ъглите на ямата са постоянно в сянка, дори при дневна светлина. Затова ми беше трудно да определя дали това там долу не е тялото на Такагиши.

— Страшно ми се иска да видя как някой биот-стоножка прави ремонт на собственото си тяло. — Ричард се изправи и се приближи до стената на хангара. Почука. — А пък специалистите по строителни материали ще си паднат адски много по тази материя. Блокира обикновените радиовълни и в двете посоки, а стените са прозрачни само от външната страна. — Той се обърна към Никол. — Ела, ако обичаш, и се опитай да отрежеш едно парче с електрическия си скалпел.

В този момент французойката беше заета с въпроса дали някой от двамата да не се опита да се спусне долу и да вземе останалата ядивна част от пъпеша-манна. Нямаше да бъде кой знае колко трудно, ако въжетото от медицински конци издържи на тежестта. След малко Никол извади скалпела от медицинската си чантичка и се приближи към Ричард.

— Не съм съвсем сигурна дали това, което правим, е правилно — каза и се поколеба, преди да вреже острието на инструмента в стената пред себе си. — Първо, скалпелът може да се повреди, а вероятно пак ще имаме нужда от него. И второ, не ти ли се струва, че подобно нещо си е чиста проба вандализъм?

— Вандализъм ли? — повтори Уейкфилд и озадачено я погледна. — Що за хомоцентрично понятие е това! — Той повдигна рамене и се отправи към единия изход на хангара. — Всъщност — добави, — вероятно си права, че можем да развалим скалпела.

Когато след малко Дьо Жарден последва навън своя приятел и се приближи до него, той тъкмо бе въвел някакви данни в портативния си компютър и сега напрегнато наблюдаваше екрана.

— Значи двете с Франческа бяхте застанали някъде тук, така ли? — Никол кимна. — А после ти си се върнала отново в хангара, за да провериш дали случайно Такагиши не е в някоя от ямите?

— Вече говорихме за това. Защо питаш пак?

— Мисля, че Франческа те е видяла как падаш в дупката и всъщност съвсем съзнателно е решила да ни заблуди, когато каза, че при централния площад ти си свърнала по някаква странична уличка, за да провериш за Такагиши. Не е искала някой да успее да те намери.

Никол внимателно се взря в Ричард, застанал пред нея в заобикалящата ги тъмнина.

— Съгласна съм — бавно отговори тя. — Но какво те накара да стигнеш до подобен извод?

— Това ми се струва единственото логично обяснение. Между другото, двамата с нея проведохме доста странен разговор тъкмо преди да се върна в Рама. Франческа дойде в стаята ми под предлог, че иска да ме интервюира, но според мен тя всъщност се опитваше да разбере защо искам да дойда отново тук. Когато споменах Фалстаф и навигационните сигнали, чрез които бях успявал да следя къде се намираш, нашата италианка внезапно изключи камерата си. След това, необичайно възбудена, прояви изключително голям интерес към моето техническо изобретение и ми зададе куп въпроси за него. На тръгване заяви, че според нея още в самото начало сме допуснали огромна грешка, като въобще сме влезли в този чуждоземен космически кораб. За миг ми се стори, че се кани да ме помоли да си остана на „Нютон“.

Ричард замълча, но след малко продължи:

— Напълно ясно ми е защо не е искала да открия, че те е изоставила в тази дупка като корабокрушенец на пустинен остров. Но това, което не мога да разбера, е защо въобще го е направила.

Никол се поколеба за миг, след което каза:

— Спомняш ли си, когато с теб разговаряхме за злополуката с Борзов и ти ми обясни защо защитната система на Рохир не се е задействала? Същата тази вечер аз запитах теб и Янош дали някой от вас случайно не бе забелязал генералът да...

Двамата с Ричард вървяха към централния площад, където се намираше сглобяемата палатка, и близо петнайсет минути Никол подробно обяснява на своя спътник хипотезата си за евентуалния заговор срещу Борзов. Разказа му за договора, сключен със средствата за масова информация, за лекарствата, които Франческа беше дала на Дейвид Браун и на Реджи Уилсън, както и за разговорите, които Никол бе имала с всеки един от съучастниците. Не спомена единствено за дискетата със секретна информация. Ричард се съгласи, че аргументите на Никол бяха наистина сериозни и неопровержими.

— Значи мислиш, че Франческа те е изоставила в ямата, за да ти попречи да я изобличиш?

Никол кимна. Ричард изсвири с уста.

— При това положение всички парченца от мозайката си идват на място. Още от момента, в който се завърнахме на „Нютон“, ми стана ясно, че Франческа ръководи шоуто. Нареждаше както на Браун, така и на Хайлман. — Той прегърна Никол през раменете. — Никак нямаше да се зарадвам, ако тази жена бе мой враг. Очевидно не я измъчват никакви скрупули.

44. ОЩЕ ЕДНО ПОДЗЕМИЕ

Ричард и Никол си имаха по-сериозни грижи, затова повече не си губиха времето да говорят за Франческа. Когато стигнаха до централния площад, те откриха, че портативната им палатка беше изчезнала. Никой не се отзова на многократните им почуквания по металния капак, закриващ отвора към убежището на птицеподобните. Сега вече двамата ясно съзнаваха в колко несигурно и опасно положение се намират.

Ричард изпадна в унило и мрачно настроение. Почти не говореше. Извини се на Никол за необщителността си, като ѝ обясни, че му е присъщо да се затваря в себе си винаги, когато се чувства объркан и несигурен. В продължение на няколко часа се занимава с компютъра си, като само от време на време се обръщаше към спътничката си, за да запита нещо във връзка с географското положение на Ню Йорк.

Никол лежеше върху спалната си постелка и обмисляше дали не бе възможно да преплуват през Цилиндричното море. Не се смяташе за особено добър плувец. По време на тренировките ѝ бяха необходими около петнайсет минути, за да измине един километър, и то в спокойните води на басейн. Но сега щеше да ѝ се наложи да плува цели пет километра през бурното и леденостудено чуждоземно море. А почти сигурно беше, че биотите-акули или други не по-малко несимпатични създания също щяха да им правят компания.

Размислите ѝ прекъсна едно жизнерадостно дебело човече, високо не повече от двајсет сантиметра.

— Желаете ли да пийнете, прекрасна девойко? — запита я Фалстаф. Никол се обърна на едната си страна и разгледа робота отблизо. Той приближи до устата си голяма халба с някаква течност и отпи една огромна глътка, разливайки малко по брадата си. Изтри уста с ръкава на дрехата си и се оригна. — Ако обаче не сте жадна — продължи той със силен английски акцент, като прокара ръка към

предницата на панталоните си, — то тогава мисля, че сър Джон ще може да ви научи на някои работи под завивките. — Мъничкото личице пред нея се хилеше похотливо. Държанието му беше грубо, но забавно.

Никол се изсмя. Фалстаф също избухна в кикот.

— Не само остроумие аз притежавам — заяви той, — но и на хората около мен влияя, като им разбуждам мисълта.

— Знаеш ли — обърна се французойката към Ричард, който седеше на известно разстояние от тях и ги наблюдаваше, — ако един ден ти омръзне да бъдеш космонавт, можеш да се заемеш с производство на детски играчки. Ще натрупаш милиони.

Уейкфилд се приближи и взе в ръце Фалстаф. Благодарил на Никол за комплимента ѝ, след което продължи много сериозно:

— Струва ми се, че разполагаме с три възможности. Можем да се опитаме да преплуваме Цилиндричното море; да поразузнаем из Ню Йорк и да видим дали няма да успеем да съберем достатъчно строителен материал, от който да си направим нещо като лодка, а можем също и да останем да чакаме тук, докато някой не дойде да ни вземе. Така или иначе, не гледам особено оптимистично на нито един от трите възможни начини на действие.

— Тогава какво предлагаш?

— Ами, мисля, че е най-добре да изберем един компромисен вариант. Когато светлините в Рама се включат отново, ще претърсим внимателно главните части на града — на първо място около трите площада — и ще се опитаме да намерим някакви материали, от които да си построим нещо като лодка. За тази дейност ще отделим един, най-много два, рамиански дни. Ако не успеем да открием нищо подходящо, ще преминем към другата възможност — да преминем морето с плуване. Не вярвам, че някога ще се появи спасителна група.

— Планът ти ми се струва добър. Но има един проблем, с който трябва да се заемем на първо място. Не разполагаме с достатъчно храна — всъщност това е доста меко казано. Ето защо няма да е зле, ако още сега се опитаме да извадим от дупката и останалата част от пълеша-манна, преди да се заемаме с претърсването на Ню Йорк. Така ще сме взели предохранителни мерки срещу евентуални изненади.

Ричард се съгласи с Никол, че ще е най-разумно първата им стъпка да бъде осигуряването на резервна храна. Той обаче не хареса

идеята да използват отново въжето от преплетени медицински конци.

— Имала си голям късмет и то в много отношения — заяви той. — Не само този шнур е издържал на тежестта ти и не се е скъсал, но и импровизираният пояс, който си увъртяла около кръста си, не се е изместил, така че те е предпазил от нараняване. Но виждаш, че въжето е успяло да пререже ръкавиците ти на две места и почти е разкъсало пояса.

— Добре, добре. А каква друга идея имаш?

— Очевидно най-подходящ за целта е материалът, от който е направена мрежестата решетка. Наистина ще свърши идеална работа, ако успеем да се снабдим с част от него, без това да ни навлече някакви неприятности. Тогава аз ще сляза в ямата и ще ти спестя труда да...

— Нищо подобно — прекъсна го Никол, като се усмихна. — С цялото уважение, което изпитвам към теб, Ричард, трябва да ти кажа, че сега не е времето да проявяваш излишна мъжественост и кавалерство. Идеята ти да използваме парчета от кордите на мрежата е наистина страхотна. Но ти си прекалено тежък. Ако се случи нещо, никога няма да успее да те изтегля обратно. — Тя го потупа по рамото. — Надявам се, че няма да се обидиш, но трябва да ти кажа, че освен всичко друго, аз съм и доста по-атлетична от теб.

Уейкфилд се престори на дълбоко засегнат и с наранена гордост:

— Но къде останаха традиционните схващания? Къде е уважението към мъжа, който извършва велики подвизи, изискващи сила и ловкост? Нима си забравила анимационните филмчета от своето детство?

Никол се засмя от все сърце.

— Не, разбира се, скъпи мой — весело каза тя. — Но ти не си Попай, нито пък аз съм Олив Ойл^[1].

— Не съм сигурен, че мога да понеса подобно нещо — заяви Ричард и енергично поклати глава. — Да открия на трийсет и четири години, че не съм Попай... Това напълно разбива представата за собствената ми личност! — Той нежно прегърна Никол през раменете. — Какво ще кажеш? Дали да се опитаме да поспим още малко, преди да се е зазорило?

Но никой от тях не успя да заспи. Лежаха един до друг върху постелките си напред открития площад, всеки зает със собствените си мисли. По едно време Никол чу, че Ричард се размърда.

— И ти ли не спиш? — прошепна тя.

— Аха. Дори се опитах да кажа на ум имената на всички Шекспирови герои, но пак не успях да се унеса. Преброих обаче над сто...

Дьо Жарден се изправи на лакът и погледна мъжа до себе си.

— Каж ми, Ричард, какво те накара да се запалиш толкова много по Шекспир? Знам, че си израснал в Стратфорд, но въпреки това ми е трудно да си представя, че човек с такава техническа мисъл, занимаващ се с компютри, изчисления, сложни чертежи и подобни математически дейности, може да бъде толкова очарован от един драматург.

— Според моя психолог това мое увлечение представлява всъщност „подсъзнателно желание да избягам от действителността“. Тъй като реалността и реално съществуващите хора не ми харесват, според него аз си измислям свой собствен свят. Само че не от нищото, а като обогатявам и допълвам прекрасната и приказна вселена, вече създадена от един гений.

— Шекспир беше моят бог — продължи Ричард след няколко мига мълчание. — Когато бях на девет-десет години, любимото ми занимание бе да се разхождам из парка, през който минава река Ейвън, и да разглеждам статуите на Хамлет, Фалстаф, лейди Макбет, принц Хал и други Шекспирови герои. Обичах да прекарвам следобедите си там и да си измислям допълнителни истории с тях. По този начин се бавех нарочно и се прибирах вкъщи възможно най-късно. Ужасно се страхувах от баща си и ме побиваха тръпки само от мисълта, че той си е в къщи... Никога не знаех какво може да направи в следващия момент. Но всъщност едва ли ти е приятно да слушаш подобни истории — внезапно прекъсна разказа си Ричард. — Всеки има спомени от детството си, които му причиняват страдания. По-добре да говорим за нещо друго.

— Напротив, трябва да говорим именно за това, което чувстваме и преживяваме — отвърна Никол, сама учудена, че изказва подобна мисъл пред Ричард. — Лично аз също много рядко споделям такива неща с някого.

Уейкфилд се обърна и я погледна. После бавно протегна ръка и Никол нежно преплете пръстите си с неговите.

— Баща ми работеше към „Британски железници“ — продължи след малко Ричард. — Беше много умен и интелигентен човек, но не умееше да общува с хората и обикновено не успяваше да прояви истинските си способности. Ето защо, когато завършил университета в Съсекс, му било много трудно да си намери подходяща работа. Тогава времената са били тежки. Икономиката едва започвала да се възстановява от Големия хаос... Когато моята майка му казала, че очаква дете, баща ми бил ужасно загрижен и доста объркан, защото това увеличавало отговорността му за семейството. Затова незабавно започнал да търси някаква сигурна и добре платена работа. По това време правителството задължило всички държавни транспортни компании, включително „Британски железници“, да набират служителите си въз основа на обективните резултати от специални тестове. Моят баща винаги е успявал да се представи успешно при подобен вид проверки и така бил назначен за шеф на отдела „Маршрутен контрол“ в Стратфорд. Той обаче мразеше работата си, която беше отегчителна, еднообразна и не представляваше никакво предизвикателство за човек, завършил университет с научна степен. Мама казваше, че когато съм бил съвсем малък, баща ми на няколко пъти се опитвал да си намери по-интелектуална и отговаряща на способностите му работа, но всеки път се провалял на интервютата. По времето, когато бях седем-осемгодишен, той отдавна вече се бе отказал да търси друга реализация в живота и се беше примирил. Стоеше вкъщи и се оплакваше. Пиеше непрекъснато и превръщаше живота на всички в истински ад.

Внезапно Ричард се умълча. Очевидно му беше ужасно мъчително да разбужда отново призраците на своето детство. Никол силно стисна ръката му.

— Много ми е мъчно за теб, приятелю — каза тя.

— На мен също ми беше много мъчно — промълви Уейкфилд и гласът му потрепери. — Бях съвсем малък, но изпълнен с горещо любопитство и жажда за интересни преживявания. Връщах се в къщи възбуден и ентусиазиран от някаква случка в училище или силно впечатлен от нещо ново, което бях научил, а баща ми ме посрещаше мрачен и мърморещ. Веднъж — бях едва на осем години — се прибрах у дома рано следобед и започнах да споря за нещо с него. Беше свободният му ден и както обикновено, той пиеше още от сутринта.

Мама беше отишла да пазарува. Вече не знам за какво точно се скарахме, но си спомням как му казах, че греши за нещо. Бе нещо съвсем маловажно, но тъй като продължих да споря с него, внезапно баща ми ме удари с всички сили през лицето. Политнах назад и се ударих в стената, а от носа ми потече кръв. Оттогава, докато не станах на четиринайсет и вече можех да се защитавам, аз никога не се прибирах вкъщи, ако майка ми не беше там.

На Никол ѝ се струваше просто невероятно един голям мъж да удари с цялата си ярост осемгодишно дете. „Що за човек е този, който може да разбие носа на собствения си син?“ — каза си тя.

— Винаги съм бил извънредно стеснителен — продължи да разказва Ричард. — Дори си бях внушил, че съм наследил от баща си неспособността да общувам с хора, затова няха много приятели сред връстниците си. Но, естествено, аз жадувах за човешка компания и за някой, с когото да се чувствам близък. — Уейкфилд погледна Никол и замълча, потънал в спомените си. — Ето защо героите на Шекспир станаха мои приятели. Всеки следобед отивах в парка и четях неговите пиеси, потапяйки се в света на невероятната му фантазия. Знаех наизуст цели сцени. След това разговарях с Ромео, Ариел или Жак, докато бавно вървях към къщи.

На Никол не ѝ бе трудно да си представи останалата част от историята на Ричард. „Досещам се какъв си бил като юноша — самотен и затворен в себе си, стеснителен и неумеец да изразява чувствата си. Жадният ти интерес към Шекспир е представлявал начин да избягаш от болката. Около твоя дом са се намирали всички театри и ти си можел да видиш как приятелите ти оживяват на сцената.“

Съвсем импулсивно, Никол се наведе и леко целуна Ричард по бузата.

— Благодаря ти, че ми се довери — каза му тя.

Още щом се развидели, те се запътиха към мястото, където се намираще мрежестата решетка. Никол се изненада страшно много, виждайки, че всички места, които бе срязала със скалпела, когато се беше опитвала да освободи кадифената птица, вече бяха съединени отново и кордите изглеждаха като нови.

— Явно тук е идвал биот-монтъор — предположи Ричард. Не изглеждаше особено впечатлен след всички чудеса, когато бе видял досега.

Отрязаха няколко дълги въжета и тръгнаха обратно към хангара. Докато вървяха, Уейкфилд провери еластичността на материала и установи, че се удължава около петнадесет процента, но винаги, макар и бавно, възстановява първоначалните си размери. Това ставаше с различна бързина, в зависимост от времето, през което въжето е било обтегнато. Уейкфилд тъкмо бе започнал да разглежда структурата на материала отвътре, когато пристигнаха при хангара.

Никол веднага се залови за работа. Завърза единия край на въжето към някакъв подобен на пън предмет, намиращ се извън хангара и се спусна по стената към дъното на ямата. Задачата на Ричард бе да следи да не се случи нещо непредвидено и да бъде готов да окаже помощ в случай на опасност. Само след минута францужойката вече бе в дупката. Тя потрепери, припомняйки си колко безпомощна и изоставена се бе чувствала тук само преди няколко дни, но бързо насочи вниманието си към това, заради което се намираше отново в тази яма. Беше огънала една от медицинските си сонди така, че да може да я използва като кука и сега пъхна единия ѝ край дълбоко в прореза, който беше направила в пъпеша със своя скалпел. Закрепи здраво другия край на импровизираната кука към раницата си и се заизкачва бързо и без произшествия нагоре.

— Е — усмихна се тя на Ричард и му подаде да носи пъпешаманна, — време е вече да продължим с план А.

— Слушам — отвърна ѝ той. — Сега поне знаем с какво ще пируваме следващите десет пъти.

— Девет — поправи го Никол и се засмя. — След като те видях какво количество изяждаш, реших да направя една малка корекция в първоначалните си изчисления.

Без да губят време, двамата се отправиха към западния площад, кръстосаха го няколко пъти надлъж и нашир и внимателно претърсиха околните улички. Не откриха обаче нищо, което би могло да им послужи за строеж на лодка. Въпреки това Ричард най-накрая успя да види стоножка — докато претърсваха площада, един такъв биот

прекоси по диагонал откритата площ. Уейкфилд опита какво ли не, само и само да накара или подмами стоножката да се спре. Даже легна на пътя ѝ, а после започна да я удря по главата с раницата си, но без никакъв успех. Никол се заливаше от смях и просто не можеше да се сдържи да не се разкикоти отново, дори и когато Ричард се приближи до нея, разгневен от своя провал.

— Тази стоножка е напълно безполезна — оплака се той.

— За какво, по дяволите, служи въобще? Не носи нищо със себе си, доколкото виждам няма сензорни пипала. Единственото, което прави, е да си се движи весело и безгрижно насам-натам.

— Технологичните постижения на една високоразвита извънземна цивилизация са неотличими от вълшебството. — Никол цитира едно от любимите изказвания на Ричард.

— Но в този проклет биот няма нищо вълшебно! — отвърна ѝ Уейкфилд, леко ядосан от това, че му се присмива.

— Той е просто ужасно тъп!

— И какво щеше да направиш, ако го беше спрял?

— Ами, щях да го разгледам по-подробно, какво друго?

— Струва ми се, че е по-умно да си пестиш силите за по-важни задачи. Хич не ми се вярва някоя от тия стоножки да може да ни помогне да се измъкнем от острова.

— Всъщност — отвърна малко рязко Ричард — сега вече виждам, че начинът ни на действие е напълно погрешен. Едва ли ще намерим нещо подходящо за направата на лодка тук, на повърхността — очевидно биотите редовно прибират всички излишни отпадъци и материали. Трябва да търсим други скривалища под земята, подобни на птичето убежище. Бихме могли да използваме многоспектровия радар, с който да установим ако някъде под повърхността на града има дупки или празни пространства.

Отне им доста време, докато открият второто подземие, макар то да се намираще на не повече от двеста метра встрани от средата на западния площад. Отначало обсегът на търсенето им бе съвсем малък, но след час Ричард и Никол се убедиха, че навсякъде под площада „земята“ е плътна, затова решиха да претърсят и околните улици и алеи. Точно по средата на една задънваща се пресечка, от трите страни на която се издигаха високи небостъргачи, те откриха друг метален капак. Той не бе замаскиран с нищо и бе точно копие на първия, който

закриваше отвора към птичето убежище — с правоъгълна форма, дълъг десет и широк шест метра.

---

[1] Герои от комикс — б.пр. ↑

45. НИКИ

— Мислиш ли, че и капакът върху дупката на хвъркатите ни приятели се отваря по същия начин? — обърна се Никол към Ричард, който, след като бе огледал много внимателно наоколо, най-накрая бе открил плоска метална плочка, закрепена върху стената на една близка сграда и очевидно не на мястото си там. След като я натисна силно с ръка, металният капак внезапно се отвори и разкри още едно отвесно подземие.

— Много вероятно — отвърна Ричард. — Можем да се върнем при птичето убежище и да проверим.

— В такъв случай тези скривалища под повърхността на земята не изглеждат особено сигурни и защитени — подхвърли спътничката му.

Двамата се приближиха към отвора и надникнаха в бездната. Точно от ръба на дупката започваше стръмна наклонена плоскост, подобна на рампа в подземен гараж, която отвеждаше някъде надолу в мрака под тях. В подземие то беше много тъмно и погледите им стигаха едва на десетина метра дълбочина.

— Ужасно прилича на някой от онези стари паркове за коли — заяви Уейкфилд. — Нали се сещаш, от времето, когато всички са се возили в автомобили. — Той пристъпи напред върху рампата. — Дори и материалът прилича на бетон.

Никол наблюдаваше как приятелят ѝ се спуска бавно надолу по наклонената плоскост. Когато главата му бе стигнала до равнището на ръба, той погледна към нея:

— Няма ли да дойдеш? — подкани я. Беше запалил фенерчето си и осветяваше една малка площадка няколко метра по-надолу.

— Мисля, че първо трябва да обсъдим това, Ричард. Не ми се иска да остана завинаги зазидана в...

— Аха! — възкликна той, прекъсвайки я по средата на изречението. В мига, в който бе поставил крака си на първата

хоризонтална площадка, около него автоматично се бяха запалили някакви лампи, които осветиха следващия етап от слизането.

— Рампата продължава да се спуска надолу, но под обратен наклон, така че се получава нещо като зигзаг. Иначе си е съвсем същата — извика Уейкфилд нагоре към Никол. Тя го проследи, докато зави и изчезна от погледа ѝ.

— Ричард! — изкреця спътничката му доста силно. Беше леко раздражена. — Спри се, ако обичаш! Трябва първо да поговорим, за да решим какво да правим.

Само след няколко секунди усмихнатото лице на англичанина се появи отново. Дватама обсъдиха възможните начини на действие. Никол твърдо държеше да остане отвън и да не се спуска в подземие, дори и ако Ричард решеше да продължи проучването сам.

— По този начин поне ще бъдем сигурни, че ще успея да отворя капака и да ти помогна да се измъкнеш, ако се случи нещо непредвидено — убеждаваше го тя.

Докато Никол привеждаше своите аргументи, приятелят ѝ стоеше на първата площадка и се оглеждаше наоколо. Стените на подземие бяха от същия материал, както тези в убежището на птиците, според описанието на Дьо Жарден. Редичка от малки, прилични на флуоресцентни лампи, закрепени за стената, се спускаше по продължение на рампата и осветяваше пътя надолу.

— Би ли се отдръпнала встрани от отвора? — неочаквано помоли Ричард по средата на разговора.

Озадачена, Никол отстъпи няколко крачки назад.

— Още по-далеч! — чу Уейкфилд да крещи. Тя се отдалечи и застана до една от близките сгради.

— Достатъчно ли е? — провикна се францужойката на свой ред. В същия миг капакът на подземие започна да се затваря, плъзгайки се встрани. Никол се втурна с всички сили към него и се опита да го спре, но той беше прекалено тежък.

— Ричард! — изпищя ужасена, когато видя, че отворът пред нея постепенно изчезва.

Започна да удря трескаво по капака, спомняйки си кошмарния страх, който бе изпитала в скривалището на птиците, затворена без никакъв начин да се измъкне навън. После изтича бързо към плоската метална плочка върху стената на небостъргача. Натисна я. Нищо не се

случи. Измина близо минута и тревогата на Никол нарасна. Тя отново се втурна към средата на улицата и започна да вика името на Ричард.

— Тук съм, точно под капака — чу го да ѝ отговаря след малко и въздъхна с облекчение. — Открих още една плочка близо до най-горната площадка и я натиснах. Мисля, че именно тя придвижва металния капак напред или назад, но е възможно да не се задейства веднага след натискането ѝ. Трябва ми малко време, за да проверя. Недей да натискаш външната плочка. И не стой прекалено наблизко.

Никол се дръпна встрани и зачака. Ричард се оказа прав. След няколко минути капакът се плъзна встрани и Уейкфилд подаде глава, като се усмихваше широко.

— Виждаш ли — подвижна. — Не съм грешал, като ти казах да не се безпокоиш... Е, а сега не е ли време за обяд?

Неочаквано, докато слизаха надолу по рампата, Никол долови познатия звук от течаща вода. На около двайсет метра под първата площадка те откриха малко помещение, в което имаше резервоар, напълно еднакъв с този в птичето подземие и водата в него също се изливаше от една тръба в стената. Ричард и спътничката му напълниха термосите си с вкусната животворна течност.

За разлика от водохранилището в убежището на птицеподобните, от това тук не тръгваха хоризонтални тунели в никоя посока. Имаше обаче друга рампа, чиито наклон се спускаше на още пет метра надолу. Ричард плъзна бавно лъча на фенерчето си нагоре-надолу по стените в близост до помещението с резервоара.

— Никол, погледни тук! — внезапно извика той и насочи светлината към едно място, където се усещаше, че материалът бе различен от обичайния. — Виж, виж, граничната линия между двете различни повърхности се извива като дъга до отсрещния край на стената.

Французойката проследи лъча на фенера, който описа висока арка и разбра какво имаше предвид Ричард.

— Сякаш стената тук е изградена поне два пъти — каза тя.

— Точно така. Може би отначало е съществувал някакъв хоризонтален тунел, но впоследствие отворът му е бил зазидан.

Продължиха да слизат по рампата, без да говорят повече за това, което бяха открили. Тя се спускаше на зигзаг надолу, като всеки отрязък от нея беше напълно идентичен с предишния и при стъпването им на предхождащата го площадка се осветяваше от автоматично включилите се лампи.

Бяха се спуснали на около петдесет метра под повърхността, когато свърши и последният участък от рампата, пространството над главите им се разшири и те се озоваха в една огромно помещение с много висок таван. Кръглият под на тази пещера бе около дващест и пет метра в диаметър и околоръст, на разстояние деветдесет градуса един от друг, бяха разположени входовете на четири тунела, високи пет метра и отвеждащи в неизвестна посока.

— Онче-бонче, счупено пиронче, риба-щука, махай се оттука! — преброи Ричард.

— Избирам „Махай се оттука“ — каза Никол и се отправи към един от тунелите. Когато се приближи на два-три метра разстояние, лампичките в началото на тъмния коридор светнаха.

Този път Ричард на свой ред се поколеба. Надникна предпазливо в тунела и бързо въведе някакви данни в своя компютър.

— Не ти ли се струва, че завива леко надясно? Ей там, в края на редицката от лампички?

Никол кимна и надникна над рамото му, за да види какво прави той в момента.

— Чертая карта — отвърна Уейкфилд на въпроса ѝ. — Тезей е разполагал с нишката на Ариадна, Хензел и Гретел са пускали след себе си трохи хляб, но ние ще им натрием носовете на всички. Не са ли компютрите чудесно изобретение?

Никол се усмихна. Бяха извървели няколко крачки навътре в тунела, когато тя се обърна към Ричард:

— И какво е твоето предположение? Дали ще срещнем някой минотавър или пред нас ще изникне къщичката на Баба Яга?

„Да можехме и ние да имаме такъв късмет“ — каза си тя. Колкото повече навлизаха във вътрешността на загадъчния коридор, толкова повече нарастваха страхът и безпокойството ѝ. Спомни си ужаса, който бе изпитала в ямата, когато внезапно над главата ѝ изникна огромната непозната птица и се опита да се спусне на дъното, но поради гигантските си размери, успя единствено да протегне клюна

и остриите си нокти към нея. Полазиха я ледени тръпки. „Ето отново познатото предчувствие, че ще се случи нещо кошмарно.“

Внезапно Никол се спря.

— Ричард — каза тя, — не ми харесва тази работа. По-добре да се връщаме...

И двамата едновременно чуха шума. Нямаше съмнение, че идваше точно отзад, откъм кръглата пещера, която току-що бяха напуснали. Приличаше на стържене върху метална повърхност.

Ричард и Никол се сгушиха един в друг.

— Това е съвсем същият звук като онзи, който чухме с Франческа и Такагиши, когато седяхме на стената, опасваща Ню Йорк, и внезапно бяхме изненадани от настъпването на първата рамианска нощ.

Зад тях тунелът се извиваше леко наляво. Когато първия път се обърнаха в тази посока, всички светлини, докдето погледът им стигаше, бяха изключени. След малко отново чуха същия шум — този път лампите, далеч зад тях, вече светеха. Очевидно нещо се приближаваше към входа на техния тунел.

Никол хукна като обезумяла напред. За по-малко от трийсет секунди тя измина близо двеста метра, въпреки че бе в специалния си летателен костюм и с раница на гърба. След това се спря, за да изчака Ричард. Колкото и да се ослушваха, повече не чуха зловеците звуци, нито забелязаха да се запалват някакви лампи в далечината зад тях.

Никол се извини на Ричард, когато той най-сетне я настигна:

— Много съжалявам — каза тя, — но май се паникьосах. Струва ми се, че вече прекалено дълго съм в тази страна на чудесата.

— По дяволите — отвърна Уейкфилд, като се намръщи. — Никога досега не съм виждал човек да тича толкова бързо! — Той се усмихна. — Е, няма за какво да се притесняваш, Ники. Аз също загубих и ума, и дума от страх. За разлика от теб обаче, направо се вцепених.

Никол все още дишаше тежко от лудешкото си бягство, но сега внезапно затаи дъх и втренчено погледна Ричард.

— Как ме нарече преди малко? — запита тя доста предизвикателно.

— Ники. Реших, че е време да ти избира някакво специално име, с което да те наричам само аз. Не ти ли харесва?

Никол остана безмълвна за около десет секунди. Мислите ѝ я отведоха петнайсет години назад и на разстояние милиони километри от мястото, където се намираха сега. Спомни си миговете, които бе преживяла в един хотелски апартамент, когато тялото ѝ бе потръпвало от неповторима наслада.

— Ти беше невероятна, Ники — каза ѝ принцът малко след това. — Направо чудесна.

В онази нощ Никол каза на Хенри да не я нарича така — звучеше като име на някаква евтина танцорка или проститутка.

— Ехо! — Ричард щракна с пръсти пред лицето ѝ. — Има ли някой тук?

— Разбира се, Ричард. Ники звучи прекрасно, но... — тя се усмихна — ... недей да го употребяваш прекалено често.

Продължиха да вървят бавно през тунела.

— И къде се беше отнесла преди малко? — запита Ричард.

„Някъде далеч, но за това никога не бих могла да ти разкажа — помисли си Никол. — Защото всеки един от нас носи в себе си всичко, което е преживял до този момент. Само малките деца все още нямат нищо съществено, записано в книгата на живота им. Ние обаче сме орисани да бъдем съпътствани от своите спомени чак до последния си ден. — Никол хвана Ричард под ръка. — Но сме длъжни и да съумяваме да ги запазим в тайна, когато това е необходимо.“

Тунелът им се струваше безкраен. Почти бяха решили да се върнат обратно, когато внезапно видяха вдясно от тях началото на някакъв тъмен коридор и без да се колебаят нито миг, поеха по него. Светлините се включиха незабавно и скоро те се озоваха в доста просторно помещение. Върху по-голямата стена, която се намираше вляво от входа, имаше окачени някакви абсолютно еднакви, плоски правоъгълни предмети. Бяха точно двайсет и пет на брой, подредени в пет редици от по пет колони. Отсрещната стена бе празна. Тъкмо пристъпиха по-навътре в помещението, когато чуха странен и пронизителен писукащ звук, който сякаш идваше от тавана над тях. Ричард и Никол застинаха за миг и напрегнато се ослушаха, но след малко се поуспокоиха. Пищенето продължи, без да последват други изненади.

Хванати за ръце, двамата се приближиха към стената вляво, за да разгледат странните предмети. Оказаха се най-обикновени снимки. На повечето от тях се виждаха заснети различни места от Рама — осмостенната сграда например се забелязваше на няколко от фотографиите. Останалите снимки бяха или панорамни, на цялата вътрешност на кораба, или изображения на отделни постройки и небостъргачи в Ню Йорк.

Три от фотографиите впечатлиха Ричард извънредно много. На тях се виждаха красиви и лъскави лодки с аеродинамична форма, които пореха Цилиндричното море. Гигантска разпенена вълна се канеше да се стовари върху една от лодките.

— Ето точно това ни е нужно! — каза Ричард въодушевено. — Ако можем да намерим някоя от тях, повече нямаше да има за какво да се тревожим.

Пищенето над главите им продължаваше почти неизменно по тон. Понякога то спираше за няколко секунди и тогава отнякъде се появяваше лъч от прожектор, който осветяваше фотографиите една след друга. Не беше трудно за Ричард и Никол да предположат, че се намират в нещо като музей. В момента очевидно бяха развеждани из него и прожекторът им беше нещо като екскурзовод. Това обаче бе всичко, за което можеха да се досетят.

Никол седна на пода и опря гръб на стената зад себе си.

— Чувствам се ужасно объркана — оплака се тя. — Цялата тази работа е толкова загадъчна и необяснима. Случват се хиляди неща, които съм напълно неспособна да контролирам.

Ричард се приближи и се разположи до нея.

— Съгласен съм с теб. Изпитвам съвсем същото усещане, въпреки че пристигнах в Ню Йорк доста по-късно. Мога да си представя какво ти се е струпало на главата.

Помълчаха, след което францужойката се обади отново, опитвайки се да намери точните думи, с които да обясни чувството си на безпомощност:

— Знаеш ли кое ме измъчва най-много? Това, че чак сега осъзнавам колко незначителни и повърхностни са знанията ми всъщност. Досега винаги съм ги считала за напълно достатъчни и в своето невежество съм се чувствала доволна и щастлива. Преди да дойда тук, си мислех, че съм наясно със съотношението между

познанията на цялото човечество и това, което аз съм научила за света. Но сега всичко, което се случи по време на тази експедиция, ме кара да се замисля колко нищожно е количеството на човешките знания и умения в сравнение с безбрежността от неща, които могат да бъдат узнати и научени. Представяш ли си — ако съберем накуп до най-малката частичка познанията, които притежават или са притежавали всички хора, живели на земята до този момент, пак може да се окаже, че те представляват едва една малка глава от многотомната енциклопедия Галактика...

— Това наистина може да те кара да настръхнеш, но е и ужасно вълнуващо в същото време! — прекъсна я Ричард възбудено. — Понякога влизам в книжарница или библиотека и внезапно ме поразява мисълта колко безкрайно много са нещата, все още непрочетени и неузнати от мен. Тогава усещам, че ме завладява безумното желание да разбере какво пише във всяка една книга по света. Представяш ли си тогава какво нещо е всъщност Великата библиотека — тази, в която е събрано цялото количество знания във Вселената, постиженията и откритията на всички звездни цивилизации... Само от мисълта за това ми се завива свят.

Никол го погледна и го плесна по коляното.

— Е, добре — каза тя шеговито и сложи край на сериозните разсъждения. — След като за пореден път установихме колко сме глупави и невежи, може би вече е време да решим какво да правим по-нататък? Струва ми се, че изминахме поне километър през този тунел. Накъде ще вървим оттук нататък?

— Предлагам да повървим още петнайсетина минути в същата посока. Доколкото знам, обикновено тунелите отвеждат някъде. Ако не открием нищо, ще се върнем обратно.

Ричард помогна на Никол да се изправи и леко я притисна до себе си.

— Е, Ники — намигна ѝ весело. — Защо не потичаш още няколко километра?

— Два пъти ми е достатъчно за един ден — отговори Никол и му подаде ръка.

46.

ПОВЕЧЕ ОТ СМЕЛОСТ

Огромната кръгла дупка под тях отвеждаше някъде надолу в мрака. Осветени бяха само първите пет метра от шахтата и двамата космонавти видяха някакви зловещи метални шипове, дълги около метър и разположени на еднакво разстояние един от друг, които стърчаха от стените на отвесното подземие.

— Няма съмнение, че именно това е мястото, до което отвеждат тунелите — тихо промълви Ричард. Трудно му беше да вмести тази чудновата кръгла дупка с гигантски метални бодли в общата картина, която си бе изградил за Рама. С Никол бяха обиколили два пъти наоколо и дори се върнаха няколко метра назад по един от другите тунели. Установиха, че се извива леко надясно — явно и той, както и коридорът, по който бяха дошли, започваше от кръглата пещера.

— Е, да тръгваме тогава — заяви Ричард накрая, повдигайки рамене, и стъпи с десния си крак върху един от шиповете, за да провери дали ще издържи тежестта на тялото му. Очевидно металното острие бе достатъчно здраво. Ричард постави левия си крак на съседния шип, след което се спусна едно ниво по-надолу в дупката.

— Разположени са на идеално разстояние — извика той на своята спътничка. — Слизането май ще се окаже доста лесно.

— Ричард Уейкфилд! — чу да му подвиква Никол, все още застанала на ръба на дупката. — Да не би да се опитваш да ми кажеш, че имаш намерение да се спуснеш в тази бездна? И отгоре на всичко явно искаш да те последвам и аз?

— Не желая да правиш нищо подобно. Но не виждам смисъла да се връщаме точно сега. Няма да постигнем нищо, ако просто се обърнем, минем обратно през тунела и след като изкачим рампата, се озовем отново навън. И защо? Нима очакваш, че някой е дошъл да ни потърси? Видя снимките на лодките. Възможно е да ги открием някъде тук. Ами представи си, ако там долу тече скрита подземна река, която отвежда към Цилиндричното море?

— Е, да, представям си — каза Никол и започна да се спуска по шиповете. Ричард вече бе слязъл по-надолу, при което се бяха запалили следващите светлини. — Но си представям също как там, под нас, ни очаква някое създание, подобно на това, което издаваше онези зловещи стържещи звуци.

— Ей сега ще разбере това — отвърна ѝ Уейкфилд и се провикна — Ехоо! Чувате ли ме там долу? При вас идват две човешки същества! — Той махна с ръка и в същия миг загуби равновесие.

— Само недей да се правиш на интересен — каза Никол и продължи да се спуска. Когато достигна до Ричард, тя спря, за да си поеме дъх, и се огледа наоколо. Краката ѝ бяха стъпили върху два от дългите метални шипове, а с ръцете си се беше хванала здраво за други два над главата ѝ. „Трябва да съм се побъркала — мина ѝ през ума. — Какво ужасно място! Тук човек лесно може да си намери смъртта и то не само по един-единствен кошмарен начин.“ Междувременно спътникът ѝ бе слязъл до следващите две метални остриета. „Ами Ричард? Възможно ли е да е толкова неустрашим? Или просто е безразсъдно дързък? Изглежда, че дори се забавлява от всичките тези преживявания.“

Когато се включи и третата група лампички, Никол и спътникът ѝ забелязаха малко под себе си една чудновата мрежа, окачена между шиповете откъм срещуположната страна на кръглата стена. Светлината в дупката бе доста слаба и отдалеч конструкцията поразително много наподобяваше умален вариант на първата решетка, която бяха видели, закрепена между два съседни небостъргача в Ню Йорк. Като слизаше от шип на шип, Ричард заобиколи от другата страна на цилиндричното подземие, за да разгледа странната мрежа.

— Никол, ела тук! — провикна се след малко той. — Мисля, че кордите са направени от съвсем същата материя.

Конструкцията бе закрепена за стената с няколко малки болта. По настояване на Уейкфилд, французойката отрязва парче от въжеподобния материал и го подаде на своя колега. Той го разтегли и после го пусна, като наблюдаваше как то възвръща първоначалната си дължина. После разгледа вътрешната структура на кордата.

— Наистина е същата материя — отбеляза Ричард след малко и сбърчи чело. — Питам се само за какво ли, по дяволите, служи?

Никол бе стъпила върху два метални шипа близо до англичанина и безцелно обхождаше с лъча на фенерчето си кръглата стена на дупката, като от време на време го насочваше право надолу в бездната под тях. Тъкмо се канеше да предложи на Ричард да се изкачат обратно горе и да си изберат по-нормален терен за проучване, когато неочаквано ѝ се стори, че лъчът от фенерчето се отразява от някаква повърхност на около двацет метра по-надолу.

— Имам една идея — обърна се тя към своя спътник. — Докато ти тук разглеждаш мрежата, аз ще сляза още няколко метра навътре в дупката. Може вече да сме се приближили до дъното на този идиотски шипчест кладенец или каквото там представлява отвесният проход. Ако не открия нищо, ще излезем навън.

— Добре — отвърна ѝ Ричард разсеяно, погълнат от изучаването на въжеподобния материал с помощта на портативния си микроскоп, който бе извадил от раницата си.

Никол сръчно се спусна до хоризонталния под.

— Струва ми се, че е по-добре да дойдеш! — провикна се тя към Уейкфилд. — Оттук започват още два тунела, един голям и друг доста по-малък. Освен това в средата отново има някаква дупка...

Миг по-късно Ричард застана до нея. Беше тръгнал да слиза веднага, след като малко под него се включиха светлини и той видя, че кладенецът с металните остриета отвежда до някакво помещение ниско долу. Всъщност това бе дъното на цилиндричната дупка. То представляваше кръгла платформа, широка близо три метра, която обикаляше около друг, по-тесен отвесен проход, също с шипове. Два сводести тунела — един отляво и един отдясно — бяха издълбани в стената, чиято повърхност наподобяваше на нещо средно между метал и скала, което явно бе основният строителен материал в това обширно подземно царство. Хоризонталните коридори бяха различни по големина — височината на левия бе пет или шест метра, а на коридора вдясно, точно в срещуположния край на помещението — не повече от метър.

Ричард и Никол забелязаха, че от всеки тунел излизат по две тънки успоредни ленти от някакъв непознат материал, които бяха плътно закрепени за пода и не стигаха чак до дупката в центъра, а

прекъсваха по средата на кръглата платформа. Разстоянието между лентите в малкото тунелче бе не повече от педя, докато в другия коридор те бяха доста по-отдалечени една от друга. Ричард стоеше на колене и разглеждаше странните ивици върху пода пред големия тунел. Внезапно долови някакъв далечен грохот.

— Чуваш ли? — обърна се той към Никол и двамата инстинктивно се отдръпнаха назад. Шумът постепенно се усилваше и най-накрая премина в пронизително свистене, сякаш нещо профучаваше през въздуха с бясна скорост. Далеч пред тях в правия като стрела коридор двамата космонавти видяха, че светват лампички. Те застинаха неподвижно. Не им се наложи да останат дълго в напрегнато очакване. Само след миг пред очите им съвсем изневиделица изникна някакво транспортно средство, прилично на вагон на метро, движещ се на въздушна възглавница и се понесе към тях с адска бързина. То се спря също толкова рязко и неочаквано, като предницата му се закова на място точно в края на двете успоредни ленти.

Ричард и Никол бяха отскочили назад, когато вагончето се втурна като стрела към тях. Сега и двамата се намираха в опасна близост до ръба на дупката. В продължение на няколко секунди те стояха безмълвно и неподвижно, вперили поглед в аеродинамичния обект, който се приближи толкова светкавично и сега бе застинал пред тях само на няколко сантиметра над земята. След малко обаче се спогледаха и се изсмяха едновременно.

— Е, май вече започвам да проумявам — нервно проговори Никол. — Явно сме преминали в друго измерение, където просто е малко по-сложно човек да се добере до метрото... Не, не, всичко е прекалено абсурдно — решаваме да се спуснем в някакво злоещо отвесно подземие с остри метални шипове, само за да се озовем в една обикновена станция на метрото!... Не знам ти как се чувстваш, но аз определено предпочитам да си имам работа с няколко що-годе нормални птицеподобни или да се справям с пъпешо-манна, ако ще и всеки ден, но не и...

Докато Никол говореше, Ричард се беше приближил до вагончето. Неочаквано от едната му страна се отвори някаква врата и те надникнаха в осветеното пространство отвътре. Нямаше седалки, а само няколко дълги и тънки, разположени безразборно цилиндрични

пръти, които се спускаха от високия три метра таван до пода на вагончето.

— Едва ли отива до много далеч — прецени Ричард, който бе проврял глава през вратата, но краката му оставаха навън. — Тук изобщо няма къде да се седне.

Никол също се приближи, за да огледа.

— Може би сред тях няма стари хора, нито пък инвалиди. И магазините им сигурно се намират на две крачки от дома. — Тя се изсмя. Видя, че Уейкфилд се наведе още по-навътре във вагончето, за да може подробно да огледа стените и тавана на необикновеното транспортно средство. — Само че, моля те, без повече безумни идеи. Ще бъде направо налудничаво от наша страна, ако решим да попътуваме с това метро. Разбирам храната ни да се беше свършила и това наистина да бе последната ни надежда, но...

— Май че този път си права — съгласи се Ричард. Отдръпна се от вагончето, но очевидно изглеждаше доста разочарован. — Помисли си обаче какво изумително...

Той спря по средата на изречението. Бе вперил смаян поглед в отсрещната страна на кръглото помещение. Там, точно в средата на входа към малкото тунелче, който в момента бе ярко осветен, се бе спряло неподвижно на около два сантиметра над земята друго съвсем миниатюрно вагонче. То бе пълно, макар и умалено десет пъти, копие на първото, до което стояха Ричард и Никол.

— Сигурно през онова коридорче се отива до Страната на лилипутите — обади се след малко францужойката. — Може би великаните слизат и се качват от някой друг етаж, а това тук до нас е метрото за съществата с нормален ръст.

Уейкфилд бързо заобиколи до отсрещната страна на платформата.

— Страхотно! — възкликна той, свали раницата от гърба си и я постави на земята до себе си, след което затършува в един от големите джобове.

— Какво правиш? — попита Никол озадачено.

В този момент Ричард извади и показа на своята спътничка две миниатюрни човешки фигурки.

— Страхотно! — повтори, без да крие възбудата си. — Можем да сложим във вагончето принц Хал и Фалстаф. Ще ми трябват само

няколко минути, за да ги програмирам.

Докато говореше, той вече бе извадил джобното си компютърче и сега припряно работеше с него, поставил го на платформата до себе си. Никол седна на пода и опря гръб на стената между две от металните остриета. Наблюдаваше Ричард. „Наистина е необикновено същество — помисли си с възхищение тя, докато си припомняше часовете, които бяха прекарвали заедно тук, в този чудноват град. — Няма съмнение, че е гениален. Но у него няма никакво коварство, нито желание да хитрува на дребно. Напротив, успял е да запази детското любопитство и почуда към всичко, което му се случва.“

Внезапно Никол се почувства ужасно уморена. Усмихна се сама на себе си, докато гледаше как Ричард работи с компютъра, напълно погълнат от това, което вършеше. Тя затвори за миг очи.

— Съжалявам, че се забавих толкова — чу в просъница да ѝ казва Уейкфилд. — Непрекъснато се сецах за още нещо, което се нуждаеше от нагласяване, а и трябваше да пренастроя системата от връзки...

Никол бавно се разбуждаше от дрямката си.

— Откога стоим тук? — попита тя, като се прозяваше.

— Ами, малко повече от час — отговори ѝ Ричард с извиняващ се тон. — Но вече всичко е напълно готово и можем да изпратим момчетата на пътешествие с метрото.

Французойката се огледа и каза:

— И двете вагончета са още тук.

— Мисля, че се движат на същия принцип, на който се включват и светлините — хващам се на бас, че няма да потеглят, докато ние с теб сме на платформата.

Никол стана и се протегна. Ричард продължи да обяснява:

— И така, ето какъв е моят план. В ръката си държа контролното предавателно устройство. Както Хал, така и сър Джон притежават сензори за аудио, видео и инфрачервено излъчване, които регистрират и препредават данни без прекъсване. Компютърът може да бъде свързан по избор към всеки един от тези три канала за наблюдение и съответните данни да бъдат извикани на екрана. По същия начин се изпращат и командите до двата робота.

— Дали обаче сигналите ще могат да преминат през стените? — попита Никол, припомняйки си какво се беше случило по време на

насилствения ѝ престой в хангара.

— Да, стига да не им се налага да преминават през прекалено много или прекалено дебели повърхности. Системата е снабдена с резервни възможности за функциониране и при по-голяма сила на шума спрямо звука, така че тя може да улавя и сигнали с по-ниска честота... Освен това, голямото вагонче дойде по права линия през другия тунел, затова се надявам, че и това коридорче ще бъде същото и няма да има много завои.

Ричард внимателно постави двете роботчета върху земята и им даде команда да тръгнат към миниатюрното метро. Когато те се приближиха, вратите и от двете страни на вагончето се отвориха. Докато се качваше вътре, Фалстаф извика към Ричард и Никол:

— Не забравяйте мис Куикли от мен да поздравите. Глупавичка таз девойка беше, ала със сърце от злато.

Никол изгледа Ричард озадачено.

— Не изтрих всичко, което бях програмирал преди — засмя се той. — Сигурно от време на време ще ги чуваме да подхвърлят някоя и друга случайна забележка.

Принц Хал и Фалстаф постояха във вагончето около минута-две без нищо да се случи. Междувременно Ричард провери дали сензорите им бяха в ред и направи още някакви изчисления. После вратите на миниатюрното метро се затвориха, то остана неподвижно още около десет секунди и след това се понесе с главолмна скорост назад през тунела.

Уейкфилд даде команда на Фалстаф да застане в предната част на вагончето, но през прозореца не се виждаше почти нищо. Въпреки че то се движеше бързо като стрела, пътят се оказа изненадващо дълъг. Според изчисленията на Ричард роботчетата пропътуваха няколко километра преди изумителното транспортно средство да достигне до своето местоназначение.

Англичанинът изчака няколко секунди и едва тогава нареди на своите послушни приятели да слязат — искаше да бъде сигурен, че това не е някоя междинна спирка. Оказа се обаче, че няма защо да се безпокоят: според първите изображения, получени от принца и сър Джон, метрото наистина бе достигнало до края на линията.

Роботчетата обходиха равната платформа, където бе спряло вагончето, и направиха снимки на мястото наоколо. Това очевидно бе

станция на метро, с характерните сводове, арки и колони, но по същество представляваше едно кръгло, подобно на галерия помещение. От изображенията, които получиха, Ричард прецени, че височината на тавана бе около два метра. Той даде команда на принца и Фалстаф да тръгнат по един дълъг коридор, вляво от тях, който започваше перпендикулярно на линията на метрото.

Оказа се, че този коридор отвежда до друг тунел, висок не повече от пет сантиметра. Роботчетата огледаха входа и откриха две съвсем тънки успоредни лентички, които достигаха почти до краката им. Очевидно по тях се движеше поредното метро, което обаче бе с микроскопични размери. И наистина, само миг по-късно се появи и миниатюрното вагонче, с отворени вратички и осветено отвътре. Ричард и Никол успяха да го разгледат и да установят, че с изключение на размерите, то изобщо не се различаваше от предишните две.

Космонавтите седяха един до друг на колене върху платформата, вперили жаден поглед в екрана на компютъра. Уейкфилд накара Фалстаф да заснеме принц Хал, застанал до миниатюрното вагонче.

— Погледни само — обърна се той към Никол, след като внимателно проучи картината пред себе си, — та то е високо по-малко от два сантиметра. Чудя се какви ли същества се возят с него? Може би мравки?

Французойката поклати глава, но не каза нищо. Отново усещаше, че я завладява странно и тревожно чувство на объркване. Същевременно си припомняше първите си впечатления от Рама, когато с вагонетката бе изминала разстоянието от въздушния шлюз до свързочната база в началото на стълбище Алфа. „Никога досега, дори и в най-смелите си представи, не бях предполагала, че ме очакват толкова много нови загадки — каза си тя, преживявайки отново възторга и страхопочитанието, обзели я, когато пред нея се бе разкрила изумителната панорама на вътрешността на Рама. — Оказва се, че изследователите от първата експедиция са се докоснали едва до една малка част от хилядите чудеса, които крие този гигантски извънземен кораб.“

— Ричард! — внезапно се обади тя, прекъсвайки собствените си мисли.

Англичанинът даде команда на своите роботчета да се върнат обратно по коридора, след което се обърна към Никол.

— Да? — каза той.

— Колко е дебела външната обвивка на Рама?

— Около четиристотин метра, струва ми се — отговори Уейкфилд, леко озадачен. — Но това е само в единия край. Не разполагаме с никакъв сигурен начин, чрез който да установим каква е дебелината ѝ на другите места. Според данните от експедиция „Индевър“ Цилиндричното море не е еднакво дълбоко навсякъде — на едни места е едва четиридесет, а на други почти сто и петдесет метра. Това означава, че е възможно да има участъци от външната обвивка на Рама, дебели по няколкостотин метра.

Ричард хвърли бърз поглед върху екрана. На принц Хал и Фалстаф им оставаше още съвсем малко, за да стигнат обратно до станцията на метрото. Англичанинът даде команда за спиране и отново погледна към Никол:

— Защо питаш? Не си човек, който задава случайни въпроси.

— Няма съмнение, че тук долу, под повърхността на Рама, има цял един напълно непознат и неизследван свят. Целият ни живот няма да бъде достатъчен, за да...

— Така или иначе, не разполагаме с толкова време — изсмя се Ричард. — И на двамата ни остава доста по-малко от един човешки живот... Но да се върнем на твоя въпрос за дебелината на обвивката на кораба. Както сигурно си спомняш, равнището на цялата южна половина е с точно четиристотин и петдесет метра по-високо от това на северната. Следователно, дебелината на външния пръстен там трябва да е значително по-голяма от дебелината на останалата му част, освен ако не съществуват никакви съществени различия в конструкцията на кораба, а подобно нещо, поне от външната страна, не се забелязва.

Ричард млъкна, в очакване Никол да го запита още нещо. Тя обаче не добави нищо повече и той отново премести погледа си върху екрана, за да продължи своите проучвания, които водеше отдалеч с помощта на роботчетата си.

Французойката имаше основателна причина да зададе подобен въпрос на Уейкфилд. Тя си представяше една картина, която не ѝ даваше мира: виждаше се как върви по някакъв дълъг коридор, подобен на тези, по които бяха преминали с Ричард, как стига до края му, отваря една врата и внезапно се заковава на място, заслепена от

светлината на Слънцето. „Какво ли чудо на чудесата би било да си надарено с разум същество, което през целия си живот е обитавало единствено тази плетеница от мрачни коридори, осветявани само от време на време от бледи светлини, но един ден съвсем неочаквано да попаднеш на гледка, която безвъзвратно променя цялото ти схващане за Вселената? Как би могъл да се върнеш към...“

— Какво, по дяволите, е това? — прекъсна мислите й Ричард. Стресната, Никол отправи поглед към екрана на компютъра. Видя принц Хал и Фалстаф, които току-що бяха влезли в едно обширно помещение в отсрещния край на станцията на метрото. В момента двамата стояха пред някакво голямо кълбо от хлабаво и хаотично преплетени нишки, което отдалече приличаше на пореста гъба. Инфрачервеното изображение на наблюдавания обект показваше, че в центъра му има странен сферичен предмет, който излъчва силна топлина. По предложение на Никол Ричард нареди на роботчетата да заобиколят кълбото от гъста паяжина и да разгледат останалата част от помещението.

То се оказа наистина огромно. Простираше се толкова надалеч, че камерите на Фалстаф и неговия приятел не можеха да достигнат до отсрещния му край. Таванът бе висок повече от двайсет метра, а разстоянието между стените бе поне петдесет метра. Навътре из помещението се виждаха още няколко, разположени съвсем безразборно порести кълба, които бяха омотани около други, излъчващи топлина сфери. На преден план се виждаше още една от вече познатите мрежи — тя висеше от високия таван на пет метра разстояние от пода и очевидно се простираше по цялата ширина на помещението. Друга такава мрежа се забелязваше, макар и съвсем неясно, на около стотина метра по-назад.

Ричард и Никол започнаха да обсъждат как трябва да действат по-нататък роботчетата. Освен тунела с вагончето, не се забелязваха други изходи нито от това помещение, нито от станцията на метрото. Тук очевидно нямаше нищо интересно, с изключение на странните паяжинни кълба. Желанието на францужойката бе Ричард да върне обратно принца и Фалстаф, след което двамата окончателно да напуснат този подземен свят на загадките. Любопитството обаче караше Уейкфилд да настоява, че е необходимо роботчетата да

направят дори и съвсем бегло проучване на излъчващите топлина сфери.

След доста упорити усилия, принц Хал и сър Джон най-накрая успяха да се изкачат по порестото кълбо и да проникнат през нишките до центъра, където се намираше кръглият загадъчен предмет. С приближаването им към него околната температура се покачваше все повече и повече. Очевидно едно от предназначенията на обвивката от гъсти нишки бе да поглъща топлината. Когато роботчетата застанаха съвсем близо до сферата, сензорните им устройства изпратиха предупредителен сигнал, че температурата надвишава границите на безопасното им функциониране.

Ричард действаше възможно най-бързо. Като изпращаше команди до принца и Фалстаф една след друга без прекъсване, той успя за кратко време да установи, че сферата е всъщност напълно непроницаема и вероятно бе направена от някаква твърда метална сплав с много здрава повърхност. Фалстаф удари няколко пъти с ръка по горещия кръгъл предмет. Чу се звук, който моментално заглъхна, очевидно погълнат от някаква течност, с която сферата бе пълна отвътре. Двата миниатюрни изследователи тъкмо бяха започнали да си проправят път навън през плетеницата от гъсти, порести влакна, когато аудиосетивните им устройства уловиха шум, подобен на пържене върху метал с много твърда четка.

Ричард се опита да ускори бягството на роботчетата. Хал наистина започна да се движи по-бързо, но не и Фалстаф, при когото температурата на вътрешните му подсистеми се бе покачила до критичната точка, тъй като бе стоял в непосредствена близост до сферата и сега собственият му процесор не позволяваше по-голяма скорост на функциониране. Междувременно зловещото чегъртане се чуваше все по-близо.

Уейкфилд раздели екрана на два прозореца, така че да може да наблюдава едновременно предаваните образи и от двата робота. След малко принц Хал успя най-накрая да се измъкне от кълбото паяжини, спусна се на пода и се втурна към вагончето на метрото, без да изчака своя приятел. През това време Фалстаф продължаваше да се промъква бавно и с мъка през гъсто преплетените нишки.

— Прекалено сложна е тая работа за човечец, който обича да си попейва — измърмори той, докато с усилие преодоляваше поредното

препятствие.

Чегъртащите звуци внезапно престанаха и в обсега на камерата на сър Джон се появи някакво дълго и мършаво създание на черни и златисти ивици. В следващия миг екранът угасна и се включи аларменият сигнал на Фалстаф за късо съединение. Роботчето обаче успя да изпрати още едно мимолетно изображение: Никол и Ричард видяха една огромна, яркосиня, желатиноподобна маса, която очевидно бе някакво око, приближило се до самата камера. След това връзката с Фалстаф прекъсна окончателно.

Междувременно принц Хал вече бе достигнал до метрото, беше се качил и чакаше вагончето да потегли. През тези няколко секунди преди то да напусне станцията, зловещото стържене се чу отново. Въпреки това вагончето с робота вътре успя да тръгне обратно към мястото, където се намираха космонавтите, Ричард и Никол въздъхнаха с облекчение.

Само миг по-късно звуковите сензори на принца доловиха шум като от счупване на стъкло. Уейкфилд даде команда на робота да се обърне нагам, откъдето дойде трясъкът и на екрана се появи едно огромно пипало на златисти и черни ивици, увиснало във въздуха. То очевидно бе разбило прозореца на вагончето и сега бавно, но неумолимо се придвижваше към Хал. Двата космонавти, наблюдаващи сцената на екрана на компютъра, осъзнаха в един и същи миг какво означава това — ужасното същество се намираще на покрива на метрото и се приближаваше към тях!

Никол се закатери светкавично нагоре по металните шипове. Ричард пропиля няколко безценни секунди, за да прибере компютъра в раницата си. Беше се изкачил до средата на шиповете, когато чу алармения сигнал за късо съединение и на второто роботче. Обърна се и погледна надолу в мига, в който вагончето се появи от тунела под него.

Това, което видя, го накара да се смрази. Най-отгоре на превозното средство се беше разположило едно огромно и страшно, черно на цвят създание, прилепнало с плоското си тяло към покрива на вагончето. Във всички посоки от него излизаха осем дълги и тънки пипала на златисти и оранжеви ивици, като четири от тях бяха разбили прозорците на вагончето и бяха уловили принц Хал. Звярът пъргаво скочи на земята и бързо уви предните си пипала около два от най-

долните метални шипа. Ричард не си губи времето да гледа повече, а се закатери с бясна скорост нагоре, измъкна се от цилиндричната дупка и се втурна по един от четирите тунела, в който чуваше Никол да тича някъде далеч пред него.

Докато бягаше напред, Уейкфилд забеляза, че хоризонталният коридор се извиваше леко надясно. Това означаваше, че дори и да не бе тунелът, по който бяха дошли, този явно също отвеждаше към рампата и следователно към изхода от подземието. След като измина няколкостотин метра, той се спря, за да чуе дали преследвачът му не се приближава. Не долови никакъв шум. Тъкмо си бе поел дълбоко дъх и се готвеше да продължи да тича, когато до слуха му достигна ужасяващ пронизителен писък. Беше Никол. „О, господи!“, мина му през ума, когато се втурна с всички сили напред.

47.

МАТРИЦИ

— Никога досега през целия си живот не бях виждала нещо, което да ме изплаши до такава степен! — каза Никол. Двата с Ричард седяха, облегли гръб върху стената на един от небостъргачите в края на Западния площад. Все още бяха задъхани и изтощени от безумното си бягство. Французойката дълго пи вода, след което продължи: — Тъкмо бях започнала да се поуспокоявам — чувах те да тичаш някъде зад мен, но не долавях други звуци. Реших да стигна до музея и там да изчакам да ме настигнеш. Все още не се бях досетила, че се намирахме в друг тунел, макар че, разбира се, това бе съвсем очевидно, след като входът на коридора, по който бяхме дошли, бе точно от срещуположната страна. Но в този момент въобще не можех да разсъждавам логично... И така, аз влязох в помещението, до което отвеждаше този тунел и светлините се включиха автоматично. Тогавя го видях — на не повече от три метра пред мен. Стори ми се, че сърцето ми спря да бие...

Ричард си спомни как Никол се втурна към него и се хвърли, разплакана в прегръдките му, без да може да каже нито дума дълго време.

— Такагиши... там... препариран като някаква сърна или тигър... в онази стая вдясно... — най-накрая успя да промълви тя на пресекулки. После, когато малко се бе поуспокоила, Никол заведе Ричард до помещението в дъното на леко извития коридор. В следващия миг той преживя истински шок, защото точно срещу входа, през който влязоха, стоеше съвсем изправен техният колега-космонавт Шигеру Такагиши. Беше облечен в познатия летателен костюм и изглеждаше съвсем както когато Ричард го бе видял за последен път в лагер Бета. Върху лицето му бе застинала любезна усмивка, а ръцете му стояха отпуснати покрай тялото.

— Какво, по дяволите, е това? — възкликна, стреснат, Уейкфилд и премигна няколко пъти. Любопитството му едва успя да надделее

над ужаса, който изпитваше. Никол не издържа и отклони поглед. Макар че тя го виждаше за втори път, препарираното тяло на Такагиши беше съвсем като живо и това бе гледка, която трудно можеше да се понесе.

Останаха в стаята не повече от минута. Чуждоземният специалист по препариране бе извършил чудеса и с една от кадифените птицеподобни, чието крило бе счупено и сега тя висеше от тавана близо до японския учен. До него видяха сглобяемата си палатка, която бе изчезнала предишния ден, а точно пред краката му бе поставена шестоъгълната електронна платка от преносимата изследователска лаборатория на „Нютон“. Наблизо стоеше модел на биот-булдозер в естествени размери. Из помещението забелязаха и други макети на биоти.

Ричард тъкмо бе започнал да разглежда по-подробно тази разнообразна колекция, когато двамата с Никол чуха отново някъде в тунела зад тях познатия шум, наподобяващ стържене с твърда четка по метална повърхност. Без да губят нито миг, те побягнаха напред по коридора, изкачиха се светкавично по рампата, като спряха само за няколко секунди при резервоара, за да напълнят термосите си с прясна вода, и най-после излязоха на повърхността.

— Доктор Такагиши бе изключително внимателен, мил и чувствителен човек, страстно отдаден на работата си — каза Никол. — Малко преди отлитането на „Нютон“, аз се срещнах с него в Япония и той сподели, че мечтата на неговия живот винаги е била да посети и изследва някой втори космически кораб Рама.

— Колко жалко, че е трябвало да загине по толкова ужасен и нелеп начин — мрачно отвърна Ричард. — Предполагам, че е бил завлечен или от осмокракия паяк, или от някое негово приятелче моментално там, долу, като подарък за специалиста по препариране. Поставили са нашия японец в изложбената зала, без да губят много-много време, струва ми се.

— Знаеш ли, не мисля, че са го убили — обади се Никол. — Може би съм просто безнадеждно наивна, но след като не видях никакви следи от насилие по неговото... неговата... мумия...

— Да не би да смяташ, че се е изплашил и това е причинило смъртта му? — попита Ричард саркастично.

— Точно така — отговори французойката без колебание.

— Или поне мисля, че е напълно възможно — добави тя и се зае да разказва на своя колега за проблемите със сърцето на Такагиши.

— Никол, ти наистина ме учудваш! — каза Ричард, след като бе изслушал внимателно обясненията ѝ. — Очевидно съм имал напълно погрешна представа за теб. Мислех те за госпожица Морал и Нравственост, която винаги съблюдава строго правилата на играта. Никога не съм вярвал, че си способна да действаш според собствената си преценка за нещата. Нито пък съм предполагал, че можеш толкова дълбоко да съпреживяваш или да съчувстваш на някого друго.

— Никак не съм уверена, че в дадения случай това са положителни качества. Ако се бях придържала към официалните разпоредби, сега Такагиши можеше да бъде жив и здрав и да живее щастливо със семейството си в Киото.

— Да, но щеше да пропусне най-забележителния момент в своя живот... което ме кара да се замисля за нещо много интересно. Ти също съзнаваш, убеден съм в това, че сега, както сме си седнали тук с теб, шансовете ни да се измъкнем са минимални. Най-вероятно ни предстои да умрем самотни, без никога отново да видим друг представител на човешката раса. Е, а ти как гледаш на цялата тази история? Как виждаш своята смърт или изобщо смъртта в общата схема на нещата?

Никол изгледа Ричард, изненадана от въпроса, който ѝ бе задал. Опита се да прочете изражението на лицето му, но без успех.

— Не изпитвам страх, ако това имаш предвид — бавно отговори тя. — Като лекар, често ми се е случвало да мисля за смъртта. Искам да ти кажа и нещо друго — бях съвсем малка, когато умря майка ми. Ето защо още в детството ми се наложи да си изградя някаква представа за това какво представлява смъртта — Никол спря за момент, след което продължи: — Що се отнася до мен самата, мисля, че бих искала да доживея до времето, когато Женевиев ще бъде вече достатъчно голяма и ще си има деца, на които аз ще съм баба. Но просто да съществуваш не е най-важното нещо. Човек трябва да живее стойностно и по някакъв начин забележително, за да има животът му смисъл. В такъв случай обаче често се налага да се поемат рискове. Май не се изразих много ясно, нали?

Ричард се усмихна:

— Да, но ми допада общият смисъл на това, което каза. Ти спомена най-важната дума — стойност... Мислила ли си някога за самоубийство? — внезапно попита той.

— Никога — поклати глава Никол. — Винаги е имало достатъчно много неща, за които си е заслужавало да живея. „Сигурно има специална причина, за да ми зададе подобен въпрос“ — помисли си тя и след малко продължи: — Ами ти? Имало ли е мигове, когато баща ти те е бил и ти да си изпитвал желание да сложиш край на живота си?

— По онова време — не, колкото и да е странно. Побоищата в детството ми никога не успяха да убият в мен любопитството и страстта към живота. Съществуваха безброй много неща, които исках да узная и науча. — Ричард замълча. Мина доста дълго време, преди той да се обади отново: — Имаше обаче един друг период, когато мисълта за самоубийство ме бе обсебила изцяло. Тогава гневът и мъката ми бяха толкова големи, че просто не си представях как бих могъл да ги преживея.

Той внезапно млъкна и не се обади повече, очевидно потънал в мислите си. Никол търпеливо го изчака да продължи. Накрая промуши ръка под неговата и нежно каза:

— Е, приятелю, може би някой ден ще ми разкажеш и за това. И двамата не сме свикнали да споделяме най-съкровениите си тайни. Но сигурно скоро ще се научим. Аз лично смятам да започна, като ти разкрия защо вярвам, че не ни е писано да умрем сега и защо смятам, че незабавно трябва да отидем и да претърсим района около източния площад.

Досега Никол не бе споделяла с абсолютно никого, дори с баща си, за своето „пътуване“ по време на ритуала Поро. Сега обаче тя разказа на своя спътник не само за всичко, което бе преживяла тогава, като седемгодишно момиченце, но също така го осведоми подробно за посещенията на Омех в Рим, за пророчествата на племето сенуфо как „една жена без другар“ ще разпространи потомството си „сред звездите“ и за всички подробности от виденията, които бе имала, след като изпи течността от зеленото шишенце.

Ричард бе направо онемял от смайване. Подобни истории бяха толкова чужди на математическата му мисъл, че той просто не знаеше

как да реагира, а само гледаше Никол със страхопочитание и почуда. Най-накрая, объркан от собственото си мълчание, той промълви:

— Наистина не знам какво да кажа...

Никол постави пръсти на устата му.

— Не е нужно да казваш нещо. Мога да прочета по лицето ти какво чувстваш. По-добре да поговорим за това утре — така ще имаш достатъчно време да си помислиш за всичко, което ти разказах.

Тя се прозя и погледна часовника си, след което извади от раницата спалната си постелка и я разви върху земята.

— Чувствам се направо скапана. Нищо не уморява толкова много и толкова бързо, колкото някоя солидна порция страх. Е, ще се видим след четири часа.

— Търсим вече от цял час и половина — измърмори нетърпеливо Ричард. — Виж картата. Няма място в радиус до петстотин метра от центъра на площада, което да не сме проверили поне два пъти.

— Значи просто не сме на прав път — отвърна Никол. — В моето видение имаше три подземни източника на топлина. — Ричард се намръщи. — Е, добре, ако предпочиташ езика на логиката: защо, след като площадите в Ню Йорк са три, скривалищата под земята да не бъдат също три? Сам твърдиш, че рамианите винаги следват рационалния принцип.

Двамата космонавти бяха застанали пред една дванадесетостенна сграда, която се намиреше в единия край на източния площад. Изминаха няколко минути, преди Уейкфилд да се обади отново с мрачен глас:

— А и друго нещо — за какво, по дяволите, служат тези идиотски многостенници? Във всеки сектор от града има по един, като най-големите винаги са при площадите... Я, чакай — внезапно сам се прекъсна той и премести поглед от дванадесетоъгълната постройка, до която стояха, върху един от намиращите се на срещната страна на площада небостъргачи. После бързо огледа всички околни сгради.

— Възможно ли е наистина? — възкликна Ричард. — Не, не, не мога да повярвам. — Той забеляза, че Никол го гледа озадачено. — Хрумна ми една идея — започна да обяснява развълнувано. — Може би предположението ми е малко абсурдно, но... Спомняш ли си матриците на доктор Бардолини? Онези таблици от елементи,

изменящи се в прогресия от левия горен към десния долен ъгъл, с помощта на които той направи своята демонстрация с делфините?... Защо да не е възможно тогава при изграждането на този град рамианите също да са следвали подобен структурен мотив — незначителни разлики, които се изменят от сектор до сектор и от площад до площад?... Признай, че идеята ми не е по-безумна от твоите фантазии.

Ричард вече бе на колене върху земята и сверяваше нещо по картите на Ню Йорк.

— Мога ли да използвам и твоя компютър? Това ще ускори работата.

Ричард Уейкфилд стоя с часове пред двете устройства, като си мърмореше тихичко от време на време, погълнат от решението си да разгадае тайната на този чуждоземен град. Почина си единствено, когато, по настояване на Никол, седна да обядва с нея. Тогава ѝ обясни, че може да установи със сигурност къде се намира третата подземна дупка, само ако успее напълно да разбере какви са геометрическите отношения между многостенниците, трите площада и небостъргачите във всеки един от деветте сектора на Ню Йорк, намиращи се от другата страна на площада, точно срещу главната стена на съответния многоъгълник.

Оставаха само два часа преди нощта да се спусне за пореден път, когато Ричард се втурна към един от съседните „парцели“ на града, за да се снабди с някакви допълнителни данни, които все още не бяха въведени в компютърните карти. Но дори и след като се стъмни, той продължи да работи упорито. Никол спа през първата половина на нощта и когато се събуди пет часа по-късно, тя видя, че Ричард все още трескаво изчисляваше нещо, като дори не чу нейното изкашляне. Французойката стана и безшумно се приближи до своя колега, като леко постави ръце на раменете му.

— Трябва да поспиш малко, Ричард — каза тихо.

— Почти приключвам — обърна се той с лице към нея и Никол видя огромните торбички под очите му. — Трябва ми само още един час.

Французойката отново се отпусна на постелката си и когато я събуди малко по-късно, Уейкфилд бе изпълнен с възторжен ентузиазъм.

— Сигурно няма да се учудиш, ако ти кажа, че възможните решения са три — ухили й се Ричард. — И всяко едно от тях се получава по пътя на аналогични изчисления.

Англичанинът закрачи напред-назад, но внезапно се обърна към Никол и умопително каза:

— Хайде да отидем да проверим още сега! Няма да мога да заспя, ако не проверя веднага кое от трите е правилното решение.

Нито едно от предполагаемите местонахождения на третата подземна дупка не се намираше близо до източния площад. Първото бе отдалечено на около километър в източна посока и космонавтите трябваше да вървят почти до самия край на Ню Йорк. Там обаче не откриха нищо. След това продължиха да се движат в тъмнината още петнайсет минути, за да достигнат до второто място, което, според изчисленията на Ричард, бе в югоизточната част на града. Дватама тръгнаха по една улица и намериха капака точно където английчанинът предвиждаше.

— Слава на Бога! — извика радостно той и извади спалната си постелка. Сложи я до самия ръб на металния капак. — Ура за математиката!

„Ура за Омех“ — помисли си Никол. Вече не й се спеше, но и не гореше от желание да проучва сама околността в тъмнината. „Кое стои на първо място — интуицията или математиката? — запита се тя. — Използваме ли някакви примерни модели, чрез които да достигнем до истината, или познаваме фактите априорно и подсъзнателно, а математиката използваме само, за да можем да ги обясним?“

И двамата се събудиха в мига, в който светлините в Рама се появиха отново.

— Денят става все по-къс и по-къс, макар че денонощието продължава да бъде точно четиридесет и шест часа, четири минути и четиринадесет секунди — подхвърли Ричард.

— Колко време остава до срещата на Рама със Земята? — попита Никол, която в този момент напъхваше постелката си в специалната защитна торба.

— Точно двацет дни и три часа — отговори й нейният колега, след като направи справка в компютъра. — Готова ли си за следващото

приключение?

Дьо Жарден кимна:

— Предполагам, че си изчислил също и къде се намира тънката плочка, отваряща капака?

— Не, но се хващам на бас, че е фасулска работа да я намерим и то за нула време — отвърна Ричард. — А след като открием тази, вече ще ни е известна връзката между трите и няма да има проблем да пресметнем къде е скрита и плочката при подземиято на птиците.

На Уейкфилд му бяха необходими само десет минути и след малко той вече натискаше металната отваряща пластина. Капакът се плъзна встрани и откри един отвесен проход, спускането по който ставаше по широки стъпала, прекъсвани от време на време от малки площадки. Хванати за ръце, Ричард и Никол заслизаха предпазливо надолу, като осветяваха пътя си с фенерчетата, тъй като в това подземие не се включиха никакви лампички.

Помещението с резервоара обаче се намираше на съвсем същото място, както и в другите дупки. И тук имаше по два тунела на всяко от двете нива, които бяха разположени от едната и от другата страна на стълбището. Не се долавяше никакъв шум.

— Струва ми се, че тук не живее никой — каза Ричард.

— Или поне не още — отвърна му Никол.

48.

ДОБРЕ ДОШЛИ, ХОРА ОТ ЗЕМЯТА

Ричард бе озадачен. В края на един от тунелите имаше помещение, в което откриха набор от странни механизми, чието предназначение той успя да разгадае за по-малко от час. Сега знаеше как да регулира светлината и температурата във всеки един участък от подземие. Но след като това бе толкова лесно, защо птиците не използват същите тези механизми в собственото си жилище? В края на краищата и трите шахти очевидно бяха почти еднакви. Докато закусваха, Ричард разпита своята спътничка за по-подробно описание на птичето подземие.

— Струва ми се, че пренебрегваш някои далеч по-важни неща — отвърна тя и си взе парче от пъпеша-манна. — Сами по себе си тези необикновени хвъркати създания не са от голямо значение. Истинският въпрос е къде са рамианите? И с каква цел са изградили подземните скривалища?

— Може би всички тези същества са всъщност рамиани — и биотите, и птицеподобните, и октопаяците — нищо чудно да идват от една и съща планета. В началото сигурно са били задружна и щастлива фамилия, но с течение на годините и смяната на поколенията, отделните видове са еволюирали по различен начин. Тогава те са си направили самостоятелни подземни жилища и...

— В тази картина има прекалено много неточности — прекъсна го Никол. — Първо, няма съмнение, че биотите са просто машини. Що се отнася до птицеподобните, възможно е да са живи същества, но може също да не представляват нещо повече от едно свършено чудо на техниката. Съвсем друго е положението с октопаяците — те са истински, това е очевидно, макар че е много вероятно технологията, с която е построен този космически кораб, да се е развила до невъобразимо високо ниво по отношение на изкуствения интелект. Интуицията обаче ми подсказва, че златисто-черните създания не са работи.

— Не вярвам ние, хората, да сме способни да направим разлика между истинско органично същество и една движеща се машина, създадена от изключително напреднала в техническо отношение цивилизация.

— Напълно съм съгласна с теб, но така или иначе в този момент можем само да изказваме предположения. Освен това, съществува и друг интересен въпрос.

— Какъв?

— Питам се дали на Рама I също е имало такива птицеподобни, октопаяци и подземия? Ако е така, защо космонавтите от „Индевър“ са пропуснали да ги забележат? Другата възможност е те да съществуват единствено тук, на втория космически кораб. Това обаче е не по-малко странно.

Ричард помълча доста дълго, след което замислено каза:

— Разбирам какво имаш предвид. В основата на всичко винаги е било предположението, че двете Рама са създадени преди милиони години от неизвестна цивилизация, обитаваща друга част на Галактиката и че, отправени към някаква своя, непонятна за нас цел, те не са склонни да обръщат внимание на никой и на нищо по пътя си. Ето защо е напълно логично да си зададем въпроса защо, след като очевидно са били построени по едно и също време, двата кораба имат толкова съществени разлики помежду си?

— Вече започвам да вярвам в това, за което настояваше нашият японски колега. Според него при изграждането на тези космически конструкции е следвана и е търсена определена логика. Убедена съм, че хората от първата рамианска експедиция са провели внимателно и задълбочено всички предвидени изследвания и проучвания. Единственият правилен извод е, че различията между двата кораба са съвсем реални. След като признаем това обаче, възниква още по-сложен въпрос — каква е причината за тях?

Ричард току-що бе приключил със закуската и в момента крачеше напред-назад из слабо осветения тунел.

— Подобна дискусия бе проведена и малко преди да се вземе решение за прекратяване на нашата експедиция. Основният въпрос, разискван по време на тази телеконференция, бе защо рамианите решиха да променят курса на своя кораб и да го насочат към Земята? Тъй като първият Рама не е извършил такава маневра, повечето от

участниците в дискусиата приеха действията на втория космически кораб за неоспоримо доказателство, че между тях съществуват сериозни различия, макар че не знаеха нищо за птицеподобните и октопаяците.

— Генерал Борзов щеше да хареса нашите хвъркати приятели — обади се Никол след кратка пауза. — За него летенето бе най-голямото удоволствие в живота. — Тя се позасмя. — Веднъж сподели с мен тайната си надежда, че прераждането наистина съществува, и каза, че мечтае в следващия си живот да бъде птица.

— Генералът беше добър човек — отговори Ричард, като забави крачка. — Мисля, че не успяхме да оценим достойнствата му както трябва.

Французойката прибра останалата част от пъпеша обратно в раницата си и се усмихна, докато слушаше философстванията на своя приятел: След малко се обърна към него:

— Още един въпрос, Ричард?

Той кимна.

— Смяташ ли, че вече сме се срещали с истински рамиани? Имам предвид, с някои от съществата, които са построили този космически гигант или пък с техни потомци?

Ричард поклати глава:

— Абсолютно съм убеден, че подобно нещо не се е случило досега. Възможно е познатите ни обитатели на кораба да са създадени от рамианите или дори да са същества от непозната планета. Но няма съмнение, че все още не познаваме главните герои.

Откриха Бялата стая от лявата страна на един тунел, намиращ се на второто хоризонтално ниво под повърхността. До този момент разглеждането на отделните участъци от подземие то протичаше бавно и отегчително. Ричард и Никол бяха обходили десетина тунела, надничайки в поне толкова на брой помещения, без никъде да намерят нещо интересно. Единствено в четири от помещенията забелязаха същия набор от механизми за регулиране на светлината и температурата, като тези, които бяха видели при влизането си в шахтата.

Сега обаче двамата изследователи разбраха веднага, че са попаднали на наистина поразително място. Помещението, в което влязоха, имаше ослепително бели стени, но още по-изумителна бе колекцията от странни предмети, струпани в един от ъглите. Когато Никол и Ричард се приближиха, за да ги разгледат по-внимателно, те установиха, че виждат пред себе си съвсем познати неща — гребен и четка, празна туба от червило, няколко монети, връзка ключове, и дори един стар джобен радиоприемник. Имаше и още една, по-малка купчинка, в която откриха пръстен, ръчен часовник, паста за зъби, пиличка за нокти и малка клавиатура с латински букви. Ричард и Никол бяха поразени.

— Е, като математически гений какво обяснение можеш да дадеш за всичко това? — обърна се французойката към своя спътник.

Той вдигна тубата с паста за зъби, отвъртя капачката и изстиска малко от веществото вътре. Беше бяло на цвят и не миришеше. Ричард взе малко на върха на пръста си и го близна.

— Пфу! — възкликна с отвращение и се изплю. — Я извади спектрометъра, ако обичаш.

Докато Никол правеше анализ на пастата с помощта на чувствителната си медицинска апаратура, нейният колега повдигна и разгледа отблизо и останалите предмети. Особено го заинтригува часовникът. Отчиташе времето правилно и равномерно, секунда след секунда, макар че върху циферблата нямаше деления.

— Ходила ли си някога в Космическия музей във Флорида? — попита Ричард.

— Не — отвърна разсеяно Никол.

— Там на едно място са показани и личните вещи, принадлежали на космонавтите от първата рамианска експедиция. Този часовник тук прилича изключително много на изложения в музея — отлично помня как изглежда, защото си купих подобен от магазина за сувенири.

В този момент към него се приближи Никол. Лицето ѝ имаше озадачено изражение.

— Това нещо не е паста за зъби, Ричард. Въобще не мога да установя какво е. Анализът на съставките е много странен — показва изключително високо съдържание на свръхтежки молекули.

В продължение на няколко минути двамата тършуваха из чудноватата колекция от предмети, като се опитваха да проумеят какво

означава наличието им тук, в извънземния кораб.

— Един факт поне е неопровержим — каза Ричард, който напразно се опитваше да отвори джобния радиоприемник. — Тези неща несъмнено са свързани по някакъв начин с човешки същества. Познатите ни предмети тук са прекалено много, така че не може да става въпрос за някакво невероятно съвпадение между материалните култури на земната и на друга, непозната цивилизация.

— Но как тогава са попаднали в Рама? — запита французката, докато се мъчеше да се срещне с четката, но игличките ѝ се оказаха твърде меки. Разгледа я внимателно и възкликна:

— Но това всъщност не е истинска четка! Само прилича на такава, но на практика е напълно неизползваема.

Никол се наведе, за да вземе пиличката за нокти.

— С този предмет е направо невъзможно да се изпили дори един-единствен нокът!

Уейкфилд се приближи, за да разбере какво бе впечатлило спътничката му толкова много. Все още полагаше усилия да отвори радиоприемника, но накрая гневно го захвърли на пода и взе пиличката от Никол.

— Искаш да кажеш, че на пръв поглед тези предмети изглеждат сякаш са направени от човешка ръка, но всъщност не е така? — подхвърли Ричард, като прокара пиличката по най-дългия си нокът. Той остана непроменен. — Какво означава всичко това? — възкликна англичанинът объркан.

— Спомням си, че когато бях студентка, четох един фантастичен роман, в който някакви извънземни изучават човешката раса, но узнават единствено неща, видени от тях по телевизията. Оказва се обаче, че това са били много стари предавания. Когато настъпва дългоочакваната среща между двете цивилизации, извънземните предлагат като подаръци съвсем истински на външен вид кутии с бисквити, сапуни и други предмети. Всички пакети са направени да изглеждат съвсем както трябва, но излиза, че или са празни, или в тях има нещо друго.

Ричард не слушаше много внимателно какво му разказва Никол, докато през това време си играеше с връзката ключове и разглеждаше останалите предмети в стаята.

— Е, добре, кое е общото между всички тези неща? — очевидно отправяше въпроса предимно към самия себе си.

Само след секунди и двамата едновременно достигнаха до отговора:

— Принадлежали са на космонавтите от „Индевър“! — възкликнаха Ричард и Никол в един глас.

— Следователно между Рама I и Рама II съществува някакъв начин за обмяна на информация — заключи Ричард.

— И всичките тези предмети са поставени тук нарочно, за да ги видим и разберем, че първото посещение на хора от Земята е била наблюдавано и може би дори заснето от рамианите — допълни Никол.

— Очевидно биотите-паяци, които тогава посещават и разглеждат лагерите на експедиция „Индевър“, всъщност са правели проучвания и са били снабдени с тайни снимачни камери.

— И тези вещи са произведени до една въз основа на снимките, изпратени от Рама I.

След последното изказване на французойката настъпи продължително мълчание. Всеки бе потънал в собствените си мисли. След известно време обаче Ричард се изправи и продължи размислите си на глас, като закрачи напред-назад из стаята:

— Но защо желаят да узнаем за всичко това? Какво очакват от нас сега? — внезапно той избухна в смях. — Наистина би било адски забавно, ако накрая не друг, а именно Дейвид Браун се окаже прав в предположението си, че макар рамианите да са всъщност съвсем безразлични както към нас, така вероятно и към другите обитатели на Галактиката, те са програмирали своите кораби да се движат и да реагират по начин, който да бъде възприет от евентуални посетители като проява на интерес спрямо тях. Това би поласкало тези чуждоземни гости, особено ако Рама внезапно промени курса си уж с цел да посети планетата им или пък на борда ѝ бъдат открити предмети, които те използват в своето ежедневие. Каква невъобразима ирония! И тъй като вероятно представителите на всяка слабо развита цивилизация са безнадеждно егоцентрични, то при посещението си на Рама те очевидно биха били заети единствено със стремежа да открият и разгадаят някакво послание, което смятат, че е предназначено специално за тях...

— Мисля, че доста пресилваш нещата — прекъсна го Никол. — Всичко, което ни е известно до този момент е, че първият космически гигант без съмнение е изпратил снимки или друг вид изображения до Рама II и че въз основа на тях са били направени копия на някои лични принадлежности на членове от екипажа на „Индевър“, след което тези предмети са били поставени тук, с вероятната цел да бъдат открити от нас.

— Питам се дали и клавиатурата също е неизползваема — каза Ричард и натисна подред клавишите с букви Р-А-М-А. Безуспешно. Опита с Н-И-К-О-Л. Отново без резултат.

— Не си ли спомняш как работят старите модели? — попита го Никол, усмихна се и взе клавиатурата. — Имат си отделен бутон за включване. — Тя натисна някакъв клавиш без обозначение в горния десен ъгъл и в същия момент двамата с Ричард видяха, че част от отсрещната стена се плъзга встрани и открива голям черен екран във формата на широк един метър квадрат.

Малката клавиатура бе направена по модел на тези, които членовете на първата рамианска експедиция бяха използвали, прикрепени към портативните им компютри. Разполагаше с четири реда от по дванадесет клавиша, върху четиридесет от които бяха обозначени двадесет и шестте латински букви, арабските цифри от нула до десет и знаците за четирите основни математически операции. Върху останалите осем бутона имаше или точки, или геометрически фигури. Освен това можеха да застават в горно или долно положение. Ричард и Никол бързо разбраха, че именно те бяха основните функционални клавиши в рамианската компютърна система. С чисто налучкване, двамата космонавти успяха също така да установят, че резултатът от натискането на който и да е от тези осем контролни бутона зависеше от някаква конкретна комбинация от позициите „горе“ и „долу“ на останалите седем. По този начин задействането само на един-единствен от функционалните клавиши можеше да даде 128 различни резултата, като общото число операции, зависещи от всичките осем главни бутона, бе 1024.

Да се направи пълен списък на всички команди, беше доста трудна работа, но Ричард храбро реши да се заеме с това. Като си

правеше записки на своя компютър и компютъра на Никол, той започна да разработва основните принципи на аналогия между машинния език, използван от хората, и езика, задействащ различните операции на рамианския компютър. Целта бе да могат да експлоатират чуждоземната машина, както тези на борда на „Нютон“. Ако успееше да направи подобен превод на непознатата система от команди, Ричард смяташе да създаде програма, чрез която, заедно с резултатите от всяка операция, извършена с портативния му компютър, да се появява и справка за съответната комбинация от клавиши върху рамианската клавиатура, която би показала същия резултат и на големия черен екран в Бялата стая.

Това бе наистина непосилна задача, въпреки знанията и природната интелигентност, които притежаваше Ричард. Освен това трудно можеше да обясни нещата на Никол, затова трябваше сам да се залови за работа. През първия рамиански ден, който прекараха в необикновеното помещение, французойката излиза два пъти на повърхността и дълго обикаля из Ню Йорк, като от време на време поглеждаше към небето с надеждата да зърне някой хеликоптер. При второто си напускане на подземие то тя отиде до хангара, където бе прекарала дълги и мъчителни часове сама на дъното на ямата. Толкова много неща се бяха случили оттогава насам, че това ужасно преживяване почти се бе изличило от паметта на Никол.

Често се сецаше за Борзов, Такагиши, Уилсън. Когато напускаха Земята, всички космонавти знаеха добре, че ги очакват неизвестност и неподозирани опасности. По време на многобройните си тренировки те се бяха учили какво да правят в случай, че се повреди транспортно средство или пък възникнат проблеми със собствения им космически кораб, които може да представляват заплаха за техния живот. Но въпреки това никой не бе вярвал истински, че е възможно да се стигне до смъртни случаи. „Ако двамата с Ричард загинем тук, в Ню Йорк — помисли си младата жена, — тогава ще останат живи точно половината от първоначалния екипаж и нашата експедиция ще се окаже най-катастрофалната, откакто са подновени космическите полети с екипаж на борда.“

Стоеше пред хангара, съвсем близо до мястото, където двете с Франческа разговаряха за последен път с Ричард по радиоприемника.

„Защо реши да излъжеш, Франческа? Нима смяташе, че с моето изчезване всички подозрения ще бъдат погребани завинаги?“

Последната сутрин, която бе прекарала в лагер Бета, малко преди да потегли заедно с другите двама от спасителната група, за да търсят Такагиши, Никол бе прехвърлила по компютърната мрежа цялата информация от портативния си компютър в този, който се намираше в стаята ѝ на борда на „Нютон“. Тогава го бе направила с цел да освободи допълнителна памет в случай, че информацията, която съберат в Ню Йорк, се окаже прекалено много. „И така, всички доказателства са налице и могат лесно да бъдат открити от някой прилежен следовател, стига да реши да погледне в компютъра. Там е записана цялата документация във връзка с лекарството, дадено на Борзов, кръвното налягане на Дейвид и дори се споменава, макар и съвсем бегло, за твоя аборт, Франческа. И разбира се, най-главното — причината, според Ричард, за повредата с робота-хирург.“

По време на двете си разходки из града Никол видя няколко биота-стоножки и дори един биот-булдозер далеч пред себе си, но не забеляза нито следа от своите приятели — птиците. Не се появи и никакъв осмокрак паяк. „Може би излизат на повърхността само нощем“ — предположи тя, докато се връщаше, за да вечеря с Ричард.

49.

ВЗАИМОПОМОЩ

— Храната ни ще свърши всеки момент — отбеляза Никол, докато двамата с Уейкфилд опаковаха последните останки от пъпешаманна, след което ги натъпкаха в неговата раница.

— Знам, но имам план как да намериш още.

— Аз ли? Защо реши, че това е точно моя работа?

— Ами първо, за целта е необходим само един човек. Идеята всъщност ми хрумна, докато чертаех някакви графики на компютъра. И второ, прекалено съм зает с това, което върша тук — мисля, че всеки момент ще успея да проникна в оперативната система на рамианския компютър. Има около двеста команди, които са напълно непонятни и за които единственото обяснение е, че осигуряват достъп до друго, по-високо ниво.

Докато вечеряха, Ричард обясни на своята спътничка, че вече бе успял да открие как да използва чуждоземната машина на принципа на познатите им компютърни устройства. Сега той можеше да вкарва данни в нея или да ги извиква на екрана, да извършва математически операции, да прави графични изображения и дори да създава нови езици.

— Все още обаче ми предстои да узная какви са истинските възможности на рамианския компютър — добави Уейкфилд. — Затова смятам тази вечер и утре да се опитам да разгадая още някои от тайните му. Знаеш, че не разполагаме с много време.

На пръв поглед планът на Ричард за това как да се снабдят с храна, бе наистина измамно прост. Когато настъпи нощта (през която Уейкфилд спа не повече от три часа), Никол се отправи към Централния площад. С помощта на метода на изменящите се матрици, англичанинът бе успял да определи три възможни местонахождения на тънката метална плочка, отваряща капака на птичето жилище и бе толкова убеден в правотата на предположенията си, че дори не пожела да обсъдят какво да прави Никол в случай, че не намери въпросния

предмет. В края на краищата обаче, Ричард се бе оказал прав. Тя наистина успя да открие плочката съвсем лесно, след което отвори капака и извика надолу в тъмната шахта. Не последва никакъв отговор.

Никол насочи лъча на фенера си в бездната под себе си. Танкът-пазач беше на своя пост и сновеше напред-назад пред входа на тунела, който отвеждаше до помещението с резервоара. Французойката отново извика. Не ѝ се искаше да слиза дори и до първото хоризонтално ниво, ако можеше да избегне това. Макар Ричард да я бе уверил, че ще ѝ се притече на помощ в случай, че не се върне на време, на Никол никак не ѝ се нравеше мисълта пак да бъде затворена в дълбокото подземие.

Не бяха ли това някакви далечни птичи крясъци или просто ѝ се беше сторило? Младата жена извади една от монетите, които бяха открили в Бялата стая и я пусна в шахтата. Тя изчезна в мрака и след малко Никол я чу да се удря в някоя от площадките на второто хоризонтално ниво. Този път крясъкът, който последва, бе силен и пронизителен. Французойката видя някакво едро туловище да пресича лъча от нейния фенер и скоро една птица прелетя над танка-пазач. Само след миг капакът над дупката започна да се затваря и Никол бе принудена да се отдръпне назад.

С Ричард бяха обсъдили предварително как е най-добре да постъпи при подобна ситуация. Ето защо тя изчака няколко минути, след което отново натисна отварящата плочка. Когато викът ѝ отекна за пореден път в бездната на птичето владение, отговорът дойде незабавно. Сега при нея долетя кадифената ѝ приятелка, застана на около пет метра под отвора и нададе остър писък. Очевидно казваше на Никол, че трябва да си върви. В последния миг преди птицата да се обърне, за да се спусне обратно надолу в тъмнината, французойката успя да извади портативния си компютър и да задейства предварително вложена в паметта му програма. На екрана се появиха графичните изображения на два пъпеша-манна. Пред втрещения поглед на птицата картината стана цветна, след което в един от плодовете се появи прорез, през който съвсем ясно се различаваха трите отделни пласта.

Междувременно кадифеното създание се приближи до самия отвор, за да вижда по-добре, после се обърна, наведе глава и изкряска оглушително. Само миг по-късно към тях се присъедини и втората позната на Никол птица, тази с линолеумната обвивка на тялото.

Когато тя кацна на най-горната площадка, лекарката показа още веднъж графичното изображение. Известно време двете хвъркати същества обсъждаха нещо помежду си, след което се спуснаха заедно надолу в тъмното подземие.

Изминаха няколко минути, през които Никол чуваше откъслечни крясъци някъде дълбоко в шахтата. Най-накрая двете птици се появиха отново. Всяка стискаше в ноктите си по един малък пъпеш. Кацнаха на площада близо до отвора на подземиято, но продължиха здраво да държат плодовете, дори когато космонавтката се приближи, за да ги вземе. Последва дълга нравоучителна проповед (както предположи Никол) — в продължение на петнайсет минути птиците ѝ обясняваха нещо, при което, често почуквайки с клюн по пъпешите, се обаждаше ту едната, ту другата, ту двете едновременно. После, очевидно доволни, че бяха успели да предадат посланието си, хвъркатите ѝ приятели разпериха криле, направиха един кръг над площада и след миг изчезнаха в подземиято.

„Май се опитвах да ми обяснят, че плодовете не са в особено изобилие и че занаят не трябва да ги безпокоя. Очевидно повече няма да ни бъде оказвано гостоприемство“ — помисли си Никол, докато вървеше обратно към източния площад. Пъпешите бяха тежки и тя ги носеше в двете раници, които с Ричард бяха изпразнили специално за тази цел.

Представяше си колко въодушевен ще бъде Ричард, когато се върне при него с цели два пъпеша. Очакванията ѝ се оправдаха, но причината не бе нейната поява с нови припаси храна. Уейкфилд я посрещна, ухилен до уши и скрил едната си ръка зад гърба.

— Почакай да видиш аз какво имам да ти покажа — каза той, докато Никол изваждаше пъпешите-манна от раниците. После протегна напред ръката си и разтвори шепа. Държеше доста голямо черно топче с диаметър около десет сантиметра.

— Все още не съм успял да разгада цялата логика на опериране при тази програма, нито какво количество информация може да се вложи в отделните поръчки — обясняваше ѝ Ричард, — но постигнах най-важното: вече знам основното ѝ предназначение: чрез нея се поискват разни неща, които компютърът след това доставя по някакъв начин.

— Не разбирам какво искаш да кажеш — заяви Никол, която все още се опитваше да проумее какво всъщност бе предизвикало подобно въодушевление у Ричард.

— Направиха това за мен — допълни той, като ѝ подаде кръглата топка. — Виждаш ли? Някъде тук има фабрика, в която произвеждат неща по поръчка.

— Защо тогава „те“, независимо кои са всъщност, не вземат да ни снабдят и с малко храна? — попита Никол язвително. — Можеш да бъдеш сигурен, че птиците повече няма да ни обърнат внимание. — Беше малко ядосана на Ричард, който нито я бе поздравил, нито ѝ бе благодарил за успешното намиране на пъпешите.

— Няма проблем — отговори ѝ той. — Веднага щом разуча какви неща можем да поискаме и точно по какъв начин, двамата с теб ще си поръчаме риба с чипс или пържоли с пържени картофи — каквото си пожелаеш, стига да успеем да го изразим на недвусмислен научен език.

Никол наблюдаваше с интерес своя приятел. В този момент англичанинът се хилеше като обезумял насреща ѝ, и с разрошената си коса, необръснато лице и торбички под очите, удивително приличаше на току-що избягал от лудницата.

— Ричард, защо не се поспреш за малко? — каза Никол накрая. — Ако си открил Свещения Граал, то поне се постарай да ми обясниш всичко като хората.

— Гледай към екрана — отвърна той и начерта върху него един кръг, след това го изчисти и на негово място направи малък квадрат. За по-малко от минута нарисова на черния монитор съвършено правилен триизмерен куб, след което постави осемте контролни клавиша в определена комбинация от позиции „горе“ и „долу“ и натисна този от тях, върху който имаше гравирани малък триъгълник. На екрана се появиха някакви странни знаци.

— Не се притеснявай — каза Ричард. — Не е нужно да разбираме всички отделни подробности. В момента компютърът иска пространствените характеристики на куба.

Сега англичанинът последователно натисна няколко от обикновените клавиши с цифрови и буквени означения.

— Готово! — обърна се към Никол. — Ако правилно съм въвел данните, само след десет минути ще имаме кубче, направено от същия

материал като топката.

Докато чакаха, те хапнаха малко от новата доставка пъпеша. Бяха съвсем същите на вкус. „Една пържолка с пържени картофи би ми дошла страшно добре“ — помисли си Никол. В този миг стената отсреща внезапно се повдигна на около половин метър от пода и в отвора се появи черно кубче.

— Почакай малко, не го взимай още — каза ѝ Ричард, когато тя се приближи, за да разгледа предмета. — Погледни насам! — Той насочи лъча на фенерчето си в тъмното пространство отвъд отвора, в който се намираше кубчето. — Зад тези стени има многобройни и безкрайно дълги тунели, които сигурно отвеждат до фабрики, толкова усъвършенствани в техническо отношение, че въобще не бихме могли да отгатнем какво е предназначението им. Представи си само! В тях дори е възможно да се правят предмети по поръчка!

Никол започваше да проумява защо приятелят ѝ бе така въодушевен и развълнуван.

— Сега поне до някаква степен ще вземем нещата в свои ръце — продължи той. — Ако успея достатъчно бързо да разгадая оперативния код, скоро ще можем да си поръчаме храна, а има вероятност и да си доставим материалите, които са необходими за направата на лодка.

— Надявам се, че моторът ѝ няма да е шумен — каза францужойката закачливо.

— Няма проблеми — съгласи се Ричард. Дояде и последното си парче от пъпеша и заработи отново с клавиатурата.

Никол започваше да се тревожи. За целия рамиански ден нейният приятел бе успял да направи само още едно откритие. През тези тридесет и осем часа, от които отдели само седем за сън, той бе напълно погълнат от своите експерименти и изчисления, но резултатът от неговите упорити усилия бе нищожен — получиха единствено някакъв нов материал, лек като балсово дърво и сега, освен тежките черни предмети, чиято плътност бе близка до тази на дъба, те вече можеха да си поръчват и по-леки неща.

Ричард се съсипваше от работа, но въпреки това не желаше или считаше за невъзможно да използва Никол като помощничка.

„Ами ако първото му откритие е било чиста случайност? — каза си тя, докато се изкачваше нагоре по стълбите, за да отиде на сутрешната си разходка. — Нищо чудно на този компютър да могат да се поръчват само два вида черни предмети.“ Никол не успяваше да се пребори с безпокойството си, че напразно губят време. Оставаха още само шестнайсет дни до срещата на Рама със Земята, а нямаше и следа от спасителна група. Някъде дълбоко в съзнанието ѝ я глождеше натрапчивата мисъл, че двамата с Ричард са изоставени окончателно.

Предидшната вечер Никол се беше опитала да поговори с английския си колега за това, какво смята да правят по-нататък, но приятелят ѝ бе прекалено изтощен и не реагира по никакъв начин, когато тя сподели с него силното си безпокойство. Малко по-късно младата жена внимателно обмисли и прецени всички възможни начини на действие. Обърна се към Ричард, за да поиска мнението му, и видя, че е потънал в дълбок сън. Тя също задряма за кратко и когато се събуди, Ричард вече беше станал и отново работеше с клавиатурата. Отказа да закусва, както и да бъде разсейвай с разговори. Никол се препъна във все по-нарастващия куп черни предмети на пода, докато излизаше от Бялата стая, за да направи сутрешната си гимнастика.

Чувстваше се ужасно самотна. Последните петдесет часа бе прекарала съвсем сама, без компанията на Ричард и непрекъснато ѝ се струваше, че времето тече много бавно. Удоволствието от четенето бе единственото ѝ спасение. В компютъра разполагаше с текста на четири книги — една медицинска енциклопедия и три развлекателни романа. „Убедена съм, че целият мозък на Ричард е пропит от Шекспир“ — весело си помисли Никол, докато седеше на стената, ограждаща Ню Йорк, отправила поглед към Цилиндричното море. Някъде далеч отвъд водната площ, с помощта на своя бинокъл, тя успяваше да различи през гъстата мъгла и множеството облаци смътните очертания на Северната чаша, откъдето, заедно с останалите членове на експедицията, бе влязла за първи път в Рама.

В нейния компютър бяха записани две от книгите на баща ѝ. Никол харесваше най-много „Кралица на всички времена“, в която се разказваше за младостта на Еленор от Аквитания. Прекарала детството си в двора на херцога на Поатие, тя се омъжва за краля на Франция Луи Капет, участва заедно с него в кръстоносния поход до Божи гроб, след което се обръща към папа Йожен III с молба да анулира брака ѝ.

Кулминационната точка в романа бе нейният развод с Луи и последващият годеж с младия и вълнуващ Хенри Плантагенет.

Другата книга на баща ѝ, с която Никол разполагаше в компютъра си, бе неговият световно признат шедьовър — „Аз, Ричард Лъвското сърце“. В този роман откъси от личния дневник на главния герой се редуваха с неговия вътрешен монолог през двете зимни седмици, прекарани от краля и неговите войници близо до Месина, под закрилата на нормандския владетел на Сицилия, където, потеглил на поредния си кръстоносен поход, Ричард се спира, за да даде почивка на войската си. Тук прочутият крал-воин и хомосексуалист, син на Еленор и Хенри Плантагенет, разказва в изблик на самоанализ свои лични преживявания, както и важни исторически събития от края на дванадесети век.

Никол си спомни дългия разговор с Женевиев предишното лято, когато дъщеря ѝ бе прочела „Аз, Ричард“ и, силно впечатлена от неговата история, бе изненадала майка си, задавайки ѝ изключително интелигентни въпроси. Младата жена се запита какво ли прави точно в този момент Женевиев в Бовоа. „Вече са ти съобщили, че не съм се завърнала в лагера. Дали са използвали официалния военен термин за подобни случаи — изчезнал при изпълнение на задача?“

Никол си представи как всеки ден дъщеря ѝ се завръща със своето колело от училище и може би, още щом влезе през вратата на вилата им, пита дядо си за някакви новини. Пиер вероятно само поклаща тъжно глава.

„Изминаха цели две седмици, откакто останалите от «Нютон» ме видяха за последен път. Храниш ли още някаква надежда, скъпо мое момиче?“ Тъжна и отчаяна, Никол бе обзета от непреодолим копнеж да поговори с дъщеря си. За миг бе забравила какво е реалното положение и съзнанието ѝ отказваше да приеме факта, че от Женевиев я делят милиони километри и няма начин да установи връзка с нея. Французойката стана, с намерение да се върне в Бялата стая, убедена от краткотрайната си илюзия, че оттам ще може да се обади по телефона на своята дъщеря.

Няколко секунди по-късно способността ѝ за трезва преценка се възвърна и Никол се учуди на това, колко лесно съзнанието ѝ бе успяло да я заблуди. Тя поклати глава и седна отново на стената. Остана там почти два часа, а мислите ѝ свободно се рееха, заети с най-различни

неща. Накрая, когато тъкмо се канеше да си върви, французойката се сети за Ричард Уейкфилд. „Е, направих каквото можах, приятелю. С никой друг, освен с Хенри, не съм била толкова искрена и открита. Но явно късметът ми е такъв — да бъда тук с човек, по-трудно доверяващ се и от мен самата.“

Докато слизаше надолу по стълбите към второто хоризонтално ниво и оттам през тунела към Бялата стая, Никол изпита някаква неопределима тъга. Това чувство обаче се смени с учудване, когато тя влезе в помещението и се приближи към Ричард. Внезапно той скочи от малкия черен стол, на който седеше, и я посрещна с прегръдка. Беше се обръснал и сресал, дори бе почистил ноктите си. Върху масата в средата на стаята французойката видя красиво нарязан пъпеш-манна. Пред всеки от двата стола бе поставена черна чиния, в която имаше парче от плода.

Ричард дръпна назад един от столовете и покани своята приятелка да седне, след което заобиколи и се разположи от другата страна на масата. Пресегна се и взе ръцете на Никол в своите.

— Искам да ти се извиня — каза, очевидно много напрегнат и развълнуван. — Ужасно съжалявам, че се държах толкова грубиянски. Наистина бях непоносим през последните няколко дни. — При тези думи замълча, но след малко колебливо продължи: — Докато те чаках да се върнеш, през ума ми минаха хиляди неща, които бих желал да ти кажа — той смутено се усмихна. — Вече не си спомням всички... Знаем само, че исках да ти обясня колко важни бяха за мен принц Хал и Фалстаф. Винаги съм ги чувствал като най-добрите си приятели... Трудно преживях това, което им се случи... И все още скърбя за тях... — Ричард пийна малко вода. — Но което е най-главното, съжалявам, че никога не съм ти казвал какъв забележителен човек си — привлекателна, интелигентна, остроумна и чувствителна — всичко, което съм мечтал да срещна у една жена. Дори и в положението, в което се намираме, аз пак се боях да ти призная какво изпитвам към теб. Предполагам, това е защото прекалено много се страхувам, че чувствата ми ще бъдат пренебрегнати.

Очите на Ричард се изпълниха със сълзи, които се затъркаляха надолу по лицето му. Той трепереше леко — Никол ясно виждаше какви усилия му бе струвало признанието. Тя придърпа ръцете му към устните си и промълви:

— Мисля, че и ти си изключителен мъж.

50.

НАДЕЖДАТА НИКОГА НЕ УМИРА

Ричард продължи да изучава рамианския компютър, но вече прекъсваше по-често работата си и използваше Никол за помощничка винаги, когато това бе възможно. През останалото време се разхождаха и разговаряха като стари приятели. Англичанинът забавляваше своята спътничка, като изиграваше пред нея огромни откъси от различни Шекспирови пиеси. Притежаваше удивителна памет, затова се опитваше да каже репликите и на двамата герои в любовните сцени от „Ромео и Жулиета“, но всеки път, когато гласът му преминаваше във фалцет. Дьо Жарден го прекъсваше, избухвайки в смях.

Една нощ разговаряха повече от час за Омех, за племето сенуфо и за виденията на Никол.

— Надявам се разбираш, че ми е трудно да приема физическата реалност на някои от твоите преживявания — каза Ричард, като се опитваше да обясни точно какво събужда любопитството му. — Същевременно обаче намирам, че тези истории са изключително интересни и запленяващи.

Той беше заинтригуван особено много от символизма на нейните видения и се опита да ѝ обясни някои неща. Не криеше, че вярва в мистичните способности на французойката и ги възприема като още една съставка от богатата ѝ душевност.

Спаха сгушени един в друг, преди да се любят за пръв път. Когато накрая правиха секс, милувките им бяха нежни и внимателни, без излишна прибързаност. Насладата заля телата им изненадващо плавно и спокойно. Една нощ Никол лежеше, сложила глава върху гърдите на Ричард, като ту се разбуждаше, ту отново се унасяше в сън. Приятелят ѝ се бе замислил дълбоко.

— Преди няколко дни — внезапно се обади той и я докосна, за да се събуди, — когато още не бяхме толкова близки, аз ти споменах, че веднъж бях решил да се самоубия. Тогава изпитах неудобство да ти разкажа цялата история. Искаш ли да я чуеш сега?

Никол отвори очи и се претърколи на постелката до него, като опря брадичка на корема му.

— Тъхъ — промълви тя, целувайки го по челото.

— Сигурно знаеш, че се ожених за Сара Тайдингс, когато и аз, и тя бяхме съвсем млади. Тогава все още не беше станала известна актриса и едва от година участваше в трупата на Кралския Шекспиров театър. По това време бяха в Страдфорд, където представяха „Ромео и Жулиета“, „Както ви харесва“ и „Цимбелин“. Сара играеше Розалинд и Жулиета и бе фантастична и в двете роли. Тогава беше само на осемнайсет години, току-що завършила училище. Влюбих се в нея още първия път, когато я видях като Жулиета. Всяка вечер ѝ изпращах рози в гримьорната и похарчих почти целите си спестявания, за да гледам всичките представления, в които участваше. Прекарахме две дълги вечери заедно, след което ѝ предложих да се ожени за мен. Тя прие повече от изненада, отколкото защото бе влюбена.

В края на лятото ми се наложи да замина за Кеймбридж във връзка с изследователската си работа. Купихме апартамент и Сара пътуваше всеки ден с влака до Лондон, където играеше в един театър. Придружавах я винаги, когато имах възможност, но след няколко месеца ми се наложи да отделям повече време на научните проблеми, с които се занимавах.

Ричард прекъсна разказа си и сведе поглед надолу към Никол. До този момент тя не се бе помръднала. Лежеше с част от тялото си върху него и му се усмихваше.

— Продължавай — каза нежно.

— Сара притежаваше изключително горещ темперамент, беше твърде буйна и енергична, постоянно в движение и винаги жадна за нови и интересни неща. Еднообразието я отегчаваше и вбесяваше. Всекидневното осигуряване на хранителни продукти считаше за колосална скука. Правеше от мухата слон, дори ако ѝ се наложеше само да натисне бутона и да трябва да реши какво да поръча. Смяташе, че всички видове програми и разписания ограничават свободата ѝ.

Сара настояваше, когато се любим, това винаги да става в различна поза и на фона на някаква нова мелодия. В противен случай щеше да бъде изтъркан номер, една обикновена скучнотия.

В началото успявах да проявявам достатъчно въображение и изобретателност, за да задоволявам прищевките ѝ. Освен това се

нагърбих с всички делнични дребни задължения, за да я облекчавам от досадата на домакинската работа. Но времето не ми стигаше и въпреки значителните способности, които притежавах, този начин на живот започна да пречи на научните ми занимания — аз отделях почти цялата си енергия, за да правя живота на Сара интересен и разнообразен.

Една година след женитбата ни тя пожела да наеме апартамент в Лондон, за да не ѝ се налага да пътува всяка вечер до вкъщи с влака. Всъщност вече беше започнала да не се връща у дома след вечерните представления и то по няколко пъти в седмицата, като казваше, че остава да пренощува при своя приятелка, също актриса. Сара ставаше все по-популярна, успехите ѝ бяха все по-големи, така че имахме предостатъчно пари и аз не можех да се противопоставям на нейното решение.

Не след дълго плъзнаха слухове за начина ѝ на живот, на които отначало реших да не обръщам внимание, вероятно защото се боях, че тя няма да отрече истинността им, ако реша да я попитам. И тогава, късно една вечер, докато учех за изпит, телефонът иззвъня. Чу се гласът на някаква жена — много любезна, но очевидно ужасно разстроена. Представи се като съпругата на актьора Хю Синклер — по това време той играеше със Сара в американската пиеса „При всякакви обстоятелства“ — и каза, че мъжът ѝ има любовна връзка с моята жена. „Всъщност, в момента двамата са заедно в нейния апартамент“ — добави тя накрая, разплака се и затвори.

Никол протегна ръка и нежно погали Ричард по лицето.

— Усетих как нещо в гърдите ми се скъса — продължи той, припомняйки си болката, която бе преживял в онзи миг. — Бях разгневен, ужасен, отчаян. Чувствах, че ще обезумея от мъка. Втурнах се към гарата и взех последния влак за Лондон. Едно такси ме остави пред къщата, където живееше Сара, и аз се втурнах към вратата.

Не почуках. Изтичах нагоре по стълбите и ги заварих да лежат голи в леглото. Сграбчих Сара и я блъснах в стената — все още чувам трясъка, който последва, когато главата ѝ се блъсна в огледалото. Тогава, обезумял от ярост, аз се нахвърлих върху Синклер и започнах да го удрям с юмруци по лицето, докато то не се превърна в една кървава пихтия. Беше ужасно...

Ричард млъкна и се разплака беззвучно. Никол обви ръце около гърдите му, които се надигаха и отпускаха развълнувано.

— Скъпи мой — промълви нежно.

— Бях освирепял като звяр — продължи той, ридаейки. — Дори баща ми не ме биеше толкова жестоко като малък. Сигурно щях да ги убия, ако не ме бяха възпрели хората от съседния апартамент.

Той замълча и в продължение на няколко минути никой от двамата не каза нищо. Когато Ричард заговори отново, гласът му бе почти недоловим.

— На другия ден, след като бях разпитван в полицията и обсаждан през цялото време от десетки журналисти, жадни за сензации, и след като трябваше да понеса ужасните обиди и упреци, отправени ми от Сара, аз реших да се самоубия. Щях да го сторя веднага, ако разполагах с пистолет. Тъкмо обмислях други възможни начини — да взема хапчета, да си прережа вените или да скоча от някой мост — когато ми се обади мой състудент, за да ме попита нещо във връзка с теорията на относителността. Нямах начин, след като в течение на петнайсет минути бях обсъждал Айнщайн и неговите открития, да продължа да мисля за самоубийство. Разводът остана единственият приемлив изход. Бях убеден, че никога няма да се ожена повторно. Но идеята да сложа край на живота си, вече не ме привличаше. Не можех насила да унищожа любовта си към физиката. — Гласът на Ричард заглъхна.

Никол изтри сълзите от очите си и хвана ръцете на своя приятел. Легна с цялото си тяло върху него и го целуна.

— Обичам те — прошепна тя.

Звънът на часовника подсказа на Никол, че новото рамианско утро вече е настъпило. „Остават още само десет дни — каза си тя, след като бързо ги пресметна на ум. — Май трябва да поговоря сериозно с Ричард“.

Мъжът до нея се размърда. Явно часовникът бе събудил и него. Той се обърна и се усмихна на Никол.

— Скъпи — обади се тя, — крайно време е...

— Каза моржът^[1], ако трябва да сме точни.

— Хайде, моля те, бъди сериозен. Трябва да решим какво ще правим. Вече е съвсем сигурно, че нямат намерение да изпратят спасителна група.

— Права си — съгласи се Ричард, докато се изправяше и се пресегна над спалната постелка на Никол, за да вземе ризата си. — Страхувах се, че този момент ще настъпи рано или късно. Очевидно в положението, в което се намираме, ще трябва да прибегнем до единствения възможен изход — да преплуваме Цилиндричното море.

— Значи мислиш, че няма никакъв шанс да си построим лодка от твоето откритие — този черен материал?

— Да. Единият вид е прекалено лек, а другият — прекалено тежък. Може би ще успеем да направим някакво подобие на сал, способен да се задържи над вода, но ще ни се наложи да гребем, тъй като не разполагаме с платна... Така че най-добрата възможност, която ни остава, е плуването.

Ричард стана и се приближи до големия черен квадрат на стената.

— Моите фантазии се оказаха вятър и мъгла, а? — Той почука леко с пръст по екрана. — Като си помисля само, че освен лодка, имах и намерение да ти осигуря и пържола с пържени картофи...

— „И най-добре скроените мечти на мишките и хората често се провалят.“^[2] — подхвърли младата жена.

— Ама че странен поет е бил старият Роби. Никога не съм разбирал защо хората го харесват толкова.

Никол се облече и започна да прави гимнастически упражнения.

— Уф — въздъхна. — Хич не съм във форма. От дни не съм се занимавала с някаква по-сериозна физическа дейност. — Тя се усмихна на Ричард, който я гледаше лукаво. — Тази работа не се брои, глупчо такъв.

— Не и що се отнася до мен. Това е единствената физическа дейност, която някога ми е харесвала. Ужасно ненавиждах така наречените „специални дни за тренировка“, които се провеждаха в Космическата академия.

Докато разговаряха, Уейкфилд постави върху масата няколко малки парчета от пъпеша-манна.

— Освен за това ядене, имаме храна за още три — каза той с безстрастен глас. — Предлагам да преплуваме морето преди отново да се стъмни.

— Не искаш ли да го направим още сутринта? — запита Никол.

— Не. Ти иди, ако искаш, да огледаш брега и избери подходящо място, откъдето да стартираме. Снощи открих на компютъра едно нещо, което ме заинтригува. Едва ли ще успея да осигуря храна или платноходка, но мисля, че почти съм проникнал до някакво по-горно ниво в оперативната структура.

След като закусиха, Никол целуна Ричард за довиждане и бавно се изкачи нагоре по стълбите до повърхността. За съвсем кратко време успя да проучи цялото крайбрежие на Ню Йорк — изводът ѝ бе, че е все едно откъде ще тръгнат, когато решат да преплуват Цилиндричното море. Мисълта за това потискаше французойката. „Най-вероятно нито Ричард, нито аз ще сме живи, когато отново настъпи нощта“ — помисли си тя.

Опита се да си представи какво ли е да бъдеш изяден от биот-акула. Дали смъртта настъпва мигновено? Или човек потъва, давейки се и с пълното съзнание, че крайниците му са отхапани? Тази картина я накара да потрепери. „Може би трябва да се опитаме да се снабдим с друг пъпеш?...“ Знаеше обаче, че е безсмислено. Рано или късно, щеше да им се наложи да се опитат да преплуват морето.

Никол се обърна с гръб към водата. „Поне последните няколко дни бяха толкова чудесни — каза си тя. Повече не желаше да мисли за отчайващото положение, в което се намираха. — Ричард е наистина прекрасен. Във всяко едно отношение.“ За един кратък миг си позволи да се потопи отново в спомена за сладостните мигове на удоволствие и забрава, които бяха преживели заедно. Усмихна се и тръгна обратно към подземиято.

— Какво е това? — попита французойката, когато върху екрана проблесна още едно изображение.

— Не мога да ти кажа точно. Знам само, че попаднах съвсем случайно на някакъв дълъг списък от неразбираеми фигури. Сигурно си спомняш, че има една комбинация от клавиши, чрез която се въвежда командата, извикваща на екрана онези знаци, прилични на санскритски символи. И така, докато разглеждах редиците непонятни заврънкулки, неочаквано забелязах повтарящ се мотив. Върнах се в началото на поредицата от знаци, промених позициите на трите последни контролни клавиша и натиснах бутона с двете точки.

Внезапно на екрана се появи някакво изображение, което се променя при всяко натискане на някой от клавишите с цифри или букви.

— Но по какво съдиш, че това са всъщност картини от наблюдавани с камера обекти?

Ричард въведе някаква команда и образът върху екрана се смени.

— От време на време забелязвам нещо, което ми се струва познато. Погледни, например, ето тук — не е ли това стълбище Бета, погледнато през обектив някъде от Централната равнина?

Никол се вгледа внимателно в изображението.

— Възможно е — обади се след малко. — Но не виждам как може да го установим със сигурност.

Ричард отново натисна някакъв клавиш и картината вече не беше същата. Както на нея, така и на следващите две не се различаваше абсолютно нищо. На четвъртата обаче двамата космонавти забележах очертанията на някакъв обект, който се изтъняваше постепенно нагоре.

— Това не е ли един от Малките рогове, заснет от върха на Големия?

Колкото и да се мъчеше, Никол не успя да си представи каква ли би могла да бъде гледката, разкриваща се от гигантското острие в центъра на Южната чаша.

Уейкфилд продължи да извиква на екрана все нови и нови изображения. Само едно на всеки пет не бе замъглено и двамата с Никол успяваха да забележат някакви очертания.

— В тази програма трябва да има някаква команда, с чиято помощ образът да става по-изчистен и по-ясен. Тогава ще можем да различим по-добре заснетите обекти.

Французойката предчувстваше, че нейният спътник се кани да се залови с нови продължителни и изтощителни експерименти. Тя се приближи до него и обви ръце около шията му.

— Мога ли да те отвлека от заниманията ти за няколко минути? — каза, като се повдигна на пръсти и го целуна по устните.

— Нямам нищо против. Ще ми подейства добре — тъкмо ще ми опресни мозъка — отговори той и остави клавиатурата на пода.

Никол спеше, завладяна от прекрасен сън. Беше си отново у дома, в къщата им в Бовоа. До нея на канапето във всекидневната

седеше Ричард и държеше ръката ѝ. В креслата насреща им се бяха разположили Пиер и Женевиев.

Внезапно унесът ѝ бе прекъснат от Уейкфилд, който настойчиво ѝ говореше нещо. Французойката отвори очи и видя своя любим надвесен над нея.

— Само да знаеш каква изненада те очаква! — каза той с дрезгав от вълнение глас, като подаде ръка, за да ѝ помогне да стане. — Направо е невероятно! Все още има някой, останал в Рама!

Никол окончателно се отърси от съня и отправи поглед към черния екран, който Ричард сочеше с пръст.

— Просто да не повярваш! — възкликна той, като подскачаше насам-натам. — Няма никакво съмнение — военният кораб не си е заминал.

Едва сега Дьо Жарден осъзна, че това, което вижда, е изображение на част от външната обвивка на Рама. Тя премина няколко пъти, докато слушаше обърканото и накъсано обяснение на своя приятел.

— Когато най-после разгадах кода за изясняване на образите, вече можех да различа почти всичко на картините. Тези, които ти показах преди няколко часа, очевидно представляват данни, получавани от стотици заснемащи устройства, разположени навсякъде из Рама. Мисля, че освен това успях да отгатна как да се добера и до това, което изпращат другите видове предаващи устройства.

Ричард направо ликуваше. Прегърна Никол през кръста и я вдигна високо във въздуха. После я притисна до себе си и започна да я целува и да се върти с нея из стаята като побъркан.

Когато той най-после се поуспокои, младата жена се приближи до изображението на екрана и повече от минута го разглежда внимателно. Нямахте съмнение, че наистина бе военният кораб „Нютон“ — ясно различаваше надписите върху корпуса му.

— Значи този за научни изследвания си е заминал — отбеляза тя.

— Да. Очаквах, че ще стане точно така. Всъщност, боях се, че и двата кораба ще са си тръгнали и когато с теб преплуваме морето, ще се окаже, че все още сме в капан, макар и десет пъти по-голям.

Същата мисъл бе измъчвала и Никол.

— Е, тогава нещата са съвсем прости, нали? — усмихна се тя. — Трябва само да преплуваме Цилиндричното море и да стигнем до

седалковия лифт. Горещо сигурно ще ни очаква някой.

Докато францужойката прибираше вещите си, Ричард продължи да извиква нови картини на екрана.

— Какво правиш, скъпи? — нежно го попита тя. — Мислех, че тръгваме към морето.

— Сега, когато зададох командата за изясняване на образа, трябва да прегледам отново цялата база данни от заснемащите устройства, защото не искам да пропусна нещо, което може да се окаже от значение. Това ще отнеме само около час-два.

Никол спря да прибира нещата си в раницата и седна до Ричард. Картините наистина бяха интересни. Върху някои от тях се виждаха участъци от външния корпус на кораба, но повечето бяха изображения на различни места от вътрешността на Рама, включително и на трите подземия. Имаше един чудесен кадър, очевидно заснет от тавана на огромното помещение, в което се намираха горещите сфери, обвити в гъсти паяжинни кълба, а между тях се спускаха добре познатите мрежи. Ричард и неговата приятелка почакаха малко, като се надяваха да видят някой октопаяк на златисти и черни ивици, но не забелязаха никакво движение.

Оставаше им още съвсем малко до края на списъка от наблюдавани обекти, когато внезапно застинаха на място, забелязвайки нещо изумително върху едно изображение на стълбище Алфа. Четири човешки фигури в скафандри слизаха бавно надолу по стълбите. Двамата космонавти ги гледаха мълчаливо около пет секунди, след което нададоха радостни викове.

— Идват! Идват! — закрещя Ричард, размахвайки ръце. — Най-после ще бъдем спасени!

---

[1] от „Алиса“ — б.пр. ↑

[2] The best laid plans of mice and men gang aft agley. — Robert Burns „To a Mouse“. ↑

51.

СПАСИТЕЛНИ РЕМЪЦИ

Ричард ставаше все по-нетърпелив. Вече повече от час двамата с Никол стояха върху ограждащата Ню Йорк стена и напрегнато оглеждаха небето в очакване да се появи някакъв хеликоптер.

— Защо, по дяволите, се бавят толкова? — нервно мърмореше той. — Трябват само петнадесет минути, за да се отиде с всъдехода от края на стълбище Алфа до лагер Бета.

— Може би ни търсят някъде другаде — опита се да го успокои лекарката.

— Това би било просто смешно. Няма съмнение, че първо са отишли до лагер Бета. Дори и да не са успели да поправят радиоприемника, поне със сигурност са намерили бележката ми, в която обяснявам, че тръгвам към Ню Йорк с една от моторните лодки.

— Вероятно знаят, че тук, в града, няма къде да кацнат. Нищо чудно и те да са решили да дойдат по море.

— Без преди това да се опитат да ни открият с хеликоптера? Не ми се вярва. — Ричард отмести поглед към водното пространство пред тях и затърси с очи някаква следа от платно. — Лодка, лодка. Давам цялото си кралство за една лодка.

Думите му накараха Никол да се разсмее, но спътникът ѝ само едва-едва се усмихна.

— Двама могат спокойно за по-малко от трийсет минути да сглобят платноходката, която е в складовата база на лагер Бета — ядосано подхвърли той. — Дяволите да ги вземат, защо се мотаят толкова?

Разгневен както от това, че спасителната група не се появява, така и от собственото си безсилие, Ричард включи предавателя си и извика:

— Хей вие, чуйте ме добре. Ако сте някъде около Цилиндричното море, обадете ни се. И после пристигайте моментално тук. Висим на стената от цял час и вече ни писна да ви чакаме.

Не последва отговор. Никол седна на земята.

— Какво правиш? — попита я той.

— Мисля, че се тревожиш предостатъчно и за двама ни. Освен това се уморих да стоя права и да размахвам ръце като ненормална. — Тя отправи поглед в далечината отвъд морето и каза с въздишка: — Толкова по-лесно би било, ако можехме да прелетим сами до другия бряг!

Ричард я погледна изненадано, като наклони глава.

— Страхотна идея! — възкликна той след малко. — Как не се сетихме по-рано? — Седна и веднага започна да изчислява нещо на компютъра си. — „Страхливецът мре приживе сто пъти; храбрецът вкухва от смъртта веднъж.“

Никол наблюдаваше своя приятел, който натискаше клавишите на клавиатурата със светкавична бързина.

— Какво правиш, скъпи? — попита го тя, поглеждайки над рамото му към екрана пред него.

— Три! — извика Уейкфилд, след като свърши с пресмятанията. — Да, мисля, че три са напълно достатъчно. — Той забеляза озадачения поглед на Никол. — Искаш ли да чуеш най-дръзкия и невероятен план в цялата история на космическите полети?

— Защо не? — отвърна францужойката с нотка на съмнение в гласа.

— Слушай тогава. От въжеподобните корди на мрежестата решетка ще направим специална препаска от кръстосващи се ремъци и ще накараме птиците да ни пренесат през Цилиндричното море.

В продължение на няколко секунди Никол го гледа втренчено.

— Да предположим, че успеем да измайсторим подобни ремъци — каза тя със скептичен тон. — Как обаче смяташ да убедиш птиците да приемат ролята, която си определил за тях?

— Ще им обясним, че това засяга техните лични интереси. Или по някакъв начин ще се опитаме да ги сплашим... Не знам точно, май ти ще трябва да се заемеш с това.

Никол го погледна изумено.

— При всички положения — продължи той, като взе ръката ѝ, — е далеч по-добра идея от тази да стоим тук на стената и да чакаме появата на хеликоптер или лодка.

Пет часа по-късно все още нямаше и следа от спасителна група. Когато най-сетне приготвиха препаските от въжета, Ричард остави Никол на наблюдателния им пост при стената, а той самият се отправи обратно към Бялата стая, за да прегледа за последен път изображенията, изпращани от рамианските камери. Върна се с новината, че доколкото успял да види, хората в скафандри се намират близо до лагер Бета. Не бил обаче съвсем сигурен в това, тъй като картината била ужасно размазана.

Докато го беше чакала, Никол от своя страна се бе обаждала по радиопредавателя на всеки половин час, но не бе получила никакъв отговор.

— Как мислиш, Ричард — запита го тя, докато приятелят ѝ чертаеше нещо на своя компютър, — защо спасителната група слезе в Рама по стълбите?

— Знам ли? Може би седалковият лифт се е повредил, а не е имало кой да го поправи.

— Струва ми се много странно — замислено промълви Никол.

„Нещо в цялата тази работа ме притеснява ужасно много, но не ми се ще да го споделя с Ричард — каза си тя. — Той не вярва в интуицията. — Погледна часовника си. — Добре, че разпределихме пъпеша на равни части. Ако нашите спасители не се появят и този налудничав план се провали, няма да успеем да преплуваме морето до настъпването на нощта.“

— Предварителният проект е готов — тържествено обяви Уейкфилд и махна на Никол да се приближи. — Ако си съгласна с нещата така, както съм ги начертал тук в най-общи линии — посочи той към екрана, — тогава ще се заема с по-сложното графично изображение.

Французойката видя нарисувани три големи птици. Около тялото на всяка една бе завързано въже, на чийто долен край висеше човешка фигура, представена на екрана схематично с чертички, която седеше накриво в нещо като столче от ремъци. Птиците летяха над морето, подредени в триъгълник.

— Изглежда много добре — съгласи се Дьо Жарден, убедена, че подобно нещо не би могло да се случи в действителност.

— Още не мога да повярвам, че решихме да го направим — каза Никол и натисна отново металната плочка, отместваща капака над птичето подземие.

Както бяха очаквали, на първия опит да подновят контактите си със своите хвъркати познати бе отговорено с леденостудено пренебрежение. Този път обаче със задачата се зае Ричард.

— Чуйте ме добре, птицеподобни! — свирепо изрева той в дупката. — Трябва да говоря с вас и то още сега. Веднага. Незабавно долетете тук! — Никол едва се въздържа да не се разсмее.

Уейкфилд започна да хвърля разни черни предмети в шахтата.

— Я виж, знаех си, че все някога тези проклети неща ще свършат работа — ухили се той.

Най-сетне усетиха някакво раздвижване долу в подземие и след малко успяха да различат познатата двойка птицеподобни, които летяха нагоре към отвора, надавайки пронизителни крясъци. Дори не погледнаха екрана на компютъра, който Уейкфилд извади и обърна към тях. В продължение на няколко минути хвъркатите същества крещяха и обясняваха нещо на двамата си посетители, след което внезапно млъкнаха, очевидно счели, че лекцията до този момент е достатъчна, спуснаха се надолу, прелетяха над главата на танка-пазач и миг по-късно капакът над подземие се затвори.

— Няма никакъв смисъл, Ричард — каза Никол, когато той я помоли да натисне плочката за трети път. — Дори и двамата ни приятели са против нас. — Тя приближи ръка до плоския метален правоъгълник, но се спря. — Какво ще правим, ако решат да ни нападнат?

— Няма да го направят — уверено заяви Уейкфилд и й направи знак да задейства отварящия механизъм. — Но за всеки случай стой там, където си. Сам ще се оправя с тях.

В мига, в който капакът се плъзна за трети път встрани, отдолу се надигна буря от оглушителни гневни крясъци. Ричард също започна да вика с всичка сила и да пуска черни предмети в шахтата. Един от тях улучи танка-пазач и предизвика слаба експлозия, подобна на гърмеж.

В отвора се появиха същите две птици, единствените, с които Ричард и Никол бяха имали контакти досега, и отново изкряскаха нещо на англичанина. Точно зад тях имаше още три или четири

птицеподобни. Шумът беше невъобразим. Въпреки това Уейкфилд не отстъпи нито крачка, а продължи да вика и да сочи към екрана на компютъра.

Най-накрая успя да привлече вниманието им.

Шестте хвъркати създания впериха поглед в графичното изображение на полета през морето. После Ричард вдигна високо лявата си ръка, в която стискаше едната препаска от ремъци и повтори демонстрацията от рисунки. Птиците започнаха възбудено да обсъждат нещо помежду си. Постепенно англичанинът осъзна, че беше загубил. Когато видя, че две от другите птицеподобни се спускат надолу по посока на танка, той моментално скочи на първата площадка и с всички сили закрепя:

— Почакайте! Спрете!

Партньорът на кадифената птица се стрелна към него и клюнът му премина само на метър от лицето на англичанина. Шумът не секваше, а ставаше все по-оглушителен. Въпреки това Ричард бе неустрашим и без да обръща внимание на протестите на линолеумното създание, той се спусна до втората площадка. Оттук нямаше да успее да избяга, ако капакът започнеше да се затваря.

Отново вдигна високо ремъците, които държеше в ръката си и посочи компютърния екран. Отговорът бе категоричен — чу се хор от пронизителни крясъци. Но тогава над цялата врява двамата космонавти внезапно доловиха някакъв друг, по-различен звук — нещо като воя на противопожарна аларма, обявяваща учебна тревога в училище или болница. Моментално всички птици утихнаха до една, спуснаха се безшумно към площадките, кацнаха и впериха очи във входа на тунела, пред който стоеше танкът-пазач.

В подземие то цареше странна тишина. Тя продължи обаче не повече от няколко секунди. Внезапно Уейкфилд чу плясък на крила и само след миг в отвесния коридор се появи още една птица. Тя бавно се издигна до неговата площадка и запърха във въздуха точно срещу него. Тялото ѝ беше с кадифена обвивка, но със сива окраска — какъвто бе и цветът на очите ѝ, чийто поглед го пронизваше. Около дългата ѝ шия имаше два дебели, яркочервени пръстена.

Известно време новопоявилото се създание разглежда внимателно Ричард и накрая кацна на отсрещната площадка. Птицата, която до този момент седеше там, бързо се отмести встрани. След

малко сивото същество „заговори“ много ясно и спокойно. Когато свърши, до него се приближи черната кадифена приятелка на Никол и очевидно започна да му обяснява каква бе причината за страхотната врява. От време на време двете птици поглеждаха към Уейкфилд. Последния път, когато се втрениха в него, те започнаха да кимат и Ричард прие това като подкана да покаже отново графичните изображения на своя компютър. Той пусна програмата и вдигна ремъците в едната си ръка. За да вижда по-добре, птицата с яркочервените пръстени кацна на площадката до него. Внезапно създанието рязко се завъртя, с което така стресна Ричард, че той за малко не падна в пропастта. Избухна бурен кикот — или поне нещо, което приличаше на птичи смях — но сивата водачка „каза“ няколко „думи“ и врявата тутакси заглъхна. Птицата постоля замислена известно време, след което посочи с крак към англичанина, разпери гигантските си криле и се издигна нагоре през отвора на подземиято.

В продължение на няколко секунди Ричард не се помръдна, а продължи да стои в очакване. Кадифеното създание с яркочервени пръстени се извисяваше все по-нагоре и по-нагоре в небето. Само след миг го последваха и двете познати на космонавтите. В този момент през отвора надникна Никол.

— Идваш ли? — извика тя на Уейкфилд. — Не знам как успя да ги убедиш, но мисля, че приятелите ни са готови за полета.

52.

ПОЛЕТ 302

Ричард стегна здраво препаската от ремъци около кръста и ханша на Никол.

— Краката ти ще висят свободно — обясни й той — и отначало, когато еластичното въже се опъне под тежестта ти, ще изпиташ усещането, че падаш надолу.

— Ами ако цопна във водата?

— Можем само да се надяваме, че хвъркатите ти приятели ще летят достатъчно високо, за да не се случи такова нещо. Струва ми се, че са доста интелигентни — особено птицеподобното с червена окраска около врата.

— Мислиш ли, че то е техният цар? — попита Никол, докато нагласяваше по-удобно ремъците около тялото си.

— Предполагам, че е нещо като птичи еквивалент на цар — отвърна англичанинът. — Още в самото начало показва ясно, че има намерение да лети начело на триъгълника.

Ричард се изкачи по полегатия склон и застана най-отгоре на стената, ограждаща Ню Йорк, като държеше в ръка и трите въжета, които щеше да привърже около телата на птиците. Те стояха неподвижно, притиснати плътно една до друга и вперили поглед във водната шир пред себе си. Като запази достойната си осанка, всяко от трите хвъркати създания позволи на Уейкфилд да омотае въжето около средата на тялото му, точно под крилете, след което те разгледаха с изключително внимание картината на излитането, която той им показва още веднъж на екрана на своя компютър. Птиците трябваше да излетят едновременно, съвсем бавно и предпазливо, да изпънат максимално трите въжета и едва тогава да издигнат Никол право нагоре, преди да се понесат заедно с нея на север над Цилиндричното море.

Ричард провери още веднъж дали възлите бяха стегнати здраво и след това се върна при Никол в подножието на стената. Стояха само на пет метра от края на водата.

— Възможно е поради някаква причина птиците да не се върнат за мен — каза ѝ той. Затова не чакай прекалено дълго, а потърси спасителната група. Щом ги намериш, сглобете платноходката и елате да ме вземете. Ще бъда долу, в Бялата стая. — Уейкфилд си пое дълбоко дъх и добави: — Пази се, мила. И помни, че те обичам.

Никол усети как сърцето ѝ бие лудо и разбра, че моментът на излитането най-накрая бе настъпил.

— Аз също те обичам — промълви тя. Прощалната им целувка бе дълга и пламенна. Когато след малко се освободиха от прегръдките си, Ричард махна на крилатите им приятели, които търпеливо чакаха, кацнали на стената над главите им. Сивият водач се издигна внимателно във въздуха, последван незабавно от другите две птицеподобни. След малко те вече се бяха подредили в триъгълник и размахваха криле високо над главата на Никол. Тя почувства как въжетата, за които беше привързана, се опъват и в същия миг краката ѝ се отделиха от стената.

Няколко секунди по-късно еластичното въже започна да се разтяга и французойката усети, че отново се понася надолу. Трите птицеподобни обаче се издигнаха още по-нависоко и се отправиха на север, към отсрещния бряг на Цилиндричното море. Никол се почувства като някакво топче йо-йо, вързано на ластик и отскачащо нагоре-надолу, когато въжетата внезапно се разтеглиха и след това се свиха отново, дръпвайки я рязко към небето, в мига, в който крилатите ѝ носачи се издигнаха на по-голяма височина.

Беше един вълнуващ полет. Космонавтката се докосна до водната повърхност само веднъж и то едва-едва, когато още бяха съвсем близо до брега. За миг изпита страх, но птиците бързо се издигнаха нагоре и единствено краката ѝ се намокриха. След като най-накрая трите еластични корди се опънаха до максималната си дължина, полетът продължи съвсем плавно и равномерно. Никол седеше отпусната в препаската от ремъци, които стягаха бедрата и кръста ѝ, държеше се за две от въжетата и спокойно беше отпуснала краката си, които се клатеха във въздуха — от гребените на вълните ги делиха цели осем метра.

В средата морето беше доста спокойно. На около половината път Дьо Жарден видя във водата под себе си две големи тъмни тела, които известно време плуваха успоредно на нейната посока на движение.

Уверена беше, че са биоти-акули. Освен това забеляза още няколко от обитателите на Цилиндричното море, включително някакво странно дълго и тънко същество, подобно на змиорка, което се изправи над повърхността на водата и я проследи с поглед. Пфу, помисли си Никол. Адски съм доволна, че не ми се наложи да плувам сред тези създания.

„Приземяването“ стана съвсем лесно. Както се оказа, напразно я бе тревожила вероятността птиците да не преценят, че отсрещният бряг на морето е висок цели петдесет метра. Когато се приближиха към северния край на водната площ, те започнаха плавно да се издигат все по-нагоре и по-нагоре и след малко внимателно спуснаха Никол на „земята“, на десетина метра от края на брега. Те самите кацнаха наблизко. Французойката се освободи от препаската и се приближи към своите спасители. Благодарим им, след което се опита приятелски да ги потупа по главата, но те се дръпнаха назад. Починаха си няколко минути и, по сигнал, даден от сивия водач, трите птицеподобни полетяха обратно към Ню Йорк.

Никол се учуди, когато осъзна колко силни бяха вълнението и радостта ѝ. Коленичи и докосна с устни „земята“. Едва сега си даде сметка за едно нещо — всъщност никога не се бе надявала истински, че ще успее да се измъкне здрава и читава от града-остров. За няколко секунди, преди да започне да търси с бинокъла си спасителната група, французойката се опита да си припомни всичко, което ѝ се бе случило досега, от съдбоносния миг, в който бяха стигнали до Ню Йорк с ледохода. „Имам чувството, че цяла вечност ме дели от нещата, които съм преживяла преди това — каза си тя. — Вече гледам на всичко по съвсем различен начин.“

Ричард развърза въжето, опасващо тялото на водача, и го захвърли на земята. Сега и трите създания бяха свободни да си вървят. Сивата кадифена птица изви глава назад, за да разбере дали човекът най-накрая е махнал стягащите ремъци. Огряна от слънчевата светлина, наситеночервената окраска на шията ѝ бе още по-ярка. Уейкфилд се замисли какво ли означават чудноватите цветни пръстени — изпитваше любопитство, защото знаеше, че вероятно никога вече няма да види тези великолепни и необикновени създания.

Никол се приближи до своя любим. Сети се с каква тревога го бе чакала и сега, когато птиците пристигнаха със своя скъпоценен товар, тя бе необикновено щастлива, че Ричард е отново при нея. Хвърли се в прегръдките му и го целуна, а хвъркатите им приятели кацнаха отстрани и ги загледаха втренчено и любопитно. „Сигурно и ние им изглеждаме също толкова загадъчни и необикновени, колкото и те на нас“ — помисли си Никол. Като лингвист често се бе питала какво ли би било да имаш възможност да си поговориш с истински извънземни същества, да се опиташ да разбереш и опознаеш един съвсем различен вид интелект...

— Чудя се, по какъв ли начин трябва да им благодарим и да се сбогуваме с тях? — каза Ричард.

— Не знам — отвърна Никол. — Но може би най-добре ще бъде...

Внезапно тя млъкна и впери поглед в птицата-водач, която току-що бе накарала двамата си другари да се приближат до нея и сега трите създания стояха в редица пред Ричард и Никол. По даден сигнал те едновременно разтвориха широко криле и образуваха кръг, след което направиха пълно завъртане и отново се наредиха срещу космонавтите.

— Хайде, ела — обърна се францужойката към Уейкфилд. — И ние можем да направим същото.

Космонавтите застанаха един до друг с лице към птиците и разпериха ръце. После всеки постави длани върху раменете на другия и заедно се завъртяха в кръг. Ричард, който не беше особено гъвкав, се препъна веднъж, но успя да запази равновесие и те завършиха движението успешно. На Никол й се стори, че водачът на птиците се усмихваше, когато двамата с Уейкфилд застанаха отново в редица пред своите приятели.

Само след няколко секунди трите птицеподобни се издигнаха във въздуха и скоро се превърнаха в три малки точки, понесли се на юг, към своя дом.

— На добър път — прошепна Никол, когато двамата с Ричард се обърнаха и поеха в обратна посока.

В района около лагер Бета нямаше и следа от спасителната група. Не забелязаха никой и по време на трийсетминутното разузнаване, което направиха с въсдехода по крайбрежието на Цилиндричното море.

— Тия приятелчета май наистина са страшно загубени — промърмори Ричард. — На тръгване от лагера оставих бележката на съвсем видно място. Възможно ли е все още да не са се добрали дотук, а да се мотаят някъде другаде?

— Ноцта ще настъпи след по-малко от три часа — отвърна Никол. — Нищо чудно вече да са се върнали на „Нютон“.

— Тогава да вървят по дяволите! По-добре ние с теб да хапнем и след това да тръгваме към лифта.

— Как мислиш, дали да не оставим малко от пъпеша? — попита Никол, докато двамата с Ричард се хранеха мълчаливо с последните остатъци от плода. Той я погледна озадачено. — Ей така, просто за всеки случай — добави тя.

— В случай на какво по-точно? Дори и да не намерим тия глупаци, които уж са тръгнали да ни спасяват, и да ни се наложи да изкачим всичките стълби, вместо да използваме лифта, пак ще успеем да се измъкнем от Рама преди да се стъмни. Не забравяй, че на върха на стълбището отново ще сме в безтегловност.

— Предполагам, че съм си предпазлива по рождение — усмихна се Никол и прибра в раницата си няколко малки парчета от пъпеша-манна.

Забелязаха четирите фигури в скафандри чак когато вече бяха изминали с въсдехода три четвърти от разстоянието до стълбище Алфа. Очевидно спасителната група тъкмо напускаше покрайнините на рамианския Париж и в момента се движеше в обратна посока на Ричард и Никол.

— Казах ти, че тия са истински кретени! — възкликна Уейкфилд ядосано. — Дори не им идва на ум, че могат да махнат скафандрите си. Очевидно не са от нашия екипаж, така че трябва да са някаква специално изпратена да ни намери група, която сигурно е пристигнала с резервния кораб на експедицията.

Той насочи въсдехода към човешките фигури, които се забелязваха далеч навътре в Централната равнина. Когато приближиха

на около стотина метра, двамата с Никол започнаха да викат, но хората в скафандрите не се обърнаха, а продължиха да вървят бавно на запад.

— Вероятно не могат да ни чуят, заради шлемовете на главите си — предположи французойката.

Ядосан и объркан, Ричард приближи всъдехода на около пет метра от вървящите една след друга фигури, спря и светкавично изскочи от колата. Втурна се към водача на групата и изкрещя:

— Хей, момчета, почакайте! Ние сме тук, зад вас! Трябва просто да се обърнете и...

Уейкфилд се вледени в мига, в който успя да зърне безизразното лице на вървящия най-отпред. Закова се на място като треснат от гръм — този човек му беше познат! Да, нямаше съмнение — пред него стоеше Нортън. Ричард усети как по гърба му пролазват ледени тръпки и неволно потрепери. Едва успя да отскочи встрани, когато четиримата мъже в скафандри бавно минаха покрай него. Вцепенен от преживения шок, той безмълвно разгледа лицата им. Никое от тях не промени изражението си. И останалите трима се оказаха членове от екипажа на първата рамианска експедиция.

Никол застана до своя приятел само няколко секунди след като и последната от четирите фигури невъзмутимо отмина напред.

— Какво става? — попита тя. — Защо не се спряха? Скъпи, добре ли си? — продължи уплашено, забелязвайки преbledнялото лице на Ричард.

— Това са биоти — промълви той. — Проклети биоти във вид на човешки същества.

— Какво? — извика ужасена лекарката и се втурна към първата фигура в скафандър. Вгледа се през стъклото на шлема и се втрещи. Пред нея стоеше Нортън! Всички черти на лицето му бяха съвършено същите, включително едва наболата брада и цвета на очите. Но техният поглед беше напълно безизразен.

Сега вече Никол установи, че движенията на тялото бяха някак насечени, прекалено равномерни и неестествени. Всяка стъпка бе напълно еднаква с предишната и само в начина, по който крачеше всяка отделна фигура, съществуваха някакви едва забележими разлики. „Ричард е прав — помисли си тя. — Това са биоти във вид на човешки същества. Сигурно са направени по модел на хората, заснети от рамианите по време на първата експедиция, също както пастата за

зъби, четката и останалите предмети“ Французойката усети, че тялото ѝ за миг се скова от паника и от някакво ужасно предчувствие. „Но на нас не ни е необходима спасителна група — каза си, опитвайки се да надмогне своята тревога. — Военният кораб все още ни очаква от другата страна на Северната чаша.“

Ричард бе зашеметен от последното им поразяващо откритие. В продължение на няколко минути седя неподвижен във въдехода, без да има желание да го подкара, като задаваше един след друг въпроси, на които нито той, нито неговата спътничка можеха да намерят отговор.

— Какво става тук, в края на краищата? — възкликна англичанинът за пореден път. — Възможно ли е всички тези рамиански биоти да са проектирани по модел на реално съществуващи обитатели на планети от различни части на Вселената? И с каква цел въобще са направени?

Преди да потеглят към седалковия лифт, по настояване на Ричард те заснеха огромно количество кадри с четирите човешки биота.

— Птиците и октопаякът са наистина впечатляващи, но тези снимки ще накарат всички да зяпнат от изумление — заяви той, докато приближаваше камерата, за да хване в близък план походката на Нортън.

Никол му напомни, че остават по-малко от два часа, преди да се стъмни, и че сега вече е съвсем вероятно да им се наложи да изкачат пеша Стълбището на боговете. След малко, доволен, че бе успял да запечата за поколенията необикновената процесия от облечени в скафандри биоти.

Ричард се качи във въдехода и двамата космонавти поеха към стълбище Алфа.

Не се оказа необходимо да проверяват дали лифтът не е повреден — когато се приближиха, те забелязаха веднага, че в момента той работеше и столчетата пристигаха, правеха завой и се отправяха обратно нагоре. Уейкфилд изскочи от въдехода и се втурна към контролното помещение.

— Някой идва! — чу се радостният му вик.

— Или нещо — мрачно добави Никол.

Петте минути на очакване им се сториха цяла вечност. Отначало и двамата стояха безмълвни, вперили поглед нагоре. После обаче Ричард предложи да се качат във въздехода, за да са готови, в случай че им се наложи час по-скоро да изчезнат. Седяха и всеки се опитваше да различи през бинокъла си какво се приближаваше към тях.

— Човек е! — изкрещя Никол.

— Генерал О'Туул! — след малко извика и Ричард.

Нямаше никакво съмнение — седнал в едно от столчетата на въжения лифт, към тях се спускаше генерал Майкъл О'Туул, офицер от американските военновъздушни сили. В момента той се намираше на няколкостотин метра височина над Ричард и Никол и все още не можеше да ги забележи. Освен това очевидно бе погълнат от това да разглежда през бинокъла си великолепната и грандиозна гледка наоколо.

Преди час генералът тъкмо се готвеше да напусне Рама окончателно, когато, изкачвайки се нагоре със седалковия лифт, неочаквано забележа далеч в небето нещо, което му заприлича на три птици, летящи на юг. Реши да се върне обратно и да се опита да открие отново странните създания. Но той изобщо не бе подготвен за радостната среща, която го очакваше.

53.

ТРИЕДИНСТВО

Когато Ричард Уейкфилд вече се готвеше да напусне кораба „Нютон“, след като бе решил да се върне в Рама още веднъж, генерал О’Туул последен от екипажа се приближи до него, за да му каже довиждане. Американският офицер търпеливо изчака останалите си колеги, докато те разговаряха с Уейкфилд.

— Наистина ли си убеден, че желаяш отново да отидеш там? — попита Янош Табори своя английски приятел. — Знаеш, че само след няколко часа Комисията за Рама ще нареди окончателно да напуснем космическия гигант.

— Дотогава вече ще съм пристигнал в лагер Бета — ухили се Ричард. — Така че формално няма да съм нарушил заповедта им.

— Това е пълна идиотщина! — намеси се грубо адмирал Хайлман. — Доктор Браун и аз сме командирите на тази експедиция и изрично ти забраняваме да напускаш „Нютон“.

— А пък аз вече няколко пъти ви обясних, че в Рама останаха някои мои лични вещи, които ценя извънредно много — невъзмутимо отвърна Уейкфилд. — Освен това знаете не по-зле от мен, че през следващите няколко дни всички ние ще стоим тук със скръстени ръце. Когато решението за прекратяване на експедицията се приеме официално, основните дейности и планирането на по-нататъшните операции ще бъдат контролирани от Земята. Именно от там ще ни наредят кога да напуснем Рама окончателно.

— Нека те предупредя още веднъж, че в момента извършваш акт на неподчинение — строго каза Хайлман. — Когато се върнем на Земята, няма да се поколебая да те подведа под най-строга...

— Спести си предупрежденията, Ото — прекъсна го Ричард спокойно. В гласа му нямаше нито следа от ненавист или гняв. Намести скафандъра си и му оставаше само да сложи шлема на главата си. Както обикновено, Франческа заснемаше всичко до най-малката подробност със своята видеокамера. Бе станала необичайно

мълчалива, откакто преди час разговаря насаме с Ричард. Сега умът ѝ очевидно отново блуждаеше някъде другаде и тя разсеяно нагласяваше обектива и останалите механизми.

Генерал О'Туул се приближи до англичанина и му подаде ръка.

— Не сме разговаряли често с вас, Уейкфилд — каза той, — но винаги съм се възхищавал на работата и способностите ви. Желая ви късмет там, долу. И не поемайте излишни рискове.

Топлите думи и усмихнатото лице на Майкъл изненадаха Ричард. Беше очаквал, че американският офицер също ще се опита да го убеди да си остане на „Нютон“.

— В Рама е великолепно, генерале — каза той. — Нещо като комбинация от Големия каньон, Алпите и пирамидите. Има от всичко по малко.

— Да, но там вече изгубихме четирима от екипажа. Искам ти да се завърнеш здрав и читав при нас.

Те още веднъж си стиснаха ръцете. Ричард надяна шлема на главата си и пристъпи в помещението с въздушния шлюз.

След като Уейкфилд изчезна от погледите им, адмирал Хайлман се обърна към О'Туул и го упрекна за начина, по който се бе държал.

— Разочарован съм от теб, Майкъл. Вниманието и топлотата, с които изпрати Ричард, сигурно ще го накарат да си помисли, че всъщност одобряваш постъпката му.

О'Туул погледна своя колега право в очите и твърдо заяви:

— Уейкфилд притежава кураж, Ото. И не само това. Той непреклонно вярва в правотата на убежденията си и не се страхува нито от рамианите, нито от наказанията, които предвижда Космическата агенция. Възхищавам се от подобен род упорство и самоубеденост.

— Глупости! — възкликна Хайлман. — Този англичанин не е нищо повече от един безочлив и самонадеян хлапак. Знаеш ли какви са тези толкова ценни предмети, които каза, че е забравил в Рама? Няколко от онези глупави Шекспирови роботчета. Така че той просто не желае да изпълнява команди — това е всичко. Мисли си, че има право да върши само нещата, които той самият счита за най-важни.

— Е, тогава не се различава кой знае колко от всички нас — обади се Франческа. За миг в стаята настъпи тишина. — Ричард е

изключително умен — добави тя. — Сигурно има някаква неизвестна за нас причина, за да настоява толкова много да се върне в Рама.

— Надявам се само, че ще си дойде, преди да се стъмни, както обеща — каза Янош. — Мисля, че не бих могъл да понеса загубата на още един приятел.

Постепенно всички космонавти напуснаха преддверието на въздушния шлюз и тръгнаха по коридора към жилищното отделение.

— Къде е доктор Браун? — обърна се унгарецът към Франческа.

— С Яманака и Тургенева обмислят евентуалните задачи, които всеки от нас ще трябва да изпълнява по време на обратния полет. Броят на хората намалва значително, така че сигурно ще се наложи доста от членовете на екипажа да се преквалифицират, за да могат да се справят и с някои други дейности. — Франческа се разсмя. — Дейвид дори ме попита дали ще мога да се справя като помощник-пилот. Представяш ли си?

— Защо не? Сигурно вече си наясно с доста неща, така че лесно ще успееш да научиш функциите на който и да било от техническите специалисти.

Хайлман и О'Туул бавно крачеха отзад. Скоро стигнаха до коридора, отвеждащ към личните помещения на космонавтите и генералът се запъти натам.

— Почакай! — извика Ото след него. — Има още нещо, за което трябва да поговорим. Съвсем ми излезе от ума, заради тая история с Уейкфилд. Би ли дошъл за около час в кабинета ми?

— Всъщност това наистина е съществена промяна в първоначалния план „Триединство“ — отбеляза адмиралът, като посочи към все още неразшифрованата криптограма върху екрана. — Не съм изненадан обаче. Нормално е изпълнението му да бъде по-различно сега, след като узнахме доста повече неща за Рама.

— Но въобще не бе предвиждано да се използват и петте ядрени бомби! — отвърна О'Туул. — Двете допълнителни бяха натоварени като резерва, в случай, че не успеем да задействаме някоя от останалите три. А сега Рама направо ще бъде превърната в пара от толкова мегатона ядрен взрив.

— Именно това е целта — обясни Хайлман. Облегна се назад в стола си и продължи: — Между нас да си остане, но ми се струва, че върху Генералния щаб се оказва доста голям натиск. Очевидно се смята, че истинските възможности на този космически гигант са били значително подценени при първоначалните разисквания.

— Но защо искат да поставим двете най-големи бомби в тунела с товарната вагонетка, като няма съмнение, че една-единствена, тежаща цял мегатон, би била напълно достатъчна за целта?

— Възможно е да не избухне поради някаква причина. Затова трябва да бъде инсталирана и друга допълнителна, за всеки случай. — Адмиралът се наведе над бюрото и разпалено продължи: — Мисля, че тази промяна в плана ясно показва каква е стратегическата цел. Поставянето на две бомби в единия край на Рама ще гарантира пълното унищожение на структурната ѝ цялост, така че след взрива тя няма да може да извършва повече никакви маневри. Останалите три ядрени глави ще разположим из вътрешността на кораба и по този начин всяка част от него ще бъде разрушена. Същевременно е важно експлозията да придаде достатъчно голямо ускорение на отломките, така че те да подминат Земята.

Генерал О'Туул се опита да си представи гледката, която щеше да представлява космическият гигант в мига, когато в неговите недра избухнат петте бомби. Определено нямаше да бъде приятна. Спомни си как преди петнайсет години, заедно с други двама члена на Генералния щаб бе наблюдавал от самолет взривяването на стокилотонна бомба в Тихия океан. Тогава техническите специалисти, отговарящи за ядрения опит, бяха успели да убедят световната преса и политическите лидери, че подобни демонстрации са необходими „поне веднъж на двама години“, за да се гарантира, че старите видове оръжия все още могат да бъдат използвани в критични ситуации. О'Туул и неговите колеги бяха поканени да наблюдават взрива, за да могат да се запознаят подробно с всички последици от един ядрен взрив.

Сега генералът бе изцяло погълнат от спомените си. Отново преживяваше сковаващия ужас, който бе изпитал при вида на огромната ядрена гъба, издигаща се в мирното тихоокеанско небе, и въобще не чу Хайлман, който му бе задал някакъв въпрос.

— Съжалявам, Ото — каза, — но бях се замислил за нещо.

Попитах те кога смяташ, че ще пристигне разпореждането да действат по план „Триединство“.

— Имаш предвид, ние да получим подобно разпореждане?

— Разбира се! — потвърди Хайлман.

— Не мога да си представя, че ще изпратят такава заповед — бързо отговори генералът. — В официалната документация на експедицията изрично се казва, че бомбите ще бъдат използвани само в случай на открити враждебни действия от страна на рамианите. Спомням си дори точно как е формулирано — при евентуално „непровокирано нападение на чуждия космически кораб срещу Земята с оръжия от високо технологическо ниво, които са извън възможностите на нашата отбрана.“ Ситуацията в момента обаче е напълно различна.

Немският адмирал внимателно изгледа своя американски колега.

— Никой не бе предполагал, че Рама може да промени курса си така, че да се насочи право към Земята — каза той. — Ако не се отклони от сегашната си траектория на движение, този гигантски кораб ще пробие огромна дупка в повърхността на нашата планета и ще причини такива промени в климата, че навсякъде по земното кълбо температурите ще спаднат с няколко градуса и ще останат такива най-малко в продължение на десет години... Такова поне е становището на учените.

— Но това е просто абсурдно! — противопостави се Майкъл О’Туул. — Ти чу изказванията по време на конференцията. Няма нито един трезвомислещ човек, който да вярва, че Рама наистина има намерение да се сблъска със Земята.

— Всъщност, освен за подобен вид катастрофа, съществуват предположения и за други възможни бедствия. Помисли си какво би направил ти при такава ситуация, ако беше началник на Генералния щаб? Няма съмнение, че унищожението на Рама е единственото разумно решение.

Видимо потресен от целия този разговор, генерал О’Туул се извини на адмирала, като каза, че се чувства уморен, и се запъти към стаята си. За първи път, откакто бе започнал подготовката си като участник в експедицията, той си помисли, че е напълно възможно да му бъде наредено да използва своя RQ код за активиране на ядреното оръжие. До този момент генералът възприемаше наличието на бомбите

в складовото помещение на военния кораб единствено като начин да се успокоят страховете на политиците.

Докато седеше пред компютъра си, Майкъл си припомни думите на Армандо Урбина, мексиканския борец за мир, който бе проповядвал цялостно дезактивиране на ядрения арсенал, с който разполагаше Съветът на правителствата: „Това, което се случи в Рим и Дамаск, ще ни бъде за урок — оръжията винаги ще бъдат използвани, щом ги има. Само ако всички те бъдат окончателно премахнати, човечеството ще може да си отдъхне и да забрави непрекъснатото надвисналата заплаха от ядрено унищожение.“

Ричард Уейкфилд не се завърна на „Нютон“ дори и след като настъпи нощта. Тъй като радиостанцията в лагер Бета за препредаване на съобщенията се бе повредила по време на урагана (все пак екипажът на „Нютон“ успя да наблюдава размразяването на морето чрез картината, изпращана от инсталираните в Бета камери, преди накрая силният вятър да ги събори), Ричард излезе от обсега за радиовръзка още щом стигна до средата на Централната равнина. Последното съобщение, което изпрати на Янош Табори — решил по собствена инициатива да стои при радиоприемника, бе типично в негов стил. Когато установи, че сигналът, идващ от Рама, отслабва все повече и повече, унгарецът весело запита своя приятел с какво би искал да го запомнят неговите „почитатели“ в случай, че бъде погълнат от Великия галактически звяр.

— Кажете им, че обичах Рама от сърце, макар и безразсъдно^[1] — изкрещя Ричард в отговор.

— Какво означава това? — учуди се Хайлман, който тъкмо бе влязъл, за да запита Янош нещо във връзка с някакъв технически въпрос.

— Той я уби — отвърна Табори, опитвайки се безуспешно да улови сигнала отново.

— Кой?... Кого е убил? — не разбра Ото. — Какво искаш да кажеш?

— Няма значение — каза унгарецът, завъртя се в стола си и се понесе безтегловен във въздуха. — Е, добре, сега съм на ваше разположение, адмирале.

Разтревожиха се едва когато Ричард Уейкфилд не се появи дори и след като вече бяха изминали няколко часа от новия рамиански ден. Предишната вечер почти всички изразиха убедеността си, че очевидно причината за закъснението на колегата им е, че се е захванал с някаква дейност.

— Вероятно се опитва да поправи радиостанцията в Бета — предположи Янош.

Решиха единодушно, че, погълнат от работата си, Ричард е изгубил представа за времето и когато се е стъмнило, е сметнал за по-благоразумно да не тръгва обратно към „Нютон“ преди да настъпи денят. Сутринта обаче той все още не се бе прибрал и тогава мрачно предчувствие обзе всички останали членове от екипажа.

— Питам се защо никой не смее да изкаже на глас нещо съвсем очевидно — внезапно наруши мълчанието по време на обяда Ирина Тургенева. — Уейкфилд не се завърна. Няма съмнение, че това, което хвана Такагиши и Дьо Жарден, е уловило и него.

— Говориш абсурдни неща, Ирина! — отвърна ѝ разгорещено Янош.

— Да. Ти винаги казваш така. Дори когато генерал Борзов бе насечен на парчета и после биотът-рак се нахвърли върху Уилсън. Тогава счете това за чиста случайност. После и Дьо Жарден изчезна на свой ред в някаква загадъчна уличка...

— Съвпадение! — изкрещя унгарецът. — Просто съвпадение и нищо повече!

— Държиш се глупаво, Янош — развика се и Ирина. — Готов си да се довериш на всекиго и на всичко. Трябва още сега да вдигнем във въздуха този проклет гигантски кораб, преди да е станало...

— Хей, вие двамата, престанете веднага! — каза високо Дейвид Браун, когато двамата космонавти продължиха да се карат все по-ожесточено.

— Е, добре, всички сме малко напрегнати, но няма защо да избухваме и да се заяждаме помежду си — обади се и Майкъл О'Туул.

— Никой ли няма да слезе в Рама, за да потърси Ричард? — запита все още възбуденият и развълнуван Янош Табори, без да се обръща конкретно към някого.

— Човек трябва да се е побъркал, за да... — разкрещя се отново Ирина.

— Не, никой — прекъсна я адмирал Хайлман, отговаряйки на въпроса на унгареца. — Предупредих Ричард, че тъй като отиването му там е в нарушение на всички заповеди, той при никакви обстоятелства не трябва да очаква някой от нас да му се притече на помощ. Освен това доктор Браун и другите двама пилоти заявиха, че поради намаления състав на екипажа, а те все още включваха и Ричард в сметките си, ще ни бъде много трудно да управляваме корабите по време на обратния полет към Земята. Така че забранявам да се поемат повече рискове.

Около масата настъпи продължителна и тягостна тишина. Внезапно Дейвид Браун отмести стола си назад, изправи се и тържествено заяви:

— Бях решил да съобщя това, след като приключи вечерята, но ми се струва, че тъкмо сега една добра новина ще подейства окуражително на всички. Преди час пристигна заповед от Генералния щаб. Наредено ни е да напуснем Рама, когато до предполагаемия сблъсък на космическия гигант със Земята остават четиринайсет дни, с други думи на С-14 ден, където „С“ е код, означаващ „сблъсък“. Дотогава остава малко повече от една седмица. За този период трябва да преквалифицираме екипажа, да си починем за обратния път и да проверим дали всички системи на „Нютон“ работят нормално.

Тургенева, Яманака и Сабатини нададоха радостни викове.

— След като не са предвидени други проучвания на Рама преди отлитането ни за вкъщи, защо въобще е необходимо да се чака толкова много? — попита Янош Табори. — В края на краищата не са ни необходими повече от четири-пет дни, за да се подготвим за обратния полет.

— Доколкото знам, на нашите двама военни колеги е възложена специална задача, чието изпълнение изисква време — обясни Браун. — Всъщност през следващите няколко дни те ще бъдат заети предимно с нейната реализация. Мисля, че ще е необходима и помощта на някои от нас. — Той погледна към Хайлман. — Искаш ли да разясниш за какво става дума?

Адмиралът също се изправи.

— Първо трябва да обсъдим детайлите с генерал О’Туул — каза той с ясен глас, който отекна в трапезарията. — Така че ще ви информираме подробно утре сутринта.

Не беше нужно Майкъл да вижда съобщението, получено от адмирала преди двайсет минути, за да се досети какво пише в него. В съответствие с правилата, то съдържаше само две думи: АКТИВИРАЙТЕ „ТРИЕДИНСТВО“.

---

[1] „Tell them that I loved Rama not wisely, but too well.“ — парафраза на цитат от „Отело“ — „Then must you speak of one that lov’d not wisely, but too well.“ ↑

54. А НЯКОГА ГЕРОЙ

Майкъл О'Туул не можа да заспи. Въртя се в леглото, мята се насам-натам, пусна любимата си мелодия и каза поне по десетина пъти „Отче Наш“ и „Аве Мария“. Дори и това не помогна. Генералът копнееше за нещо, което да отклони вниманието му от тревожните мисли, да го разсее и да го накара да забрави тежката отговорност, легнала на неговите плещи. Мечтаеше най-сетне душата му да си откъдне.

АКТИВИРАЙТЕ „ТРИЕДИНСТВО“ — той знаеше, че не може вечно да пренебрегва смисъла на тези ужасни думи — истинската причина за неговото безпокойство. Какво всъщност означаваха те? — с помощта на автоматичното подемно устройство трябваше да се отворят капациите на контейнерите, да се извадят бомбите, които бяха с размерите на хладилник, да се проверят контролните им подсистеми, след което да се поставят в специалните силози, да се пренесат през въздушния шлюз и да се откарат с вагонетката до товарния асансьор.

„А после?“, помисли си генералът. Оставаше само едно нещо, за което не бе необходимо повече от минута. То обаче бе най-важният момент в цялата операция. Към всяка отделна бомба бе прикрепена допълнително малка цифрова клавиатура, чрез която както той, така и Хайлман трябваше да въведат определена последователност от цифри, наречена RQ код, чрез която се активираха ядрените глави. Без този код бомбите никога нямаше да избухнат.

Предварителните спорове дали подобно оръжие да бъде включено в ограничения товар на „Нютон“, огласяха седмици наред коридорите на Военния щаб на СНП, който се намирал в Амстердам. При проведеното гласуване становищата „за“ и „против“ получиха почти равен брой гласове. Накрая бе взето решение ядрените бомби да бъдат натоварени на кораба, но само при условие, че се вземат строги предпазителни мерки, за да се предотврати всякаква своеволна

употреба на оръжието. По този начин намаляха тревогите и опасенията на тези, които се противопоставяха на плана „Триединство“.

По време на разискванията военните ръководители в Съвета на правителствата успяха да избегнат евентуалните протести от страна на обществеността, като пазеха в строга секретност факта, че „Нютон“ носи ядрено оръжие на борда си. Дори цивилните членове на неговия екипаж не бяха информирани за това.

Групата от експерти, която тайно работеше по отбранителния план „Триединство“, се събра седем пъти на четири различни места по земното кълбо. Реши се активирането на бомбите да стане чрез ръчно въведена команда, за да се предотврати евентуален опит да бъдат задействани по електронен път от неупълномощени за това лица. Така нямаше опасност ядреният взрив да бъде предизвикан от някой побъркан на Земята или пък от обезумял от страх космонавт, добрал се случайно до компютърния код. Настоящият началник на Генералния щаб — Кацуо Норимото, интелигентен, но неспособен на чувства офицер — бе изразил загриженост, че без използването на електронна команда за изпълнението на военната задача, трябва да се разчита единствено на съзнанието на няколко човека, макар и подбрани възможно най-внимателно. Все пак бяха успели да го убедят, че е за предпочитане да оставят реализацията на плана в ръцете на военните членове на експедицията, отколкото да се тревожат, че някой терорист или фанатик може да успее да разгадае как се задействат бомбите.

Същевременно не бе изключено да бъде обхванат от паника именно един от тези специално подбрани офицери. Как можеше тогава да бъде избегната опасността от индивидуалните действия на някой, решил да предизвика ядрен взрив? След продължителните дискусии, накрая бе приета една изненадващо проста защитна стратегия. За изпълнението на задачата бяха определени трима военни членове на екипажа. Всеки един от тях щеше да разполага с отделен RQ код, известен само на него. Активирането на бомбите щеше да бъде възможно чрез въвеждането на кои да е две от тези секретни последователности от цифри. По този начин планът бе защитен както срещу своеволните действия на някой от отговарящите за него офицери, така и срещу евентуален отказ той да бъде изпълнен поради страх или нежелание. „Триединство“ се прие единодушно — очевидно бяха взети всички възможни предпазни мерки.

„Но никой не предполагаше, че събитията могат да вземат подобен обрат — помисли си генералът, който все още лежеше буден в леглото. — Ето защо за настоящата ситуация не бяха предвидени мерки. Реши се единствено, че в случай на нападение, злополука или някаква друга опасност всеки от нас трябва да определи свой заместник, на който да разкрие секретната си последователност от цифри. Но кой можеше да си представи, че е толкова лесно да се умре при операция на апандисит? Сега обаче RQ кодът на Валери е погребан заедно с него, което означава, че останахме двама — точно колкото е и необходимият брой хора.“

О’Туул се обърна по корем и притисна лице към възглавницата. Сега вече ясно осъзнаваше какво не му дава покой. „Ако откажа да въведа личния си код, бомбите няма да избухнат.“ Спомни си разговора между него, Борзов и Хайлман една вечер по време на безгрижния им полет на път към Рама. „Ние с вас представляваме една идеална, взаимодопълваща се тройка — беше отбелязал Валери тогава. — Вероятно именно този факт е изиграл решаваща роля, за да бъдем избрани за плана «Триединство», Ото, например, би задействал взрива и при най-слабото подозрение за опасност. Ти, Майкъл, ще се терзаеш безспир доколко морално е това, дори и ако животът ти е застрашен. Очевидно аз се явявам този, който може да наклони везните в едната или в другата посока.“

„Но ти си мъртъв, Валери, а сега на нас ни нареждат да активираме бомбите“ — помисли си О’Туул. Той стана и се приближи към бюрото. Както бе свикнал винаги, когато му предстоеше да вземе някакво трудно решение, генералът извади джобния си електронен бележник и състави два кратки списъка — на причините, поради които счита, че унищожението на Рама е необходимо, и на доводите против подобно решение. Всъщност нямаше никаква логична причина да не изпълни заповедта за задействане на бомбите — очевидно бе, че космическият гигант е просто една машина без живот в нея, тримата му изчезнали безследно колеги почти със сигурност бяха мъртви и най-важното — Рама вероятно наистина представляваше сериозна заплаха за Земята. Но въпреки това Майкъл О’Туул се колебаеше. Подобно жестоко и безкомпромисно унищожение бе за него прекалено явен акт на враждебност и това караше съвестта му да се бунтува.

Генералът си легна отново, обърна се по гръб и впери поглед в тавана. „Мили боже — промълви той, — по какъв начин бих могъл да узная кое е правилното решение? Моля те, просветли ме!“

На следващата сутрин, едва трийсет секунди след извънмяването на часовника, Ото Хайлман чу някой леко да чука на вратата на каютата му. Миг по-късно влезе генерал О’Туул, облечен в обичайната си униформа.

— Доста рано си станал, Майкъл — посрещна го адмиралът, докато се протягаше към чашата със сутрешното си кафе, което от пет минути се самозаотопляше автоматично.

— Трябва да говоря с теб — отвърна генералът любезно.

— За какво?

— Искам да те помоля да отмениш събранието, предвидено за тази сутрин.

— Защо? — изгледа го с изненада Ото. — Както обсъдихме и при предишния си разговор, определено ще ни е необходима помощта и на други членове от екипажа. Колкото повече отлагаме изпълнението на операцията, толкова по-късно ще можем да отпътуваме обратно към Земята.

— Но аз още не съм готов.

Адмирал Хайлман сбърчи чело. После сръбна една голяма глътка от кафето си и изгледа внимателно своя колега.

— Разбирам — каза тихо. — И какво ти е нужно, за да се подготвиш за изпълнението на задачата?

— Трябва да поговоря с някого, вероятно с генерал Норимото, за да си изясня защо се налага да унищожим Рама. Наистина, вчера с теб разговаряхме за това, но искам да чуя и обяснението на този, който изпраща заповедта.

— Наясно си, че твой дълг като военен е да изпълняваш нарежданията на по-висшестоящите. Задаването на въпроси се приема за дисциплинарно нарушение...

— Знам това, Ото — прекъсна го генералът. — Но в момента не сме на бойното поле. А и аз не отказвам да изпълня заповедта. Просто искам да съм сигурен в... — Гласът му заглъхна и той зарея поглед нейде надалече.

— Сигурен в какво?

Майкъл О’Туул си пое дълбоко дъх и продължи:

— Сигурен в това, че постъпвам правилно.

Сутрешното събрание с екипажа на „Нютон“ бе отложено, а за О’Туул бе уредена видеовръзка с генерал Норимото. Тъй като в момента в Амстердам бе нощ, измина доста дълго време, преди съобщението от космическия кораб да бъде разшифровано и предадено на началника на Генералния щаб на СНП. Както обикновено, генерал Норимото също отдели няколко часа, за да подготви отговора си и да получи „единодушното му одобрение“ от страна на останалите членове на щаба.

Когато най-накрая видеозаписът от Земята пристигна, Майкъл О’Туул и адмирал Хайлман седяха сами в контролната зала на военния кораб. На екрана се появи генерал Норимото, облечен в пълната си военна униформа. Поздрави, без да се усмихва, офицерите от „Нютон“, постави очилата си и прочете предварително подготвеното изявление:

— Генерал О’Туул, обсъдихме внимателно вашите въпроси и мога да кажа, че същите тревоги и съмнения, които ви измъчват сега, присъстваха в списъка от проблеми, дискутирани предварително тук, на Земята, преди да се вземе окончателното решение за изпълнението на плана „Триединство“. Според специалната клауза, съдържаща се в съвместния работен протокол на СНП и Международната космическа агенция, както вие, така и останалите военни в екипажа на „Нютон“ сте временно под мое ръководство и аз съм вашият командващ офицер. Поради това съобщението, което получихте във връзка с „Триединство“, трябва да се възприема като заповед.

Генерал Норимото си позволи да се усмихне едва-едва и продължи:

— Въпреки това, като знаем колко значима е задачата, която ви е възложена, както и искрената загриженост, проявена от вас във връзка с последствията от нейното изпълнение. Генералният щаб реши да ви информира накратко за трите основни съображения, които ни накараха да преминем към реализация на плана „Триединство“.

Първо: Не знаем дали Рама е настроена враждебно или приятелски към нас, но и няма как да разберем това.

Второ: Рама се движи с огромна скорост срещу Земята. Напълно възможно е да се сблъска с нашата планета или да предприеме враждебни действия, щом се приближи на достатъчно разстояние. Съществува, разбира се, и вероятност да има добри намерения.

Трето: Чрез реализирането на „Триединство“, когато Рама все още се намира на не по-малко от десет дни разстояние от Земята, ние можем да гарантираме безопасността на нашата планета, независимо от истинската цел на чуждоземния кораб.

Норимото направи съвсем кратка пауза, след което завърши обръщението си:

— Това е всичко. Осъществете плана „Триединство“.

Екранът угасна.

— Сега удовлетворен ли си? — обърна се Хайлман към генерал О’Туул.

— Предполагам, че да — въздъхна Майкъл. — Нищо ново не чух, но и не бих могъл да очаквам някаква по-различна информация.

Адмиралът погледна часовника си.

— Изгубихме почти цял ден — отбеляза той. — Готов ли си да обявим събранието на екипажа за след вечеря?

— Бих желал да изчакаме още малко. Чувствам се уморен от изявлението на Норимото, а и почти не съм спал тази нощ. Нека да го отложим за утре сутринта.

— Добре — каза Хайлман след кратко колебание. После се изправи и постави ръка на рамото на своя колега. — Ще свикаме събранието веднага след закуска.

На другата сутрин генерал О’Туул не се яви на предвидената среща с екипажа. Обади се на адмирала и се извини, като каза, че има „жестоки стомашни болки“, след което го помоли да започне дискусиите без него. Майкъл се съмняваше, че Хайлман е повярвал на оправданията му, но това нямаше кой знае какво значение.

Той остана в стаята си, наблюдавайки срещата по видеоекрана, без нито веднъж да се обади или да прекъсне обсъжданията. Очевидно никой от останалите космонавти не бе особено изненадан от факта, че на борда на „Нютон“ се намират ядрени глави. Адмиралът подробно разказа на своите колеги в какво се състои планът „Триединство“, като

поиска съдействието на Яманака и Табори, както предварително бяха решили с О'Туул. После обстойно разясни едно по едно действията, които щяха да завършат с инсталирането на бомбите в Рама най-късно след седемдесет и два часа. Така на екипажа оставаха три дни, през които да се приготвят за обратния полет към Земята.

— И кога ще се взривят ядрените глави? — попита неспокойно Янош, когато адмиралът приключи с обясненията си.

— Ще бъдат програмирани да избухнат шейсет часа след нашето заминаване. Както опитите с пробните модели показаха, нашите космически кораби ще са извън обсега на експлозията дванайсет часа след отлитането им от Рама. Въпреки това, като допълнителна мярка за сигурност бе решено бомбите да не се задействат, преди да са изминали двайсет и четири часа от нашето заминаване... В случай, че се наложи да се забавим, моментът на детонация може да бъде препрограмиран по електронен път.

— Това звучи ободряващо — отбеляза Табори.

— Други въпроси? — попита Хайлман.

— Само още един — обади се пак унгарецът. — Предполагам, че нищо не пречи, докато сме в Рама и разполагаме силовите на определените места, някой от нас да се поогледа за изчезналите ни приятели. Просто ей така — в случай, че се мотаят някъде и...

— Времето ни е изключително ограничено, космонавт Табори — отвърна адмиралът, — а и само инсталирането на ядрените глави във вътрешността на Рама ще отнеме поне няколко часа. За съжаление, поради това, че доста се забавихме с активирането на „Триединство“, разполагането на оръжието ще се извърши през нощта.

„Страхотно — помисли си Майкъл. — Ето още нещо, за което после ще кажат, че аз нося вина.“ Все пак не можеше да отрече, че Хайлман бе провел събранието отлично и бе организирал всичко както трябва. „Ото постъпи добре, като не спомена нищо за кода. Вероятно се надява, че ще се появя навреме. И май ще се окаже прав.“

Генерал О'Туул се събуди от кратката си дрямка малко след времето за обяд и почувства, че е зверски гладен. В трапезарията завари единствено Франческа Сабатини — тя допиваше кафето си, докато проучваше някакви технически данни на компютъра.

— По-добре ли си вече, Майкъл? — каза, когато го видя да влиза в помещението.

Той кимна и попита:

— Какво четеш?

— Ръководството за оперативните програми. Дейвид се тревожи, че без Уейкфилд няма дори да успеем да разберем дали компютърните системи на кораба работят нормално. Така че сега изучавам какви данни се получават при диагностичната самопроверка на компютърните терминали.

О'Туул изсвири от изненада.

— Това май е доста сложничко за една журналистка.

— Не чак толкова — отвърна Франческа и се разсмя. — Всъщност всичко е организирано по съвсем логичен начин. Мисля, че следващата ми професия ще бъде електронен инженер.

Генералът си направи сандвич, взе кутия с мляко и седна на масата до Сабатини. Тя постави ръката си върху неговата.

— Като говорим за бъдещи професии, Майкъл — каза Франческа, — искам да те попитам, мислил ли си за своята?

Той я погледна озадачено:

— Какво имаш предвид?

— Ами, в момента съм изправена пред обичайната си дилема като журналист — дългът ми на човек, длъжен да отразява обективно събитията, влиза в противоречие с моите лични чувства.

Изненадан, О'Туул спря да дъвчи.

— Хайлман те е осведомил, така ли? — попита той.

Франческа кимна и добави:

— Не съм толкова глупава, Майкъл. И сама щях да разбера, рано или късно. А това наистина е сензационна история — може би една от най-любопитните от началото на експедицията. Представи си само фурора, който ще предизвикат рекламните съобщения във вечерните новини: „Американски генерал отказва да изпълни заповед за унищожение на Рама. Подробности в пет часа.“

Генералът започна да се оправдава:

— Не е вярно, че съм отказал да следвам разпорежданията. Просто ще бъда необходим, за да въведа личния си код, едва когато бомбите бъдат извадени от контейнерите и...

— ... и поставени в силозите — довърши Сабатини вместо него. — Е, предполагам, че това ще стане след около осемнайсет часа. Значи, не по-рано от утре сутринта... Длъжна съм да присъствам, за да увековеча това историческо събитие. — Тя стана от масата. — И ако случайно те интересува, знай, че в никой от репортажите си не споменавам за разговора ти с Норимото. Може би в собствените си мемоари ще разкажа и за това, но не се притеснявай — сигурно ще ги публикувам едва след пет години. — Франческа се обърна и погледна генерала право в очите. — Струва ми се, приятелю, че е съвсем вероятно да се превърнеш само за една нощ от интернационален герой в един презрян от всички човек. Надявам се, че внимателно си обмислил всички последствия от своето решение.

55.

ГЛАСЪТ НА МАЙКЪЛ

Генерал О'Туул прекара следобедна в стаята си, откъдето наблюдава на видеоекрана как Табори и Яманака правят проверка на ядрените бомби. Под предлог, че има стомашно разстройство, Майкъл бе помолил да бъде освободен от изпълнението на тази задача, за която, според разпорежданията, отговаряше той. Всъщност цялата процедура бе изненадващо проста и лесна — в конструкцията на оръжията нямаше нищо сложно или изискващо кой знае какви умения — едва ли някой би могъл да предположи, че са предназначени за унищожението на най-грандиозното творение на техниката, което човечеството някога бе виждало.

Преди да настъпи времето за вечеря, О'Туул поръча разговор със съпругата си. Рама все повече се приближаваше към Земята и сега закъснението при получаването на радиосъобщенията бе по-малко от три минути. Отново беше възможно да се установи рядко използваната и отживяла пряка телевръзка между събеседниците. Генералът разговаря мило и сърдечно с Катлийн за обичайните ежедневни неща, като и двамата изразиха радостта си, че скоро отново ще бъдат заедно. За миг той си помисли дали да не сподели с нея за своята морална дилема, но се отказа, знаеше, че връзките по видеофона могат лесно да бъдат подслушвани.

Когато дойде време за вечеря, Майкъл се присъедини към останалите от екипажа. Янош отново бе изпаднал в едно от буйните си жизнерадостни настроения и в момента забавляваше колегите си, като им разказваше за следобедните си занимания със „снарядите“, както му беше харесало да нарича ядрените оръжия.

— В един момент, когато тъкмо бяхме успели да закрепим неподвижно бомбите върху пода, наредени в права редица като пулове от домино — разгорещено обясняваше той на Франческа, която не бе спряла да се залива от смях, — аз бутнах нарочно първата от тях и те

една след друга се затъркаляха с гръм и трясък във всички посоки. Направо изкарах акъла на Хиро. Очакваше да експлодират мигновено.

— Не се ли страхуваше, че можеш да повредиш някой важен елемент? — обади се Дейвид Браун.

— Ни най-малко. В упътването, което ми даде Ото, пише, че на тия дяволски изобретения няма да им стане нищо, дори и ако ги пуснеш от върха на Тръмп Тауър в Ню Йорк. Освен това, те все още не са активирани. Нали така, адмирале?

Хайлман кимна утвърдително и Янош се впусна да разказва поредната забавна история. Генерал О'Туул престана да го слуша, потънал в собствените си мисли, като напразно се опитваше да се отърси от ужасяващия спомен за издигащата се над Тихия океан огромна ядрена гъба, която съзнанието му настойчиво свързваше с разположените във вътрешността на Рама смъртоносни механизми...

Внезапно Франческа прекъсна унеса му.

— Майкъл, има спешно повикване за теб по личния ти видеоканал — каза тя. — Президентът Ботуел ще разговаря с теб след пет минути.

Разговорите около масата замряха моментално.

— Я гледай! — ухили се Янош. — Ти трябва да си някоя много специална личност. Не на всекиго се случва да му се обади лично Ботуел Поразяващия удар.

Генерал О'Туул помоли любезно да го извинят и се запъти към стаята си. „Сигурно вече са го уведомили — помисли си, докато чакаше търпеливо да се установи връзка със Земята. — Няма съмнение — та нали е президент на Съединените щати.“

Още от дете Майкъл беше страстно запален по бейзбола и бостънските „Ред Сокс“ бяха любимият му отбор. През 2141 — най-кризисната година на Големия хаос, бейзболният спорт изпадна в положението на напълно нерентабилен бизнес, но четири години по-късно група капиталовложители възстановиха отборите и дадоха ново начало на състезанията. През 2148 г., когато Майкъл бе едва шестгодишен, баща му го заведе на срещата между „Ред Сокс“ и „Хавана Хърикейнс“ на стадиона „Фенуей Доум“. Оттогава любовта към този спорт му остана за цял живот.

Между 2172 и 2187 година Шърман Ботуел играеше първи бейзман в бостънския отбор и бе прочут с поразяващия удар на лявата

си ръка и с изключителната си бързина. Израснал в Мисури, той впечатляваше с вродената си скромност и със своето рядко срещано трудолюбие, както и с 527-те хоумръна /удари, даващи от една до четири точки/, които бе направил през шестнайсетте години като играч във водещи бейзболни отбори. Професионалната му кариера бе приключила, когато жена му загина вследствие на ужасяваща злополука с лодка, и Шърман се посвети скромно и без да се оплаква на отговорността да отгледа децата си. Това бе възхитило и трогнало не само неговите почитатели.

Три години по-късно Ботуел се бе оженил за Линда Блек, обичната дъщеря на губернатора на Тексас, и за много хора стана ясно, че той се бе насочил към политическа кариера. Издигна се изключително бързо през постовете заместник-губернатор и губернатор, след което се кандидатира за президент и през 2196 година бе избран със съкрушително мнозинство и влезе в Белия дом. Според очакванията на всички, по време на предстоящите общи избори през 2200 година Шърман несъмнено щеше да победи своя опонент от партията на християнските консерватори.

— Здравейте, генерал О’Туул — поздрави той, когато най-последният образът му се появи на екрана. Беше облечен в син костюм и се усмихваше приветливо. — Аз съм Шърман Ботуел, вашият президент.

Не четеше от никакви предварително приготвени записки. Беше седнал, леко приведен напред, в един най-обикновен стол, опрял лакти на бедрата и сключил пръсти пред себе си. Държеше се така, сякаш двамата с Майкъл бяха стари приятели, които разговарят на канапето в нечия всекидневна.

— Както аз, така и жена ми и четирите ми деца, следим с огромен интерес вашата експедиция от самото ѝ начало. Още от деня, в който „Нютон“ напусна Земята, всички ние се стараем да не пропуснем нито една новина или съобщение във връзка с рамианската мисия. Но последните няколко седмици, през които цяла поредица трагични злополуки сполетя вашите храбри колеги, аз изпитвам особено силна тревога. Боже мой! Кой би могъл да си представи, че е възможно да съществува подобно гигантско космическо творение като Рама? Наистина е смайващо и страшно.

Същевременно, както научих от нашия представител в Съвета на правителствата. Генералният щаб е издал нареждане за унищожението

на чуждоземния пришълец. Сам знам, че подобни решения се взимат трудно и че тяхното осъществяване натоварва с много голяма отговорност всеки човек във вашето положение. Въпреки всичко, аз съм уверен, че това е правилният избор на действие.

Да, да, генерале, повярвайте ми, налага се да се вземат именно такива мерки. Трябва да ви кажа например, че дъщеря ми Кортни — тя е само на осем години — всяка нощ се събужда разплакана, защото е сънувала кошмари. Цялото семейство бяхме пред телевизора, когато предаваха директно от Рама опитите ви да хванете онзи биот, който прилича на рак, и последвалото нещастие бе наистина ужасяващо. А сега Кортни знае, защото за това се говори и съобщава навсякъде, че извънземният гигант лети право към нашата планета. Детето е изплашено до смърт. Мисли, че цялата страна ще бъде завладяна от страшните ракоподобни същества и те ще насекат на парчета всички — и нея, и приятелките ѝ — така, както направиха с журналиста Уилсън.

Разказвам ви тези неща, генерале, защото съзнавам, че ви предстои да вземете изключително сериозно решение. Същевременно до мен достигна слухът, че се колебаете да причините унищожението на космическия гигант и неговите неразгадани тайни. Генерале, аз разказах на Кортни за вас и за целия екипаж на „Нютон“. Успокоих я, че ще направите Рама на пух и прах, много преди да успее да се доближи до Земята.

Ето за това се свързах с вас, О’Туул. Исках да знаете, че както аз, така и Кортни разчитаме на вас.

Преди да изслуша президента, генералът се надяваше, че ще може да се възползва от разговора си и да сподели своите колебания с водача на американския народ. Дори бе решил да запита Ботуел-Поразяващия удар какво е отношението му към хора, готови да унищожат нещо без много да му мислят, само защото според тях то представлява някаква, макар и абсолютно недоказана, заплаха. Но след кратката покъртителна реч на бившия бейзболист, Майкъл О’Туул не намери какво да каже. Знаеше само, че не би могъл да остане глух и безучастен към молбата, която му отправи президентът. Всички мънички Кортни Ботуел по цялата Земя в момента разчитаха на него.

Генералът се събуди и погледна часовника си — беше три часът през нощта. Значи бе успял да поспи около пет часа. Ясно съзнаваше,

че му предстои да предприеме най-решителната стъпка в живота си. Имаше чувството, че всичко, което бе вършил досега — професионалната му кариера, религиозните занимания, дори семейните му ангажименти — всъщност са го подготвяли за този миг. Бог бе поверил именно на него отговорността за едно решение с грандиозни последици. Но каква всъщност бе божията повеля? Челото на О'Туул се покри със ситни капчици пот. Той коленичи пред една картина с разпнатия на кръста Христос, която висеше на стената зад бюрото му.

„Мили боже — прошепна, стиснал ръце в пламенна молитва, часът да взема окончателно решение приближава, а все още не съм прозрял каква е Твоята воля. Толкова е лесно просто да изпълня заповедта, както повелява военният ми дълг и както желаят всички останали хора. Но това ли е и Твоето желание? Как да разбера, подсажи ми?“

Майкъл затвори очи и отправи гореща молитва към Бог да го упъти в трудния му избор. Никога досега не бе влагал толкова плам в словата си. Неочаквано си припомни друг момент на изпитание, когато бе млад пилот на служба в частите на умиротворителния корпус в Гватемала. Една сутрин майор О'Туул и неговите хора се събудиха и установиха, че малката им военновъздушна база в джунглата е обградена от отряд десни сепаратисти, които по това време се опитваха да принудят младото демократично правителство на страната да се откаже от властта. Бунтовниците съобщиха на О'Туул, който бе командващият офицер, че искат да им бъдат предадени самолетите, като в замяна гарантират безопасното изтегляне на неговите войници.

В продължение на четвърт час Майкъл бе размишлявал и отправял молитви, преди накрая да вземе решение и да поведе хората си в бой. При последвалото сражение бяха разрушени самолетите и избити повече от половината му хора, но тази смела проява на символична съпротива срещу тероризма даде кураж на гватемалското държавно ръководство, както и на много други правителства от Централна Америка, по време, когато развиващите се страни полагаха отчаяни усилия да се преборят с опустошенията, причинени от продължилата двадесет години икономическа депресия. За проявената храброст и твърдост пред врага офицер О'Туул бе награден с Ордена

за заслуги — най-високото военно отличие, което се връчваше от Съвета на правителствата.

Сега, години по-късно, вече генерал, той се намираше на борда на един космически кораб и му предстоеше да вземе далеч по-сложно и по-съдбоносно решение. В Гватемала младият майор поне не се бе съмнявал в моралната правота на действията си. Но унищожението на гиганта Рама бе съвсем различно нещо. Майкъл считаше, че досега чуждоземният пришълец не бе извършил нито един недвусмислено враждебен акт и беше съвсем наясно, че съществуват две основни причини за активирането на план „Триединство“: страхът от това, което Рама евентуално би могла да направи и негодуванието от страна на ксенофобски настроените обществени среди, призоваващи политиците да се погрижат за безопасността на Земята. Човешката история обаче показваше, че винаги, когато страхът и общественото мнение ръководят хората, те не са особено загрижени за морала на своите действия. Ако само можеше да научи по някакъв начин какви са истинските намерения на Рама...

Върху бюрото, над което висеше картината с разпнатия Христос, генералът бе поставил малка статуетка на млад мъж с къдрава коса и широко отворени очи — Сан Микеле от Сиена — и тя бе неотлъчно с О’Туул при всяко негово пътуване, още от времето, когато се бе оженил за Катлийн. Погледът на генерала случайно попадна върху фигурката и внезапно му хрумна нещо. Бръкна в едно от чекмеджетата на бюрото и извади електронния си бележник. Включи го, прегледа съдържанието на информацията, която съдържаеше и извика азбучния списък на проповедите на Сан Микеле.

При думата „Рама“ генералът откри множество различни препратки, но само една от тях бе маркирана с черен шрифт. Именно нея търсеше. Това бе прочутата „Проповед за Рама“, изнесена от Сан Микеле пред събралите се пет хиляди новопокръстени негови последователи само три седмици преди трагедията в Рим. О’Туул започна да чете:

— Както сигурно ви подсказва заглавието на днешната ми проповед, бих желал да обсъдим с вас една тема във връзка с въпрос, повдигнат от сестра Джулия, а по-точно, на какво основание твърдя, че извънземният космически кораб Рама вероятно представлява знак за приближаването на второто пришествие. Трябва да разберете, че досега

не съм имал щастието да бъда осенен от ясно и недвусмислено откровение. Бог ми подсказа обаче едно — това, което ще вести за повторното идване на Христос на Земята, трябва да бъде нещо необикновено и смайващо. В противен случай хората може и да не го забележат. Ето защо няма да са достатъчни просто един-два ангела, надуващи фанфари в небето. Предвестниците трябва да се проявят по наистина ефектен и грандиозен начин, за да успеят да привлекат вниманието ни.

За знаци, изпратени от небето, се споменава още в пророчествата на Стария Завет, които предсказват първото появяване на Исуса. Така например колесницата на свети Илия е била за онова време това, което е Рама сега за нас. В технологическо отношение, за хората тогава тя е била не по-малко загадъчна и необяснима. Струва ми се, че всички можем лесно да забележим един повтарящ се мотив от аналогии, който е в пълно съгласие с Божествения ред.

Но има нещо, което ме обнадежда най-много и според мен недвусмислено сочи истинския смисъл на посещението на първата Рама от преди осем години — казвам „първа“, защото не съм уверен, че няма да се появят и други, и той е: най-накрая човечеството бе заставено да разбере, че представлява само една малка частица от безкрайното междузвездно пространство. Хората обикновено ограничават своите схващания за това, какво представлява Бог, поради което и техният духовен живот е в съвсем тесни граници. Истината е, че принадлежим на Вселената. Тя ни е създала и ние сме нейни рожби. Чиста случайност е, че точно тук, на Земята, от няколко попаднали от Космоса атома, са се появили форми на живот, които постепенно са се развили до равнището на съзнателни същества.

Рама ни накара да се замислим по друг начин както за Бог, така и за нас самите и да проумеем, че сме просто част от цялата Вселена. Трябва да сме благодарни на Неговата мъдрост и благоволение за това, че дойде този необикновен вестител. Защото, както често съм казвал, вече несъмнено сме закъснели за последния, най-важен етап от еволюцията ни като човешка раса, а именно необходимостта да признаем, че всички ние представляваме един общ и неделим организъм. Ето защо Рама е същевременно и знак, че е нужно да се променим и да завършим достойно еволюционното си развитие.

Генерал О'Туул остави електронния бележник на бюрото и разтърка очи. И преди беше чел същата проповед — всъщност точно преди срещата си с папата в Рим — но сега това, за което говореше Сан Микеле му се струваше много по-важно и значимо, отколкото тогава. „Какво си всъщност. Рама? — помисли си той. — Заплаха за Кортни Ботуел или вестител за второто Христово идване на Земята?“

Един час преди закуска генералът все още не бе взел никакво решение, нито пък имаше някаква представа какво ще направи най-накрая, когато настъпи съдбоносният момент. Най-много го измъчваше мисълта, че бе получил съвсем точна и недвусмислена заповед от командващия офицер. Помнеше добре, че при приемането му за участник в рамианската експедиция, той се бе заклел не само да изпълнява нарежданията, но и да се грижи за безопасността на всички малки Кортни Ботуел по планетата. Разполагаше ли всъщност с истинско и неопровержимо доказателство, че заповедта за разрушаването на Рама бе толкова необоснована и несправедлива, че да има право да престъпи клетвата си?

Ако мислеше за космическия гост просто като за една гигантска машина, генерал О'Туул лесно можеше да приеме унищожението му. В края на краищата нямаше да загинат никакви рамиани. Но в съзнанието му непрекъснато звучаха думите на Уейкфилд, че този кораб-пришълец е вероятно много по-интелигентен дори и от най-развитите в умствено отношение същества на Земята, включително и от човека. Нима тогава не е възможно по-съвършеният интелект на една машина да заема специално място сред божиите творения и даже да се намира на по-високо стъпало от биологичните форми на живот?

Най-накрая О'Туул се предаде на умората. Чувстваше, че просто няма повече сили, за да се справи с безкрайния низ от въпроси, на които не можеше да намери отговор. Изтощен от безсъние и тежки размисли, той реши, макар и неохотно, да сложи край на мъчителния спор, който водеше със самия себе си, и да изпълни възложената му задача.

Първото, което направи, бе да наизусти отново личния си RQ код — една определена последователност от петдесет цели числа, известна само на него и на компютърните процесори в бомбите. Още преди

началото на полета Майкъл лично бе въвел кода си във всяка една от бомбите и внимателно бе проверил дали е запааметен правилно. Имаше напълно основателна причина за шифър да бъде избрана толкова дълга поредица от цифри — по този начин се ограничаваше вероятността някой да успее да налучка комбинацията по електронен път. От Генералния щаб посъветваха тримата военни, отговарящи за реализацията на плана „Триединство“, да измислят такава числова последователност, която да се съобразява с две изисквания: да се запомня лесно и да е трудна за отгатване — с други думи да не е нещо съвсем просто като например поредицата от телефонните номера на роднините, за което всеки би могъл да се досети, стига да погледне в личните досиета на екипажа.

От сантиментални подбуди Майкъл О’Туул избра девет от числата да отговарят на неговата рождена дата — 29 март ’42 и на тази на жена му — 7 февруари ’46. Ясно съзнаваше, че всеки специалист по дешифриране би търсил на първо място именно подобни аналогии, затова реши да разпръсне тези девет цифри между останалите четиридесет и една. Сега обаче оставаше да реши какви да бъдат те на свой ред. Числото 41 винаги бе предизвиквало интереса на генерала. За първи път се заинтригува от него като второкурсник в Масачузетския технологически институт, когато веднъж заедно с няколко колеги вечеряше пица с бира и всички разговаряха оживено. Тогава един от тях — млад, но изключително талантлив математик, занимаващ се с теорията на числата, чието име О’Туул отдавна бе забравил — обясни на Майкъл, когато и двамата бяха порядъчно пийнали, че числото 41 е много специално, защото е първото в най-дългата последователност от квадратичнонеделими елементи (т.е., коренът им не е цяло число).

Майкъл никога не успя да разбере напълно какво означава терминът „квадратично неделимо число“, но бе очарован от откритието си, че в цифровата поредица 41, 43, 47, 53, 61, 71, 83 и 97 всеки следващ елемент се получаваше като към предходния се прибавеше разликата между него и по-предишното число, увеличена с две единици. Така се образуваха точно четиридесет последователни квадратично неделими елементи. Коренът от четиридесет и първия обаче се оказваше цяло число, с други думи $1681 = 41 \times 41$ и това слагаше край на математическата прогресия. Единственият човек, с

когото О'Туул сподели тази малко известна числова гатанка, бе жена му Катлийн, по повод на четиридесет и първия ѝ рожден ден, но тя бе проявила такава липса на интерес, че генералът реши да запази това откритие за себе си.

Сега обаче то можеше идеално да послужи за таен код, особено ако успееше да го замаскира добре. За тази цел Майкъл състави поредица от 41 числа, всяко от които представляваше сумата от първите две цифри на съответния член на квадратичната прогресия. Така 5 се явяваше първият елемент от новата математическа редица, защото $4 + 1 = 5$. Следваше 7 за $4 + 3$; 1 за $4 + 7 = 11$, което генералът съкрати на 1; 8 за $5 + 3$ и т.н. След това О'Туул размести цифрите от двете рождени дати, използвайки Редицата на Фибоначи в обратен ред (34, 21, 13, 8, 5, 3, 2, 1, 1) и по този начин определи местата им в кода.

Получилата се последователност от петдесет цифри не бе никак лесна за запаметяване, но генералът не желаше да я запише върху хартия, защото щеше да му се наложи да я разнася със себе си до момента на активирането на бомбите. При подобни обстоятелства кодът можеше да попадне в ръцете на някого, който да го използва на своя глава и ако О'Туул отново променеше решението си, нещата вече нямаше да бъдат в негова власт.

След като научи шифъра наизуст, генералът унищожи всички листа с изчисления и се отпрати към трапезарията, за да закуси с останалите космонавти.

— Ето това е копие от моя таен код за Франческа. Другите две ще дам на Ирина и на Хиро Яманака. Съжалявам, Янош — продължи Хайлман и се усмихна широко, — но няма повече „снарядчета“. Може би генерал О'Туул ще се съгласи да предостави на теб въвеждането на неговия личен шифър поне в една от бомбите.

— Няма нищо, адмирале — намусено отвърна унгарецът. — Мога да мина и без някои привилегии в живота.

Хайлман правеше истинско представление от подготовката около активирането на ядреното оръжие. Беше приготвил множество екземпляри от своя код и сега разясняваше на останалите по какъв хитър и оригинален начин го бе измислил. От сто километра си

личеше самодоволството, с което благоволяваше да допусне за участие в операцията и другите членове на екипажа.

Цялото шоу страшно допаднаше на Франческа. Ето на това казваше супер кадри, от които щеше да излезе невероятен репортаж. На О'Туул му мина през ума, че вероятно именно тя бе подшушнала на Хайлман идеята за подобно представление, но той не се спря дълго на тази мисъл. Вниманието му бе заангажирано много повече от учудващото спокойствие, което изпитваше. Беше прекарал толкова неспокойни часове, измъчван от неразрешими въпроси, а сега му се струваше, че ще изпълни възложената му задача без никакви угризения и колебания.

Адмиралът се обърка за миг, докато въвеждаше кода си (сам призна, че се чувства нервен) и в един момент забрави докъде беше стигнал в поредицата от цифри. Компютърните специалисти бяха предвидили подобна ситуация и затова точно над клавиатурите на бомбите бяха прикрепени две лампички — зелена и червена. След въвеждането на всеки десет числа светваше едната от тях, в зависимост от това дали тази поредица съответства на предварително заложената в процесора последователност от цифри. Комисията по сигурността бе изразила загриженост, че тази допълнителна мярка прави по-уязвима компютърната система, тъй като е много по-лесно да разшифроваш десет, отколкото петдесет елемента. Многократните проверки преди излитането на „Нютон“ обаче показаха, че лампичките са необходими.

Когато Хайлман въведе и втората поредица от числа, той видя червената лампичка да светва:

— Сгрешил съм някъде — отбеляза адмиралът. Личеше си, че е притеснен и объркан.

— По-високо! — провикна се Франческа от мястото, където стоеше с камерата си. Беше хванала в кадър процедурата изключително добре, така че се виждаха както силовите, така и ядрените бомби.

— Направих грешка! — повтори по-ясно Хайлман. — Целият този шум само ме разсейва. Трябва да изчакам трийсет секунди, преди да започна отначало.

Когато най-накрая той приключи успешно с въвеждането на кода в първата бомба, дойде ред на доктор Браун. Той изглеждаше едва ли

не отегчен. Във всеки случай, докато натискаше клавишите, не показва никакъв особен ентузиазъм. Ирина Тургенева извърши процедурата при третата ядрена глава, след което направи кратко, но пламенно изявление, подчертавайки убедеността си в абсолютната необходимост от унищожението на Рама.

Следващите бяха Хиро Яманака и Франческа, които изпълниха задачата си мълчаливо. Италианката обаче успя да впечатли колегите си изключително много, като въведе първите трийсет числа по памет. Това наистина беше нещо забележително, като се има предвид, че до преди час тя въобще не знаеше за кода на Хайлман и оттогава насам не бе оставала сама повече от две минути.

Дойде редът и на О'Туул. Усмехнат, той се приближи спокойно към първата бомба. Всички заръкопляскаха, изразявайки както уважението си към генерала, така и своето съпричастие с душевната му борба. Той помоли за тишина и обясни, че е наизустил своя таен код, след което започна да въвежда първите десет числа.

Светна зелената лампичка. О'Туул се спря за секунда и в съзнанието му мигновено възкръсна споменът за един от стенописите в храма на Сан Микеле в Рим. Видя съвсем ясно младия мъж в синя роба, застанал с вдигнати към небето очи на стъпалата на паметника Виктор Емануел. Чу го да проповядва пред хиляди възторжени поклонници. Внезапно в главата на генерала прокънтя ясен и силен глас:

— Не!

Той рязко се обърна и се втренчи в останалите космонавти.

— Каза ли някой нещо? — запита с разтреперан глас.

Те поклатиха глави. Зашеметен и объркан, О'Туул отново застана пред бомбата. Опита се да си спомни следващите десет цифри, но не успя. Сърцето му биеше лудо, а съзнанието му продължаваше да пита: „Какъв бе този глас?“. От твърдата му решимост да изпълни дълга си нямаше и следа.

Генералът пое дълбоко дъх, завъртя се и тръгна да прекосява обширното складово помещение. Когато мина покрай смаяните си колеги, той чу Хайлман да се провиква:

— Какво правиш, за бога?

— Отивам в каютата си — отвърна О'Туул, без да забави крачка.

— Няма ли да активираш бомбите? — обади се и доктор Браун.

— Не. Или поне, не още.

56.

ЧУТА МОЛИТВА

До края на деня генералът не излезе от каютата си. Около час след отказа му да въведе кода, при него се отби Хайлман. Размениха няколко общи приказки (Ото никак не умееше да води подобни разговори) и накрая адмиралът зададе неизбежния въпрос.

— Готов ли си да продължиш с процедурата?

О'Туул поклати глава.

— Тази сутрин мислех, че най-послед съм взел окончателно решение, но сега, Ото... — той разбра, че не е необходимо да се доизказва.

Хайлман се изправи и рече:

— Наредих на Яманака да инсталира първите две бомби в тунела, водещ към вътрешността на Рама. Това ще стане най-късно до вечеря — казвам ти го в случай, че промениш решението си. Другите три ще останат засега в склада. — Той се втренчи в колегата си и го гледа безмълвно в продължение на няколко секунди, след което продължи: — Надявам се, че ще се осъзнаеш, преди да е станало прекалено късно, Майкъл. Вече доста сме загазили с тия от Щаба.

Два часа след това се появи Франческа с камерата си. Начинът, по който разговаряше с генерала, ясно показва какво бе отношението към него поне от страна на останалите космонавти — очевидно всички считаха, че той страда от силно нервно напрежение и че отказът му не е продиктуван просто от желание да предизвика неприятности. Освен това О'Туул не беше заявил официално, че има намерение да не изпълни заповедта. Никой от екипажа не би търпял подобно нещо, защото беше ясно какви щяха да са последиците. Поради тези причини неговите колеги смятаха, че нервите му вероятно не са в ред.

— Казах на всички да не те безпокоят с излишни разговори — заяви Франческа съчувствено, докато обхождаше стаята с поглед, а журналистическият ѝ ум вече си представяше кадрите от предстоящото интервю. — Телефоните се късат да звънят, особено

откакто изпратих на Земята репортажа от тази сутрин. — Тя се приближи до бюрото на О'Туул и започна да разглежда поставените отгоре неща. — Това не е ли Сан Микеле от Сиена? — попита, като взе в ръце статуетката.

Генералът се усмихна едва-едва и отговори:

— Точно така. Мисля, че знаеш и кой е разпнатият на кръст мъж на онази картина.

— Да, и то много добре... Виж, Майкъл, знаеш защо съм дошла. Искам в това интервю, което ще направя с теб, да те представя във възможно най-благоприятна светлина. Естествено, нямам намерение да те галя с перце — това е ясно, сам разбираш, но съм решила да ти дам шанс, та онези хиени там долу, на Земята, да чуят и това, което ти имаш да кажеш...

— Значи вече си точат зъбите за кожата ми, а?

— Разбира се, ти какво си мислиш? А ще стане и по-лошо. Колкото повече забавяш активирането на бомбите, толкова по-силен ще става гневът и няма съмнение, че яростта на хората ще се насочи към теб.

— Но защо? — запротестира О'Туул. — Не съм извършил никакво престъпление. Просто отложих малко момента на задействане на едно оръжие, чиято унищожителна мощ надвишава...

— Това няма значение в дадения случай — прекъсна го Франческа. — В техните очи ти не си изпълнил задълженията си на военен. Пренебрегнал си своя най-висш дълг — защитата на човешката раса. Не могат да се ориентират в цялата тази космическа дивотия и не проумяват какво означава пристигането на Рама. Обещано им е, че извънземният гигант ще бъде унищожен, а сега ти отказваш да сложиш край на техните кошмари...

— Кошмари... — тихо повтори Майкъл. — Същото, което Ботуел...

— Какво щеше да кажеш за президента? — любопитства италианката.

— А, няма значение. — Генералът отмести очи от изпитателния поглед на журналистката. След малко нетърпеливо попита — Е, и какво още?

— Добре, както вече ти обясних, искам да бъдеш възможно най-представителен. Среши се и си сложи униформата, вместо този

летателен костюм. Ще те разкрася с малко грим, та да не изглеждаш съвсем зле. — Франческа отново застана до бюрото. — Ето тук, до картината с разпнатия Христос и статуетката на Сан Микеле ще сложим на видно място и снимките на жена ти и децата. Добре си помисли какво възнамеряваш да кажеш. Имай предвид, че ще те попитам защо се отказа да активираш бомбите тази сутрин.

Италианката се приближи до О'Туул и постави ръка на рамото му.

— При представянето преди интервюто смятам да обясня, че си преживял силен нервен стрес. Не искам да те уча какво да говориш, но предполагам, че ще бъде от полза, ако покажеш малко слабост. Това несъмнено ще повлиява на публиката — особено на твоите съотечественици.

Генералът следеше със свито сърце как журналистката умело подрежда предметите в каютата, подготвяйки я за предстоящото пряко телевизионно предаване и се чувстваше все по-притеснен.

— Налага ли се да правим всичко това? — попита той с измъчен глас.

— Да, разбира се. Освен ако не искаш да те помислят за Арнолд Брежански — отговори му рязко италианката.

Малко преди вечеря при него се отби Янош.

— Интервюто ти с Франческа премина изключително добре — излъга той. — Ако не друго, ти поне повдигна някои морални въпроси, на които би трябвало всички ние да обърнем внимание.

— Глупаво беше от моя страна да се впускам в тези философствания — каза ядосано О'Туул. — Трябваше да последвам съвета на Франческа и да съобщя, че за действията ми са виновни умората и нервното напрежение.

— Е, Майкъл, стореното сторено. Не дойдох при теб, за да предъвкваме отново събитията на деня. Сигурен съм, че сам си премислил всичко хиляди пъти досега. Всъщност се отбих, за да те попитам дали не мога да ти помогна по някакъв начин.

— Мисля, че не, Янош. Но ти благодаря за загрижеността.

Настъпи продължително мълчание. Накрая унгарецът се изправи и бавно се запъти към вратата. Там се обърна:

— Какво смяташ да правиш сега? — запита тихо.

— И аз бих искал да знам. Но май не ми хрумва нищо. Чувствам се съвсем празен.

Космическият пришълец Рама, с кацналия на него „Нютон“, продължаваше да се движи към Земята със страхотна скорост. С всеки изминал ден разстоянието между тях намаляваше, а заплахата ставаше все по-реална и неизбежна. Един огромен цилиндър се носеше неотклонно напред и очевидно предстоеше страхотен и гибелен удар, освен ако Рама не извършеше в скоро време нова серия от маневри. Изчислено бе, че мястото на сблъсъка ще бъде някъде в провинция Тамил Наду, южна Индия, недалеч от град Мадураи. Всяка вечер телевизионните канали излъчваха интервюта с физици, които обясняваха какви са очакваните последствия. Това се превърна и в главна тема на разговор по време на партита и семейни вечери, като „земетръсни вълни“ и „вулканични изригвания“ бяха най-често употребяваните изрази.

Майкъл О’Туул бе заклеймен от всички и охулен от световната преса. Франческа се оказа напълно права — американският генерал се превърна в основен прицел за гнева на световната общественост. Някои хора дори предлагаха той да бъде съден от военен съд още на борда на „Нютон“ и екзекутиран, заради отказа си да изпълни дадената му заповед. Никой вече не си спомняше неговите изключителни подвизи и безкористна самопожертвувателност, нито това, че бе отдал почти половината си живот в служба на хората. Жена му Катлийн бе принудена да напусне апартамента им в Бостън и да се скрие при своя приятелка в Мейн.

Генералът се измъчваше от неспособността си да вземе някакво решение. Ясно съзнаваше, че вреди непоправимо както на семейството, така и на кариерата си, като отказваше да активира бомбите. Но всеки път, когато успяваше да се убеди, че е готов да изпълни заповедта, Майкъл отново чуваше същото отчетливо и звънливо „Не“, което бе прозвучало за пръв път предишната сутрин.

В интервюто с Франческа, направено един ден преди изследователският кораб да отлети към Земята, генерал О’Туул бе дал доста объркани и несвързани отговори. Наистина, италианката му бе

задала някои много провокационни и трудни въпроси. Попита го, например, защо Рама все още не бе извършила никакви маневри, отклоняващи я от директен удар със Земята, ако, както той твърди, намеренията ѝ са да застане в орбита около планетата. Майкъл моментално се оживи и обясни, че AEROBREAKING — излъчването на енергия в атмосферата под формата на топлина — е най-ефикасният начин за преминаване в орбита около космическо тяло с атмосфера. Но когато Франческа му предостави възможност да допълни изказването си, като обясни по какъв начин Рама би могла да промени формата си в аеродинамична, генералът се обърка и не отговори нищо. Гледаше я втренчено, но сякаш не я виждаше.

О'Туул излезе от каютата си единствено за прощалната вечеря, организирана в чест на Сабатини, Браун, Табори и Тургенева, преди четиримата космонавти да се отправят с изследователския кораб към Земята. Присъствието му обаче развали празненството. Ирина се държа изключително враждебно с генерала, като му отправи злостни обвинения и отказа да седне на една маса с него. Дейвид Браун въобще не му обърна внимание и се захвана да описва до най-дребните детайли изграждащата се в момента в Тексас лаборатория, в която щеше да бъде настанен плененият биот. Само Франческа и Янош се държаха приятелски с него. Майкъл О'Туул се прибра в стаята си веднага след вечеря, без да се сбoguва официално с никого.

На другата сутрин, едва час след отлитането на научноизследователския кораб, генералът позвъни на адмирал Хайлман и го помоли да се срещнат.

— Значи най-накрая взе решение? — запита Ото развълнувано, когато пет минути по-късно О'Туул влезе в кабинета му. — Чудесно. Все още не е много късно. До момента на сблъсъка остават 12 дни, така че ако побързаме, след четири дни ще сме готови да детонираме бомбите.

— Сигурно скоро ще реша как да действам, Ото, но още не съм готов. Мисля непрекъснато за това и то изключително напрегнато. Струва ми се, че има две неща, които първо бих желал да направя: да поговоря с папа Йоан Павел и да отида в Рама за последен път.

Отговорът на генерала бе толкова неочакван, че Хайлман направо онемя.

— Проклятие! — ядосано възкликна той след малко. — Пак се започва, по дяволите! Сигурно ще трябва да...

— Опитай се да разбереш, Ото — каза американецът и погледна колегата си в очите. — Това всъщност е добра новина. Веднага щом се върна, още същата минута ще съм готов да въведа кода си, освен ако не се случи нещо непредвидено при разговора ми с папата или докато съм в Рама.

— Сигурен ли си?

— Да. Обещавам — твърдо заяви О'Туул.

Генералът не скри и най-дребната подробност от мъчителните си терзания по време на доста продължителната си и емоционална изповед, която изпрати по видеоканала до папата в Рим. Знаеше, че записът ще бъде прегледан и от секретните служби на Щаба, но това вече нямаше значение. Едно-единствено нещо владееше мислите му: как да изпълни задълженията си с чиста съвест и без угризения да активира ядрените бомби.

Изпълнен с нетърпение, Майкъл седеше и очакваше отговора. Най-накрая образът на Йоан Павел V се появи на екрана. Седеше на едно кресло в същата стая, където О'Туул бе разговарял с него при посещението си във Ватикана точно след Коледа. В дясната си ръка папата държеше малък електронен бележник и от време на време поглеждаше надолу към него, докато говореше.

— Непрестанно и горещо се молих заедно с вас, сине мой — започна Негово Светейшество на свършен английски език. — Особено през тези последни няколко дни на душевен смут и мъчителни съмнения, които преживявате като истински герой. Не мога обаче да ви дам съвет — аз също не знам отговорите на въпросите, които ви тревожат. Остава ни единствено да се надяваме, че Бог, в безкрайната си мъдрост, ще откликне на вашите молитви и недвусмислено ще ви посочи какво да сторите.

Що се отнася до религиозните запитвания, които отправяте в посланието си към мен, мисля, че мога да ви предложа малък коментар. Горещо желая да ви бъде от полза... Не знам дали гласът, който сте чул, е бил на Сан Микеле или сте преживял така нареченото религиозно просветление, но лично аз твърдя, че има сфера от

човешкия духовен живот, определена като религиозна, поради липса на по-подходящ термин, която наистина съществува, макар и да не може да бъде обяснена чрез чисто рационални или научни подходи. Така например преди да стане апостол Павел, Саул от Тарсус наистина е бил заслепен от небесна светлина при покръстването му в християнска вяра. Ето защо гласът, достигнал до вас, може и да е бил на Сан Микеле, но това ще съумее да определите единствено вие.

Както обсъдихме и по време на нашия разговор преди три месеца, няма никакво съмнение, че независимо какво представляват, рамианите също са Божи чада. Но Бог е създал и вирусите и бактериите, които причиняват страдания, болести и смърт. Не можем да продължим да славим Господа, нито поотделно, нито като раса, ако не оцелеем. Затова едва ли Той очаква, че няма да предприемем отбранителни действия, ако животът на хората е наистина застрашен.

Трудно е да се определи дали корабите Рама са наистина вестители на Второто пришествие. Има свещеници, които поддържат становището на Сан Микеле, но те определено са малцинство. Повечето от нас обаче смятат, че в двата гигантски космически пришълеца липсва истинско духовно присъствие, за да бъдат пратеници на Бога. Няма съмнение, че те представляват изключително чудо на техниката, но от тях не се излъчва топлина или състрадание, нито каквото и да било друго чувство, което обикновено се очаква от някой Месия и следователно е основната характеристика на Христос. Затова смятам, че е малко вероятно Рама да има някаква религиозна значимост.

Така че, в края на краищата това е решение, което трябва да вземете сам. Продължете молитвите си, което, сигурен съм, сам съзнавате, че е необходимо, но не очаквайте Бог да ви изпрати отговора си под звуците на фанфари. Той говори по различен начин на всекиго от нас и посланията Му никога не пристигат в един и същи вид. И не забравяйте: мнозина от нас тук, на Земята, ще ви придружават в молитвите си при вашето последно посещение на Рама и ще се молят горещо най-последно да откриете каква е Божията воля. Не се съмнявайте нито миг, че Господ ще ви изпрати знак: трудността е в това да успеете да го забележите и разчетете.

Накрая Йоан Павел V благослови генерал О'Туул, след което каза „Отче наш“. Майкъл импулсивно падна на колене и зашепна

молитвените слова заедно със своя духовен водач. Екранът угасна. Генералът повтори на ум всичко, което му бе казал папата, и отново почувства да го обземат увереност и готовност да следва решението си. „Несъмнено съм на прав път — каза си той. — Но не трябва да се надявам, че Бог ще ми поднесе посланието си на поднос.“

О’Туул не бе очаквал, че гледката, която се разкри пред очите му при това последно посещение в Рама, ще го развълнува толкова много, нито че ще предизвика такъв възторг в душата му. Вероятно причината за подобно усещане бяха гигантските размери на космическия пришълец, който надвишаваше хиляди пъти и най-огромните конструкции, създадени от човешка ръка. Но нищо чудно емоционалното въздействие да бе подсилено и от факта, че Майкъл бе стоял прекалено дълго в тесните помещения на „Нютон“, както и от възбуденото му душевно състояние напоследък. Във всеки случай, генералът направо онемя, поразен от неповторимата панорама, която се простираше километри напред.

Не можеше да прецени какво го впечатлява най-силно. Много пъти усети, че гърлото му пресъхва и сълзи бликват в очите му, но ако някой го попиташе, едва ли щеше да успее да определи кое е най-изумителното от всички чудеса наоколо — дали блесналата под бялата светлина на шестте изкуствени слънца Централна равнина, която се простираше пред погледа му, докато той се спускаше надолу със седалковия лифт; дали когато, застанал до всъдехода на брега на Цилиндричното море, оглеждаше с бинокъла си загадъчните небостъргачи на непознатия град отсреща; или слисващата гледка, която представляваха гигантските рогове в Южната чаша. О’Туул бе завладян от страхопочитание и благоговение, прехласнат от всичко, на което се спираше погледът му. Беше се почувствал по същия начин, когато преди години влезе в една древна европейска катедрала.

Прекара рамианската нощ в лагер Бета, като се подслони в забравена от космонавтите резервна палатка. Откри бележката на Уейкфилд, писана две седмици по-рано и първият му импулс бе да сглоби втората платноходка и да се отправи през морето към Ню Йорк. Надмогна обаче това свое желание и се съсредоточи върху главната цел на посещението си.

Безспорно този невероятен космически кораб бе наистина нещо изумително. Въпреки това генералът реши, че великолепието и грандиозността на Рама не трябва да бъдат фактор при взимането на окончателно решение. Всъщност беше ли видял до този момент нещо, което можеше да го накара да се отърси от колебанието си? Не, неохотно призна той сам на себе си. Когато лампите в гигантския цилиндър светнаха отново и настъпи поредният рамиански ден, О'Туул вече бе почти сигурен, че ще задейства атомните бомби още преди да падне мракът.

Въпреки това, той продължаваше да се бави и да чака някакъв знак, подсказващ, че извънземният кораб не бива да бъде унищожен. Обиколи няколко пъти с всъдехода покрай брега на морето, като оглеждаше през бинокъла Ню Йорк от различни ъгли, както и другите чудновати места из Рама, а също и високото петстотин метра възвишение, обграждащо морето от южната страна. Когато мина за последен път през Бета, Майкъл реши да вземе със себе си няколко дреболии, включително известен брой лични вещи, забравени от космонавтите при принудително бързото им оттегляне от лагера. Всъщност оцелелите след урагана предмети бяха много малко, но генералът успя да открие няколко сувенири от Рама, събирани от космонавтите и сега заклещени от бурния вятър между кутиите в складовото помещение.

Когато се събуди от доста продължителната си дрямка, генерал О'Туул седна във всъдехода и се отправи към възжения лифт. Точно преди да се качи обаче, в съзнанието му отново изникна картината на това, което му предстоеше да направи, още щом пристигне на борда на „Нютон“, и той коленичи, за да се помоли за последен път. В един момент, още в началото на изкачването с лифта, когато се намираше на не повече от петстотин метра над Централната равнина, Майкъл се обърна назад и хвърли последен прощален поглед на величествената рамианска панорама. „Скоро всичко това вече няма да го има — помисли си скръбно генералът, — унищожено, превърнато в слънчева клада, подпалена от човека.“ Отмести очи по посока на Ню Йорк и внезапно му се стори, че забелязва някакво черно петънце, което бавно се движеше в небето.

С треперещи ръце, О'Туул повдигна бинокъла и погледна през него. След няколко секунди успя да открие отново загадъчното петно,

все още размазано, макар и вече уголемено от лещите на обектива. Генералът нагласи бинокъла и установи, че движещите се в небето неща бяха всъщност три — три птици, подредени в триъгълник, които се отдалечаваха на юг. Той примигна, но картината пред очите му не се промени. Нямаше никакво съмнение — високо над Цилиндричното море се носеха някакви странни хвъркати създания.

Сърцето му биеше лудо. На няколко пъти той извика от радост, проследявайки полета на птиците през бинокъла, докато накрая те не се изгубиха от поглед. Останалите тридесет минути от изкачването до върха на стълбище Алфа му се сториха цяла вечност. Когато най-накрая пристигна, без да губи време, О'Туул се качи на една от слизашите надолу седалки на лифта и отново се запуска към равнината. Молеше се горещо да му се удаде възможност да види тези птици поне още веднъж. „Само ако можех да ги снимам! — помисли си той, решен да се отпрати с въздехода към Цилиндричното море, в случай, че се наложи. — Тогава щях да докажа, че в този чуден извънземен свят има живи същества.“

Намираше се вече на около два километра над равнината. Погледна за пореден път през бинокъла, но не успя да забележи нищо и това леко го разочарова. Каква бе изненадата му обаче, когато само няколко минути по-късно, той бе зашеметен от поредната неочаквана среща! Канеше се да слезе от седалката и тъкмо сваляше бинокъла от очите си, но видя нещо, което го накара да се дръпне стреснато назад. В основата на лифта, застанали един до друг, го чакаха Уейкфилд и Никол дьо Жарден.

Генералът радостно прегърна и двамата, след което, разплакан, коленичи на земята и промълви:

— Мили боже!

Майкъл безмълвно отправяше благодарствена молитва към Бога.

57.

ТРИМА СА ДОСТАТЪЧНО

Повече от час тримата космонавти разговаряха оживено. Имаха толкова много да си кажат — на всеки му се бяха случили цял куп неща, откакто се бяха видели за последен път. След като Никол описа преживения от нея ужас в мига, когато неочаквано се бе изправила лице в лице с мъртвия Такагиши в леговището на октопаяка, генералът за миг потъна в мълчание. После поклати глава и каза:

— Тук, в Рама има още много неразгадани тайни. — Вдигна поглед към небето. — Наистина ли таиш лоши намерения? — запита той, макар да знаеше, че няма кой да отговори на въпроса му.

Както Ричард, така и Никол похвалиха О’Туул за куража, който бе проявил, отказвайки да изпълни заповедта за активиране на бомбите. И двамата бяха смаяни от безапелационната заповед за унищожение на Рама, изпратена от Съвета на правителствата.

— Ще бъде абсолютно непростимо, ако използваме атомни оръжия срещу този кораб! — възкликна францужойката. — Убедена съм, че в същината си той не таи враждебни намерения спрямо нас и вярвам, че Рама извърши тези маневри наистина с цел да се срещне със Земята, но не за да се сблъска с нея, а защото ни носи някакво незнайно послание.

Ричард закачливо упрекна Никол, че изгражда хипотезата си, повлияна от собствените си чувства, а не въз основа на доказани факти.

— Може и така да е — съгласи се тя, — но и онези в Щаба не са разсъждавали особено логично, когато са взели решение космическият пришълец да бъде унищожен. Сега вече разполагаме с неоспорими доказателства, че той е поддържал връзка с първата Рама. Както знаем, съществува голяма вероятност да се появи и трети подобен гигантски цилиндър. Ако тази флота от загадъчни кораби наистина има някакви враждебни намерения, то мисля, че Земята е обречена. Дори и сега да успеем да взривим втория, няма съмнение, че това ще бъде

предупреждение за следващия приближаващ се насам космически гигант, който вече ще е предизвестен и съответно подготвен за срещата си със Земята. Технологически, рамианите са толкова по-напред от нас, че няма никаква надежда да успеем да оцелеем при масирана атака от тяхна страна.

Генерал О'Туул изгледа Никол с възхищение.

— Прекрасно хрумване! — заяви той. — Направо е непростимо, че не присъства на дискусиите с представителите на Международната космическа агенция. На кой не му дойде наум, че...

— Защо не отложим този разговор за по-късно, когато вече ще сме на „Нютон“? — намеси се Ричард. — Часовникът ми показва, че нощта ще настъпи само след трийсет минути, така че няма да успеем да се изкачим с лифта, преди да се стъмни. Във всеки случай не ми се иска да вися сред непрогледния мрак повече, отколкото е необходимо.

И тримата бяха убедени, че виждат Рама за последен път. Докато изтичаха последните минути, през които възхитителният пейзаж наоколо все още бе облят от ярка светлина, всеки от космонавтите хвърли прощален поглед на загадъчните конструкции и форми, простиращи се километри напред в далечината.

В душата на Дьо Жарден преобладаваше чувството на възторжено ликуване, стигащо почти до екзалтация. По природа бе предпазлива в очакванията си, затова едва сега, когато най-после се изкачваше нагоре с лифта, тя допусна в съзнанието си дълго потисканата мисъл, че може би скоро щеше да настъпи мигът, в който ще притисне до гърдите си своята любима Женевиер. Това я изпълни с дълбока радост. Представи си пасторалната красота на Бовоа по това време на годината и пред очите ѝ оживя до най-дребния детайл сцената на нейното завръщане, когато отново щеше да види баща си и дъщеря си. „Сигурно остава около седмица или най-много десет дни до тогава“ — каза си Никол, изпълнена с трепетно очакване. Когато стигна с лифта до върха на стълбище Алфа, тя едва успяваше да сдържа щастието и възбудата си.

Докато се изкачваше нагоре, разположил се удобно в столчето, закачено за въжената линия, Майкъл О'Туул за пореден път промени решението си, отказвайки се да активира бомбите. И когато точно в

очаквания момент нощта внезапно се спусна над Рама, той вече бе обмислил окончателно какво обяснение ще даде на ръководителите от Земята, както и по какъв начин ще ги убеди да приемат плана му. Имаше намерение да се свърже незабавно с МКА, след което Ричард и Никол щяха да разкажат накратко за своите преживявания и открития по време на продължителния си принудителен престой в Рама. Най-важното беше Дьо Жарден да представи съображенията си, че унищожението на непознатия космически кораб би било „непростимо“. Генералът бе убеден, че при тези обстоятелства ужасяващата заповед щеше да бъде отменена.

Той запали фенерчето си в последния момент, преди да слезе от столчето. Застана до Никол и двамата изчакаха Уейкфилд, след което заедно заобиколиха по кръглата платформа и се отправиха към намиращата се на около стотина метра релсова вагонетка, която преминаваше през тунела, отвеждащ до въздушния шлюз — изхода на Рама. Тъкмо се бяха качили и се готвеха да изминат последната отсечка, дяляща ги от „Нютон“, когато лъчът от фенера на Ричард случайно попадна на някакъв голям метален предмет, поставен до стената на тунела.

— Това да не е една от бомбите? — попита той.

По форма тя наистина страшно приличаше на гигантски снаряд. „Колко странно — помисли си Никол и потрепери, защото по гърба ѝ пролазиха ледени тръпки. — А можеше да изглежда по всякакъв друг начин. Питам се чие ли извратено съзнание е подтикнало конструкторите да изберат точно тази форма?“...

— А за какво е това странно приспособление отгоре? — обърна се Уейкфилд към О’Туул.

Генералът сбърчи чело, втренчвайки се в необикновеното устройство, осветено от лъча на фенера.

— Не знам. Досега не бях го забелязал — призна той след малко. Не помнеше да е виждал нещо подобно на бомбата, когато се опита да въведе кода си в нейния компютър преди няколко дни.

Тримата слязоха от вагонетката и се приближиха до силоза с ядрената глава. Разгледаха внимателно странната машинка, поставена точно над цифровите клавиши. Представляваше плосък метален правоъгълник, малко по-голям от клавиатурата и закрепен към бомбата с помощта на четири дълги болта. От долната страна на плочата,

захванати отвесно за нея, имаше десет малки чукчета, които в този момент бяха вдигнати нагоре. Приличаха на зъбци на кондукторски перфоратор — или поне така му се стори на О'Туул. Сравнението се оказа доста сполучливо — само след няколко секунди едно от миниатюрните чукчета се спусна надолу и удари клавиша с цифрата 5. Последва го друго, което натисна 7 и след това още осем чукчета активираха по същия начин още осем цифри. Светна зелената лампичка — първите десет числа бяха въведени успешно.

След по-малко от минута същата зелена лампичка отново показва, че бе задействана и следващата поредица от кодови елементи. Майкъл се вцепени, обхванат от неизказан ужас. „Боже мой! — мина му светкавично през ума. — Това е моят личен шифър! По някакъв начин са успели да го отгатнат...“ Обхваналата го паника намалня миг покъсно, когато след третата десетка светна червеният индикатор. Това означаваше, че въвеждането на цифрите е било погрешно.

— Доколкото разбирам — обади се след кратко мълчание генералът, отговаряйки на въпрос на Ричард, — нашите колеги са изобретили това устройство и са го нагласили така, че да въведе личния ми код, докато мен ме няма. Успеели са обаче да запомнят единствено първите две десетки от цифри — единствените, чиито клавиши натиснах при задействането на бомбите. За миг се уплаших, че... — той не можа да продължи, обхванат от силна тревога и гняв.

— Сигурно са решили, че няма да се върнеш — подхвърли Никол със спокоен тон.

— Ако наистина са го поставили Хайлман и Яманака — отговори Майкъл. — Разбира се, не можем напълно да изключим възможността това устройство да е било прикрепено към бомбите от извънземни същества... или дори от биотите.

— Едва ли — намеси се и Уейкфилд. — Техническият замисъл не е нещо кой знае какво, а и изпълнението е прекалено грубо и посредствено.

— Във всеки случай нямам намерение да поемам никакъв риск — заяви О'Туул, като отвори раницата си. Оттам той извади някакви инструменти и се зае да отделя импровизираното приспособление от повърхността на „снаряда“.

В края на тунела, отвеждащ до въздушния шлюз, те откриха и втората бомба, снабдена със същия метален правоъгълник с десет

чукчета. Наблюдаваха, докато те удряха един подир друг различни клавиши, опитвайки се да налучкат кода, но резултатът беше същият — третата десетка от цифри се оказваше погрешна. Откачиха и това устройство, след което преминаха през шлюза и напуснаха Рама.

Никой не ги посрещна, когато стъпиха на борда на военния кораб. Отначало генералът предположи, че адмиралът и Хиро Яманака в момента спят, затова веднага отиде да провери в стаите им — така или иначе, искаше първо да поговори насаме с Хайлман. Тях обаче ги нямаше там. На тримата новопристигнали не им трябваше много време, за да установят, че техните колеги не бяха в нито едно от другите работни или жилищни помещения на сравнително малкия кораб. Напразно ги търсиха и в склада, намиращ се в задната част на „Нютон“, но пък тук откриха нещо друго — една от спасителните капсули липсваше. Това породя нови, не по-малко объркващи въпроси. Защо Яманака и Хайлман са взели капсулата и накъде са тръгнали с нея? И какво ги е накарало да нарушат основното и най-важно правило — изискването на борда на кораба винаги да остава поне един член от екипажа?

Никол, Ричард и Майкъл се върнаха в командната зала, за да обсъдят какво да правят по-нататък. Бяха озадачени и напълно объркани, без да могат да проумеят какво може да се е случило. О’Туул пръв се осмели да разбуди злокобния призрак на гибелта и унищожението, като изрази на глас предположението си, че е възможно да се е случило най-страшното.

— Мислите ли, че някой от онези октопаяци или пък от биотите са успели да се качат на кораба? — обърна се той към своите колеги. — В края на краищата не е никак трудно да се проникне тук, освен ако не е задействан режимът „Автоматична защита“.

Никой не смееше да признае това, от което всички се страхуваха. Ако някакво същество или пък изумително постижение на техниката бе уловило, а по-вероятно и убило двамата им колеги, то можеше все още да се навърта наоколо и тогава те също се намираха в опасност...

— Защо не се свържем със Земята и не им съобщим, че сме живи? — пръв наруши тишината Ричард.

— Страхотна идея! — възкликна, радостно усмихнат, О’Туул и се приближи към командното табло. Включи възможно най-бързо всички устройства и механизми. Бордовият компютър извърши

обичайната пълна проверка на корабните системи и резултатите мигновено се изписаха върху големия екран.

— Странно — промълви, озадачен, генералът. — Според данните тук връзката ни със Земята е прекъсната. Възможни са единствено радиосъобщения на близки разстояния. Не разбирам обаче защо конфигурацията на системата от данни е сменена.

Той въведе няколко прости команди, чрез които се установяваше обичайната многоканална далекомерна връзка със Земята. Екранът бе затрупан от съобщения за грешки.

— Какво, за бога, става тук? — възкликна Уейкфилд. — Изглежда, че цялата видеосистема е отишла по дяволите. — Той се обърна към О'Туул. — Това е от твоята специалност, генерале. Можеш ли да дадеш някакво обяснение за тази компютърна бъркотия?

— Никак не ми харесват подобни неща, Ричард — отвърна с голяма тревога Майкъл О'Туул. — Само един път досега съм виждал да се появяват едновременно толкова много съобщения за грешки — веднъж, по време на една от първите ни тренировъчни ситуации, някакъв идиот беше забравил да инсталира програмите за радио — и видеовръзка. Ето защо мисля, че проблемът е със софтуера — вероятността от такова огромно количество повреди в хард диска на компютъра е почти равна на нула.

Уейкфилд предложи на генерала да направи стандартния авто тест на програмите. Резултатите, които принтерът разпечата, показаха, че буферната памет за грешки се бе препълнила още преди да е завършил и един процент от софтуерната самопроверка.

— Значи наистина причината е във видео — и радиопрограмите — заключи англичанинът и на свой ред въведе някакви команди. — Ще ми трябва известно време, за да определя къде точно функциите им блокират.

— Почакайте малко! — намеси се неочаквано Никол. — Не е ли по-добре първо да опитаме да си обясним какво всъщност е станало тук и чак тогава да се заемем с някакви конкретни задачи? — двамата мъже прекъснаха работата си и зачакаха колежката им да продължи. — Яманака и Хайлман са изчезнали. Липсва и една от спасителните капсули. — Дьо Жарден говореше, крачейки замислено из залата. — От друга страна, някой се е опитал да активира по автоматичен път атомните бомби в тунела с релсовата вагонетка. Като връх на всичко

видеовръзката със Земята внезапно отказва да функционира нормално, след като е работила безотказно в продължение на стотици дни, включително и по време на цялата предварителна предстартова подготовка. Може ли някой от вас да предложи правдоподобно обяснение на тази объркана ситуация?

Настъпи продължителна тишина. След малко се обади Ричард:

— Защо да не приемем за вярно предположението на генерала, че неznайни вражески сили са завзели кораба? Вероятно Хайлман и Яманака са избягали, за да се спасят, а тайнствените пришълци в яда си нарочно са повредили софтуера на компютъра.

Никол изрази съмнение:

— Досега не видях нищо, което да доказва, че някакви извънземни или дори биотите са били на „Нютон“. Единствено ако открием конкретни доказателства...

— Може би именно адмиралът и Хиро са се опитали да налучкат втория секретен код — продължаваше да измисля хипотези Ричард — и в един момент са се уплашили, че...

— Тихо, тихо. Чакайте! — внезапно извика французойката. — Нещо става с екрана.

Двамата мъже се обърнаха точно навреме, за да видят лицето на адмирал Хайлман, което в този момент се появяваше на екрана зад тях.

— Здравейте, генерал О’Туул — каза усмихнато Ото. — Този видеозапис се включи при влизането ви през въздушния шлюз на „Нютон“. Направен е точно преди с космонавт Яманака да напуснем кораба в една от спасителните капсули, когато само три часа по-късно щеше да започне деветия от дните, оставащи до момента на сблъсък между Рама и Земята. Получихме нареждането само час след като вие тръгнахте на последната си разходка из космическия пришълец. Отложихме нашето заминаване колкото бе възможно, но накрая трябваше да изпълним дадените ни инструкции.

Що се отнася до вас, заповедта е съвсем проста и не изисква никакви особени усилия. Наредено ви е да въведете личния си код в двете бомби, намиращи се в тунела с релсовата вагонетка, а после да задействате и другите три ядрени глави, които останаха в складовото помещение на „Нютон“. Напускате кораба с втората капсула не по-

късно от осем часа след активацията. Електронните механизми, инсталирани върху двете бомби в тунела, не трябва да ви безпокоят — от военния щаб на СНП разпоредиха да ги поставим над клавиатурите, за да се изпробва някаква нова свръхсекретна технология за разшифроване на кодове. Сам ще установите, че те могат много лесно да бъдат отделени от „снарядите“ с помощта на клещи или щипци.

В командния компютър на капсулата е инсталирана помощна система за автоматично аварийно излитане, която е програмирана да насочи ракетката към предварително определено и отдалечено на безопасно разстояние място, където ще бъде очаквана от космически кораб-влекач. Единственото, което се изисква от вас, е да въведете в бордовия компютър точното време на излитането. А сега внимавайте: алгоритмите на аварийната система за управление се задействат само ако тръгнете преди С–6 ден, т.е., до изчисления момент на сблъсъка трябва да остават не по-малко от шест дни. Ако закъснеете дори няколко часа, насочващите параметри ще отдалечават все повече капсулата от предвиденото място за среща с влекача, така че ще стане почти невъзможно да ви спасят.

Хайлман направи кратка пауза и когато отново продължи, гласът му бе настойчив и разтревожен:

— Не губи повече време, Майкъл. Задействай бомбите и веднага се качвай в капсулата. Погрижихме се предварително да я снабдим с храна и вода, както и с другите необходими неща... Желая ти лек път и успешно завръщане у дома. Ще се видим отново на Земята.

58.

ВСИЧКО ИЛИ НИЩО

— Убеден съм, че Хайлман и Яманака са обмислили всичко изключително внимателно — обясняваше Ричард. — Вероятно са тръгнали възможно най-рано, което им е позволило да вземат допълнителен товар. Защото спасителните капсули са толкова леки, че всеки излишен килограм може да се окаже от жизненоважно значение.

— В какъв смисъл? — осведоми се Никол.

— Ами нищо чудно именно от него да зависи дали вместо да влязат в орбита около Земята... те само ще прелетят покрай нея и то толкова бързо, че няма да има никакъв шанс да бъдат спасени.

— Означава ли това, че с капсулата ще може да замине само един от нас? — загрижено попита О'Туул. В гласа му се долавяше тревога.

Уейкфилд се замисли, преди да отговори:

— Страхувам се, че е напълно възможно. Всичко зависи от момента, в който ще излетим. Колкото по-късно тръгнем, толкова по-малко ще е разстоянието до Земята. Ето защо, когато приближим планетата, скоростта, придадена на капсулата от помощната система за автоматично излитане, все още ще е прекалено голяма и поради тази причина товарът трябва да бъде минимален, за да влезем в орбита. Необходимо е обаче да направя някои изчисления, за да определя точната връзка между времето на стартиране и необходимото тегло на капсулата. Във всеки случай не виждам защо да не се приберем с „Нютон“. Мисля, че ще успеем да го управляваме — в края на краищата съм изкарал курсовете за помощник-пилот... Наистина, ще разполагаме само с ограничен контрол върху системите за управление, тъй като корабът е прекалено голям, но ако се ограничим само до най-необходимите неща, няма съмнение, че ще се справим... Все пак е добре да направя нужните изчисления.

Генералът и Ричард възложиха на Никол да провери с какви провизии бе снабдена капсулата, като прецени дали са подходящо подбрани и какво още е необходимо да се добави към тях. После

французойката трябваше да определи приблизително обемът на пакетите и кутиите, както и теглото на храната и другите неща, нужни за пътуването на двама или трима човека. Ричард, който все още поддържаше идеята да се опитат да стигнат до Земята с военния кораб, помоли Никол да прегледа списъка на корабния товар и да прецени колко от него можеше да бъде изхвърлен, за да направят „Нютон“ полек при обратното пътуване.

Уейкфилд и О’Туул останаха да работят на компютрите в командната зала, а Дьо Жарден се запъти сама към складовото помещение. Първо се наложи да направи подробен преглед на втората капсула. Малките летателни устройства се използваха обикновено за работа в космическото пространство извън кораба и бяха предвидени само за един човек. Същевременно можеха да бъдат използвани и като спасително средство в случай на аварийно напускане на кораба. Полиците в задната част на малката кабина сигурно щяха да поберат припасите, необходими за една седмица, а зад здравето прозрачно предно стъкло все някак щяха да се вместят двама души. „Но трима? — запита се Никол. — Невъзможно! Някой ще трябва да се свие под полиците. Но тогава няма да остане никакво място за провизии и други нужни за пътуването неща.“ За миг тя си представи какво е да прекараш седем или осем дни в едно съвсем ограничено пространство, почти без да имаш възможност да се помръднеш. „Изглежда още по-кошмарно от престоя ми на дъното на ямата.“

Въпреки всичко Дьо Жарден реши да прегледа какво съдържат нахвърляните набързо от Яманака и Хайлман пакети с припаси за пътуването на О’Туул. Храната бе добре преценена, както по количество, така и по съдържание и несъмнено щеше да бъде достатъчна за едноседмичен престой в капсулата. Положението с лекарствата, обаче, бе направо плачевно. Никол си отбеляза някои важни неща и състави подробен списък на всичко, от което щяха да се нуждаят двама души в продължение на около седем дни. После направи приблизителна оценка на теглото и обема им и когато най-сетне привърши работата си, французойката се запъти към изхода.

Погледът ѝ се спря на приличащите на огромни снаряди атомни бомби, които лежаха мирно и кротко точно до въздушния шлюз, извеждащ от „Нютон“. Никол се приближи и докосна една от тях. После прокара разсеяно пръсти по гладката метална повърхност.

„Значи това са най-великите и страшни оръжия за унищожение, които човечеството е успяло да изобрети до този момент — помисли си тя. — Резултат от най-забележителните открития във физиката на двадесети век. — Каква тъжна равностетка за нашата раса — продължи да размишлява младата жена, докато разглеждаше бомбите. — От звездния безкрай пристига посетител, за да се срещне със земните хора. Не знае езика ни, но успява да открие в кое кътче на Галактиката живеем. Тъкмо свива в нашата посока, с все още неznайни намерения, и за «добре дошъл» ние го превръщаме в прах и пепел.“

Никол се отправи с бавна крачка към жилищните помещения. Усещаше, че я завладява дълбока и необяснима тъга. „Проблемът при теб е, че винаги очакваш прекалено много — каза си тя. — Не само от себе си, но и от тези, които обичаш. Дори от човешката раса като цяло. А всички ние сме още прекалено незрели като цивилизация.“

Внезапно почувства, че ѝ се повдига и това я накара да се спре. „Какво ми става? — запита се Никол. — Нима ми прилошава само от вида на тези бомби?“ Тя смътно си припомни как преди петнайсет години бе имала подобно неприятно усещане в самолета, с който пътуваше от Лос Анжелис към Париж. „Не може да бъде. Но не е зле да проверя все пак...“

— Ето това е и втората причина, поради която не можем да отлетим със спасителната капсула и тримата едновременно. Но недей да се измъчваш, Никол. Дори и ако всички успеем да се поберем в кабината, като вземем и необходимите провизии, с ограничените си възможности за промяна в скоростта капсулата пак няма да успее да застане в орбита около Земята, поради прекалено голямата маса на своя товар. Така че шансовете ни да бъдем спасени са буквално равни на нула.

— Е, добре — усмихна се французойката на Ричард, като се опитваше да изглежда спокойна и безгрижна. — Все пак разполагаме и с още една възможност. Можем да се приберем у дома с големия кораб. Доколкото успях да преценя, можем без проблеми да се лишим дори от десет хиляди килограма товар...

— Страхувам се, че това вече няма значение — прекъсна я генерал О'Туул.

Никол погледна Ричард въпросително.

— Какво иска да каже Майкъл? — попита тя.

Уейкфилд стана от стола и се приближи към приятелката си. Взе ръцете ѝ в своите и, гледайки я в очите, каза:

— Системата за управление също е повредена. Компютърните алгоритми за обработка на много цифри едновременно, които Хайлман и Яманака са използвали, опитвайки се да дешифрират кода на О'Туул, са били въведени по такъв начин, че са изтрили всички подпрограми за видеовръзка и командно управление. Така че „Нютон“ е напълно безполезен в момента като превозно средство.

Генералът заговори с глас, който сякаш идваше от много далеч и в него липсваше обичайната енергична нотка:

— Сигурно са се заели с това още щом напуснах кораба. Ричард разчете командната памет и откри, че софтуерът за дешифриране е бил инсталиран в компютъра само час-час и половина след моето тръгване за Рама.

— Но какво ги е накарало да вземат подобно решение и да извадят от строя „Нютон“? — отново попита Никол.

— Не разбираш ли? — продължи О'Туул разгорещено. — Други неща вече са имали първостепенно значение. Детонирането на бомбите е била най-важната задача и тъй като не са искали да губят време с изпращане на съобщения до Земята, на които после да чакат отговор, Яманака и Ото са решили да направят изчисленията си тук, в командната зала, където компютърът е проверявал една след друга без прекъсване възможните кодови комбинации.

— Не можем да отречем заслугите на Контролната комисия на експедицията — намеси се Ричард — и да не признаем, че една спасителна капсула с двама души в нея, задвижвана чрез помощна система за автоматично излитане, има всъщност много по-големи възможности за промяна на орбитата си, отколкото военния кораб „Нютон“. Ето защо отговарящият за сигурността вероятно е преценил, че ако корабът бъде изваден от строя, рискът да се тръгне с капсулата няма да е по-голям.

— Но всичко това въобще не трябваше да се случва! — разгорещи се още повече генералът. — По дяволите! Можеха просто да изчакат завръщането ми!

Неочаквано Никол се свлече рязко в един от близките столове. Главата ѝ се въртеше и за момент тя се почувства съвсем замаяна.

— Какво ти е? — каза разтревожено Уейкфилд и се приближи до нея.

— Днес ми прилоша на няколко пъти. Мисля, че съм бременна. Ще знам със сигурност след двацет минути. — Французойката се усмихна, когато видя слисаното изражение на Ричард. — Изключително рядко нещо е жена да забременее, преди да са изтекли деветдесет дни от инжектирането на „нютрабриолат“. Но се е случвало и преди. Мисля, че няма да...

— Поздравявам ви и двамата! — прекъсна я О'Туул ентузиазирано. — Не знаех, че възнамерявате да имате семейство.

— Аз също не знаех — отговори Ричард, който все още бе съвсем зашеметен от неочакваната новина. Силно притисна Никол до гърдите си и добави: — Не и до този момент.

— Няма смисъл да говорим повече по този въпрос — заяви О'Туул решително и твърдо. — Дори и ако Никол не носеше дете от теб, аз пак щях да настоявам да остана тук, а с капсулата да заминете вие двамата. Това е единственото разумно решение при дадените обстоятелства. Първо, всички знаем, че в конкретния случай теглото е най-важният параметър, а моите килограми са почти колкото вашите, взети заедно. Освен това съм доста възрастен, а и ти, и Ричард сте съвсем млади още. Знаете как се управлява подобно летателно устройство, а аз не съм опитвал нито веднъж. Пък и на Земята — завърши сухо той — без съмнение ме очаква военен съд заради отказа ми да изпълня възложената ми заповед. А на теб, докторке, мисля, че не е нужно да обяснявам — бебето в твоята утроба е едно много специално малко създание. Той или тя ще бъде единственото човешко същество, което някога е било заченато в извънземен кораб. — Генералът се изправи и се огледа. — А сега предлагам да отворим бутилка вино и да отпразнуваме последната си вечер заедно.

Никол проследи с поглед О'Туул, който се отпрати към шкафчето с питиета, отвори го и затършува вътре.

— Ще бъда напълно доволна и от чаша сок, Майкъл — каза тя. — Така или иначе за известно време няма да мога да пия повече от

една чаша вино на ден.

— Разбира се — веднага се съгласи генералът, — за момент забравих за бебето. Надявах се просто, че бихме могли да направим нещо по-специално на прощаване и да изживеем за последен път заедно... — той прекъсна монолога си и сложи питиетата на масата. Подаде чаша сок на французойката, а после наля вино на себе си и на Ричард. Когато заговори отново, той вече се бе поуспокоил. — Искам и двамата да знаете, че не мога да си представя по-прекрасни хора от вас. Желая ви щастие и късмет, а също и на бебето.

Тримата космонавти пиха мълчаливо в продължение на няколко секунди.

— На всички ни е ясно, нали? — промълви едва чуто генералът. — Ядрените ракети ще достигнат до Рама съвсем скоро. Колко време ми остава, според теб, Ричард?

— Съдейки по това, което каза Хайлман във видеозаписа, смятам, че първата атомна ракета ще се появи не по-рано от петия ден преди сблъсъка. Така нещата ще са съобразени както с безопасността на капсулата, която по това време вече ще се намира извън обсега на експлозията, така и с необходимото ускорение, което трябва да се придаде на отломките от Рама, за да се отклонят достатъчно и да не засегнат Земята.

— Съвсем ме объркахте — обади се Никол. — За какви атомни ракети говорите?

Ричард се наведе към нея и започна да ѝ обяснява със сериозен глас:

— Двамата с Майкъл сме уверени, че онези от Съвета на правителствата са планирали атака срещу извънземния пришълец, тъй като не могат да бъдат сигурни дали генералът въобще ще се върне от Рама. Но и в такъв случай пак нищо не им гарантира, че той ще активира бомбите. Освен това едва ли вярват, че ще постигнат нещо кой знае какво, като са инсталирали над клавиатурите онова импровизирано дешифриращо устройство. Единствено масирано нападение срещу космическия гигант би могло да защити Земята от предполагаемата катастрофа.

— Така че разполагам с малко повече от четиридесет и осем часа, през които да се подготвя за срещата си с Бог — обади се генералът, след като постоя замислен известно време. — Сега

разбирам, че животът ми наистина е бил забележителен. Има много неща, за които съм искрено благодарен. Мисля, че мога да отида в селенията Божи, без да съжалявам за нищо.

59.

СЪН-ПРОВИДЕНИЕ

Никол протегна ръце над главата си и после встрани, при което леко перна Ричард, застанал вляво от нея, и разклати някакъв контейнер за вода, който се беше издал леко напред върху един от рафтовете в задната част на кабината.

— Май ще ни бъде доста тесничко — отбеляза французойката, намествайки се по-удобно в седалката.

— Очевидно — отговори разсеяно Уейкфилд. Вниманието му бе насочено към екрана пред мястото на пилота. Той въведе няколко команди и зачака отговора. Когато данните най-накрая се появиха на монитора, Ричард се намръщи недоволено.

— Е, явно отново трябва да се опитам по някакъв начин да намаля товара с провизии — въздъхна Никол, като се обърна назад и огледа рафтовете с наредени по тях кутии. — Мога да освободя малко пространство и да изхвърля още около четиринайсет килограма, но само ако има гаранция, че ще бъдем спасени след не повече от седем дни.

Не последва никакъв отговор, но след малко Ричард ядосано изруга.

— Дяволите да го вземат! — каза той, когато върху екрана се появиха някакви числа.

— Какво има? — попита французойката.

— Нещо тук не е както трябва. Кодът за управление на капсулата е бил програмиран така, че да се задейства единствено при товар, значително по-малък от този, който се намира сега в кабината. Ето защо ако някой от акселерометрите се повреди, навигационният код може да се самоизключи. — Никол търпеливо го чакаше да продължи обяснението си. — Това може да стане дори и при най-лекото сътресение по време на пътуването и тогава ще ни се наложи да спрем капсулата и да задействаме отново кода.

— Но ти не каза ли, че разполагаме с достатъчно гориво, дори и за екипаж от двама души?

— Да, но същевременно има някои фини детайли в препрограмирането на навигационните алгоритми, които не позволяват теглото на капсулата да надвишава сто килограма. С други думи, само О'Туул и количеството провизии, необходими за един човек.

Ричард бе сбърчил чело, дълбоко замислен, и Никол ясно виждаше силната му тревога.

— Все пак мисля, че ще успеем да стигнем до мястото на срещата с влекача, стига да не се случи някаква авария по пътя — продължи той. — Но досега никоя капсула не е била управлявана при подобни обстоятелства.

През предното стъкло на кабината видяха Майкъл, който прекосяваше складовото помещение и очевидно се беше запътил към тях. Носеше нещо в ръката си. Скоро двамата космонавти видяха, че това беше Великият Бард / Ви Би/ — едно от малките Шекспирови роботчета на Уейкфилд.

— За малко да забравя, че е при мен — каза генералът, след като изненаданият Ричард му бе благодарил многократно, а сега се носеше в безтегловност насам-натам, щастлив като малко дете, с озарено от широка усмивка лице.

— Мислех, че завинаги съм ги загубил всичките! — изкрещя отдалеч Ричард, понесен от възторженото си ликуване нагоре към тавана покрай една от стените на склада, встрани от мястото, където бяха застанали Майкъл и Никол.

— Съвсем случайно минах през стаята ти, точно преди научноизследователският кораб да си замине — извика в отговор О'Туул. — Табори прибираше нещата ти, но ме помоли да задържа това роботче. Ей така, за всеки случай...

— Благодаря ти. Благодаря и на теб, Янош — каза, вече поуспокоен, англичанинът. Спусна се с леки стъпки надолу по стената и накрая застана неподвижно на пода. — Всъщност, това е един много специален робот, Майкъл — продължи той с блеснали очи, като включи своето малко електронно приятелче. — Знаеш ли някой сонет от Шекспир?

— Да, има един, който Катлийн харесва много. Ще се опитам да си го припомня... Мисля, че започва така: „Това годишно време...“

*Това годишно време виждаш в мен,
когато зъзнат тук-там е листа
и пее само вятърът студен,
където птици свиреха с уста.
Във мен ти виждаш онзи тъжен час,
когато гасне слънчевият зрак
и тоя свод, отнет сега от нас,
като смъртта забулва всичко в мрак...*

Нежният женски глас, с който неочаквано заговори Ви Би, изненада и трогна както Никол, така и О'Туул. Думите, които произнесе роботчето, докоснаха най-съкровениите струни в душата на генерала. Беше безкрайно развълнуван и в очите му бликнаха сълзи. Когато Барда произнесе и последния стих от сонета. Дьо Жарден взе ръката на Майкъл в своята и я стисна с разбиране и съчувствие.

— Не каза на генерала нищо за проблемите с навигационната система на капсулата — обади се Никол. Двамата с Уейкфилд лежаха един до друг в една от малките стаи на военния кораб.

— Да, реших да не му споменавам за това — отговори тихо англичанинът. — Не исках излишно да го безпокоя. Вярва, че ние с теб ще успеем да се спасим, така че не виждам защо трябва да бъде измъчван от съмнения, когато отлетим с капсулата.

Никол протегна ръка и нежно докосна Ричард.

— Можем да останем тук. Ти и аз. Тогава поне Майкъл със сигурност ще успее да се спаси.

Уейкфилд се обърна към нея. Младата жена усещаше, че я гледа в мрака, но тя самата едва успяваше да го различи.

— И на мен ми мина същата мисъл — промълви той. — Но съм убеден, че той ще откаже, ако му предложим подобно нещо... Всъщност може би най-доброто решение е да заминеш сама. Какво ще кажеш?

— Не, не съм съгласна — отвърна Никол, след като помисли малко. — По-скоро ще замина заедно с теб, освен ако...

— Освен ако какво?

— Ами, не би имало никакъв смисъл, ако рискът е прекалено голям. Щом един човек има пълни шансове да се спаси, а двама почти

със сигурност са обречени, то явно би било глупаво...

— Не мога да пресметна с абсолютна точност каква е вероятността да оцелеем — прекъсна я Ричард. — Но не мисля, че ще има кой знае каква разлика, ако заминем заедно. Познанията ми за управление на капсулата може би все пак си струват допълнителния товар. При всички случаи обаче, имаме по-големи шансове, ако тръгнем с капсулата, отколкото ако останем тук.

— Значи наистина си убеден, че срещу Рама вече са изпратени атомни ракети?

— Да, абсолютно сигурен съм — не е възможно да не са прибегнали към последната предохранителна мярка, която би опазила Земята от евентуална катастрофа. Дори се хващам на бас, че разработването на подобен план за защита е започнало още щом Рама промени посоката си на движение и се отправи към нашата планета.

Отново се умълчаха. Никол се опита да заспи, но напразно. Бяха решили да си починат около шест часа, за да съберат поне малко сили, преди да се отправят на това трудно и изтощително пътуване през открития Космос. Но францужойката не можеше да избяга от една ужасяваща картина, която неумолимо я преследваше — представяше си как генерал О'Туул изгаря в огромното огнено кълбо на атомния взрив.

— Той наистина е един чудесен човек — прошепна Никол. Не беше сигурна дали приятелят ѝ не беше заспал.

— Да, права си — отвърна Ричард също толкова тихо. — Възхищавам се от силата на неговия характер и от огромното му самообладание. Съмнявам се, че бих могъл с такава готовност да пожертвам живота си заради някой друг. — Той се замисли за миг, след което продължи: — Предполагам, че това е свързано с дълбоките му религиозни убеждения. Майкъл не вижда смъртта като край, а само като едно преходно състояние.

„А аз съм готова да отдам живота си — винаги бих го направила за Женевиер — каза си Никол. — Може би дори за Ричард и за нашето все още неродено дете. Вероятно според религиозните вярвания на О'Туул всички хора са част от едно общо семейство.“

През това време Ричард изживяваше мъчителна вътрешна борба. Дали не проявява егоизъм, като не се опитва да бъде по-настойчив и да накара Никол да замине сама? Наистина ли способностите му на пилот

са достатъчно оправдание за допълнителния риск от неговото присъствие в спасителната капсула? Реши да не обръща внимание на тези въпроси и да се постарее да мисли за други работи.

— Не си ми казал нищо за бебето — обади се отново Никол, след като бяха помълчали известно време.

— Ами, досега нямаше кога да се сетя за него и да се опитам да му намеря място сред всичко, което се случи през последните няколко седмици. Сигурно съм ти се сторил ужасно груб и бездушен... Трябва обаче да знаеш, че съм страхотно щастлив и че просто искам първо да се завърнем живи и здрави у дома, преди да се замисля сериозно за задълженията си на баща. — Ричард се наведе и нежно целуна младата жена. — А сега, мила, ще те помоля да не се обиждаш, но бих желал да поспя малко. Нищо чудно да не ни се удаде скоро друга такава възможност...

— Разбира се — каза тя. — Извинявай, че съм толкова бърлива.

Мислите й бързо се понесоха в друга посока и тя си представи едно малко бебе. „Чудя се дали и то ще бъде също толкова умно — мина й през ума. — И дали ще има сините очи на Ричард и неговите дълги пръсти?“

Беше се свила на топка в един от ъглите на мрачната и слабо осветена стая, в която бе обядвала с птицеподобните. Все още усещаше в устата си вкуса на пъпеша-манна. Сепна я неочаквано и странно потупване по рамото. Тя вдигна поглед и видя, надвесена над нея, сивата кадифена птица-водач. Кървавочервените пръстени около шията й проблясваха в заобикалящия ги мрак.

— Хайде, стани — каза й тя умолително. — Трябва да дойдеш с нас.

Никол последва крилатото създание надолу по късия коридор, след което свиха вдясно, отдалечавайки се от шахтата. Другите птицеподобни стояха смълчани покрай стената и внимателно наблюдаваха францужойката. После цялата процесия тръгна подир сивия водач, който се отправи към един от хоризонталните тунели.

След няколко минути стигнаха до голямо тъмно помещение. Една-единствена малка лампа на отсрещната стена осветяваше далечния край на залата, но в останалата й част цареше пълен мрак.

Никол усещаше и присъствието на други, но не можеше да ги види, колкото и да се напрягаше. От време на време успяваше да зърне бегли силуети, които пресичаха лъча светлина, идващ от самотната лампа отсреща. Понечи да попита нещо, но сивата птица я накара да замълчи.

— Шшшш... — прошепна ѝ тя. — Скоро ще дойдат.

Откъм срещуположната страна на помещението се чува някакви далечни звуци, които постепенно се приближаваха. Приличаха на шум от каруца с дървени колела, която се движи по неравен път. Трополенето се усилваше и постепенно птиците около Никол започнаха да се отдръпват назад и да я притискат към стената.

Само миг по-късно пред тях лумна буен огън. Върху горяща платформа на колела бе поставена великолепна погребална носилка. Никол онемя, когато видя на нея да лежи тялото на майка ѝ, облечена в блестящо зелените си одежди на кралица. В трепкащата светлина, която хвърляха наоколо танцуващите пламъци на огъня, францужойката успя да разпознае някои от другите присъстващи в помещението. Там беше Ричард. Усмиваше ѝ се, хванал за ръка малко тъмнокожо момиченце на една-две години. По-близо до горящата кллада Никол видя генерал О'Туул, коленичил в безмълвна молитва, а точно зад него се бяха скупчили десетина най-различни по вид биоти, както и няколко странни създания, които приличаха на октопаяци.

Пламъците бързо погълнаха дървената платформа и се плъзнаха по тялото на Анауи. Тя започна бавно да се повдига и когато обърна глава към дъщеря си, Никол забеляза, че това вече не беше нейното, а лицето на Омех, който я гледаше с огромните си блестящи очи.

— Роната — чу го да произнася отчетливо и ясно племенното ѝ име. — Пророчеството трябва да се изпълни. Семето на сенуфо ще бъде разпространено дори и сред звездите. Миноуе ще остане тук, но Роната трябва да продължи с тези, които дойдоха при нас отдалеч. Върви сега и спаси непознатите, както и децата на Роната.

60.

ЗАВРЪЩАНЕ В РАМА

„Не мога да повярвам, че наистина правя това“ — помисли си тя, когато разтовари за последен път релсовата вагонетка и отнесе нещата до товарния асансьор в началото на стълбище Бета. В Рама беше нощ и светлината от фенера на Никол се губеше някъде в непрогледната бездна отдолу.

Всичко в съня ѝ бе изглеждало толкова реално, че изминаха повече от пет минути, преди да успее да дойде на себе си и да си спомни къде се намира. Дори сега, след цели два часа, стига да затвореше очи, младата жена отново виждаше съвсем ясно пред себе си лицето на Омех и чуваше как с напевен пророчески глас на магьосник той монотонно изрича словата на своето послание към нея. „Дано само Ричард не се събуди, преди да напусна окончателно «Нютон» — помисли си тя. — Не виждам как би могъл да разбере.“

Никол се върна при вагонетката и отново прекоси дебелия няколко километра външна обвивка на Рама, отправяйки се за последен път към военния космически кораб. От половин час се опитваше да измисли как да обясни внезапното си решение във видеозаписа, който смяташе да остави на двамата мъже и с който щеше да се сбогува с тях. Сега обаче, когато моментът бе дошъл, тя се чувстваше смутена и обърквана. „Скъпи Майкъл и мой най-любими Ричард — щяха да бъдат първите ѝ думи. — Миналата нощ сънувах най-невероятния и загадъчен сън през живота си. Яви ми се Омех — старият шаман на племето сенуфо, и каза, че ми е предопределено да остана в Рама.“

Дьо Жарден мина през въздушния шлюз и се отправи към командната зала. Там седна пред камерата и се изкашля, за да прочисти гласа си. „Това е просто смешно — помисли си, преди да включи светлините. — Сигурно съм се побъркала.“ Но настойчивият и жив образ на Омех, който сякаш наистина стоеше пред нея в този миг, накара Никол да преодолее и последните си съмнения. Само след

секунди тя вече записваше прощалното си послание, което искаше да остави за спомен на своите приятели.

„Трудно ми е да обясня само с няколко думи какво огромно значение са имали Омех и моят африкански произход през целия ми съзнателен живот. Ричард, ти би могъл да разкажеш на Майкъл, докато пътувате с капсулата към Земята, за някои от преживяванията ми, свързани с племето сенуфо. Достатъчно е само да кажа, че досега старият жрец винаги се е оказвал прав и нито веднъж не ме е заблудил. Знам много добре, че гласовете, които човек чува в съня си, нямат материална същност и най-вероятно са просто продукт на подсъзнанието, но въпреки това аз взех решение да се вслушам в словата на Омех.

Имам намерение да направя всичко възможно, за да предупредя Рама, че към нея летят ракети с ядрен заряд. Не ми е много ясно как ще предам това съобщение на съществата, създали този необикновен космически гигант, но ще имам достатъчно време да си помисля, докато сглобявам платноходката, с която ще прекося Цилиндричното море. Ричард, аз все още си спомням добре обясненията ти за командите, които отвеждат до по-високо ниво в йерархията на рамианския компютър...

Ужасно се измъчвам, че се налага да се сбогуваме по такъв глупав начин, който трябва да замени прощалната ни прегръдка, но ако не спяхте в този момент, вие никога нямаше да ми позволите да остана в Рама... Любими, не се съмнявай нито за миг, че те обичам с цялото си сърце. Макар да знам, че е невъзможно, аз се надявам ние с теб да се съберем някога отново, на друго място и ти обещавам, че ако оцелея и нашата дъщеря се роди жива и здрава, аз непрестанно ще ѝ разказвам за това колко умен, забавен и чувствителен е бил нейният баща.

Имам една последна молба. Ако успеете да пристигнете на Земята, а аз повече никога не се появя, моля ви да разкажете на Женевиер за всичко, което преживях тук, без да изпускате и най-малката подробност. Нека да знае цялата история, включително и за съня, за зеленото шишенце, което Омех ми даде в Рим, за виденията ми, когато изпих течността в него, както и за ритуала Поро. Кажете ѝ, че я обичам и мисля за нея непрекъснато.“

Когато свърши, Никол стана и пренави видеокасетата. Сълзите се стичаха по лицето ѝ и тя усещаше да я изпълва дълбока тъга. Прегледа

само около минута от записа, за да провери дали е сполучлив, след което стана и се отправи към въздушния шлюз.

„Боже господи! — мина ѝ през ума. — Май наистина съм готова да го направя!“

Докато се спускаше надолу с лифта в заобикалящата я зловеща тъмнина, Никол бе обхваната от силно предчувствие, че е взела погрешно решение, с което по напълно безсмислен начин се излага на сигурна гибел. Най-накрая успя да се освободи от настойчиво преследващите я страхове, но само с цената на върховното самообладание, с което винаги съумяваше да контролира чувствата си. Скоро вече пътуваше с всъдехода, прекосявайки Централната равнина по посока към морето, и обмисляше по какъв начин би могла да предупреди рамианите за надвисналата опасност от ядрено унищожение. „Най-добре ще е да използвам графични изображения, а когато е възможно — и точен научен език. Това поне успях да науча от Ричард.“

Мисълта за любимия отново я накара да изпита силна мъка и безпокойство. „Сигурно ще реши, че просто съм го изоставила — каза си тя със свито сърце. — А и какво би могъл да си помисли?“ Спомни си първите дни от бременността си с Женевиер — колко самотна и потисната се бе чувствала тогава, без да има с кого да сподели тревогите и страховете си. За пореден път в нея надделя инстинктивното желание да се отправи обратно към „Нютон“ и да напусне завинаги чуждоземния космически пришълец. В този миг настъпи новият рамиански ден и светлината отново заля пейзажа наоколо. Невероятната и зашеметяваща гледка, която се разкри пред очите на Никол, я накара да забрави всичко друго. Макар че не за пръв път присъстваше на този изумителен спектакъл, французойката стоеше омаяна и хипнотизирана пред загадъчните чудеса, създадени от един непознат технически интелект. „Едва ли някъде във Вселената съществува подобна грандиозност и великолепие“ — каза си тя, удивена от всяко едно нещо, на което се спираше погледът ѝ.

Скоро тя стигна до мястото, където все още личаха останките от лагер Бета, и без да губи време, се зае да изважда частите на платноходката, които се намираха на дъното на един голям метален

контейнер. За късмет нямаше нищо повредено. Тя веднага започна да сглобява малкия плавателен съд и това я отвлече от мъчителната мисъл дали не е направила фатална грешка, решавайки да напусне „Нютон“ и да остане в Рама завинаги. Както и предполагаше, конструкцията на техническите съоръжения определено не бе нейното призвание. Почти се отчая, когато ѝ се наложи да демонтира една от главните части на платноходката, след като повече от десет минути се бе мъчила да я направи, съединявайки най-различни сложни елементи. Цялата тази досадна и объркана работа ѝ напомни за няколко доста изтощителни коледни вечери в Бовоа, когато двамата с Пиер бяха полагали невероятни усилия, за да сглобят новите играчки на Женевиев. „Трябва да се издаде закон, позволяващ единствено продажбата на цели предмети и налагащ глоба на тези, които ги продават на части“ — измърмори Никол, докато се опитваше да проумее инструкциите за конструирането на платноходката и тази мисъл я накара да се разсмее.

Тя пренесе готовия корпус на плавателния съд надолу по връзаните в крайбрежната стена стъпала и го постави до водата. Нарочно извършваше сглобяването на основните части от лодката на възвишението горе, където бе по-светло, след което слизаше и ги оставяше край морето. Бе така погълната от това да съединява, демонтира и пробва отново дали си съответстват най-различните по вид и форма елементи, че не чу стъпките зад гърба си. Долови ги, едва когато се бяха приближили на около два-три метра разстояние. Застанала на колене, Никол обърна глава надясно и видя силуета на нещо, което всеки миг щеше да връхлети отгоре ѝ. Тя изпищя, почти обезумяла от ужас.

Миг по-късно бе вече в прегръдките на Ричард, който нежно я целуваше.

— И Майкъл ще дойде — каза той, като седна на земята до своята любима и веднага се захвана да конструира платноходката. — Отначало, когато му обясних, че нямам никакво намерение да замина без теб и че животът ми на Земята би бил немислим, ако ти не си с мен, О’Туул заяви, че и двамата сме се побъркали. Но след като си поговорихме и аз му споменах за идеята да се опитаме да предупредим рамианите по някакъв начин, генералът взе решение да прекара последните часове от живота си с нас, вместо да се отпрати с

капсулата на една почти толкова вероятна, но далеч по-самотна и мъчителна смърт.

— Но ти нали каза, че ако в кабината има само един човек, не съществува никакъв риск?

— Не е съвсем сигурно. Допълнително въведените в бордовия компютър програми са кошмарно объркани. Всичко е било направено надве-натри и явно Яманака и Хайлман са бързали толкова много, че не им е останало време да проверят дали софтуерът работи нормално. Наистина, ако отлети сам, О'Туул има далеч по-голям шанс да се спаси в сравнение с нас двамата, в случай, че се бяхме качили заедно в капсулата... Спомни си обаче какви сериозни проблеми го очакват на Земята. И не току-тъй спомена за военен съд...

— Едва ли се плаши кой знае колко от това, че вероятно ще го обявят за престъпник. Може би по-скоро е искал да спести на семейството си...

Разговорът им внезапно бе прекъснат от някакъв далечен вик и те видяха генерала, който им махаше, приближавайки се с всъдехода към тях.

— Само че хич не ми е ясно как е успял да пристигне тук толкова бързо — обади се Никол. — Да не би случайно ти да си дошъл пеш?

— Разбира се, че не — разсмя се Ричард. — В долния край на лифта поставих мощен прожектор, а когато пристигнах в Бета и видях, че вече си успяла да отнесеш към брега на морето всички части на платноходката, аз върнах обратно всъдехода, като го включих на автоматично задвижване и след това се запътих насам.

— Проявил си голяма храброст, решавайки да дойдеш дотук без превозно средство — подхвърли французойката. — Би ли ми казал само какво щеше да правиш, ако, пристигайки след разходката си пеша, откриеше, че вече съм отплавала?

Уейкфилд се надвеси от края на възвишението и погледна надолу към стоварения на брега на морето корпус на лодката.

— Всъщност трябва да призная, че си се справила далеч по-добре, отколкото очаквах — с престорена заядливост каза той. — Наистина можеше след един-два часа да си приключила със сглобяването.

Никол се опита да го плесне, уж ядосано, по лицето, но Ричард й хвана ръцете.

Само генерал О'Туул умееше да управлява платноходка и затова, когато изминаха почти половината от разстоянието през морето, той възложи на Уейкфилд да застане на носа с едното гребло и да го използва като оръжие в случай, че двете следващи ги отблизо биоти-акули атакуват лодката.

— Това отсреща определено не е Статуята на свободата, но пътуването си заслужава — каза генералът, втренчил поглед в извисяващите се небостъргачи на Ню Йорк.

Докато прекосяваха водната площ, Ричард напразно се опитваше да убеди изплашената Никол, че е малко вероятно акулородобните морски обитатели да се осмелят да ги нападнат.

— В края на краищата — успокояваше я той, — те не са обърнали никакво внимание на лодките на първата рамианска експедиция. Мен започнаха да преследват сигурно заради нещо впечатляващо в конструкцията на новата моторница, с която бях.

— Кое те кара да бъдеш толкова сигурен? — попита францужойката, която не отделяше тревожен поглед от двете тъмносиви сенки под водата, които се движеха успоредно с платноходката. — И защо тогава не ни оставят толкова дълго време?

— Може би просто са ужасно любопитни, а и ние сме нещо съвсем непознато за тях — отговори й Ричард. В следващия момент обаче самият той се стегна от напрежение, когато едната от акулите внезапно се насочи право към лодката, но след миг се гмурна под нея, за да се появи отново от другата страна, където се присъедини към своята другарка. — Виждаш ли? — продължи окуражен англичанинът. — Казах ти, че няма защо да се безпокоиш.

Закотвиха платноходката близо до брега, в подножието на стената, обграждаща Ню Йорк, след което тримата космонавти се изкачиха нагоре по най-близките стълби. Тъй като О'Туул идваше за първи път в централния рамиански град, той естествено бе изпълнен с любопитство и страшно впечатлен от всичко наоколо. Ето защо решиха Ричард да избърза напред, за да започне незабавно да работи с компютъра в Бялата стая, а Никол да поразведе генерала из Ню Йорк, за да му покаже най-забележителните и интересни места.

Когато след известно време приключиха с разглеждането на града, и се спуснаха в третото подземие, за да се присъединят към Уейкфилд. Приятелят им вече бе постигнал някои резултати, за които веднага радостно ги уведоми.

— Предположението ми се оказа съвсем вярно. Мисля, че най-сетне успях да се добера до пълния списък от данни и изображения, които всички видове сензорни и наблюдателни устройства, намиращи се в Рама, изпращат до този централен компютър. Убеден съм, че някъде на космическия гигант трябва да има радар или някакъв друг вид радиолокатор за засичане на приближаващи се обекти. Ще се постарая да го открия, а през това време вие може да се опитате да съставите подробна диаграма или някаква поредица от графични изображения, с помощта на които да уведомим рамианите за очакваното нападение с атомни ракети. Постарайте се схемите да бъдат съвсем прости и лесни за разбиране. Най-вероятно нападението ще започне след не повече от двайсет и четири часа.

„Двайсет и четири часа — помисли си французойката. — Остава само още един ден.“ Погледна първо към Ричард, погълнат от работата си на компютъра, а след това и към О’Туул, който в този миг разглеждаше с явен интерес натрупаните в един ъгъл на стаята черни предмети, останали тук от предишните опити на англичанина. Заля я топло чувство на обич и привързаност към двамата мъже, но само след секунда то бе изместено от внезапен и сковаващ страх. Неочаквано Никол съвсем ясно осъзна грозящата ги опасност — вероятно смъртта бе неизбежна. „Дали ще загинем утре?“ — запита се тя.

61.

КОСМИЧЕСКИЯТ КОРАБ В ОПАСНОСТ

— Всъщност това не трябва да ни изненадва — унило каза Ричард, седнал с двамата си приятели пред големия черен екран на рамианския компютър. — Всички очаквахме такова нещо, нали?

— Да, но все пак се надявахме, че грешим в предположенията си — обади се О'Туул. — Понякога е ужасно мъчително да разбереш, че си бил прав.

Помълчаха, след което Никол се обърна към Ричард:

— А ти убеден ли си, че всяка от тези мигащи светлини върху монитора представлява някакъв приближаващ се насам обект?

— Мисля, че няма никакво съмнение — отговори англичанинът. — Знам със сигурност, че това, което виждаме, е картина, предавана от външна камера. Дори мога да ви покажа как се променя перспективата.

Уейкфилд натисна няколко клавиша и на екрана се появи изображението на цилиндър — очевидно Рама — разположен в центъра на нещо като фуния от все по-уголемяващи се концентрични кръгове. След това Ричард отново въведе някаква команда и обектите на монитора започнаха да се движат: цилиндърът ставаше все по-малък и по-малък, докато накрая се превърна в едва забележима черна точка. Кръговете около него също се смалиха към средата на картината, като същевременно от ъглите на екрана се появяваха нови, по-големи окръжности. Най-накрая в дясната част на изображението Никол и Майкъл забелязаха шестнайсет малки, разпръснати блестящи точки.

— Но как разбра, че това са атомни ракети? — пожела да узнае французойката, като посочи мигащите светлинки.

— Така предполагам, тъй като се вижда ясно, че летят почти по права линия от Земята към Рама. Може и да са пратеници за мир, но дълбоко се съмнявам в това.

— И колко време остава докато пристигнат? — запита на свой ред О'Туул.

— Трудно е да се прецени с абсолютна точност — отговори му Ричард, като помисли няколко секунди. — Вероятно първата ракета ще се появи не по-рано от осемнайсет-двайсет часа. Не предполагах обаче, че ще се движат на толкова голямо разстояние една от друга. Във всеки случай, ще трябва да ги наблюдавам поне час, за да успея да изчисля точния момент на сблъсъка.

Генералът изненадано свирна с уста и се замисли, но след малко се обади отново:

— Е, явно трябва да се опитаме да уведомим интелекта, управляващ Рама, че предстои ядрено нападение срещу кораба, но преди това, Ричард, бих желал да те помоля да ми отговориш на един прост въпрос.

— Нямам нищо против, стига да мога.

— Какво те кара да мислиш, че Рама разполага с начин да се защити от атаката на шестнайсетте ракети? Естествено, ако въобще успеем навреме да я информираме за това.

Уейкфилд не отговори веднага. Едва след няколко секунди той се обърна към генерала:

— Не знам дали си спомняш, Майкъл, но веднъж, когато преди около година пътувахме заедно от Лондон за Токио, с теб започнахме един разговор на религиозна тема.

— Когато ти казах, че в момента чета Евзевий?

— Струва ми се, да. Тогава ти ми разказа за възникването и ранната история на християнството... Както и да е, по едно време аз неочаквано те попитах защо вярваш в Бог. Спомняш ли си какво ми отговори ти тогава?

— Разбира се. Същото казах и на най-големия си син, когато на осемнайсет години ми заяви, че е атеист.

— Е, точно същия отговор бих ти дал и аз по отношение на конкретната ситуация в момента, защото чувствам нещата по подобен начин. Всички сме единомисленици, че Рама представлява истинско постижение на техническата мисъл, връх, който човечеството няма да достигне скоро. Убеден съм, че когато е била конструирана, нейните създатели са предвидили не един начин за защита срещу евентуално вражеско нападение... Кой знае, нищо чудно този космически пришълец да разполага с някаква невероятно мощна система за светкавично маневриране. Хващам се на бас, че...

— Мога ли да те прекъсна за момент? — обади се Никол. — Май двамата забравихте едно нещо: аз не бях с вас по време на полета от Лондон за Токио. Така че искам да ми кажете какъв е бил отговорът на Майкъл.

Генералът и Ричард се спогледаха, след което О'Туул се обърна към Никол и повтори думите, които бе казал в самолета:

— Вярата ми е подкрепена от размишления и от това, което виждат очите ми.

— Първата част от плана ви не е много трудна за изпълнение. Напълно съм съгласен с подхода, който сте избрали, но явно имам доста слабо въображение и не мога да си представя как да изобразим и обясним деленето на ядрото, нито по какъв начин да покажем връзката между графичната рисунка на верижната реакция и приближаващите се ракети — много е важно да стане ясно, че именно те ще причинят процеса на разпадане на атомите.

— И тези неща ще се опитаме да разработим, Ричард, докато ти се занимаваш с компютърното представяне на първата част от картините — успокой го Никол. — Майкъл казва, че все още не е забравил познанията си по ядрена физика.

— Най-важното е да не разводнявате изображенията с прекалено много примери за евентуални последствия или с ненужни обяснения за това, какво би могло да стане в един или друг случай — напомни англичанинът. — Трябва да сме сигурни, че всяка част от съобщението, което ще изпратим на рамианите, е достатъчно съдържателна сама по себе си и без излишни детайли.

В този момент той и Никол бяха сами в Бялата стая. След като се бе трудил неуморно цели два часа, опитвайки се да направи рисунките, представящи атомния взрив, генерал О'Туул излезе за малко и се запъти надолу по тунела, отвеждащ към входното стълбище на подземиеето. Нямаше го вече пет минути и приятелите му започнаха да се безпокоят.

— Вероятно е отишъл някъде да се облекчи — предположи Ричард.

— Може да се загуби, ако се е отдалечил прекалено много.

Уейкфилд отиде до началото на тунела и се провикна:

— Ехоо... Майкъл!... Добре ли си?

— Всичко е наред — чуха го да отговаря някъде откъм централната шахта. — Може ли за малко да дойдете тук с Никол?

— Станало ли е нещо? — попита разтревожено англичанинът, когато след няколко секунди двамата с Дьо Жарден се приближиха към О'Туул. Той стоеше до входното стълбище на подземие и гледаше към високия таван.

— Запитвали ли сте се някога кой е построил това скривалище? И с каква цел?

— Не можем да дадем отговор на този въпрос — отвърна Ричард нетърпеливо. — И съм убеден, че през следващите няколко минути, или дори часове, няма да успеем да разберем какво се крие зад всички загадки тук. Междувременно ни чака една изключително сериозна задача...

— Бъдете така добри да ми обърнете още малко внимание — прекъсна го Майкъл с твърд глас. — Трябва първо да поговоря с вас, иначе няма да мога с чиста съвест да продължа да върша нещо, което все още не съм убеден дали е правилно. — Ричард и Никол мълчаха в очакване приятелят им да продължи. — Без много да му мислим, ние с вас се юрнахме да предупредим колкото се може по-бързо рамианите или които там са съществата, управляващи непознатия космически кораб, че срещу тях е подготвена атака с атомни ракети. Очевидно по този начин ще им дадем възможност да вземат необходимите предохранителни мерки. Но какво ни кара да бъдем толкова сигурни, че не сме взели погрешно решение? Не смятате ли, че също толкова вероятно е в момента да извършваме предателство срещу човечеството, с други думи, срещу нашата собствена раса?

Генералът посочи с ръка обширната пещера, в която се намираха, и продължи:

— Зад всичко това тук вероятно се крие някакъв грандиозен замисъл. Не може такива огромни и изградени по толкова сложен начин подземни скривалища да са били направени без определена цел. Същото се отнася и за останалите загадъчни неща в Рама. Тогава възникват хиляди въпроси. Защо например са оставени в Бялата стая всички тези имитации на предмети, принадлежали на участниците в първата експедиция? И каква е причината, поради която рамианите очевидно ни подканват да установим контакт помежду си? Какво

представяват, ако въобще са живи същества, тези гигантски птицеподобни и страшни октопаяци, подвизаващи се из Ню Йорк? — Генералът поклати глава, объркан и разтревожен от безкрайния низ неразгадаеми тайни. — Когато трябваше да изпълня заповедта за унищожение на Рама, аз се поколебах и накрая отказах да извърша подобно нещо. Сега обаче изпитвам не по-малки съмнения. Да приемем, че успеем да предупредим навреме съществата, управляващи този кораб, и те успеят да избегнат ядреното нападение. Нима не е възможно след това с леко сърце да причинят гибелта на Земята, именно благодарение на нашата помощ?

— Едва ли, Майкъл. Та нали първата Рама премина покрай родната ни планета, без въобще да...

— Почакай малко, Никол — прекъсна я Ричард внимателно. — Нека аз да отговоря на генерала, ако нямаш нищо против.

Англичанинът се приближи, сложи ръка на рамото на О'Туул и каза:

— Това, което ме впечатли най-много още първия път, когато се запознах с теб, Майкъл, бе невероятната ти способност да успяваш винаги да отличиш въпросите, на които може да се даде отговор — чрез дедукция или по пътя на научния подход — от въпросите, чието решение е непостижимо за човешката логика. Сега ние тримата сме изправени пред подобна дилема. От една страна, няма начин да узнаем предварително какво се готви да прави Рама в следващия момент. Не разполагаме с никакви данни — все едно да се опитваме да решим система от линейни уравнения, в които има много повече променливи, отколкото зависимости между тях. Така че съществуват множество еднакво верни решения.

О'Туул се усмихна и кимна с глава.

— Това, което знаем със сигурност, е, че доста голям брой ракети се приближават насам — продължи Ричард. — Най-вероятно е да са с ядрени заряди. Съществуват две възможности: да предупредим рамианите или да не ги предупредим. Каквото и решение да вземем обаче, то може да се основава единствено на информацията, с която разполагаме в момента.

Уейкфилд извади портативния си компютър и застана до генерала.

— И така, нека представим графично ситуацията под формата на таблица, състояща се от три редици и две колони. Да приемем, че Рама би могла да действа по един от трите начина: приятелски или най-малкото — без да прояви интерес, враждебно, като извърши нападение срещу Земята, единствено в случай, че бъде атакувана. Това са трите хоризонтални редици на таблицата. Що се отнася до това, какво можем да направим ние, съществуват, както вече казах, две възможни решения, които изписвам в отвесните колони на графиката.

Никол се присъедини към Майкъл и двамата надникнаха над рамото на Ричард, вперили погледи в малкия екран, докато той чертаеше своята диаграма и продължаваше да обяснява:

— Нека сега видим какво се получава при всяка една от шестте комбинации, представляващи шест отделни ситуации. Мисля, че след като преценим доколко вероятно е да се случи всяка една от тях, ние вече ще разполагаме с достатъчно информация, въз основа на която да вземем решение. Съгласни ли сте с мен?

Генералът кимна, силно впечатлен от това по какъв бърз и стегнат начин Уейкфилд бе успял да представи проблема, който им предстоеше да разрешат.

— В средната редица двата резултата са напълно еднакви — обади се Никол. — Ако рамианите са враждебно настроени, няма да има никакво значение дали ще узнаят предварително за ракетната атака, тъй като най-вероятно разполагат с много по-усъвършенствани технологии за защита и нападение. Рано или късно човешката раса ще бъде унищожена, ако не още сега от втората Рама, то след известно време от друг подобен гигантски цилиндър.

Ричард не заговори веднага, а първо погледна към О'Туул, за да се увери, че генералът не бе изпуснал нишката на разговора.

— Същевременно — добави англичанинът, — в случай че Рама не желае да напада Земята при никакви обстоятелства, то тогава няма да сгрешим, предупреждавайки управляващите я същества, тъй като и да знаят, и да не знаят за нападението, те не биха причинили зло на нашата планета. Затова пък, ако успеем да ги предизвестим, това ще спаси от унищожение едно истинско чудо на космическата технология.

Майкъл се усмихна и най-накрая наруши мълчанието си:

— Така че остава само един-единствен проблем — можем да го наречем „Тревогата на О'Туул“ — макар първоначално Рама да не е

възнамерявала да прояви враждебност към Земята, тя вероятно ще промени намеренията си, когато научи за предстоящата ядрена атака срещу нея.

— Напълно прав си — отговори Ричард. — Вярвам обаче, че с изпращането на предварително предупреждение до рамианите бихме могли да намалим опасността от евентуални враждебни действия от тяхна страна. В края на краищата...

— Добре, добре — съгласи се генералът. — Ясно ми е какво целиш с тези думи. Ако приемем, че съществува съвсем малка вероятност да се случи именно ситуацията, от която се страхувам най-много, то общият извод е, че ще бъде далеч по-добре да уведоим рамианите за предстоящото нападение. — Неочаквано Майкъл се разсмя. — Наистина е чудесно, че не си член на Генералния щаб. В противен случай можеше да успееш по пътя на логиката да ме убедиш, че трябва на всяка цена да активирам атомните бомби...

— Съмнявам се — обади се Никол. — Никой не би могъл да защити с разумни доводи подобни безумни действия, чиито привърженици наистина трябва да са абсолютни параноици.

— Благодаря ви и на двамата — усмихна се генералът. — Мисля, че успокоихте съмненията ми. Всъщност бяхте страшно убедителни. Е, нека тогава се захващаме на работа.

Часове наред тримата космонавти работиха без прекъсване, подтиквани от мисълта за неумолимо приближаващата се заплаха от ядрена гибел. Никол и Майкъл съставиха предупредителното послание в две отделни части. Първата включваше поредица от изображения, които същевременно служеха и като основа за разработването на графичната техника, с чиято помощ Ричард, Никол и Майкъл смятаха да предадат съобщението си. Тези рисунки представяха траекториите на движение на всички космически тела, които имаха някакво отношение към ситуацията в момента — на първо място Рама и пътят, изминат от нея през Слънчевата система, а също така двата кораба „Нютон“, които отлитат от Земята и се събират заедно малко преди срещата си с непознатия извънземен пришълец. Естествено имаше и изображение на извършените от Рама маневри, както и на

шестнайсетте ракети, изстреляни от Земята срещу приближаващия се космически гигант.

Най-накрая Уейкфилд можеше да бъде доволен — оказваше се, че ненапразно бе прекарал толкова часове пред клавиатурата на рамианския компютър, вперил поглед в огромния черен екран. Сега той успяваше доста лесно да превърне схемите и чертежите, изработени от двамата му приятели, в точни графични картини, а през това време Никол и генерал О'Туул се мъчеха да измислят по какъв начин и как най-добре биха могли да предадат останалата, много по-важна информация.

Оказа се обаче, че бе далеч по-сложно да бъде разработена втората част от посланието, тъй като нещата, за които космонавтите искаха да съобщят, не можеха да бъдат представени толкова лесно във вид на графика. Трябваше да се обясни, че ракетите, приближаващи се към Рама, носят ядрен заряд, който причинява експлозия вследствие на верижна реакция и че както топлинното излъчване, така и ударната вълна и радиацията, които се получават при подобен взрив, могат да имат гибелни последици. Самото изображение на атомната бомба и на ядрената гъба след експлозията не бе толкова трудно. Майкъл и Никол обаче въобще не бяха наясно на базата на какво сравнение да дадат представа за унищожителната мощ на ядрените заряди и то по начин, който да бъде напълно разбираем за извънземния интелект, управляващ Рама.

— Но това е невъзможно! — възкликна Ричард на края на силите си от умора и нервно напрежение, когато Дьо Жарден и генералът настояха, че предупреждението няма да е пълно, ако не се опитат да изобразят чрез някаква графика силата на топлинното излъчване и ударната вълна, както и обсега на радиацията. — Защо просто не покажете количеството атомен разпад, който ще се получи при верижната реакция? — продължи англичанинът. — Тези рамиани без съмнение са страхотни физици. Ловя се на бас, че сами ще успеят да изчислят обхвата на взрива и останалите параметри.

Не само Уейкфилд, но и другите двама космонавти бяха страшно изтощени, а до предполагаемото пристигане на първата ракета с ядрен заряд оставаха само още няколко часа. Накрая Майкъл се предаде на умората и по настояване на францужойката легна да поспи малко. Никол сериозно се бе разтревожила, когато видя показанията от

биометричните му изследвания — генералът бе претоварил сърцето си прекалено много. Дори и Ричард подремна около деветдесет минути. Тяхната приятелка обаче не можеше да си позволи дори и съвсем кратка почивка — твърдо беше решила да измисли някакъв възможно най-разбираем начин, чрез който да представи унищожителната сила на атомния взрив.

Когато двамата мъже се пробудиха от краткия си сън, Никол веднага започна да ги убеждава, че е необходимо да прибавят към втората част от съобщението си още една серия от примерни изображения на това, какво би се случило с някой земен град или гориста местност, ако някъде наблизо избухне атомна бомба с мощност едва от един мегатон. Но за да стане ясно какво точно се опитват да обяснят с тези картини, налагаше се Ричард да измисли, наред със символите на химическите елементи, които вече беше дефинирал с математическа точност, някаква мащабна скала, даваща представа за относителните размери на обектите върху рисунките.

— Ако успеят да разберат това, значи са далеч по-умни отколкото някога съм предполагал — подхвърли англичанинът, докато съвестно чертаеше отвесни оразмерителни линии от лявата страна на картините с графични изображения на дървета и сгради.

Най-после посланието до рамианите бе напълно готово и въведено в компютъра. Прегледаха го още веднъж, като направиха няколко последни поправки и допълнения.

— Имам основания да считам, че пет от командите, които така и не можах да разбера за какво служат, вероятно са предназначени за установяване на връзка с процесор от по-високо ниво. Естествено, това е само едно предположение, но разполагам с някои доказателства, че не греша. Затова сега ще въведа нашето съобщение по веднъж с всяка от тези пет команди. Да се надяваме, че поне една от тях ще го предаде на централния компютър и така ще успеем да предупредим рамианите навреме.

Още докато обясняваше всичко това на своите приятели, Уейкфилд се залови за работа пред клавиатурата. Майкъл и Никол решиха да се поразходят, докато го чакат да свърши с изпращането на посланието. Те се изкачиха нагоре по стълбите и излязоха на повърхността, след което тръгнаха между нюйоркските небостъргачи, разглеждайки странните и неразгадаеми конструкции наоколо.

— Наистина ли вярваш, че рамианите са очаквали от нас да влезем в техния кораб и да намерим Бялата стая? И че дори са се надявали да го направим? — обърна се генералът към своята спътничка.

— Да, и то съм убедена — отвърна тя.

— Но защо? Какво целят с това? Ако просто желаят да установят контакт с човешката раса, не е необходимо да го правят по толкова сложен и загадъчен начин. Пък и на всичко отгоре поемат сериозен риск, тъй като лесно може погрешно да разберем намеренията им — надали не осъзнават този толкова очевиден факт.

— Не знам какво да ти отговоря, Майкъл. Вероятно поради някаква причина просто искат да ни изпитат, за да проверят реакциите ни при дадени обстоятелства и да разберат що за същества сме.

— Господи, това звучи ужасно! — възкликна генералът. — Сега сигурно ще бъдем квалифицирани като дивашка цивилизация, която посреща звездните си гости с атомни ракети.

— Точно така — съгласи се французойката.

Тя заведе О'Туул до хангара с дупките, в една от които бе прекарала толкова дълги и мъчителни дни, а също и до гигантската мрежеста решетка, от която бе измъкнала кадифената птица. После му показва изумителните многостенни конструкции, заобикалящи площадите и естествено не пропусна да му разкрие входовете към другите две подземния. Чувстваше се смъртно уморена, но знаеше, че не би могла да заспи, преди да разбере как ще свърши всичко.

— Искаш ли вече да се връщаме? — попита я О'Туул, след като се разходиха и до Цилиндричното море, за да проверят дали нещо не се е случило с платноходката.

— Да — отговори Никол. От гласа ѝ личеше колко е изтощена. Погледна часовника си — до пристигането на първата атомна ракета оставаха точно три часа и осемнайсет минути.

62.

ПОСЛЕДНИЯТ ЧАС

Вече от пет минути никой не говореше — и тримата бяха потънали в собствените си мисли, припомняйки си може би за последен път различни неща, случили се в отделни моменти от живота им. Мълчаха, изпълнени с тревожно очакване. Ядрената атака щеше да започне след по-малко от един час.

Уейкфилд прегледа набързо за последен път всички данни и изображения, изпращани от камерите и другите сензорни устройства в Рама, като търсеше нещо, което да подсказва, че управляващите този гигантски космически кораб взимат мерки за защита срещу атомното нападение.

— По дяволите! — изруга той, вперил поглед в предаваното от радара уголемено изображение на приближаващата се все по-близо и по-близо ракета-водач, след което се отправи към ъгъла, в който седеше Никол.

— Мисля, че се провалихме — тихо каза Ричард. — Не се забелязват никакви промени.

Французойката разтърка очи.

— Жалко, че се чувствам толкова изтощена — усмихна се тя на своя любим. — Можехме да използваме оставащите ни петдесет минути за нещо по-приятно. — Замълча за няколко секунди и после мрачно добави: — Мисля, че сега вече знам какво са изпитвали хората, строени в Редиците на смъртта.

Генерал О'Туул, който до този момент стоеше в другия край на стаята, също се приближи. В лявата си ръка държеше две от малките черни топки, получени от рамианския компютър.

— Винаги съм се питал какво ли ще направя, ако знаех точно в кой момент ще умра — каза той. — И сега, когато се намирам именно в такава ситуация, в ума ми се върти едно-единствено нещо.

— И какво е то? — поинтересува се Никол.

— Вие двамата кръщавани ли сте някога? — запита колебливо Майкъл.

— Моля? — възкликна, изненадан, Уейкфилд и се разсмя.

— Явно ти не си, Ричард — продължи генералът. — Ами ти, Никол?

— Аз също не съм кръщавана — отговори му сериозно тя. — Баща ми е католик, но по-скоро по традиция, отколкото поради някакви дълбоки вътрешни убеждения. Така че почти не съблюдава църковните ритуали.

— Е, тогава, ако искате, мога да ви кръстя и двамата.

— Тук? И то тъкмо сега? — изуми се Уейкфилд. — Да вярвам ли на ушите си, Ники? Наистина ли този господин ни предлага да посветим последния час от живота си на някаква кръщавка?

— Но това няма да отнеме... — понечи да обясни О'Туул.

— Защо не, Ричард? — прекъсна го Никол, обръщайки се към англичанина. — Какво друго смяташ, че можем да правим през малкото време, което ни остава? — Тя се изправи и нежно му се усмихна. — Много по-добре е да приемем предложението на Майкъл, вместо да седим тук унили и отчаяни, в очакване на неизбежната ядрена атака.

Ричард се разкикоти неудържимо.

— Страхотно! — провикна се весело той. Идеята очевидно го беше вдъхновила. — Не мога да повярвам — аз, Ричард Уейкфилд, заклет атеист, съм готов да се съглася да бъда кръстен в последния миг от живота си и то не къде да е, а на извънземен космически кораб! Направо ще падна! Та това адски ми харесва!

— Спомни си какво пише Паскал — подхвърли французойката.

— А, да. Съвсем проста формула, предложена от един от най-големите мислители в историята на човечеството. Първо: Бог или съществува, или не. Второ: аз мога да вярвам в него, но мога и да не вярвам. Губя единствено в случай, че той наистина съществува, а аз отричам това. Така че е по-добре да вярвам, защото тогава рискът е минимален. — Ричард се разсмя. — Но аз се съгласих само да бъда кръстен, което не означава, че ще призная съществуването на Бога.

— Все пак приемаш предложението на Майкъл, нали? — запита младата жена.

— Защо не, Никол? — отговори ѝ той, като имитираше начина, по който беше реагирала тя преди малко. — Така поне няма да отида при добродетелните езичници и некръстените деца в ада. — Уейкфилд се обърна към О’Туул и весело продължи:

— Е, добре, генерале. Сега и двамата сме в твои ръце. Можеш да се захващаш за работа.

— Отваряй си ушите. Ви Би — каза Ричард. — Сигурно си единственият робот в цялата Вселена, който има възможност да присъства на истинска кръщавка, макар и скрит в джоба ми.

Усети как Никол го сръгва в ребрата. О’Туул търпеливо изчака няколко секунди и след това започна церемонията.

Англичанинът беше настоял да излязат от подземие то и да отидат на площада, защото искаше в последните минути от своя живот да вижда над себе си „небето на Рама“. Докато Майкъл приготвяше всичко необходимо за ритуала, Никол се отправи към Цилиндричното море, за да напълни с вода термоса, който щеше да послужи като кръщелен купел. Генералът очевидно гледаше много сериозно на импровизираната религиозна церемония, но въпреки това не се обиждаше от честите саркастични подмятания и шеги на Ричард.

О’Туул накара двамата си приятели да коленичат пред него и поръси с вода главата на англичанина.

— Ричард Колин Уейкфилд, кръщавам те, в името на Отца и Сина, и Светия Дух. Амин.

По същия непретенциозен и простичък начин Никол също бе официално приета в Христовата вяра. Когато Майкъл привърши с ритуала, неговият английски приятел се изправи и с широка усмивка заяви:

— Не мога да кажа, че се чувствам по-различно от обикновено. Май нищо не се е променило в мен — както и преди малко, губя ума и дума от страх при мисълта, че само след трийсет минути ще бъда превърнат в прах и пепел от ядрения взрив.

До този момент генералът не бе помръднал от мястото си, но сега се обърна към Уейкфилд и много мило и деликатно каза:

— Ричард, може ли да те помоля да коленичиш отново? Искам да отправя една кратка молитва към нашия Отец Спасител.

— Ама какво става тук? — озадачи се англичанинът. — Първо кръщаване, а сега пък и ще се молим. — Погледът му срещна очите на Дьо Жарден, в които се четеше молба да отстъпи пред желанието на О’Туул. — Е, добре — съгласи се той. — Както съм тръгнал, не виждам защо да не премина през всички ритуали. Мисля, че моментът е подходящ за това.

— Всемогъщи Боже, бъди милостив и чуй нашата молба — започна генералът със силен и отчетлив глас, като коленичи до Ричард и Никол, затвори очи и молитвено събра длани. — Вероятно ни остава само един час преди да се пренесем завинаги в небесните селения, но през тези няколко минути аз и моите приятели искаме да Ти отдадем последна почит и да благодарим за всичко, което си направил за нас. Умоляваме Те да помислиш за това, колко вярно бихме продължили да служим на Твоите Всевечни цели, в случай че проявиш милост и запазиш живота ни. Но ако волята Ти е да посрещнем смъртта си тук, на този незнаен космически пришълец, то нека тя бъде безболезнена и мигновена. Спести ни страшните мъки и ни приеми с мир в небесното Си царство. Амин.

Генералът помълча няколко мига, след което започна да изговаря бавно и отчетливо словата на „Отче Наш“. Едва бе произнесъл: „Отче наш. Ти, който си на небето, да се слави Твоето име...“, когато светлините в гигантския кораб внезапно угаснаха и наоколо настъпи пълна тъмнина. Отминал бе още един рамиански ден. Въпреки непрогледния мрак, Ричард и Никол търпеливо изчакаха приятелят им да завърши молитвата си и едва тогава извадиха своите фенери от раниците си.

Французойката топло прегърна генерала и му благодари за вниманието, което бе проявил.

— И така, положението в момента е следното — обади се нервно Уейкфилд. — Разполагаме точно с двацет и седем минути и няколко секунди. Току-що бяхме кръстени и Майкъл се помоли за спасението на душите ни. Е, предстои ни единствено да решим как да прекараме възможно най-забавно последните мигове от живота си. Някакви предложения? Дали да не пеем? Или може би да танцуваме? Хайде да измислим някаква игра.

— Лично аз бих предпочел да се усамотя тук някъде и да посветя на размисъл и молитва времето, което ми остава до смъртта —

отговори О'Туул със сериозен глас. — Освен това предполагам, че и вие двамата желаете да останете насаме един с друг.

— Е, Ники — обърна се Ричард към своята любима. — Предоставям на теб да избереш мястото, където ти и аз ще се целунем за последен път. Ако искаш, можем да отидем в Бялата стая или пък да слезем до брега на морето.

Никол не беше спала въобще в продължение на повече от трийсет и два часа и сега се чувстваше напълно изтощена, затова просто се отпусна в прегръдките на Уейкфилд и затвори очи. В същия миг мракът, настъпил едва преди няколко минути, бе прорязан от множество ярки светкавици, които заиграха из цялото рамианско небе.

— Какво става, за бога? — попита О'Туул разтревожено.

— Това трябва да са роговете! — извика Ричард развълнувано. — Хайде бързо да отидем да проверим.

Тримата космонавти се втурнаха към другия край на Ню Йорк и впериха погледи в гигантските остриета, които стърчаха в Южната чаша. В този момент им се стори, че в разположението на седемте пилоната имаше нещо символично, но същевременно и безкрайно загадъчно. Между всеки два от шестте рога, обграждащи централния монолит в средата, прескачаха ослепителни ивици светлина, приличащи на жичките в електрическа крушка. Чуваше се един особен пукот, сякаш въздухът изгаряше в огнения си досег с жълтите припламващи дъги. В средната си част те се извиваха вълнообразно, подобно на разлюлени от вятъра гирлянди, но краищата им при малките рокове бяха прави като тетива. Далечното пращане сякаш наистина служеше за специално подбран акомпанимент към изумителното зрелище, което се разкриваше пред удивените погледи на тримата наблюдатели.

— Невероятно! — възкликна генералът, завладян от благоговение и възторг. — аз съм просто смаян. Тази гледка е направо поразителна.

— Значи най-после Рама е решила да маневрира! — обади се след малко и Ричард, който едва се сдържаше да не закрепци от радост. Грабна Никол в прегръдките си и шеметно я завъртя, после прегърна Майкъл и накрая отново притисна францужойката до гърдите си и започна да я целува като луд.

— Йееее...! — разкрещя се той, почти обезумял от щастие и се затича нагоре-надолу по стената, отделяща града от Цилиндричното море.

— Хей, Ричард, почакай! — провикна се след него Никол. — Не мислиш ли, че вече е прекалено късно? Възможно ли е Рама да успее за толкова кратко време да се отклони достатъчно от сегашния си курс, така че да се измъкне от атомната атака?

Англичанинът бързо дотърча обратно.

— Имаш право, Никол — задъхано й отговори той. — А и вероятно тези проклетите ракети са снабдени със самонасочващи ги механизми. — Уейкфилд отново се затича, само че този път към площада. — Отивам да ги наблюдавам с радара — извика той, докато се отдалечаваше.

Французойката погледна въпросително към О'Туул.

— И аз ще дойда — каза й той. — Само че вече ми се събра доста тичане за един ден. Освен това искам да погледам поне още една-две минути този изумителен спектакъл от светлини. Ако желаш, тръгвай, пък аз ще те настигна след малко.

Никол реши да изчака генерала и двамата заедно се отправиха към подземието с Бялата стая. Докато бързо крачеха нататък, той благодари на спътничката си за това, че се бе съгласила да бъде кръстена от него.

— Глупости, Майкъл. Всъщност аз трябва да ти благодаря — прекъсна го французойката и го прегърна през рамо. „Самата церемония не беше най-важното нещо — продължи да размишлява на ум Никол. — От много по-голямо значение за мен е фактът, че ти прояви истинска загриженост за спасението на нашите души. Приехме твоето предложение, защото и двамата те обичаме и уважаваме. Или поне така ми се струва на мен“ — усмихна се тя на себе си.

Земята под краката им започна да се тресе силно и генералът се спря, за момент обхванат от страх.

— Сигурно същото нещо се е случило и при предишните маневри на Рама — отбеляза Дьо Жарден. — Макар че тогава лично аз лежах в несвяст на дъното на една яма и пропуснах цялото представление.

— Предполагам, че танцът на светлините около седемте рога служи като предизвестие за предстоящата промяна в курса.

— Вероятно е точно така. И затова Ричард изпадна в такъв възторг.

Едва успяха да отворят капака на подземието, когато забелязаха Уейкфилд да се изкачва с шеметна скорост нагоре по стълбите.

— Направиха го най-сетне! — развика се той, още щом ги видя.
— Успяхме, приятели!

О'Туул и Дьо Жарден го гледаха с нетърпеливо очакване, докато англичанинът се опитваше да си поеме дъх и да обясни подробно всичко.

— В момента Рама е плътно обгърната от нещо като мрежа или гъста плетеница от нишки, направени от неизвестен материал. Тази защитна обвивка е с дебелина от около шестстотин, а може би дори осемстотин метра и покрива цялата повърхност на кораба. — Ричард се обърна и тръгна надолу по стълбите. — Хайде, елате и сами ще се убедите — подкани той приятелите си и започна да прескача по три стъпала наведнъж.

Въпреки че бе безкрайно изтощена, Никол успя да събере достатъчно сили, за да го последва също толкова енергично и ентузиазирано. После се втурна през тунела и за нула време се озова в Бялата стая. Уейкфилд стоеше пред големия черен екран и ту извикваше картината, представляваща космическия кораб отвън, на която ясно се забелязваше странния мрежест материал, обгръщащ Рама, ту я сменяше с предаваното от радара изображение на приближаващите се ракети.

— Очевидно са успели да разберат съобщението ни — каза Ричард, когато видя, че Никол е застанала до него, и без да може повече да сдържа радостта си, той я вдигна високо във въздуха и започна да я целува. — Успяхме, мило мое момиче. Благодаря ти. Твоята последна идея ни помогна толкова много. Французойката също изпитваше огромно вълнение, но все още не бе убедена, че защитните мерки, предприети от Рама, ще предотвратят ядреното унищожение на кораба. След малко в помещението влезе О'Туул и англичанинът веднага се зае да му обяснява това, което се виждаше върху екрана пред тях. Когато тримата най-сетне се поуспокоиха, до началото на ядреното нападение оставаха само девет минути. Никол усещаше, че стомахът ѝ се беше свил на топка, а гърлото ѝ беше съвсем

пресъхнало. Земята под краката им продължаваше да се тресе — Рама все още не бе приключила с маневрите си.

Явно срещу космическия пришълец наистина бяха изпратени самонасочващи се ракети, защото въпреки промяната в траекторията на кораба, те продължиха да се носят по права линия към него. От увеличеното радарно изображение ставаше ясно, че шестнайсетте приближаващи се нападатели се движат на доста голямо разстояние един от друг. Доколкото Ричард успя да изчисли, ядреното нападение срещу Рама щеше да продължи около час, докато пристигне и последната ракета, насочена към извънземния пришълец.

Възбудата и нетърпението на англичанина нарастваха и той нервно крачеше напред-назад из стаята. Неочаквано извади от джоба си Ви Би, постави го на пода и започна оживено да си приказва с него, сякаш малкото роботче бе най-близкият му приятел. Ричард говореше объркано и несвързано, като скачаше от тема на тема, без изобщо да довършва мислите си. В един миг казваше на Барда, че е време да се подготви за предстоящия ядрен взрив, а в следващия вече обясняваше как по някакъв загадъчен и чудодееен начин Рама ще успее да се измъкне от нападението на ракетите.

Генерал О'Туул се опитваше да запази хладнокръвие, но това беше направо невъзможно, тъй като Ричард непрекъснато сновеше из стаята като някакъв Тасмански дявол и дори за секунда не спираше да говори възбудено. По едно време Майкъл понечи да каже нещо на своя разгорещен приятел, но вместо това реши да се оттегли на спокойствие надолу по тунела.

В един от редките моменти, когато Ричард се поспираше на място, Никол се приближи до него и взе ръцете му в своите.

— Трябва да се успокоиш, скъпи — нежно каза тя. — Повече нищо не можем да направим.

Уейкфилд се взря в очите на своята любима и приятелка и в продължение на няколко секунди не отмести поглед, а после силно я притисна в прегръдките си. Целуна я пламенно и се отпусна на трясещата се земя, като привлече младата жена към себе си.

— Ужасно ме е страх, мила — каза той, целият треперещ. — Май направо съм обезумял от уплаха. Страшно мразя в подобна ситуация да не мога да направя нищо и да трябва да стоя със скръстени ръце.

— Аз съм не по-малко изплашена от теб, Ричард — тихо отговори французойката, като галеше нежно ръцете на своя любим. — И не мисли, че Майкъл също не изпитва страх.

— Но и двамата успявате да не го показвате, докато аз тук се държа като пълен идиот. Търча обезумял насам-натам и говоря щуротии, все едно че съм тигъра от „Мечо Пух“.

— Хората реагират на смъртта по различен начин. Общото е, че всеки човек изпитва страх в подобен момент, макар някои да го скриват, а други не.

Уейкфилд се беше поуспокоил. Погледна отново към екрана на рамианския компютър, а след това и към часовника си.

— Остават още три минути.

Никол гальовно обгърна лицето му с ръце и го целуна по устните.

— Обичам те, Ричард — прошепна.

— Аз също те обичам, мила — нежно ѝ отговори той.

Двамата седяха мълчаливо на пода в Бялата стая, хванали се за ръце и вперили погледи в големия черен монитор. О’Туул, който се беше върнал при тях преди около трийсет секунди, стоеше до входа на помещението и също наблюдаваше съсредоточено екрана. Видяха как първият атомен нападател се приближава към плътната мрежеста материя, обгръщаща Рама и само след миг се блъсва с огромна сила в нея. Защитната обвивка хлътна под тежестта на ракетата, като по този начин омекоти удара. След това обаче металното тяло бе пропуснато да навлезе по-навътре в гъстата плетеница от нишки, част от които моментално се обвиха около него, образувайки със светкавична бързина нещо като пашкул. Всичко стана само за част от секундата. Когато ядреният заряд експлодира, ракетата-носител се намираще на повече от двеста метра разстояние от повърхността на Рама, стегната здраво в гъстата и дебела, подобна на паяжина материя. Космонавтите видяха как част от мрежата наоколо се разтърсва при взрива, но в стаята, където се намираха те, детонацията се усети съвсем слабо.

— Ухаа! — обади се пръв Ричард, като скочи и се приближи към екрана. — Видяхте ли това?

— Да. И всичко се случи за нула време — добави Никол, заставайки до него.

Генералът отправи кратка благодарствена молитва към Бога, след което бързо се присъедини към своите приятели.

— Какво стана всъщност? — попита той.

— Нямам представа — отговори англичанинът. — Но очевидно пашкулът около ракетата ограничи експлозията до един съвсем малък периметър. Предполагам, че по някакъв начин нишките са попречили на верижната атомна реакция да се разпространи. Тази защитна рамианска обвивка трябва да е направена от някакъв направо изумителен материал. — Уейкфилд извика на монитора изпращаната от радара картина на останалите петнайсет нападатели.

— Я да наблюдаваме следващия по-отблизо. Мисля, че ще пристигне след няколко...

Внезапно на екрана блесна ослепителна светлина и в следващия миг картината върху него изчезна. Последва мощен страничен удар, при който Рама се разлюля силно, а космонавтите изпопадаха на земята. Лампите в Бялата стая угаснаха и космическият кораб престана да се тресе.

— Някой пострада ли? — попита Ричард, търсейки опипом в мрака ръката на Никол.

— Аз не — чу се гласът на О'Туул. — Блъснах се в стената, но с гръб и само си понатъртих единия лакът.

— И с мен всичко е наред, скъпи — обади се и францужойката. — Какво стана?

— Предполагам, че втората ракета се е взривила предварително, още преди да достигне мрежата и корабът бе разтърсен от ударната вълна.

— Не разбирам как е възможно да се получи ударна вълна, след като експлозията е станала във вакуум? — озадачи се генералът.

— Всъщност не е било ударна вълна в истинския смисъл на думата — започна да обяснява Уейкфилд, но сам се прекъсна, възкликвайки възторжено: — Охоо! Я гледай ти! Рама ни поднася поредната си изненада — очевидно разполага с резервни отбранителни сили. — Само преди миг лампите в стаята бяха светнали отново и земята започна да се тресе — космическият гигант продължаваше своите маневри.

— Добре ли си? — попита Ричард, когато видя, че приятелката му се олюлява несигурно, опитвайки се да се изправи на крака.

— Ударила съм си коляното, но не е нещо сериозно.

Успокоен, англичанинът се зае да търси на компютъра списъка с изображенията и данните, изпращани от резервните камери и радарни устройства, като същевременно продължи да отговаря на въпроса, който О'Туул му беше задал:

— И така, ядреният заряд е избухнал предварително, унищожавайки самата ракета. По-голяма част от нея се е изпарила моментално, но все пак са останали дребни парчета, които, заедно с отделените се пара и газ, са образували ударна вълна поради огромната скорост, придадена им от силата на взрива. Мрежестата защитна обвивка около Рама е поела част от ударната мощ.

Никол отиде в единия край на стаята и седна на пода, като се намести удобно, опряла гръб на стената.

— Искам да съм подготвена за следващото нападение — обясни тя.

— Питам се колко още атаки ще издържи Рама — измърмори Уейкфилд.

След малко генералът се приближи и се разположи на пода до французойката.

— Отминаха две. Предстоят още четиринайсет — каза той и всички се усмигнаха. Поне бяха останали живи.

След няколко минути Ричард успя да открие с кои команди се достига до компютърния лист с изображенията, изпращани от резервните камери и радарни устройства в Рама и извика на екрана картината, показваща приближаващите се атомни ракети.

— О-хоо! — възкликна, след като беше наблюдавал в продължение на около десетина секунди четиринайсетте мигаци на монитора светлинки. — Ако не греша, когато вторият ядрен заряд се взриви преди малко, неговата ракета-носител се е намирала на доста голямо разстояние от Рама — поне няколко километра. Така че имаме късмет. Да се надяваме само, че следващите експлозии няма да станат прекалено близо до предпазната мрежа.

Тримата космонавти видяха как още две ракети бяха уловени в гъстата плетеница от нишки, които се омотаха със светкавична бързина около металните им корпуси. После англичанинът се изправи и каза:

— Сега можем да си отдъхнем малко — следващият удар ще бъде след три минути, когато ще последват четири последователни нападения.

Никол също реши да стане и в този миг забеляза, че генералът се държи с една ръка за гърба.

— Сигурен ли си, че си добре, Майкъл? — разтревожена го полита тя.

Той кимна, като продължаваше напрегнато да наблюдава екрана, а през това време Уейкфилд се приближи до тях и хвана Никол за ръката. Седнаха един до друг на пода и опряха гръб на стената, в очакване на следващата атака. Тя не се забави много — бяха изминали само двацет секунди, когато тримата приятели усетиха втори страничен удар, този път значително по-моцнен от първия и светлините в Рама угаснаха отново. Спряха и трусовете. Французойката долови в мрака учестеното дишане на генерала, който явно с мъка успяваше да си поеме дъх.

— Майкъл, добре ли си? — попита го разтревожено и тъй като не последва никакъв отговор, запълзя бързо към него. Не трябваше обаче да прави това. Трети мощен удар разтърси кораба и Никол, която не се държеше за нищо, изхвърча встрани и се блъсна с всички сили в стената. Главата ѝ се удари в твърдата, подобна на метал повърхност и в същия момент тя загуби съзнание.

Генералът остана да се грижи за Никол, а Ричард излезе на повърхността, за да огледа какво е положението в Ню Йорк. Скоро се завърна и съобщи на Майкъл, че е забелязал само едно разрушение и то не кой знае колко сериозно. Двамата мъже разговаряха тихо, за да не обезпокоят ранената си приятелка. Най-накрая и последната атомна ракета бе уловена в защитната мрежа на Рама и обезвредена, без да причини никакви щети. Трийсет минути по-късно светлините в кораба отново бяха запалени и обичайните трусове се възобновиха.

— Виждаш ли, — обърна се Уейкфилд към О’Туул, като се усмихна уморено. — Бях прав, когато ти казвах, че всичко ще бъде наред. Рамианите винаги правят най-важните неща по три пъти.

Никол остана в безсъзнание още един час. Когато започна да се съвзема, тя дочу като през мъгла гласовете на своите приятели, които тихо разговаряха в другия край на стаята. Макар че все още се чувстваше замаяна, французойката усети вибрациите на земята под себе си и веднага си припомни къде се намира. Бавно отвори очи и се заслуша.

— Смисълът на тези маневри е да се увеличи скоростта на Рама по хиперболата — обясняваше в този момент Ричард. — Така че ще прекосим орбитата на Земята много по-рано, отколкото ако корабът беше запазил предишната си посока на движение. Това означава, че няма да се сблъскаме с планетата, а ще се разминем с нея.

— И на какво разстояние? — попита О’Туул.

— Предполагам, че дистанцията ще бъде доста голяма, но всичко зависи от това, кога ще свършат маневрите. Ако в този момент Рама спре да изменя курса си, тя ще премине на повече от един милион километра разстояние от Земята, което е два пъти повече отколкото от тук до Луната.

— Добро утро! — провикна се Никол бодро. Беше се изправила и сега седеше на земята и се усмихваше на своите приятели.

Зарадвани, те веднага отидоха при нея.

— Как се чувстваш? — попита Ричард и я целуна нежно.

— Мисля, че вече съм във форма — отговори тя, докато опипваше буцата отстрани на главата си. — Вероятно известно време ще имам главоболие. А ти добре ли си, Майкъл? Спомням си как точно преди третото ракетно нападение те чух, че дишаш тежко и това много ме разтревожи.

— Да, май че все още не бях дошъл на себе си от предишния удар. Но поне за следващите атаки се бях подготвил. А и гърбът вече не ме боли.

Ричард веднага започна да разказва на Никол какво бе открил след прегледа на данните и изображенията, изпращани от външните сензорни устройства на кораба.

— Успях да чуя част от твоите обяснения, докато разговаряхте с Майкъл — каза му тя. — От думите ти разбрах, че ще се разминем със

Земята и то на доста голямо разстояние. Но в такъв случай къде отива Рама?

Англичанинът повдигна рамене и помогна на приятелката си да стане.

— Не открих никакви планети или астероидни тела в близост до сегашната траектория на кораба. Същевременно той продължава да увеличава скоростта си в хиперболична зависимост и съвсем скоро ще напусне Слънчевата система, освен ако не извърши никакви допълнителни маневри.

— Значи ни предстои да станем междузвездни пътешественици — обади се тихо Никол.

— Може и да не доживеем дотогава — подметна генералът.

— Лично аз не смятам да се тревожа с излишни мисли, за това, какво ни очаква отсега нататък. Или поне не още — заяви Уейкфилд, като се усмихна закачливо. — И така, приятели, време е вече да отпразнуваме по някакъв начин факта, че успяхме да оцелеем след страшния атомен обстрел. Моето предложение е да излезем на повърхността и да представим Майкъл на нашите стари познати. Е, Никол, какво ще кажеш, с птицеподобните ли да го запознаем първо или с октопаяка?

Французойката поклати глава и се усмихна:

— Ти наистина си безнадежден случай, Ричард. Възможно ли е да не издигам пречки...

— „Да не издигам пречки и стени пред брака на сърцата“ — прекъсна я внезапно Великия Бард. Тримата космонавти го изгледаха стреснато, но почти веднага избухнаха в смях, докато в същото време малкото роботче продължаваше невъзмутимо да рецитира шекспировия сонет:

*Обич не е
това, което времето мени
или със остарелия старее.
Любов — това е в бури греец знак,
негаснещ и в мъглите, вечно зрима
звезда е тя за бродещия в мрак,
чиято стойност е неизмерима...*

Уейкфилд взе барда в ръце и го изключи. Погледна към Никол и Майкъл, които се кикотеха като малки деца, и нежно ги прегърна.

— Не мога да си представя по-добра компания от вас тримата — каза той и вдигна роботчето високо над главата си. — За мен е вече без значение къде отиваме сега.

ПОСЛЕСЛОВ

Да пишеш книги, е занятие, което, без да искаш, те обрича на самота, но ако го практикуваш в продължение на няколко десетилетия, дори и да си най-заклетият егоцентрик, ти пак в един момент неизбежно ще закопнееш да можеш да споделиш творческите си мигове с друг човек. Но в сферата на изкуството сътрудничеството между няколко писатели често пъти се оказва несполучливо избран вариант и колкото повече са участниците, толкова по-малки са и шансовете съвместната им работа да се увенчае с успех. Представяте ли си какво щеше да излезе от „Моби Дик“, ако наред с Херман Мелвил в написването му имаше пръст и Натаниел Хоторн? Или от „Война и мир“ — плод на общите усилия на Лев Толстой и Фьодор Достоевски, поканили същевременно Иван Тургенев да измисли част от диалозите?

Лично на мен допреди няколко години въобще не ми беше минавала през ума мисълта, че мога някога да си сътруднича с друг автор за написването на художествен роман.

И все пак човек никога не знае какво го очаква. Един ден се случи нещо необикновено — и за всичко беше виновен компютърът. В началото на 1986 година ми се обади моят агент Скот Мередит и с характерния си тон, означаващ „не ме прекъсвай, преди да си ме изслушал докрай“, започна да ми обяснява за някакъв многообещаващ млад продуцент, който горял от желание да направи филм по моя книга, без значение коя точно. До този момент не бях чувал името на Питър Гюбър, но се оказа, че съм гледал два от неговите филми — „Среднощен Експрес“ и „Бездната“, които ми бяха харесали изключително много. Още повече се впечатлих, когато научих, че последната продукция на Гюбър — „Пурпурният цвят“, е получил около половин дузина номинации за „Оскар“.

Въпреки всички тези интригуващи факти, аз изстенах вътрешно, когато Скот добави, че някакъв приятел на Питър имал страхотна идея, която искал да сподели с мен и да ме помоли да напиша сценарий по

нея, бях разочарован. Първо, в областта на научната фантастика от известно време насам не се появяват нови идеи и дори ако хрумването на този човек наистина беше гениално, то най-малкото щеше да се окаже със сигурност, че подобна история вече е занимавала мислите ми. И, второ: никак не си падам по сценариите — струват ми се ужасно отегчителни и почти невъзможно да бъдат прочетени, камо ли пък написани — е, поне що се отнася лично до мен. Гледам на тях единствено като на необходим, но отегчителен етап в създаването на един филм.

Когато обаче Скот спомена името на въпросния приятел, аз веднага се обърнах на сто и осемдесет градуса — неочаквано предложението ми се стори изключително привлекателно и вълнуващо. Естествено, причина за ентузиазма ми — макар и малко позакъсняла реакция — не беше Питър Гюбър, а Стенли Кубрик.

Ретроспекция. Двадесет години по-рано, в „Една одисея в 2001 година“, Стенли и аз бяхме посетили луните на Юпитер. Тогава нито за миг не ни беше хрумнало, че тези все още напълно непознати светове скоро действително ще бъдат изследвани от роботи, и то много преди нашият филм да се появи, по екраните. През март и юли 1979 г. двете сонди на „Воиджър“ разкриха пред човечеството, че Йо, Европа, Ганимед и Калисто са далеч по-загадъчни и необикновени, отколкото си бяхме представяли и в най-смелите полети на въображението. Изумителните кадри и изображения от четирите гигантски спътника на Юпитер ми позволиха да напиша и „Втора одисея през 2001 година“. Нещо повече, чувствах се задължен да създам това продължение на романа — сега вече можех да използвам напълно реални факти. И когато през 1984 г. Питър Хайъмс създаде филмова версия по моите книги, той също прибегна до истински документални снимки, за да може местата, където се развиваше действието, да изглеждат напълно правдоподобни.

Макар резултатите от проучванията през 1979 г. да бяха наистина изключително интересни и впечатляващи, с основание се считаше, че до десет години ще бъдат направени още по-забележителни открития. Корабът „Воиджър“ се бе намирал в близост до Юпитер само в продължение на няколко часа, прелитайки покрай планетата гигант и нейните спътници по пътя си към Сатурн. Но през май 1986 година специалистите от НАСА подготвиха един далеч по-амбициозен проект

— създадена бе космическата сонда „Галилей“, която нямаше просто да премине набързо покрай Юпитер, а от месец декември 1988 г. щеше да остане в орбита около него за период от две години, като изследва подробно планетата и нейните най-големи луни. Веднага си помислих, че до 1990 г. ще разполагаме с огромно количество любопитни данни за тези непознати и екзотични светове, че нищо не би ме спряло да създам своята „Трета одисея“. Ето, такива бяха плановете ми — моето въображение вече летеше с „Галилей“, така че малко ме беше грижа за отегчителните и изтъркани хрумвания на някакъв аматьор фантаст. Но как да му откажа, и то по достатъчно любезен начин? Все още се чудех какъв претекст да измисля, когато Скот каза:

— Питър Гюбър иска да дойде със своя приятел в Шри Ланка — само за около трийсет и шест часа, за да те запознае с него. Името му е Джентри Лий... Чакай, чакай, сега ще ти обясня кой е. Първо, работи в лабораторията за реактивни двигатели към НАСА и е главният специалист, отговарящ за проекта „Галилей“. Това известно ли ти е?

— Да — колебливо отвърнах аз.

— Второ, по-рано е бил и ръководител по организацията на мисията „Викинг“ — спомняш си, космическите станции, които изпратиха онези прекрасни снимки от Марс. Тъй като разбира, че широката общественост не оценява правилно изследванията, провеждани от НАСА, той се присъединява към твоя приятел Карл Сейгън и двамата създават научно-популярната телевизионна поредица „Космос“. Всъщност Лий е продуцент на всичките серии...

— Достатъчно — извиках. — Трябва да се срещна с този човек. Затова съобщи на господин Гейбър, че го очаквам тук колкото е възможно по-скоро.

— Името му е Гюбър. Питър Гюбър.

Кацнаха в Коломбо на 12 февруари 1986 г. — две седмици след нещастieto с „Челинджър“. По-късно това се оказа годината на Големите космически открития, но точно в този момент на онези от НАСА никак не им вървеше — всичките им проекти рухваха.

За щастие, съдбоносната среща Гюбър-Лий-Кларк премина неочаквано добре и през следващите няколко седмици аз пълнех компютърни дискети с идеи, случки, герои, ситуации и сюжетни линии — иначе казано, с всичко, което по някакъв начин можеше да послужи за нашата история, която решихме да наречем „Люлка“. Някой някога

беше казал, че писането на научнофантастичен роман се състои в това да елиминираш във всеки отделен момент различните възможности, като винаги оставяш само една-единствена. Съвсем вярно: докато въвеждах в компютъра все нови и нови хрумвания и случки, аз успях да изчисля, че ако реша да запиша всички възможни комбинации от цялото количество повествователни елементи, които бях измислил, то без съмнение щеше да се събере достатъчно материал за половин милиард различни „Люлки“.

Най-накрая оформих текст от около 4000 думи, който изпратих на Джентри. Той го хареса и отново пристигна в Шри Ланка, за да доуточним някои детайли.

За написването на самия роман ни трябваше почти цяла година, макар че и двамата с Лий бяхме заети и с други ангажименти. Скоро установих, че той притежава далеч по-богати и задълбочени знания от мен не само по английска, но и по френска литература (до този момент не ми се бяха случвали подобни изненади) и това ме накара да устоя геройски на импулсивното си желание да му наложа собствения си стил на писане. Това разочарова известен брой от моите дългогодишни читатели — при появата на книгата, върху чиято корица бяха изписани както моето, така и името на Джентри, те изразиха недоволството си от някои части в нея, където се усещаше по-грубоватият писец на моя приятел. Наложих се да обясня на тези хора, че подобни не особено „нежни“ диалози в романа са плод на годините, прекарани от Лий в компанията на суровите и сприхави, солидно пийващи си инженери и математици от подотдела за астродинамика към лабораторията за реактивни двигатели, между които често ставали и побоища.

Доколкото знам обаче досега „Люлка“ не е влязла в списъка на забранените книги в нито една гимназия. Споменавам този факт, защото по-скоро, за моя най-дълбока изненада, с възмущение научих, че преди около десетина години с „Империя Земя“ („IMPERIAL EARTH“) се е случило именно подобно нещо. Учителският съвет стигнал дори дотам да забрани всичките ми романи.

Първоначалният замисъл бе от историята да се направи филм и в киностудията „Уорнър Бродуейс“ дори се подготвяше заснемането на игрална продукция по „Люлка“. Въпреки това не виждам никакви изгледи скоро да се появи широкоекранен вариант на книгата. По времето, когато тя излезело книжарниците, над филмите, в които се

разказваше за космически или подводни приключения, сякаш тегнеше някаква зла орис — почти всички подобни продукции потънаха в забвение още в момента, когато се появиха по кината.

За щастие обаче, нещата с Питър Гюбър стоят много по-различно — той набира все повече и повече сили, а успехът очевидно го следва непрестанно. Последните филми, на които беше продуцент — „Вещиците от Истуик“, „Горили в мъглата“ и „Рейнман“, бяха посрещнати възторжено от публиката. Само тези три заглавия са достатъчни като доказателство за неговия интерес към необикновени и забележителни истории, които наистина си струва да бъдат заснети. Надявам се, че когато научнофантастичната тематика отново започне да събужда любопитството на зрителите — а това без съмнение ще стане скоро, Питър ще се съгласи да направи филм и по „Люлка“. В живота на човек има приливи и отливи — така е и в киното.

Макар че ми беше изключително приятно да работя с Джентри, докато двамата с него заедно привеждахме в движение нашата обща „Люлка“, аз няхах никакви планове да си сътруднича с други писатели за в бъдеще. Още повече, през този период мислите ми бяха много заети с Халеевата комета, която сериозно вълнуваше въображението ми.

И така, през следващото лято „Третата Одисея“ вече бе пусната по книжарниците и се разпродаваше доста бързо — хиляди благодарности на тези от вас, които са си я купили. Отново започвах да изпитвам познатото усещане за празнота и отегчително бездействие, измъчващо всеки писател, който не работи по някакъв проект, когато неочаквано забелязах, че една идея буквално ми се навира в очите.

Бяха изминали точно петнадесет години, откакто написах „Среща с Рама“ и сложих точка на последното изречение: „Рамианите правят всичко по три пъти.“ Трябва да ви кажа, че тези думи ми бяха хрумнали едва накрая, когато преглеждах крайната версия на ръкописа си, преди да го предам на издателя. Ето защо мога с чиста съвест да се закълна, че тогава изобщо не възнамерявах някога да напиша продължение на романа. Просто ми се стори, че това изказване е най-подходящо за завършек на романа, тъй като чрез него оставаха открити хиляди възможности за край на историята. Та нали и в истинския живот малко неща свършват окончателно?

Много читатели, както и голям брой критици, стигнаха до заключението, че още от самото начало аз съм имал намерение да създам трилогия. Е, за съжаление, истината е съвсем друга. През лятото на 1987 година обаче идеята за продължение на „Среща с Рама“ неочаквано ми се стори изключително привлекателна. А и Джентри бе точно човекът, който ми трябваше — притежаваше всички необходими познания по въпросите, свързани с механиката на небесните тела и с компютърното управление на космическите кораби, които несъмнено щяха да ми бъдат от полза за следващата поява на рамианите.

Написах един най-общ текст, в който накратко споделих с Лий всички идеи, ситуации и случки, които ми бяха хрумнали и „Рама II“ бе написана и издадена за съвсем кратко време. През 1989–1991 г. последователно се появиха „Градината на Рама“ („THE GARDEN OF RAMA“) и „Рамианската загадка“ (RAMA REVEALED).

Сътрудничеството между автори, намиращи се на хиляди километри разстояние, има своите предимства. Когато двама души работят в твърде голяма близост, те са склонни да губят прекалено много време, задълбочавайки се в излишни подробности. Подобно забавяне може да се получи и при писател, който твори самостоятелно — такъв човек често си намира оправдания да отлага днешната работа за утре — нещо, което той рядко би могъл да си позволи, ако работи съвместно с някой друг и има ангажименти към него.

Всъщност трудно може да се каже кога един автор пренебрегва професията си и кога просто не пише, макар съзнанието му през това време да работи трескаво. И още нещо — с Джентри знаехме, че и двамата притежаваме дълготраен интерес не само към литературата, но също така и в областта на науката, историята и изкуството, който, без съмнение, щеше да донесе плодотворни резултати.

Един пример: докато пишехме „Рама II“, неочаквано за мен стана ясно, че моят сътрудник е направо влюбен в Еленор от Аквитания (не се тревожи, Стейси, кралицата е мъртва от цели 785 години), така че ми се наложи да използвам цялата тактичност, на която бях способен, за да успея да го разубедя, че не е необходимо да посвещаваме няколко страници на нейната удивителна кариера.

Същевременно, благодарение на Джентри, аз обогатих извънредно много познанията си не само за френската, но и за английската история. Най-прекрасният и интересен образ обаче, който

Лий измисли по време на съвместната ни работа, бе този на Сан Микеле от Сиена. Убеден съм, че един ден любимият герой на Джентри ще се появи отново в някоя негова самостоятелна творба, при написването на която моят приятел ще е имал възможност да даде свобода на въображението си, без влияния или вмешателство от моя страна.

Докато пишех последните думи, внезапно ми мина мисълта, че с Джентри сме достигнали, едва до средата на нашата съвместна работа, чиито плодове са написаните до този момент четири книги. Въпреки че знам какво предстои да се случи по-нататък, аз съм убеден, че рамианите са ни подготвили още много загадки и изненади. Кой знае?

Издание:

Артър Кларк, Джентри Лий. Рама II — част втора

Издателство „Калпазанов“ — Габрово

Рама. Номер 202.002. Отпечатана през 1995

Редактор: Милка Златанова

Технически редактор: Стефка Димитрова

Коректор: Милка Недялкова

Печат: Полиграфия АД — Пловдив

Формат 84/108/32 п.к. 16

© Превод от английски: Албена Георгиева, Николай Акимов

© Arthur Clarke. Rama II

Ballantine Books, New York.

ISBN 954-17-0040-3

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.